

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
ΤΗ, 24 ΙΟΥΛΙΟΥ 1980

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
168

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1065

Περί κηρύσεως Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα.

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Υψηλάσμενος άμοφώνως μετά τής Βουλής, άπεφασίσαμεν:

*Άρθρο μόνο.

Κυρώνεται ό Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας, του οποίου τό κείμενο ακολουθεί, όπως καταρτίσθηκε από τήν Ειδική Έπιτροπή Συντάξεως Νέου Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα του Ν. 174/1975.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ
ΔΗΜΟΙ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ
ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΗ

*Άρθρο 1.

Πρώτη βαθμίδα τής τοπικής αυτοδιοικήσεως.

Οί δήμοι και οί κοινότητες άποτελούν τήν πρώτη βαθμίδα των όργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'
ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
— ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

*Άρθρο 2.

Αναγνώριση και διαίρεση δήμων.

1. Δήμοι είναι: α) οί πρωτεύουσες των νομών και β) οί πόλεις που έχουν περισσότερους από δέκα χιλιάδες (10.000) κατοίκους.

2. Ό δήμος αναγνωρίζεται με διάταγμα, δύο μήνες τό ζρηότερο άφτότου ή πόλη όρίστηκε πρωτεύουσα νομού ή άφτότου δημοσιεύθηκαν τά αποτελέσματα τής τελευταίας άπογραφής του πληθυσμού.

3. Δήμοι που έχουν περισσότερους από έκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) κατοίκους διαίρονται: σε διαμερίσματα, σύμφωνα με τίς διατάξεις του άρθρου 110.

*Άρθρο 3.

Αναγνώριση κοινοτήτων.

1. Ένας συνοικισμός, που έχει άπογραφεί ως άυτοτελής και έχει πληθυσμό τούλάχιστον χιλίων (1.000) κατοίκων

και οικονομική δυνατότητα, μπορεί ν' άποτελέσει ιδιαίτερη κοινότητα, άν τό ζητήσουν τά τρία τέταρτα τούλάχιστον των έκλογέων κατοίκων του.

2. Οικονομική δυνατότητα σημαίνει ικανότητα του συνοικισμού νά δημιουργεί έσοδα, που έπαρκούν για τήν αντιμετώπιση των κάθε είδους έξόδων διοικήσεως και όλων των υποχρεωτικών δαπανών, καθώς και νά εκτελεί τά άπαραίτητα έργα κοινής όφελείας.

*Άρθρο 4.

Ένωσή δήμων και κοινοτήτων.

1. Δύο ή περισσότεροι δήμοι ή κοινότητες, που συνορεύουν, μπορούν νά ένωθούν και νά γίνουν ένας δήμος ή μία κοινότητα. άν τό ζητήσουν οί μισοί τούλάχιστον από τους έκλογείς κατοίκους του κέντρου από αυτούς.

2. Μία κοινότητα, που συνορεύει με δήμο, μπορεί νά ένωθεί με αυτόν, άν τό ζητήσουν οί μισοί τούλάχιστον από τους έκλογείς κατοίκους τής, και συναίνεσει τό δημοτικό συμβούλιο με τήν άπόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του.

3. Μία κοινότητα, που δέν συγκεντρώνει τίς προϋποθέσεις του άρθρου 3, μπορεί νά καταργηθεί και νά ένωθεί με ένα δήμο ή με μία κοινότητα, που συνορεύουν με αυτήν.

4. Δύο ή περισσότερες κοινότητες, που συνορεύουν και δέν συγκεντρώνουν τίς προϋποθέσεις του άρθρου 3, μπορούν νά ένωθούν και νά γίνουν μία.

5. Μία κοινότητα έώνεται με ένα δήμο ή με μία άλλη κοινότητα και στην περίπτωση του άρθρου 46.

*Άρθρο 5.

Προσάρτηση συνοικισμών.

1. Δέν έπιτρέπεται νά προσαρτηθεί ένας συνοικισμός σε άλλο δήμο ή σε άλλη κοινότητα, πριν περάσει μία πενταετία από τότε που δημοσιεύθηκε τό διάταγμα με τό όποίο αναγνωρίσθηκε ό δήμος ή ή κοινότητα, όπου υπάγονταν ό συνοικισμός, ή τό διάταγμα με τό όποίο προσαρτήθηκε ό συνοικισμός στον δήμο ή στην κοινότητα.

2. Ένας συνοικισμός δήμου ή κοινότητας, ό όποιός έχει άπογραφεί ως άυτοτελής, μπορεί νά προσαρτηθεί σε άλλο δήμο ή σε άλλη κοινότητα, με τον όποίο συνορεύει, άν τό ζητήσουν οί μισοί τούλάχιστον από τους έκλογείς κατοίκους του συνοικισμού και συναίνεσει ό δήμος ή ή κοινότητα στον όποίο ζητείται νά γίνει ή προσάρτηση, με άπόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου του, που λαμβάνεται με τήν άπόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του.

Άρθρο 6.

Πληθυσμός—Έκλογείς κάτοικοι.

Έκλογείς κάτοικοι, κατά τις διατάξεις των άρθρων 3 έως 5, είναι οι δημότες που είναι γραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους του δήμου ή της κοινότητας και κατοικούν στον δήμο ή στην κοινότητα.

Άρθρο 7.

Αίτηση για την αναγνώριση και τις μεταβολές δήμων και κοινοτήτων.

1. Τίς υπογραφές, την ταυτότητα και την ιδιότητα του εκλογέα κατοίκου εθεσιάζει ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας, που μπορούν να υπογράφουν και για λογαριασμό των εκλογέων που δηλώνουν ότι είναι αγράμματοι.

2. Στις περιπτώσεις των άρθρων 3 παράγρ. 1. 4 παράγρ. 1 και 2 και 5 παράγρ. 2, οι αιτήσεις υποβάλλονται στον νομάρχη, ο οποίος, με προκήρυξη που τοιχοκολλείται στο δημοτικό ή κοινοτικό κατάστημα και στα δημοσιότερα μέρη του δήμου, της κοινότητας και των συνοικισμών τους, καλεί κάθε εκλογέα του δήμου ή της κοινότητας ή του συνοικισμού, να υποβάλει ένσταση μέσα σε δεκαπέντε μέρες. Μετά την παρέλευση της προθεσμίας αυτής, οι αιτήσεις παραπέμπονται στο συμβούλιο που προβλέπει το άρθρο 8.

3. Δεν επιτρέπεται να υποβληθούν αιτήσεις με το ίδιο αντικείμενο, πριν περάσουν δύο χρόνια από τότε που απορρίφθηκε προηγούμενη αίτηση για λόγους ουσιαστικούς.

Άρθρο 8.

Γνωμοδοτικό συμβούλιο για την αναγνώριση και τις μεταβολές.

1. Συνιστάται σε κάθε νομαρχία ένα συμβούλιο, που αποτελείται από τον πρόεδρο του πρωτοδικείου της πρωτεύουσας του νομού, ως πρόεδρο, τους διευθυντές εσωτερικών και τεχνικών υπηρεσιών της νομαρχίας και δύο αιρετούς εκπροσώπους των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, που ορίζονται μαζί με τους αναπληρωτές τους με απόφαση της διοίκησης επιτροπής της τοπικής ένωσης δήμων και κοινοτήτων. Τα καθήκοντα του γραμματέα εκτελεί ένας από τους υπαλλήλους της διευθύνσεως εσωτερικών της νομαρχίας, που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από τον νομάρχη. Τον πρόεδρο των πρωτοδικών και τα λοιπά μέλη του συμβουλίου αναπληρώνουν οι νόμιμοι αναπληρωτές τους. Το συμβούλιο συνεδριάζει, αν είναι παρόντα τρία τουλάχιστον μέλη του.

2. Το συμβούλιο διατυπώνει αιτιολογημένη γνώμη για το αν είναι βάσιμες κατά το νόμο και κατά την ουσία οι αιτήσεις για την αναγνώριση ή την ένωση ή την προσάρτηση και αποφασίζει για τις ενστάσεις που έχουν άσκηθεί κατά αυτών, με πλειοψηφία. Σε περίπτωση ισοψηφίας επικρατεί ο ψήφος του προέδρου.

3. Το συμβούλιο κρίνει ύστερα από επίτοπια έρευνα, την οποία διεξάγει είτε το ίδιο είτε ένα ή περισσότερα μέλη του ή άλλο δημόσιο όργανο που ορίζει το συμβούλιο. Για την έρευνα αυτή συντάσσεται έκθεση.

Άρθρο 9.

Τύπος για την αναγνώριση και τις μεταβολές.

Η αναγνώριση κοινοτήτων καθώς και οι μεταβολές που προβλέπουν τα άρθρα 4, 5 και 46 γίνονται με διάταγμα. Ύστερα από σύμφωνη γνώμη του συμβουλίου που προβλέπει το άρθρο 8.

Άρθρο 10.

Όνομα, έδρα και σφραγίδα των δήμων και των κοινοτήτων.

1. Το όνομα και την έδρα ενός δήμου ή μιας κοινότητας ορίζει το διάταγμα με το οποίο γίνεται η αναγνώριση ή η ένωση. Στην περίπτωση της παραγρ. 1 του άρθρου 4, έδρα ορίζεται αυτή που αναφέρεται στην αίτηση με την

οποία ζητείται η ένωση, ενώ το όνομα ορίζεται ύστερα από γνώμη του συμβουλίου τοπωνυμίων του άρθρου 11, αφού ληφθεί υπόψη και η αίτηση με την οποία ζητείται η ένωση.

2. Το κοινοτικό συμβούλιο μπορεί να αποφασίζει τη μεταφορά της έδρας της κοινότητας με την πλειοψηφία των δύο τρίτων του συνολικού αριθμού των μελών του. Για τη μεταφορά της έδρας εκδίδεται διάταγμα.

3. Σε περίπτωση που υπάρχει ανάγκη να μεταφερθεί η έδρα της κοινότητας, εξαιτίας σεισμών, κατολισθήσεων ή άλλων φυσικών γεγονότων, το κοινοτικό συμβούλιο, με απόφασή του, ορίζει υποχρεωτικά ως έδρα της κοινότητας έναν άλλο συνοικισμό, που υπάρχει ήδη, ή ένα νέο συνοικισμό που δημιουργήθηκε και βρίσκεται μέσα στη διοικητική περιφέρεια της κοινότητας. Αν το κοινοτικό συμβούλιο αρνείται ή παραλείπει να αποφασίσει τη μεταφορά μέσα σε έξι μήνες, ή μεταφορά της έδρας στην περίπτωση αυτή μπορεί να γίνει με διάταγμα, που εκδίδεται σύμφωνα με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών.

4. Τον τύπο της σφραγίδας ορίζει το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο με απόφασή του. Απαγορεύεται η χρήση σημάτων, έμβλημάτων και συνθημάτων που έχουν πολιτικό χαρακτήρα.

Άρθρο 11.

Μετονομασία δήμων, κοινοτήτων, συνοικισμών και θέσεων.

1. Η μετονομασία δήμων, κοινοτήτων και συνοικισμών γίνεται με διάταγμα, ύστερα από πρόταση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και σύμφωνη γνώμη του συμβουλίου τοπωνυμίων, στο οποίο συμμετέχουν δύο εκπρόσωποι της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων της Ελλάδας (ΚΕΔΚΕ), που ορίζονται μαζί με τους αναπληρωτές τους από το διοικητικό συμβούλιό της.

2. Συνοικισμοί, που υπάρχουν ήδη ή δημιουργούνται για πρώτη φορά και δεν έχουν απογραφεί ως αυτότελες, αν δεν έχουν όνομα, μπορούν να αποκτήσουν όνομα με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, που εγκρίνει ο νομάρχης ύστερα από γνώμη του συμβουλίου τοπωνυμίων. Η απόφαση αυτή δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Η μετονομασία θέσεων γίνεται με διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

Η γνώμη αυτή υποβάλλεται στο Υπουργείο Εσωτερικών μέσα σε προθεσμία τριών μηνών, από το δημοτικό ή το κοινοτικό συμβούλιο έλαθε το σχετικό ερώτημα. Αν η γνώμη δεν υποβληθεί μέσα σε αυτήν την προθεσμία, το διάταγμα εκδίδεται και χωρίς αυτήν.

Άρθρο 12.

Όνομασία και μετονομασία συνοικιών, οδών και πλατειών.

1. Η όνομασία συνοικιών, οδών και πλατειών γίνεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου που εγκρίνεται από τον νομάρχη. Η μετονομασία τους, που επιτρέπεται μόνον για εξαιρετικούς λόγους, γίνεται με τον ίδιο τρόπο.

2. Αν ο νομάρχης δεν εγκρίνει την όνομασία ή τη μετονομασία, ο ενδιαφερόμενος δήμος ή η ενδιαφερόμενη κοινότητα μπορεί, μέσα σε δύο μήνες από τότε που κοινοποιήθηκε ή σχετική πράξη του νομάρχη, να ασκήσει προσφυγή στον Υπουργό Εσωτερικών κατά της πράξεως αυτής. Ο Υπουργός είναι υποχρεωμένος να εκδώσει απόφαση, ύστερα από γνώμη συμβουλίου, που αποτελείται από τον γενικό γραμματέα του Υπουργείου Εσωτερικών, ως πρόεδρο, τον γενικό διευθυντή της Γενικής Διευθύνσεως Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών, έναν καθηγητή της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, που υποδεικνύεται μαζί με τον αναπληρωτή του από τη Σχολή, και δύο εκπροσώπους των δήμων και κοινοτήτων, που υποδεικνύονται μαζί με τους αναπληρωτές τους από την Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων της Ελλάδας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΟΡΙΑ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Άρθρο 13.

Περιφέρειαι.

1. Κάθε δήμος και κάθε κοινότητα έχει έδαφικά καθορισμένη περιφέρεια. Κάθε τμήμα τής χώρας ανήκει σε μία δημοτική ή κοινοτική περιφέρεια.

2. Οι περιφέρειες καθορίζονται σύμφωνα με τὰ όρια τών περιούων τών πόλεων και τών χωριών, πού ισχύουν ήδη αναμνηστικά, αφού ληφθούν υπόψη, όσο είναι δυνατόν, ή δημοτική και ή κοινοτική ιδιοκτησία, ή ιδιοκτησία τών κατοίκων και οι απαραίτητες ανάγκες τών κατοίκων τών συνοικισμών.

3. Όταν ή περιφέρεια τού δήμου ή τής κοινότητας συμπίπτει με τὰ φυσικά όρια ενός νησιού, δέν γίνεται καθορισμός όρίων.

Άρθρο 14.

Έπιτροπή όρίων.

1. Τὰ όρια τής περιφέρειας κάθε δήμου ή κοινότητας καθορίζονται, με πρωτοβουλία τής διοικήσεως ή ύστερα από αίτηση κάποιου από τούς ενδιαφερόμενους δήμους ή κοινότητες, από έπιτροπή πού συγκροτεί ή νομάρχης. Η έπιτροπή αυτή αποτελείται από τόν ειρηνοδίκη ή τόν νόμιμο αναπληρωτή του, ως πρόεδρο, τούς δημάρχους ή προέδρους τών ενδιαφερομένων δήμων ή κοινότητων και ένα δημοτικό ή κοινοτικό σύμβουλο τού κάθε ενδιαφερόμενου δήμου ή κοινότητας, πού υποδεικνύεται μαζί με τόν αναπληρωτή του από τὸ δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο. Αν τὸ δημοτικό ή τὸ κοινοτικό συμβούλιο αρνεῖται νὰ τούς υποδείξει, οι σύμβουλοι όρίζονται από τόν νομάρχη. Αν οι ενδιαφερόμενοι δήμοι ή κοινότητες υπάγονται σε περισσότερα ειρηνοδικεία τού ίδιου νομού, ο νομάρχης όρίζει έναν από τούς ειρηνοδικες ως πρόεδρο τής έπιτροπής· αν υπάγονται σε περισσότερα ειρηνοδικεία διαφόρων νομών, τόν ειρηνοδίκη όρίζει και τήν έπιτροπή συγκροτεί ο νομάρχης πού όρίζεται από τόν Υπουργό Έσωτερικών. Σε περίπτωση πού μέλη τής έπιτροπής απουσιάζουν ή αρνούνται νὰ λάθουν μέρος στις έργασίες τής ή έπιτροπή συνέργεται και αποφασίζει νομίμως, εφόσον είναι παρόντες τουλάχιστον ο πρόεδρος και δύο από τὰ μέλη τής.

2. Οτιδήποτε αφορά τις συνεδριάσεις τής έπιτροπής, τήν έπιτόπια μετάβαση τών μελών τής καθώς και τή σύνταξη, τήν υποβολή και τήν κοινοποίηση τής εκθέσεως, δά καθορίζεται με διάταγμα.

3. Οι δήμοι και οι κοινότητες μπορούν ν' ασκήσουν προσφυγή κατά τών εκθέσεων τής έπιτροπής όρίων στο δικαστήριο πού προβλέπει τὸ επόμενο άρθρο, μέσα σε προθεσμία τήν επόμενη από τήν ημερομηνία τής επίδοσεως τής εκθέσεως. Η προσφυγή επιδίδεται στον πρόεδρο τής έπιτροπής, πού τήν υποβάλλει άμέσως στον νομάρχη.

Άρθρο 15.

Διοικητικό δικαστήριο όρίων.

Γιά τὸ διοικητικό δικαστήριο όρίων ισχύουν όσα όρίζονται τὸ άρθρο 216 τού Κώδικα.

Άρθρο 16.

Νέος καθορισμός όρίων.

1. Δέν γίνεται νέος καθορισμός τών όρίων δήμων και κοινότητων, εφόσον τὰ όρια αυτά έχουν καθορισθεί με εκθέση πού δέν υπόκειται σε ένδικο μέσο ή με αμετάκλητη απόφαση τού διοικητικού δικαστηρίου όρίων.

2. Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται νὰ γίνει νέος καθορισμός όρίων, αν έχει χαθεί ή εκθέση τής έπιτροπής πού δέν έχει προσβληθεί στο διοικητικό δικαστήριο όρίων, ή ή απόφαση τού διοικητικού δικαστηρίου όρίων, καθώς και αν έχει

χαθεί ή εκθέση τής έπιτροπής πού έχει επικυρωθεί με απόφαση τού δικαστηρίου αυτού, όταν ή απόφαση αυτή δέν περιέχει τήν περιγραφή τών όρίων. Στις περιπτώσεις αυτές ή διαδικασία για τόν καθορισμό τών όρίων αρχίζει με τήν εκθέση νέας εκθέσεως τής αρμόδιας έπιτροπής ή συνεχίζεται με τήν εκθέση αποφάσεως τού διοικητικού δικαστηρίου όρίων.

3. Στις περιπτώσεις πού αναφέρει ή προηγούμενη παράγραφος, ή απόλεια τής εκθέσεως ή τής δικαστικής αποφάσεως αποδεικνύεται ιδίως με γραπτες πιστοποιήσεις τών δημάρχων και τών προέδρων τών ενδιαφερομένων δήμων και κοινότητων, τού ειρηνοδίκη, τού αρμόδιου τμήματος τής διευθύνσεως έσωτερικών τής νομαρχίας και τού Υπουργείου Έσωτερικών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΔΗΜΟΤΗΣ

Άρθρο 17.

Δημοτικότητα.

Κάθε Έλληνας υπήκοος είναι δημότης ενός δήμου ή μίος κοινότητας.

Άρθρο 18.

Κτήση τής δημοτικότητας.

1. Τὸ γνήσιο τέκνο είναι δημότης τού δήμου ή τής κοινότητας όπου είναι δημότης ο πατέρας του και τὸ έξώγαμο, τού δήμου ή τής κοινότητας όπου είναι δημότης ή μητέρα του. Αν τήν επιμέλεια έχει, σύμφωνα με τὸ νόμο ή με δικαστική απόφαση, ή μητέρα, τὸ τέκνο μπορεί ν' αποκτήσει τή δημοτικότητά τής.

2. Τὸ γνήσιο τέκνο γονέων άγνωστης ιδιγένειας είναι δημότης τού δήμου ή τής κοινότητας όπου γεννήθηκε.

3. Τὸ έξώγαμο τέκνο, πού νομιμοποιήθηκε ενώ ήταν ανήλικο, αποκτά τή δημοτικότητα τού πατέρα, από τότε πού έγινε ή νομιμοποίηση.

4. Τὸ έξώγαμο τέκνο, πού αναγνωρίστηκε ενώ ήταν ανήλικο, αποκτά τή δημοτικότητα τού πατέρα από τότε πού έγινε ή εκούσια ή πλήρης δικαστική αναγνώριση.

5. Ο δημότης πού υιοθετείται ενώ είναι ανήλικος, αποκτά τή δημοτικότητα εκείνου πού τόν υιοθετεί, αότου υιοθετείται.

6. Τὸ τέκνο άγνωστων γονέων γίνεται δημότης τού δήμου ή τής κοινότητας στην οποία έρέθηκε.

7. Οποιος αποκτά κατοικία σε κάποιο δήμο ή κοινότητα, μπορεί μετά από μία διετία νὰ γίνει δημότης του με αίτησή του. Στην περίπτωση αυτή, τὰ ανήλικα τέκνα ακολουθούν τή δημοτικότητα τού πατέρα.

8. Η σύζυγος μπορεί ν' αποκτήσει τή δημοτικότητα τού συζύγου τής, με αίτησή τής.

9. Ο άλλοδαπός πού έχει αποκτήσει τήν ελληνική ιδιγένεια, γίνεται με αίτησή του δημότης στο δήμο ή στην κοινότητα τής κατοικίας του.

10. Ειδικές διατάξεις για τήν απόκτηση τής δημοτικότητας έξακολουθούν νὰ ισχύουν.

Άρθρο 19.

Απόλεια τής δημοτικότητας.

Η απόκτηση νέας δημοτικότητας δήμου ή κοινότητας συνεπάγεται τήν απόλεια τής προηγούμενης δημοτικότητας.

Άρθρο 20.

Γενικό μητρώο δημοτών.

1. Σε κάθε δήμο και κοινότητα τηρείται γενικό μητρώο τών δημοτών (δημοτολόγιο).

2. Οτιδήποτε αφορά τήν κατάρτιση και τήν τήρηση τού δημοτολογίου, ο τύπος του και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια καθορίζονται με διάταγμα.

"Αρθρο 21.

Γενικά δικαιώματα και υποχρεώσεις των δημοτών και των κατοίκων.

1. Οί δημότες συμμετέχουν ενεργά στην προαγωγή των τοπικών υποθέσεων και στις δραστηριότητες του δήμου ή της κοινότητας. Όλοι οι κάτοικοι προσφέρουν τη βοήθειά τους για την εκτέλεση της αποστολής του δήμου ή της κοινότητας και συνεισφέρουν, ανάλογα με τις δυνάμεις τους, σε όλες τις κοινές υποχρεώσεις και σε όλα τα κοινά βάρη.

2. Προσφορά προσωπικής εργασίας μπορεί να επιβληθεί στους κατοίκους του δήμου ή της κοινότητας μόνο για την αντιμετώπιση επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης, με ειδική απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, που υποβάλλεται στο νομάρχη άμέσως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

"Αρθρο 22.

Γενική αρμοδιότητα.

Η διοίκηση όλων των τοπικών υποθέσεων ανήκει στην αρμοδιότητα των δήμων και των κοινοτήτων.

"Αρθρο 23.

Αποκλειστικές αρμοδιότητες.

Στην αποκλειστική αρμοδιότητα των δήμων και των κοινοτήτων ανήκουν όπωσδήποτε:

- 1) Η κατασκευή, ή συντήρηση και ή λειτουργία συστημάτων ύδρευσης.
- 2) Η κατασκευή, ή συντήρηση και ή λειτουργία των συστημάτων απορριμμάτων και αποχετεύσεως.
- 3) Η κατασκευή και ή συντήρηση δημοτικών ή κοινοτικών οδών, πλατειών και γεφυρών.
- 4) Η καθαριότητα καθώς και ή συλλογή, ή αποκομιδή, ή διάθεση και ή επεξεργασία των απορριμμάτων.
- 5) Η κατασκευή, ή συντήρηση και ή λειτουργία των δημοτικών ή κοινοτικών άλσων και κήπων, των υπαίθριων κοινόχρηστων χώρων αναψυχής και των εξωραϊστικών χώρων.
- 6) Η άστική συγκοινωνία.
- 7) Η κατασκευή και ή συντήρηση δημοτικών ή κοινοτικών αγορών και τόπων αγορών καθώς και ζωαγορών και ή ρύθμιση της λειτουργίας τους.
- 8) Η κατασκευή και ή συντήρηση δημοτικών ή κοινοτικών αθλητικών εγκαταστάσεων, κέντρων νεότητας και παιδικών χαρών.
- 9) Η κατασκευή κάθε δημοτικού ή κοινοτικού κτιριακού έργου, που προορίζεται για όποιονδήποτε κοινωφελή σκοπό, καθώς και δημοτικών ή κοινοτικών καταστημάτων.
- 10) Η ίδρυση, ή συντήρηση και ή λειτουργία κοιμητηρίων.
- 11) Η τοποθέτηση και ή λειτουργία μετρητών ή εγκαταστάσεων αναγκαίων για τη ρύθμιση της σταθμεύσεως σε κοινόχρηστους χώρους.
- 12) Η μέριμνα για την εξασφάλιση γης για τη βιοσκή των ζώων των δημοτών και ή βελτίωση των βοσκοτόπων.

"Αρθρο 24.

Συντρέχουσες αρμοδιότητες.

1. Ο δήμος ή ή κοινότητα μπορεί ν' αναπτύσσει και κάθε άλλη δραστηριότητα, που δεν περιλαμβάνεται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του και που προάγει τα κοινωνικά, πολιτιστικά, πνευματικά και οικονομικά συμφέροντα των δημοτών, αν το αποφασίσει το δημοτικό ή το κοινοτικό συμβούλιο με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του, και ιδίως:

α) ν' αξιοποιεί για τουριστικούς λόγους δημοτικές ή κοινοτικές περιοχές καθώς και παραθαλάσσιους χώρους και θασικές εκτάσεις που παραχωρούνται από το κράτος,

β) νά κατασκευάζει και νά συντηρεί συγχροτήματα λαϊκών κατοικιών και θερέτρων και νά φροντίζει για τη λειτουργία τους.

γ) νά ιδρύει παιδικούς, βρεφικούς και υγειονομικούς σταθμούς καθώς και άλλα κέντρα για την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών (όπως νοσοκομεία, σανατόρια, βρεφοκομεία, ορφανοτροφεία, γηροκομεία) και νά φροντίζει για τη λειτουργία τους.

δ) νά ιδρύει πολιτιστικά και πνευματικά κέντρα (όπως βιβλιοθήκες, μουσεία, πινακοθήκες, φιλαρμονικές, θέατρα) και νά φροντίζει για τη λειτουργία τους.

ε) νά κατασκευάζει και νά συντηρεί συστήματα αρδύσεως και έγγειοβελτιωτικά έργα και νά φροντίζει για την προστασία του υπόγειου υδατικού δυναμικού της περιφέρειάς του,

στ) νά κατασκευάζει και νά συντηρεί λουτρά και αποχωρητήρια και νά φροντίζει για τη λειτουργία τους.

ζ) νά κατασκευάζει έργα για την προστασία του εστικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.

η) νά ελέγχει την τήρηση των διατάξεων που αφορούν την καθαριότητα, την κυκλοφορία και τη στάθμευση των οχημάτων, την οικοδόμηση, την αποχέτευση, τη μόλυνση του περιβάλλοντος και την προστασία του υπόγειου υδατικού δυναμικού και νά υποβάλλει μηνύσεις για την παράβασή τους.

2. Για την άσκηση της αρμοδιότητας που αναφέρεται με το στοιχείο η', ο δήμος ή ή κοινότητα μπορεί νά προβλέπει στον οργανισμό έσωτερικής υπηρεσίας τη συγκρότηση σχετικής ειδικής υπηρεσίας. Η απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου ψηφίζεται με την πλειοψηφία που προβλέπει ή παράγρ. 1.

"Αρθρο 25.

Ανάθεση της άσκησης δραστηριοτήτων σε άλλα νομικά πρόσωπα.

1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του Κώδικα, που αφορούν τα ιδρύματα, τα λοιπά δημοτικά και κοινοτικά νομικά πρόσωπα και τις επιχειρήσεις, ένας δήμος ή μία κοινότητα ή περισσότεροι δήμοι ή κοινότητες μπορούν, κατ'έξαιρηση, νά αναθέτουν για όρισμένο χρονικό διάστημα την άσκηση όρισμένης δραστηριότητάς τους στο κράτος ή σε άλλο νομικό πρόσωπο.

2. Την ανάθεση της δραστηριότητας αποφασίζει το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται ή διάρκεια της αναθέσεως και οι όροι της.

3. Όταν ο δήμος ή ή κοινότητα αναθέτει τη δραστηριότητα σε άλλο, εκτός από το κράτος, νομικό πρόσωπο, στους όρους της αναθέσεως μπορεί νά περιλαμβάνεται και ή εκπροσώπηση του δήμου ή της κοινότητας στο όργανο που διοικεί το νομικό πρόσωπο.

"Αρθρο 26.

Δημοτικές—κοινοτικές διατάξεις.

1. Με απόφαση του δημοτικού ή του κοινοτικού συμβουλίου εκδίδονται διατάξεις, που καθορίζουν τη λειτουργία και τη χρήση των δημοτικών και κοινοτικών αγορών και των τόπων αγορών, των συστημάτων ύδρευσης και των συστημάτων αποχετεύσεως, των άλσων και των κήπων, των κοιμητηρίων, των αθλητικών εγκαταστάσεων, των κέντρων νεότητας, των παιδικών χαρών, των παιδικών και βρεφικών σταθμών, των υγειονομικών σταθμών και των κέντρων για την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών, των πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων, των δημοτικών ή κοινοτικών λαϊκών κατοικιών, θερέτρων και τουριστικών εγκαταστάσεων. Με όμοιες διατάξεις ρυθμίζονται τα θέματα που αφορούν την καθαριότητα και οι όροι για τη χρήση των πε-

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ
ΕΚΛΟΓΗ

ΤΜΗΜΑ Α'

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

"Αρθρο 28.

Κοινοτικές αρχές.

1. Ἡ κοινότητα διοικείται ἀπὸ τὸ κοινοτικό συμβούλιο καὶ τὸν πρόεδρο.

2. Τὸ κοινοτικό συμβούλιο ἀποτελεῖται ἀπὸ πέντε μέλη σὲ κοινότητες μετὰ πληθυσμὸ ἐως χιλίων κατοίκων, ἑπτὰ μέλη σὲ κοινότητες 1.001 ἕως 2.000 κατοίκων, ἑννέα σὲ κοινότητες 2.001 ἕως 5.000 κατοίκων καὶ ἔντεκα σὲ λοιπὰς κοινότητες. Στὸν ἀριθμὸ αὐτὸ τῶν συμβούλων περιλαμβάνεται καὶ ὁ πρόεδρος.

"Αρθρο 29.

Δημοτικές αρχές.

1. Ὁ δήμος διοικείται ἀπὸ τὸ δημοτικό συμβούλιο, τὴν δημορχική ἐπιτροπή, καὶ τὸν δήμαρχο.

2. Τὸ δημοτικό συμβούλιο ἀποτελεῖται ἀπὸ ἔντεκα μέλη σὲ δήμους μετὰ πληθυσμὸ ἐως 7.000 κατοίκων, δεκαπέντε μέλη σὲ δήμους 7.001 ἕως 20.000 κατοίκων, δεκαεννέα σὲ δήμους ἀπὸ 20.001 ἕως 30.000 κατοίκων, εἴκοσι πέντε σὲ δήμους 30.001 ἕως 60.000 κατοίκων, τριάντα ἕνα σὲ δήμους 60.001 ἕως 100.000 κατοίκων, τριάντα ἑννέα σὲ δήμους 100.001 ἕως 150.000 κατοίκων, σαράντα ἑπτὰ σὲ δήμους ἀπὸ 150.001 ἕως 300.000 κατοίκων, πενήντα πέντε σὲ δήμους 300.001 ἕως 500.000 κατοίκων, καὶ ἑξήντα ἕνα σὲ δήμους 500.001 κατοίκων καὶ πᾶνω.

3. Ἡ δημορχική ἐπιτροπή ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν δήμαρχο ἢ τὸν ἐπιπλέον δήμαρχο πού ἔχει ὁ ἴδιος ὁ δήμαρχος, ὡς πρόεδρος, καὶ ἀπὸ δύο μέλη, ἂν τὸ συμβούλιο ἔχει ἕως καὶ δεκαπέντε μέλη, τέσσερα, ἂν τὸ συμβούλιο ἔχει ἕως καὶ τριάντα ἕνα μέλη, ἑξί, ἂν τὸ συμβούλιο ἔχει ἕως καὶ πενήντα πέντε μέλη καὶ ὀκτώ, ἂν τὸ συμβούλιο ἔχει ἕως καὶ ἑξήντα ἕνα μέλη.

"Αρθρο 30.

Διάρκεια δημοτικῆς καὶ κοινοτικῆς περιόδου.

1. Ὁ δήμαρχος, ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος καὶ οἱ δημοτικοὶ καὶ κοινοτικοὶ σύμβουλοι ἐκλέγονται κάθε τέσσερα χρόνια.

2. Ἡ ἐκλογή γίνεται κάθε τέταρτο ἔτος, τὴν πρώτη Κυριακὴ μετὰ τὴν 10 τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους αὐτοῦ.

3. Ἡ ἐγκατάστασις τῶν ἀρχῶν πού ἔχουν ἐκλεγῆι γίνεται τὴν 1η Ἰανουαρίου τοῦ ἐπόμενου ἔτους, καὶ ἡ θητεία τους λήγει τὴν 31η Δεκεμβρίου τοῦ τέταρτου ἔτους.

4. Σὲ κοινότητες σὲ ἄλλα μέρη, ἔξω ἀπὸ τὴν περιφέρειαν τῆς κοινότητος, γιὰ παραθερισμὸ ἢ διαχειρίσασιν, ἡ ἐκλογή τῶν κοινοτικῶν συμβούλων γίνεται μετὰ σὲ τρεῖς μῆνες ἀπὸ τότε πού, κατὰ τὴν τοπικὴ συνθήκη, ἀρχίζουν νὰ γυρίζουν στὴν περιφέρειαν τῆς κοινότητος οἱ μετακινούμενοι δημότες κάτοικοί τῆς, τὴν Κυριακὴν πού ὀρίζεται μετὰ ἀπόφασιν τοῦ νομάρχου. Ἡ ἐγκατάστασις τῶν κοινοτικῶν συμβούλων, πού ἐκλέγονται μ' αὐτὸν τὸν τρόπο, γίνεται τὴν δέκατη πέμπτην μέραν μετὰ τὴν ἐπικύρωσιν πού ἀποτελεσματος τῆς ἐκλογῆς ἢ μέραν πού λήγει ἡ θητεία τους ὀρίζεται μετὰ ἀπόφασιν τοῦ νομάρχου.

5. Ἄν σ' ἕνα δήμῳ ἢ σὲ μία κοινότητα δὲν ἐπικυρώθηκε τελεσίδικα ἡ ἐκλογή ἕως τὴν ἡμέραν τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἀρχῶν, ἡ ἐγκατάστασις τῶν ἀρχῶν αὐτῶν γίνεται μετὰ σὲ προθεσμίαν 15 ἡμερῶν ἀπὸ τὴν ἐπικύρωσιν, τὴν ἡμέραν πού ὀρίζει ὁ νομάρχης. Ἡ ἐπικύρωσις, τὴν ἡμέραν πού ὀρίζει ὁ νομάρχης, τῶν παλιῶν ἀρχῶν παρατείνεται, ὥσπου νὰ ἐγκατασταθῶν οἱ νέες.

ἐξουσιῶν, τῶν πλατειῶν καὶ τῶν λοιπῶν κοινοχρήστων χώρων, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ σχετικὰ φορολογικὰ θέματα.

2. Οἱ διατάξεις πού προβλέπει ἡ παράγρ. 1 ἐγκρίνονται ἀπὸ τὸν νομάρχον καὶ δημοσιεύονται μετὰ ἀνάρτησιν στὴν πινακίδα τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητος, γιὰ τὴν ὁποία συντάσσεται ἀποδεικτικὸ. Οἱ διατάξεις αὐτὲς παραμένουν συνεχῶς ἐκτεθειμέναι σὲ χώρῳ τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ καταστήματος, πού εἶναι προσιτὸς στὸ κοινόν.

3. Ὅποιος παραβιάζει τὴν προαναφερόμενην διατάξιν τιμωρεῖται σύμφωνα μετὰ τὸ ἀρθρο 459 τοῦ Ποινικοῦ Κώδικα.

"Αρθρο 27.

Γνώμη τῶν συμβουλίων γιὰ εἰδικὰ θέματα—

Συμμετοχὴ σὲ προγράμματα περιφερειακῆς ἀναπτύξεως.

1. Προκειμένου νὰ ἐκδώσουν οἱ κρατικὲς ἀρχὲς ὁποιαδήποτε διοικητικὴ κανονιστικὴ πράξις, πού ἀφορᾷ τὴν προστασίαν τοῦ περιβάλλοντος καὶ τὰ ρυθμιστικὰ ἢ χωροταξικὰ σχέδια, πρέπει νὰ ζητοῦν τὴν γνώμην τῶν δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν συμβουλίων τῶν δήμων ἢ τῶν κοινότητων ἢ τῶν διοικητικῶν συμβουλίων τῶν ἐνώσεων δήμων καὶ κοινότητων, στὴν περιφέρειαν τῶν ὁποίων πρόκειται νὰ ἰσχύσουν αὐτὲς οἱ πράξεις, κατὰ τὴν ἀνάλογον διακρίσιν:

α) Γιὰ πράξεις, πού ἀφοροῦν τὴν περιφέρειαν ἕως δέκα δήμων καὶ κοινότητων, ἀπαιτεῖται ἡ γνώμη ὄλων τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν συμβουλίων.

β) Γιὰ πράξεις, πού ἀφοροῦν τὴν περιφέρειαν περισσότερων ἀπὸ δέκα δήμων καὶ κοινότητων τοῦ νομοῦ, ἀπαιτεῖται ἡ γνώμη τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τῆς τοπικῆς ἐνώσεως δήμων καὶ κοινότητων.

γ) Γιὰ πράξεις, πού ἀφοροῦν τὴν περιφέρειαν δήμων καὶ κοινότητων πού ὑπάγονται σὲ περισσότερους νομούς, ἀπαιτεῖται ἡ γνώμη τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τῶν τοπικῶν ἐνώσεων.

δ) Γιὰ πράξεις, πού ἀφοροῦν τὴν περιφέρειαν ὁλόκληρης τῆς χώρας, ἀπαιτεῖται ἡ γνώμη τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τῆς Κεντρικῆς Ἐνώσεως Δήμων καὶ Κοινοτήτων τῆς Ἑλλάδος.

2. Ὅταν οἱ πράξεις πού ἀναφέρονται στὴν προηγούμενην παράγραφον ἀφοροῦν τὰ πολεοδομικὰ σχέδια, γιὰ τὴν ἐκδόσιν τους ἀπαιτεῖται ἡ γνώμη μόνον τῶν δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν συμβουλίων τῶν δήμων ἢ τῶν κοινότητων, στὴν διοικητικὴν περιφέρειαν τῶν ὁποίων πρόκειται νὰ ἰσχύσουν οἱ πράξεις αὐτὲς.

3. Σὲ ὅλες τὴς περιπτώσεις τῶν παραγράφων 1 καὶ 2 ἡ γνώμη πρέπει νὰ στέλνεται στὴν ἀρμόδια ἀρχὴν μετὰ σὲ δύο μῆνας, ἀπὸ τότε πού ὁ δήμος ἢ ἡ κοινότητα ἢ ἡ ἐνωσὴ ἔλαβε τὸ σχετικὸ ἐρώτημα.

4. Ἡ ἀπόκλιση ἀπὸ τὴν γνώμην τῶν ὀργάνων, πού προβλέπονται οἱ παράγρ. 1 καὶ 2, πρέπει νὰ στηρίζεται σὲ εἰδικὴν αἰτιολογίαν.

5. Στὰ ὄργανα, πού καταρτίζουν τὰ προγράμματα γιὰ τὴν περιφερειακὴ ἀνάπτυξιν, τὴν χωροταξίαν καὶ τὴν προστασίαν τοῦ περιβάλλοντος, μετέχουν καὶ ἐκπρόσωποι τῶν δήμων ἢ κοινότητων ἢ τῶν ἐνώσεων αὐτῶν. Κατὰ τὴν κατάρτισιν τῶν προγραμμάτων αὐτῶν λαμβάνονται ὑπόψιν οἱ γνώμες τῶν δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν συμβουλίων ἢ τῶν διοικητικῶν συμβουλίων τῶν ἐνώσεων τῶν δήμων καὶ κοινότητων τῆς περιφέρειας, τὴν ὁποίαν ἀφοροῦν τὰ προγράμματα, ὅπως ὀρίζεται διὰ τῆς πού ἐκδίδεται μετὰ πρότασιν τῶν Ὑπουργῶν Συντονισμοῦ καὶ Ἐσωτερικῶν. Μετὰ διὰ τῆς πού ἐκδίδεται μετὰ πρότασιν τῶν ἴδιων Ὑπουργῶν, καθορίζεται ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκπροσώπων τῶν δήμων ἢ κοινότητων ἢ τῶν ἐνώσεων αὐτῶν στὰ ὄργανα πού καταρτίζουν τὰ προγράμματα καὶ ὁ τρόπος μετὰ τὸν ὁποῖο ὀρίζονται οἱ ἐκπρόσωποι αὐτοί.

6. Δὲν ἐπιτρέπεται ἀπαλλοτρίωσις, διάθεσις, δέσμευσις ἢ ἰσοσθένιστος περιορισμὸς στὴν βιοίκησιν, στὴν διαχείρισιν καὶ τὴν διάθεσιν δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν κτημάτων, ἔργων, υπηρεσιῶν καὶ ὑδάτων ἀρδύσεως ἢ ὑδρεύσεως, χωρὶς προηγουμένην γνωμοδότησιν τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου.

ΤΜΗΜΑ Β΄
ΕΚΛΟΓΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
ΕΚΛΟΓΕΣ - ΕΚΛΟΓΕΙΣ ΚΑΙ ΕΚΛΟΓΙΜΟΙ

Άρθρο 31.

Έκλογές σε νέους δήμους και νέες κοινότητες.

1. Η έκλογή των αρχών δήμων και κοινοτήτων, που αναγνωρίζονται έως το τέλος του μηνός Αυγούστου ενός των τριών πρώτων της δημοτικής ή της κοινοτικής περιόδου, γίνεται την πρώτη Κυριακή μετά τις 10 του μηνός Οκτωβρίου του έτους κατά το οποίο έγινε η αναγνώριση. Η εγκατάστασή τους γίνεται την 1η Ιανουαρίου του επόμενου έτους.

Στους δήμους και στις κοινότητες που αναγνωρίζονται από την 1η Σεπτεμβρίου έως την 31 Δεκεμβρίου κάθε έτους της δημοτικής ή κοινοτικής περιόδου, εκτός από το τρίτο έτος, η έκλογή των αρχών γίνεται την πρώτη Κυριακή μετά τις 10 Οκτωβρίου του επόμενου έτους μετά την αναγνώριση, και η εγκατάστασή τους την 1η Ιανουαρίου του μεθεπόμενου έτους μετά την αναγνώριση.

2. Αν η αναγνώριση ενός νέου δήμου ή μιας νέας κοινότητας έγινε μετά τον Αύγουστο του τρίτου έτους της δημοτικής ή κοινοτικής περιόδου και έως το τέλος του Αυγούστου του τέταρτου έτους της περιόδου αυτής, τα αποτελέσματα των μεταβολών αρχίζουν από τις άμεσως επόμενες γενικές δημοτικές και κοινοτικές εκλογές.

3. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 εφαρμόζονται και σε περίπτωση ένωσης δήμων ή κοινοτήτων ή δήμων και κοινοτήτων.

4. Δήμοι και κοινότητες που καταργήθηκαν ή συνεικισμοί που προσαρτήθηκαν, υπάγονται στις δημοτικές ή κοινοτικές αρχές του δήμου ή της κοινότητας όπου έχουν προσαρτηθεί. Έως τη λήξη της δημοτικής ή της κοινοτικής περιόδου δεν γίνεται καμμία μεταβολή στον αριθμό των μελών του δημοτικού ή του κοινοτικού συμβουλίου του δήμου ή της κοινότητας όπου γίνεται η προσαρτηση, καθώς και του δήμου ή της κοινότητας απ' όπου αποσπάστηκε ο συνεικισμός.

Άρθρο 32.

Έκλογικό δικαίωμα.

1. Όλοι οι δημότες του δήμου ή της κοινότητας έχουν δικαίωμα να εκλέγουν τις δημοτικές ή κοινοτικές αρχές.

Για το όριο ηλικίας εφαρμόζονται οι διατάξεις του νόμου περί εκλογής βουλευτών, όπως ισχύουν κάθε φορά. Η 1η Ιανουαρίου κάθε έτους θεωρείται ημερομηνία γεννήσεως εκείνων που έχουν γεννηθεί το έτος αυτό.

2. Οι στερήσεις του εκλογικού δικαιώματος, που προβλέπει ο νόμος περί εκλογής βουλευτών, ισχύουν και για την έκλογή των δημοτικών και κοινοτικών αρχών.

Άρθρο 33.

Άσκηση του εκλογικού δικαιώματος.

1. Το εκλογικό δικαίωμα μπορούν ν' ασκούν μόνον οι δημότες εκλογείς που είναι γραμμένοι στον εκλογικό κατάλογο του δήμου ή της κοινότητας.

2. Η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος είναι υποχρεωτική.

3. Όποιος δεν άσκει το εκλογικό του δικαίωμα άδικαιολόγητα, τιμωρείται με ποινή προστίμου από χίλιες έως πέντε χιλιάδες δραχμές.

4. Η προηγούμενη παράγραφος δεν εφαρμόζεται για τον εκλογέα που έχει περάσει το 70ο έτος της ηλικίας του καθώς και για όποιον διαμένει την ημέρα της ψηφοφορίας σε απόσταση μεγαλύτερη από διακόσια χιλιόμετρα από το εκλογικό τμήμα, όπου έπρεπε να ψηφίσει.

5. Στους δικαστικούς, στους δημόσιους πολιτικούς υπαλλήλους, στους στρατιωτικούς που υπηρετούν με οποιαδήποτε ιδιότητα στις ένοπλες δυνάμεις ή στη χωροφυλακή ή στο λιμενικό σώμα καθώς και στους υπαλλήλους οργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, ταμείων και δημοσίων οργανισμών και επιχειρήσεων κοινής ωφελείας, που την ημέρα της ψηφοφορίας δεν διαμένουν στον δήμο ή στην κοινότητα όπου ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα, χορηγείται, εφόσον δεν παρεμποδίζεται η ομαλή λειτουργία των υπηρεσιών, άδεια για να μεταβούν στον δήμο ή στην κοινότητα όπου δικαιούνται να ψηφίσουν.

6. Έκείνοι που δεν άσκησαν το εκλογικό τους δικαίωμα σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, επειδή δεν τους δόθηκε άδεια, δεν τιμωρούνται με τις ποινές της παραγράφου 3 του άρθρου αυτού.

Άρθρο 34.

Έκλογικοί κατάλογοι.

1. Οι εκλογικοί κατάλογοι, που ισχύουν για τις βουλευτικές εκλογές, ισχύουν και για τις εκλογές των δημοτικών και κοινοτικών αρχών.

2. Για τις πρώτες εκλογές των αρχών των δήμων και των κοινοτήτων που έχουν πρόσφατα αναγνωριστεί, ο νομάρχης φροντίζει να συνταχθούν ιδιαίτεροι προσωρινοί εκλογικοί κατάλογοι, για κάθε δήμο ή κοινότητα, στους οποίους εγγράφονται οι εκλογείς κάτοικοι του νέου δήμου ή της νέας κοινότητας, σύμφωνα με την εγγραφή τους στους ισχύοντες εκλογικούς καταλόγους του δήμου ή της κοινότητας απ' όπου προέρχονται. Αν δεν είναι δυνατό να συνταχθούν ιδιαίτεροι εκλογικοί κατάλογοι, οι πρώτες εκλογές γίνονται με τους καταλόγους που ισχύουν ήδη για τους δήμους και τις κοινότητες και σύμφωνα με την κατοικία των εκλογέων που είναι γραμμένη στους καταλόγους αυτούς.

3. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται αναλόγως και σε περίπτωση ένωσης δήμων ή κοινοτήτων ή προσαρτήσεως συνεικισμών.

4. Τα θέματα τα σχετικά με τη σύνταξη των προσωρινών και των οριστικών εκλογικών καταλόγων των νέων δήμων και κοινοτήτων ρυθμίζονται με διάταγμα.

Άρθρο 35.

Προσόντα εκλογιμότητας.

Μπορεί να εκλεγεί δήμαρχος, πρόεδρος κοινότητας, δημοτικός ή κοινοτικός σύμβουλος ο δημότης που έχει την ηλικία να εκλέγει και έχει συμπληρώσει το 23ο έτος της ηλικίας του.

Άρθρο 36.

Κώλυμα και άτυμβίαστος.

1. Δεν μπορούν να εκλεγούν ή να είναι δήμαρχος πρόεδρος κοινοτήτων και δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι οι δικαστικοί και λειτουργοί, όποιοι είναι υπάλληλοι του κράτους και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως με οποιαδήποτε σχέση, όποιοι υπηρετούν στις ένοπλες δυνάμεις και στα σώματα ασφαλείας, όποιοι είναι υπάλληλοι νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου με οποιαδήποτε σχέση και ενώσεων γεωργικών συνεταιρισμών, καθώς και οι γιατροί που υπηρετούν με οποιαδήποτε σχέση σε δημόσιες υπηρεσίες ή σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοικήσεως ή σε άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

2. Δεν μπορούν επίσης να εκλεγούν ή να είναι δήμαρχοι, πρόεδροι κοινοτήτων και δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι όποιοι συνδέονται με το δήμο ή την κοινότητα με οποιαδήποτε σύμβαση, καθώς και τα μέλη της διοικήσεως, οι τμήματα και οι υπάλληλοι νομικών προσώπων που συνδέονται με το δήμο ή με την κοινότητα με οποιαδήποτε τρόπο στην άσκηση ή στην κοινότητα συμμετέχουν με οποιαδήποτε τρόπο στην επιχείρηση που προβλέπει η σύμβαση, μόνο για τα πρόσωπα που είναι αντιπρόσωποι του δήμου ή της κοινότητας στην επιχείρηση αυτή δεν υπάρχει κώλυμα εκλογιμότητας ή άτυμβίαστος.

3. Δεν αποτελεί ασυμβίβαστο ή σύναψη συμβάσεως αγοράς δημοτικών ή κοινοτικών ακινήτων, έφοσον ή εκποίηση έχει γίνει ύστερα από πλειοδοτική δημοπρασία, και αυτός που έχει επικερυθεί πλειοδότης δεν έλαβε μέρος στη διαδικασία της εκποίησης με την ιδιότητα του μέλους της δημοτικής ή της κοινοτικής αρχής, και έφοσον το τίμημα πρέπει να καταβληθεί έξοκω. Έπίσης δεν αποτελεί κώλυμα ή ασυμβίβαστο ή ανεπιθύμητη οποιασδήποτε συμβάσεως με τον δήμο ή την κοινότητα, αν το αντικείμενό της είναι αξίας μικρότερης από 20.000 δραχμές το χρόνο. Μπορούν να εκλεγούν ή να είναι μέλη των δημοτικών και κοινοτικών αρχών τα μέλη της δικηγόρου και οι υπάλληλοι δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών κοινής ωφελείας, που συνδέονται με τον δήμο ή την κοινότητα με σύμβαση που είναι σχετική με το αντικείμενο της δραστηριότητάς τους.

4. Τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μπορούν να εκλεγούν στον δήμο ή στην κοινότητα, στην περιφέρειά των οποίων έχουν υπηρετήσει, αφού περάσει μία διετία από τότε που έπαψαν να υπηρετούν εκεί.

5. Με την επιφύλαξη της διατάξεως της προηγούμενης παραγράφου, το κώλυμα που προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 2 παύει να υπάρχει, αν τα πρόσωπα που έχουν το κώλυμα υπηρετούν από τη θέση τους πριν από την ημέρα της ανακήρυξης των υποψηφίων. Η παραίτηση επιδίδεται με δικαστική επίσημη στον ειρηνοδίκη ή στον πρόεδρο πρωτοδικών, ο οποίος την υποβάλλει άμεσα στην αρχή που είναι έμμεσα να την αποδεχθεί. Η παραίτηση θεωρείται ότι έχει γίνει δεκτή από τη στιγμή της επιδόσεώς της. Ειδικές διατάξεις νόμων, που απαγορεύουν την υποβολή ή την αποδοχή της παραίτησεως των προσώπων που προβλέπει ή παράγραφος 1 ή που περιορίζουν το δικαίωμά τους να παραιτηθούν ή την αρμοδιότητα της αρχής να αποδεχθεί την παραίτησή τους, αν ύπάρχουν από τις διατάξεις αυτής της παραγράφου.

6. Οι δήμαρχοι, οι πρόεδροι κοινοτήτων και οι δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι, που αποδέχονται οποιοδήποτε από τα κώλυμα ή τα έργα που αναφέρονται σε τούτο το άρθρο ή εκπίπτουν δημοτικότητας σε άλλο δήμο ή σε άλλη κοινότητα, εκπίπτουν αυτόδικαίως από το αξίωμά τους.

Άρθρο 37.

Κώλυμα συγγενείας.

1. Δεν μπορούν να εκλεγούν ή να συνυπηρετούν ως δημοτικοί σύμβουλοι ή ως πρόεδρος κοινότητας και κοινοτικοί σύμβουλοι πρόσωπα, που είναι μεταξύ τους σύζυγοι ή συγγενείς έξ αίματος ή άγγιστείας έως και δεύτερου βαθμού.

2. Αν έχουν εκλεγεί δημοτικοί σύμβουλοι, πρόεδρος κοινότητας και κοινοτικοί σύμβουλοι πρόσωπα τα οποία είναι μεταξύ τους συγγενείς του βαθμού που ορίζει ή προηγούμενη παράγραφος, το δικαστήριο που κρίνει την εκλογή αποκλείει αυτούς που έλαβαν τους λιγότερους ψήφους προτιμήσεως. Σε περίπτωση ίσου ψήφιας συμβούλων, το ίδιο δικαστήριο ενεργεί κλήρωση.

3. Αν δημιουργηθεί συγγένεια μετά την εκλογή, τα πρόσωπα που αποκλείονται κατά την προηγούμενη παράγραφο, εκπίπτουν αυτόδικαίως.

Άρθρο 38.

Άσυμβίβαστο εξαιτίας οφειλών.

1. Δεν μπορούν να είναι δήμαρχοι ή δημοτικοί σύμβουλοι, αυτοί που είναι οφειλέτες του δήμου, από οποιαδήποτε αίτια, για τουλάχιστον δύο χρόνια από δεκαπέντε χιλιάδες δραχμές. Δεν μπορούν να είναι πρόεδροι κοινοτήτων ή κοινοτικοί σύμβουλοι, πρόσωπα που είναι οφειλέτες της κοινότητας για ποσό άνω των πέντε χιλιάδες δραχμές.

2. Αν ένας οφειλέτης του δήμου ή της κοινότητας εκλεγεί δήμαρχος, πρόεδρος κοινότητας, δημοτικός ή κοινοτικός σύμβουλος, οφείλει να εξοφλήσει την οφειλή του έως την ημέρα της εγκαταστάσεως των δημοτικών και κοινοτικών αρχών. Αν τα προαναφερόμενα πρόσωπα γίνουν οφειλέτες του

δήμου ή της κοινότητας μετά την εκλογή τους, οφείλουν να εξοφλήσουν την οφειλή τους μέσα σε προθεσμία δύο μηνών από τον εκκαθαριστή ή οφειλή αυτή. Αν ή εξοφλήση δεν γίνει κατά τη διάρκεια της προθεσμίας αυτής, εκπίπτουν αυτόδικαίως από το αξίωμά τους.

Άρθρο 39.

Επαγγελματική δραστηριότητα δημάρχων.

Αν ο δήμαρχος ασκεί την επαγγελματική του δραστηριότητα ή δραστηριότητα αυτή δεν πρέπει να έμποδίζει την πλήρη εκτέλεση των δημορχιακών του καθηκόντων.

Άρθρο 40.

Διαπίστωση της εκπτώσεως.

Στις περιπτώσεις που προβλέπουν τα άρθρα 36 παρ. 6, 37 παρ. 3 και 38, ο νομάρχης με πράξη του διαπιστώνει την ύπαρξη του ασυμβιβαστού και την εκπτώση από το αξίωμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΕΦΟΡΕΥΤΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ

Άρθρο 41.

Μέλη των εφορευτικών επιτροπών.

1. Η ψηφοφορία γίνεται έμπρός σε εφορευτικές επιτροπές. Σε κάθε εκλογικό τμήμα δήμου ή κοινότητας συγκροτείται εφορευτική επιτροπή, που αποτελείται από τέσσερα τακτικά μέλη και τον αντιπρόσωπο της δικαστικής αρχής, ως πρόεδρο. Τα μέλη κληρώνονται μαζί με ισάριθμα αναπληρωματικά από το πρωτοδικείο ή το ειρηνοδικείο, σε δημόσια συνεδρίαση, την οποία ορίζει, τρεις τουλάχιστον μέρες πριν, το πρωτοδικείο, για τους δήμους, και το ειρηνοδικείο, για τις κοινότητες. Η κλήρωση γίνεται μέσα (10) τουλάχιστον μέρες πριν από την ψηφοφορία, ανάμεσα στους εκλογείς του δήμου ή της κοινότητας, που είναι γραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους και στα παραρτήματά τους. Όσοι κληρώνονται τακτικά και αναπληρωματικά μέλη, ειδοποιούνται από το δικαστήριο που ενεργεί την κλήρωση.

2. Αν ο πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής ή ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής κοιλύεται ή απουσιάζει για οποιοδήποτε λόγο, αναπληρώνεται, όπως προβλέπει ή σχετική διάταξη της εκλογικής νομοθεσίας. Αν λείπει για οποιοδήποτε λόγο και ο αναπληρωτής, ή εκλογή ενεργείται έγκυρα, έφοσον είναι παρόντα τρία τουλάχιστον μέλη της εφορευτικής επιτροπής. Στην περίπτωση αυτή καθήκοντα προέδρου εκτελεί ο πιο ηλικιωμένος.

Άρθρο 42.

Αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής και έφοροι των αντιπροσώπων.

1. Έφοροι των αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής είναι ο πρόεδρος του πρωτοδικείου, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται ο δήμος ή ή κοινότητα. Αυτός διορίζει σε κάθε εκλογικό τμήμα της περιφέρειας του πρωτοδικείου έναν αντιπρόσωπο της δικαστικής αρχής, μέσα τουλάχιστον μέρες πριν από την ψηφοφορία.

2. Αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής διορίζονται:

- Οι πρωτοδίκες και οι αντεισαγγελείς πρωτοδικών.
- Οι έμμισθοι πάρεδροι των πρωτοδικείων και των εισαγγελιών πρωτοδικών.
- Οι εισηγητές του Συμβουλίου της Επικρατείας.
- Οι πρωτοδίκες και οι έμμισθοι πάρεδροι των διοικητικών πρωτοδικείων.
- Οι ειρηνοδίκες και οι πταιματοδίκες.
- Οι δικηγόροι.

ζ) Οι υπάλληλοι, από το βαθμό του γραμματέα πρωτοδικών β' τάξεως και πάνω, της γραμματείας των δικαστηρίων, δηλαδή του Συμβουλίου της Επικρατείας, των πολιτικών, ποινικών και τακτικών διοικητικών δικαστηρίων καθώς και των εισαγγελιών και της υπηρεσίας του επιτρόπου της επικρατείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων.

η) Οι συμβολαιογράφοι.

θ) Οι έμμισθοι και άμισθοι υποδημαφύλακες.

ι) Οι δικαστικοί αντιπρόσωποι του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής δεν μπορεί να διοριστεί όποιος έχει υπερέσει το 67ο έτος της ηλικίας του.

4. Αν τα πρόσωπα που ορίζονται στην παρ. 2 δεν επαρκούν, ο πρόεδρος διορίζει ασκούμενους δικηγόρους της περιφέρειας του πρωτοδικείου. Σε περιπτώσεις εξαιρετικής ανάγκης, ο διορισμός αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής μπορεί να γίνει και έως την πέμπτη μέρα πριν από την ψηφοφορία.

5. Αν και τα πρόσωπα που ορίζονται στις προηγούμενες παραγράφους 2 και 4 δεν επαρκούν, ο πρόεδρος ζητά από τον πρόεδρο ενός πρωτοδικείου του κράτους, κατά προτίμηση του πλησιέστερου, να διορίσει: ως αντιπροσώπους τους δικηγόρους και συμβολαιογράφους που υπηρετούν στην περιφέρεια του πρωτοδικείου.

6. Οι δικηγόροι που είναι βουλευτές καθώς και αυτοί που έχουν ανακηρυχθεί υποψήφιοι, δεν ορίζονται αντιπρόσωποι.

7. Οι αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής δεν ψηφίζουν, αν δεν είναι γραμμένοι στον εκλογικό κατάλογο του δήμου ή της κοινότητας όπου ασκούν τα καθήκοντά τους.

Άρθρο 43.

Αποζημίωση των αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής.

Η ημερήσια αποζημίωση, οι μέρες για τις οποίες παρέχεται και τα όδοιπορικά έξοδα των αντιπροσώπων ορίζονται και πληρώνονται σύμφωνα με ό,τι ισχύει για τις βουλευτικές εκλογές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ — ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ

Άρθρο 44.

Υποψηφιότητες.

1. Η εκλογή του δημάρχου, του προέδρου της κοινότητας και των δημοτικών και κοινοτικών συμβούλων γίνεται κατά συνδυασμούς. Υποψηφιότητες εκτός συνδυασμών αποκλείονται.

2. Κάθε συνδυασμός περιλαμβάνει έναν υποψήφιο δήμαρχο ή πρόεδρο κοινότητας και υποψηφίους συμβούλους. Για τους δήμους, ο αριθμός των υποψηφίων συμβούλων πρέπει να είναι τουλάχιστον ίσος με τον αριθμό των μελών που προβλέπει το άρθρο 29 και μπορεί ν' αυξηθεί έως το 50% του αριθμού αυτού. Για τις κοινότητες, πρέπει να είναι τουλάχιστον ίσος με τον αριθμό των μελών που προβλέπει το άρθρο 28 και μπορεί ν' αυξηθεί έως το διπλάσιο του αριθμού αυτού. Το κλάσμα που προκύπτει δεν λαμβάνεται υπόψη.

3. Κανείς δεν μπορεί να μετέχει σε περισσότερους από ένα συνδυασμούς.

Άρθρο 45.

Καταρτισμός συνδυασμών.

1. Ο συνδυασμός καταρτίζεται με γραπτή δήλωση, που υπογράφουν όλοι οι υποψήφιοι που τον αποτελούν. Στη δήλωση του συνδυασμού ή σειρά των υποψηφίων καθορίζεται με τον εξής τρόπο: Πρώτο γράφεται το επώνυμο του υποψηφίου δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας και ακολουθούν, με αλφαριθμητική σειρά, τα επώνυμα των λοιπών υποψηφίων του συνδυασμού. Δίπλα ή και κάτω από το όνομα του υποψηφίου δημάρχου ή του υποψηφίου προέδρου της κοινότητας γράφονται οι αντίστοιχες ενδείξεις. Αλλά, και αν λείπουν οι ενδείξεις αυτές, στους

συνδυασμούς των δήμων, όποιος είναι γραμμένος πρώτος θεωρείται «υποψήφιος δήμαρχος», και στους συνδυασμούς των κοινοτήτων, όποιος είναι γραμμένος πρώτος θεωρείται «υποψήφιος πρόεδρος της κοινότητας».

2. Η δήλωση μπορεί να υποβληθεί και από έναν από τους υποψηφίους που περιλαμβάνονται σ' αυτήν ή από τρεις τουλάχιστον εκλογείς που είναι γραμμένοι στο γενικό μητρώο των δημοτών ή στον εκλογικό κατάλογο του δήμου ή της κοινότητας. Στις περιπτώσεις αυτές απαιτείται γραπτή αποδοχή κάθε προσώπου που προτείνεται με τη δήλωση.

3. Στη δήλωση επισυνάπτεται για κάθε υποψήφιο του συνδυασμού:

α) πιστοποιητικό έγγραφης στο γενικό μητρώο των δημοτών και στον εκλογικό κατάλογο του δήμου ή της κοινότητας όπου είναι υποψήφιος, β) υπεύθυνη δήλωση του υποψηφίου, ότι δεν έχει στερηθεί κανένα πολιτικό του δικαίωμα, ή ότι έληξε ή πρόσκαιρη αποστέρηση των δικαιωμάτων αυτών ή θα έχει λήξει την ημέρα της εκλογής για την οποία θέτει υποψηφιότητα και γ) γραμμάτιο δημόσιου ταμείου, που βεβαιώνει ότι κάθε υποψήφιος δήμαρχος, δημοτικός σύμβουλος, πρόεδρος κοινότητας και κοινοτικός σύμβουλος έχει καταθέσει, αντίστοιχα, το ποσό των δραχ. χιλίων (1.000), πεντακοσίων (500), τριακοσίων (300) και διακοσίων (200). Για τις κοινότητες που έχουν έως χίλιους κατοίκους, δεν γίνεται χρηματική κατάθεση.

4. Αν δεν έχει τηρηθεί κάποια από τις διατυπώσεις, ή δεν υπάρχει κάποια από τις προϋποθέσεις ή κάποιο από τα στοιχεία που προβλέπουν οι παράγραφοι 1, 2 και 3, και αυτό βεβαιωθεί από το δικαστήριο, ή δήλωση είναι απαράδεκτη. Ειδικότερα, αν έχει συνταχθεί ή δήλωση του συνδυασμού, που προβλέπει ή παράγραφος 1, με διαφορετικό τρόπο, δεν είναι απαράδεκτη, εφόσον περιλαμβάνει ρητή δήλωση που ορίζει τον υποψήφιο δήμαρχο ή πρόεδρο κοινότητας. Απαράδεκτη είναι και η εκπρόθεσμη δήλωση καθώς και η δήλωση που περιλαμβάνει λιγότερους υποψηφίους από το ελάχιστο όριο του άρθρου 44 παρ. 2.

5. Στη δήλωση μπορεί να ορίζεται όνομα και έμβλημα του συνδυασμού. Απαγορεύεται να ορίζεται ή να χρησιμοποιείται ως όνομα ή ως έμβλημα ένα σύμβολο θρησκευτικής λατρείας, ή σημαία ή άλλο παρόμοιο σύμβολο κράτους ή σημείο ιδιαίτερης ευλάβειας, στέμμα, όνομα ή έμβλημα πολιτικής οργάνωσης, φωτογραφία προσώπου που περιλαμβάνεται στον συνδυασμό και κάθε έμβλημα κράτους που ισχύει παλαιότερα ή ισχύει ακόμη. Αν γίνουν περισσότερες δηλώσεις με το ίδιο όνομα ή έμβλημα, δικαίωμα χρήσεως έχει όποιος το έχει δηλώσει πρώτος. Αν γίνει παράθεση των διατάξεων αυτής της παραγράφου, και η παράθεση βεβαιωθεί από το δικαστήριο, ή δήλωση είναι απαράδεκτη.

6. Η δήλωση επιδίδεται με δικαστικό επίμελητή, ύστερα από παραγγελία των προσώπων που την υποβάλλουν ή ενός εκλογέα δημότη, ή παραδίδεται με απόδειξη στον πρόεδρο του πρωτοδικείου, αν πρόκειται για δήμο, και στον ειρηνοδίκη, αν πρόκειται για κοινότητα, είκοσι τουλάχιστον μέρες πριν από την ψηφοφορία. Έως τη λήξη αυτής της προθεσμίας, επιτρέπεται μόνον να συμπληρωθεί ο συνδυασμός έως τον επιτρεπόμενο αριθμό των υποψηφίων συμβούλων, με συμπληρωματική δήλωση του υποψηφίου δημάρχου ή προέδρου κοινότητας. Στη δήλωση αυτή επισυνάπτονται τα στοιχεία που προβλέπει ή παράγραφος 3 καθώς και γραπτή αποδοχή του προσώπου που προτείνεται. Μετά τη λήξη της είκοσιήμερης προθεσμίας, που απαιτείται για την επίδοση ή την παράδοση στο αρμόδιο δικαστικό όργανο, καμία μεταβολή της δηλώσεως δεν επιτρέπεται, εκτός από την αντικατάσταση προσώπων που πέθαναν, σύμφωνα με το άρθρο 48.

Άρθρο 46.

Κατάργηση κοινότητας σε περίπτωση που δεν υποβάλλεται δήλωση συνδυασμού.

Αν σε μία κοινότητα ματαιωθεί ή εκλογή συμβούλων, επι-

δή δὲν ἔχει ὑποβληθεῖ δῆλωση συνδυασμοῦ ὑποψηφίων, ὁ νομάρχης ἐκδίδει ἀμέσως πρόγραμμα γιὰ τὴν ἐπανάληψη τῆς ἐκλογῆς. Ἄν καὶ κατὰ τὴ νέα ἐκλογή δὲν δηλωθεῖ συνδυασμὸς ὑποψηφίων, ἡ κοινότητα ἐνώνεται μὲ τὸν δῆμο ἢ τὴν κοινότητα ποῦ ἔχει ἔδρα πῶς κοντὰ στὴν ἔδρα τῆς.

Ἄρθρο 47.

Ἀνακήρυξη καὶ κοινοποίηση συνδυασμῶν.

1. Τῆ δεκάτῃ πέμπτῃ μέρα πρὶν ἀπὸ τὴν ψηφοφορία τὸ πρωτοδικεῖο, ἂν πρόκειται γιὰ δῆμο, καὶ τὸ εἰρηνοδικεῖο, ἂν πρόκειται γιὰ κοινότητα, ἀνακηρύσσει σὲ δημόσια συνεδρίαση τοὺς συνδυασμοὺς ποῦ ἔχουν δηλωθεῖ ἔγκυρα. Ὁ πρόεδρος τοῦ πρωτοδικείου καὶ ὁ εἰρηνοδίκης κοινοποιοῦν ἀμέσως στὸν νομάρχῃ τὶς σχετικὲς ἀποφάσεις.

2. Ὁ νομάρχης κυρώνει καὶ στέλνει ἀμέσως σὲ κάθε δῆμο ἢ κοινότητα πίνακα τῶν συνδυασμῶν ποῦ ἔχουν ἀνακηρυχθεῖ.

Ἄρθρο 48.

Ἀντικατάσταση ὑποψηφίων ποῦ πέθαναν.

1. Ἄν ἓνας ὑποψήφιος σύμβουλος πεθάνει, ἐπιτρέπεται ν' ἀντικατασταθεῖ μὲ ἄλλον ὑποψήφιο, ὕστερα ἀπὸ δῆλωση τοῦ ὑποψηφίου δημάρχου ἢ προέδρου κοινότητας, ἀκόμη καὶ ἂν ἔχει περάσει ἡ προθεσμία τοῦ ἄρθρου 45 παραγρ. 6. Στὴ δῆλωση ἐπισυνάπτονται τὰ στοιχεῖα ποῦ ὀρίζει τὸ ἄρθρο 45 καθὼς καὶ γραπτὴ ἀποδοχὴ τοῦ προσώπου ποῦ προτείνεται. Τὸ ἀρμόδιο δικαστήριον ἀνακηρύσσει ἀμέσως τὸν ἀντικαταστάτη ὑποψήφιο.

2. Ἄν ἓνας ὑποψήφιος δήμαρχος ἢ πρόεδρος κοινότητας πεθάνει, τῆ θέσῃ του στὸ συνδυασμὸ παίρνει εἴτε νέος ὑποψήφιος εἴτε ἓνας ἀπὸ τοὺς ὑποψηφίους συμβούλους τοῦ συνδυασμοῦ, ὕστερα ἀπὸ δῆλωση τῆς πλειοψηφίας τῶν ὑποψηφίων. Κατὰ τὰ λοιπὰ, ἐφαρμόζεται ἡ διάταξη τῆς προηγούμενης παραγράφου. Ἄν δὲν ἔγινε ἀντικατάσταση, τῆ θέσῃ τοῦ ὑποψηφίου δημάρχου ἢ προέδρου κοινότητας παίρνει ὅποιος σύμβουλος τοῦ συνδυασμοῦ λάβει τοὺς περισσότερους ψήφους προτιμήσεως.

3. Συνδυασμὸς, ποῦ περιέχει ἀριθμὸ ὑποψηφίων συμβούλων μικρότερο ἀπὸ τὸ ἐλάχιστο ὄριο τοῦ ἄρθρου 44 παραγρ. 2, ἐξαιτίας θανάτου ὑποψηφίων του γιὰ τοὺς ὁποίους δὲν δηλώθηκε ἀντικατάσταση, μετέχει στὴν ἐκλογή.

Ἄρθρο 49.

Δικαιώματα συνδυασμῶν.

1. Κάθε συνδυασμὸς ἔχει δικαίωμα νὰ διορίσει ἓναν ἀντιπρόσωπο καὶ ἓναν ἀναπληρωτὴ του σὲ κάθε ἐκλογικὸ τμήμα, μὲ γραπτὴ δῆλωση τοῦ ὑποψηφίου δημάρχου ἢ προέδρου κοινότητας.

2. Ἐπίσης κάθε συνδυασμὸς ἔχει δικαίωμα νὰ διορίζει πληρεξούσιο μὲ συμβολαιογραφικὴ δῆλωση τοῦ ὑποψηφίου δημάρχου ἢ προέδρου κοινότητας. Ὁ πληρεξούσιος ἐνεργεῖ γιὰ λογαριασμὸ τοῦ συνδυασμοῦ ὅτιδήποτε μπορεῖ, σύμφωνα μὲ τὸ νόμο, νὰ ἐνεργήσῃ ὁ ὑποψήφιος δήμαρχος ἢ πρόεδρος κοινότητας κατὰ τὴν διεξαγωγὴ τῆς ἐκλογῆς.

3. Στὴν περίπτωσιν τοῦ τρίτου ἐδαφίου τῆς παραγρ. 2 τοῦ προηγούμενου ἄρθρου, ὁ διορισμὸς τῶν ἀντιπροσώπων καὶ τοῦ πληρεξούσιου γίνεται μὲ δῆλωση τῆς πλειοψηφίας τῶν ὑποψηφίων τοῦ συνδυασμοῦ.

4. Οἱ ὑποψήφιοι, οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν συνδυασμῶν καὶ οἱ ἀναπληρωτὲς τους ἔχουν δικαίωμα νὰ εἶναι παρόντες κατὰ τὴ διάρκεια ὅλης τῆς διαδικασίας τῆς ἐκλογῆς, ὥσπου νὰ ττραγιστοῦν οἱ σάκκοι, καὶ νὰ ὑποβάλλουν κάθε εἶδους παρατηρήσεις καὶ ἐνστάσεις.

5. Δὲν μποροῦν νὰ διοριστοῦν ἀντιπρόσωποι, ἀναπληρωτὲς ἢ πληρεξούσιοι συνδυασμῶν ὁ δήμαρχος, ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητας, οἱ δημοτικοὶ ἢ κοινοτικοὶ σύμβουλοι, ὅποιοι δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλεγῶν καὶ ὅλοι ὅσοι δὲν μποροῦν νὰ ἐκλεγῶν σύμφωνα μὲ τὶς παραγρ. 1 καὶ 2 τοῦ ἄρθρου 36, ἐκτὸς ἂν παραιτηθοῦν ἀπὸ τῆ θέσῃ τους πρὶν ἀπὸ τὴν ἡμέρα τῆς ἀνακηρύξεως τῶν συνδυασμῶν. Γιὰ τὴν παραιτήσῃ καὶ τὴν ἀπο-

δοχὴ τῆς ἐφαρμόζονται οἱ διατάξεις τῆς παραγρ. 5 τοῦ ἄρθρου 36.

Ἄρθρο 50.

Πρόγραμμα τῆς ἐκλογῆς.

1. Ὁ δήμαρχος ἢ ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητας ἐκδίδει καὶ δημοσιεύει μὲ τοιχοκόλληση σὲ ὅλες τὶς συνοικίαις τῆς πόλεως, σὲ ὅλα τὰ χωριὰ καὶ τοὺς συνοικισμοὺς τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητας, τρεῖς τοῦλάχιστον μέρες πρὶν ἀπὸ τὴν ψηφοφορία, πρόγραμμα ποῦ ἀναφέρει ἀκριβῶς τὴν ἡμέρα τῆς ψηφοφορίας, τὶς ὥρες ποῦ ἀρχίζει καὶ τελειώνει, τὸν τόπο καὶ τὸ κατάστημα τῆς ψηφοφορίας, τὶς ἔδρες γιὰ τὶς ὁποῖες γίνεται ἡ ἐκλογή καὶ τοὺς συνδυασμοὺς μαζί μὲ τὰ ὀνόματα τῶν ὑποψηφίων, ποῦ ἀποτελοῦν κάθε συνδυασμὸ, καθὼς εἶναι γραμμένον στὸν πίνακα ποῦ ἔχει στείλει ὁ νομάρχης.

2. Τὸ πρόγραμμα τῆς πρώτης ἐκλογῆς σὲ νέο δῆμο ἢ κοινότητα ἐκδίδεται καὶ δημοσιεύεται ἀπὸ τὸν νομάρχῃ.

Ἄρθρο 51.

Ἰπολογισμὸς προθεσμιῶν.

1. Στὶς προθεσμίες ποῦ ὀρίζει ὁ Κώδικας δὲν ὑπολογίζεται ἡ μέρα τῆς ψηφοφορίας.

2. Ἡ προθεσμία λήγει, μόλις περάσει τελείως καὶ ἡ τελευταία μέρα τῆς, ἔστω καὶ ἂν εἶναι ἡμέρα ἀργίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΨΗΦΟΔΕΛΤΙΑ—ΦΑΚΕΛΛΟΙ—ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑΣ

Ἄρθρο 52.

Μορφή τῶν ψηφοδελτίων.

1. Τὰ ψηφοδέλτια κατασκευάζονται ἀπὸ λευκὸ χαρτί.

2. Τὰ ψηφοδέλτια, γιὰ ὅλη τὴν ἐπικράτεια, ἔχουν σχῆμα ὀρθογώνιο. Οἱ διαστάσεις τῶν ψηφοδελτίων ὀρίζονται μὲ ἀπόφαση τοῦ Ἰπουργοῦ Ἑσωτερικῶν, ποῦ δημοσιεύεται στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

3. Τὰ ψηφοδέλτια εἶναι μόνον ἔντυπα. Κάθε ψηφοδέλτιο ποῦ δὲν εἶναι: ἔντυπο, ἔστω καὶ ἐν μέρει, εἶναι ἄκυρο. Ἡ ἐκτύπωση τῶν ψηφοδελτίων πρέπει νὰ εἶναι σὲ μαύρη ἀπόχρωση.

Ἄρθρο 53.

Ἐκτύπωση καὶ διανομὴ τῶν ψηφοδελτίων.

1. Οἱ συνδυασμοὶ ὀφείλουν νὰ τυπώσουν τὰ ψηφοδέλτια καὶ νὰ παραδώσουν στὸν δήμαρχο ἢ στὸν πρόεδρο τῆς κοινότητας ὀκτὼ τοῦλάχιστον μέρες πρὶν ἀπὸ τὴν ψηφοφορία, μὲ ἀπόδειξη, ψηφοδέλτια σὲ ἀριθμὸ ἐπαρκῆ γιὰ τὶς ἀνάγκαις τῶν ἐκλογικῶν τμημάτων τῆς περιφέρειάς τους.

2. Ὁ δήμαρχος ἢ ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητας ὀφείλει νὰ ἐφοδιάσει κάθε ἐφορευτικὴ ἐπιτροπὴ τῶν ἐκλογικῶν τμημάτων τῆς περιφέρειάς του μὲ ψηφοδέλτια, ποῦ ὑπερβαίνουν τὸν ἀριθμὸ τῶν ἐκλογέων ποῦ εἶναι γραμμένοι στὸ ἐκλογικὸ τμήμα κατὰ 50% τοῦλάχιστον.

Ἄρθρο 54.

Περιεχόμενον τῶν ψηφοδελτίων.

1. Στὸ ἐπάνω μέρος τοῦ ψηφοδελτίου σημειώνονται τὸ ἔμβλημα καὶ τὸ ὄνομα τοῦ συνδυασμοῦ, ποῦ ἔχουν τυχὸν δηλωθεῖ, καὶ κάτω ἀπὸ αὐτὰ τὸ ἐπώνυμο τοῦ ὑποψηφίου δημάρχου ἢ προέδρου τῆς κοινότητας καὶ στὴ συνέχεια τὰ ἐπώνυμα τῶν ὑποψηφίων συμβούλων, μὲ τὴ σειρά ποῦ εἶναι γραμμένα στὴν ἀπόφαση μὲ τὴν ὁποία ἔχει ἀνακηρυχθεῖ ὁ συνδυασμὸς ἢ μὲ ἀλφαβητικὴ σειρά. Δίπλα ἢ καὶ κάτω ἀπὸ τὸ ἐπώνυμο τοῦ ὑποψηφίου δημάρχου ἢ προέδρου τῆς κοινότητας σημειώνεται ἡ σχετικὴ ἐνδειξη.

2. Ἐγγραφὲς καὶ διαγραφὲς δὲν ἐπιτρέπονται, καὶ ἂν γίνον, ἔχουν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀκυρότητα τοῦ ψηφοδελτίου.

3. Ὁ ἐκλογεὺς μὴ ποῖται ἐκφράσει τὴν προτίμησίν του μόνον γιὰ ἓνα ὑποψήφιο. Ὑποδέλτιο, πὺ περιέχει περισσώτερους σταυροὺς προτιμήσεως, θεωρεῖται ἔγκυρο, δὲν λαμβάνεται ὡς ὑπόψη κανέναν σταυρὸς προτιμήσεως.

4. Ἡ προτίμησις τοῦ ἐκλογέα ἐκφράζεται μὲ σταυρὸ, πὺ σημειώνεται μὲ μολύβι μαύρης ἢ κυανῆς ἀποχρώσεως ἢ μὲ μελάνι τῶν ἰδίων ἀποχρώσεων, δίπλα στὸ ὀνοματεπώνυμο κάθε ὑποψηφίου. Σταυρὸς προτιμήσεως πὺ σημειώνεται μὲ διαφορετικὸ τρόπο, θεωρεῖται ὅτι δὲν εἶναι γραμμένος, καὶ ἡ ἐγκυρότητα τοῦ ψηφοδελτίου ἐλέγχεται σύμφωνα μὲ τὴν διατάξιν τῆς περιπτώσεως γ τοῦ ἀρθροῦ 55.

5. Γιὰ τὸν ὑποψήφιο δήμαρχο καὶ τὸν ὑποψήφιο πρόεδρο τῆς κοινότητος δὲν χρειάζεται σταυρὸς προτιμήσεως καὶ ἂν σημειωθεί, δὲν συνεπάγεται ἀκυρότητα τοῦ ψηφοδελτίου.

Ἄρθρο 55.

Ἄκυρα ψηφοδέλτια.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὶς περιπτώσεις ἀκυρότητας πὺ προβλέπουν οἱ παραγρ. 3 τοῦ ἀρθροῦ 52 καὶ 2 τοῦ ἀρθροῦ 54, τὸ ψηφοδέλτιο εἶναι ἄκυρο μόνον στὶς ἀκόλουθες περιπτώσεις:

α) ἂν ἔχει σῆμα ἢ διαστάσεις, πὺ διαφέρουν κατὰ τρόπο ἐμφανῆ ἀπὸ αὐτὰ πὺ ὀρίζει ἡ ἀπόφασιν τὴν ὁποία προβλέπει τὸ ἀρθρο 52 παρ. 2, β) ἂν ἔχει τυπωθεῖ σὲ χαρτὶ ἢ μὲ μελάνι πὺ τὸ χρῶμα του διαφέρει κατὰ τρόπο ἐμφανῆ ἀπὸ αὐτὸ πὺ ὀρίζεται στὶς παραγρ. 1 καὶ 3 τοῦ ἀρθροῦ 52, γ) ἂν ἔχουν σημειωθεῖ σὲ ὁποιαδήποτε πλευρὰ του λέξεις, φράσεις, ὑπογραμμίσεις, στίγματα ἢ ἄλλα σημεῖα, ἐφόσον ἀποτελοῦν διακριτικὰ γνωρίσματα πὺ παραβιάζουν μὲ τρόπο προφανῆ τὸ ἀπόρρητο τῆς ψηφοφορίας, δ) ἂν βρεθεῖ στὸ φάκελλο μαζί μὲ ἓνα ἢ περισσότερα ἄλλα ἔγκυρα ἢ ἄκυρα ψηφοδέλτια τοῦ ἴδιου ἢ διαφορετικοῦ συνδυασμοῦ καὶ ε) ἂν βρεθεῖ μέσα σὲ φάκελλο, πὺ δὲν εἶναι συμφωνοῦς μὲ τοὺς ὅρους τοῦ ἐπόμενου ἀρθροῦ.

Ἄρθρο 56.

Ἐκλογικοὶ φάκελλοι.

1. Οἱ φάκελλοι, μέσα στοὺς ὁποίους κλείνονται τὰ ψηφοδέλτια, κατασκευάζονται γιὰ ὅλη τὴν ἐπικράτεια μὲ φροντίδα τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, ἀπὸ χαρτὶ ἀδιαφανές, σὲ λευκὴ ἀπόχρωση, καὶ ἔχουν στὴν ἐμπρὸς πλευρὰ ἓνα ἔντυπο γνώρισμα. Μὲ ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, πὺ δημοσιεύεται στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, καθορίζονται οἱ διαστάσεις τῶν φακέλλων καὶ τὸ ἔντυπο γνώρισμά τους.

2. Τὸ Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν φροντίζει νὰ στέλνονται ἐγκαιρῶς στοὺς νομάρχους ἀρκετοὶ φάκελλοι. Οἱ νομάρχους φροντίζουν νὰ στέλνονται ἐγκαιρῶς οἱ φάκελλοι αὐτοὶ στὶς δημοτικὲς καὶ κοινοτικὲς ἀρχὲς πὺ ἐφοδιάζουν τὶς ἐφορευτικὲς ἐπιτροπὲς κάθε ἐκλογικοῦ τμήματος τῆς περιφέρειᾶς τους.

3. Ἄν δὲν ὑπάρχουν οἱ φάκελλοι αὐτοὶ, ἡ ἐφορευτικὴ ἐπιτροπὴ πιστοποιεῖ τὴν ἔλλειψιν καὶ προμηθεύεται ἄλλους φακέλλους, ὁμοίους.

4. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ἔντυπο γνώρισμα, τίποτε ἄλλο δὲν ἀναγράφεται πάνω στὸ φάκελλο. Ἄν σημειωθοῦν πάνω στὸ φάκελλο στίγματα, σημεῖα, ἢ λέξεις, μποροῦν νὰ θεωρηθοῦν διακριτικὰ γνωρίσματα πὺ παραβιάζουν μὲ τρόπο προφανῆ τὸ ἀπόρρητο τῆς ψηφοφορίας.

Ἄρθρο 57.

Ἐναρξιν καὶ λήξιν τῆς ψηφοφορίας.

Ἡ ψηφοφορία ἀρχίζει τὴν ὥραν τῆς ἀνατολῆς καὶ λήγει τὴν ὥραν τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου.

Ἄρθρο 58.

Ψηφοφορία ἐκλογέων πὺ μετακινουῦνται ὁμαδικά.

1. Σὲ κοινότητες, πὺ οἱ ἐκλογεῖς τοὺς μετακινουῦνται ὁμαδικὰ γιὰ παραθερισμὸ ἢ διαχειμάσιν στὸ ἴδιο μέρος, ἔξω ἀπὸ τὴν κοινότητα, ἡ ψηφοφορία γιὰ τὴν ἐκλογὴ τῶν κοινοτικῶν συμβούλων ἐπιτρέπεται νὰ γίνῃ στὴν περιφέρεια ὅπου οἱ ἐκλογεῖς παραθερίζουν ἢ διαχειμάζουν. Μὲ ἀπόφασιν τοῦ νομάρχου ὀρίζεται ὁ τόπος καὶ τὸ κατὰστημα τῆς ψηφοφορίας.

2. Ἄν ἡ περιοχὴ, ὅπου παραθερίζουν ἢ διαχειμάζουν οἱ ἐκλογεῖς, ὑπάγεται σὲ ἄλλο νομὸ, ὁ τόπος καὶ τὸ κατὰστημα τῆς ψηφοφορίας ὀρίζονται μὲ ἀπόφασιν τοῦ νομάρχου τοῦ νομοῦ αὐτοῦ, ὕστερα ἀπὸ αἴτησιν τοῦ νομάρχου τοῦ νομοῦ στὸν ὁποῖο ὑπάγεται ἡ κοινότητα.

3. Ἄν ὑπάρχει ἀμφιβολία γιὰ τὸ ὅτι ἡ ὁμαδικὴ μετακίνηση ἐκλογέων γιὰ διαχειμάσιν ἢ παραθερισμὸ γίνεται στὸ ἴδιο μέρος, ὁ νομάρχους μὴ ποῖται, μὲ ἀπόφασιν του, νὰ ἐφαρμόσει τὶς διατάξεις τῆς παραγρ. 4 τοῦ ἀρθροῦ 30 τοῦ Κώδικα, ὡς πρὸς τὸ χρόνο καὶ τὸν τόπο τῶν προσεχῶν ἐκλογῶν γιὰ τὴν ἀνάδειξιν τῶν ἀρχῶν τῆς κοινότητος αὐτῆς. Ἡ ἀπόφασιν αὐτῆ ἐκδίδεται ἓνα μῆνα τοῦλάχιστον πρὶν ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς ψηφοφορίας.

Ἄρθρο 59.

Ματαίωσιν τῆς ψηφοφορίας.

Ἄν σ' ἓνα δῆμο ἢ σὲ μία κοινότητα ἢ σ' ἓνα ἐκλογικὸ τμήμα τους δὲν ἔγινε ψηφοφορία, γίνεται τὴν ἐπόμενη Κυριακὴ.

Ἄρθρο 60.

Ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων τῆς ἐκλογικῆς νομοθεσίας.

Οἱ διατάξεις τῆς ἐκλογικῆς νομοθεσίας, πὺ ὀρίζουν γιὰ τὰ ἐκλογικὰ τμήματα καὶ τὰ κατὰστημα ψηφοφορίας, τὰ μέλη τῶν ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν καὶ τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς καὶ τοὺς ἐφόρους τους, καθὼς καὶ οἱ διατάξεις πὺ ἀφοροῦν τὴν προσωπικὴ κράτησιν ὀφειλετῶν, τὶς δαπάνες γιὰ τὴν ἐπισκευὴ τῶν καλπῶν καὶ τὴν προμήθειαν γραφικῆς ὕλης γιὰ τὶς ἐφορευτικὲς ἐπιτροπὲς, τὴν τήρησιν τῆς τάξεως στὸν τόπο τῆς ψηφοφορίας, τὴν ἀτέλεια τῶν ἐκλογικῶν πράξεων καὶ ἐγγράφων, τὰ δικαιώματα τῶν δικαστικῶν ἐπιμελητῶν ὡς πρὸς τὶς ἐπιδόσεις καὶ τὶς κοινοποιήσεις, τὴν τοιχοκόλλησιν καὶ τὴν διανομὴν φωτογραφιῶν, τὴν διεξαγωγὴν τῆς ψηφοφορίας, τὴν διαλογὴν τῶν ψήφων καὶ τὴν τήρησιν βιβλίων, πρακτικῶν καὶ πινακῶν, καθὼς καὶ οἱ πειθαρχικὲς καὶ ποινικὲς διατάξεις τῆς ἴδιας νομοθεσίας ἐφαρμόζονται καὶ στὶς δημοτικὲς καὶ κοινοτικὲς ἐκλογὲς, ἐφόσον δὲν εἶναι ἀντίθετες πρὸς τὶς διατάξεις τοῦ Κώδικα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Ἄρθρο 61.

Ἐπιτυχῶν—ἐπιλαχῶν συνδυασμὸς
Ἐκλογὴ δημάρχου καὶ προέδρου κοινότητος.

1. Στὶς ἐκλογὲς τῶν δημάρχων καὶ τῶν δημοτικῶν συμβούλων θεωρεῖται ἐπιτυχῶν συνδυασμὸς, αὐτὸς πὺ συγκέντρωσε τὴν ἀπόλυτην πλειοψηφίαν ὁλόκληρου τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἔγκυρων ψηφοδελτίων, καὶ ἐπιλαχῶν, αὐτὸς πὺ ἔλαβε τοὺς περισσώτερους ψήφους μετὰ τὸν συνδυασμὸν αὐτόν. Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τὴν ἐκλογὴν προέδρου κοινότητος καὶ κοινοτικῶν συμβούλων, σὲ κοινότητες πὺ ἔχουν περισσώτερους ἀπὸ πέντε χιλιάδες κατοίκους. Στὶς λοιπὲς κοινότητες, θεωρεῖται ἐπιτυχῶν συνδυασμὸς αὐτὸς πὺ συγκέντρωσε τὴν σχετικὴν πλειοψηφίαν, καὶ ἐπιλαχῶν αὐτὸς πὺ ἔλαβε τοὺς περισσώτερους ψήφους μετὰ ἀπὸ αὐτόν.

2. Δήμαρχος ἢ πρόεδρος τῆς κοινότητος ἐκλέγεται ὁ ὑποψήφιος τοῦ ἐπιτυχόντος συνδυασμοῦ.

Ἄρθρο 62.

Κατανομὴ τῶν ἐδρῶν τῶν δημοτικῶν
καὶ κοινοτικῶν συμβούλων.

Ἀπὸ τὸ σύνολο τῶν ἐδρῶν τῶν δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν συμβούλων, τὰ δύο τρίτα (2/3) ἀνήκουν στὸν ἐπιτυχόντα συνδυασμὸν καὶ τὸ ἓνα τρίτο (1/3) στὸν ἐπιλαχόντα. Ἄν, κατὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῶν δύο τρίτων καὶ τοῦ ἑνὸς τρίτου τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐδρῶν, προκύπτει κλάσμα πὺ ὑπερβαίνει τὴν μισὴ μονάδα, ὑπολογίζεται ὡς ἀκέραιη μονάδα.

"Άρθρο 63.

Τακτικοί και αναπληρωματικοί σύμβουλοι —
Ίσοψηφία.

1. Τακτικοί σύμβουλοι εκλέγονται από τους υποψηφίους κα-
θενός από τους συνδυασμούς του άρθρου 61, κατά σειρά, αυτοί
που έλαβαν τους περισσότερους ψήφους προτιμήσεως. Ο υπο-
ψήφιος δήμαρχος ή πρόεδρος κοινότητας του έπιλαχόντος συν-
δυασμού θεωρείται πρώτος έπιτυχών σύμβουλος του συνδυα-
σμού.
2. Οι λοιποί υποψήφιοι του έπιτυχόντος και του έπιλαχόντος
συνδυασμού είναι αναπληρωματικοί των τακτικών συμβούλων
του, με τη σειρά των ψήφων προτιμήσεως.
3. "Αν οι υποψήφιοι του ίδιου συνδυασμού ίσοψηφίσουν, το
πρωτοδικείο ή το ειρηνοδικείο ένεργεί κλήρωση.

"Άρθρο 64.

Περιπτώσεις ίσοψηφίας συνδυασμών.

1. "Αν έχουν ανακηρυχθεί δύο μόνον συνδυασμοί και ίσοψη-
φίσουν, το πρωτοδικείο ή το ειρηνοδικείο ένεργεί κλήρωση για
την ανάδειξη του έπιτυχόντος συνδυασμού.
2. "Αν ίσοψηφίσουν δύο ή περισσότεροι συνδυασμοί σε κοινό-
τητες που έχουν έως πέντε χιλιάδες κατοίκους, την κλήρωση
ένεργεί το ειρηνοδικείο.
3. Οι έδρες των συμβούλων, στις περιπτώσεις των παραγρ.
1 και 2, κατανέμονται κατά τὰ 2/3 στον έπιτυχόντα συνδυα-
σμό και κατά τὸ 1/3 στον έπιλαχόντα συνδυασμό. "Αν προκύ-
ψει κλάσμα κατά τον ύπολογισμό των 2/3 και τὸ 1/3 τὸ
ἀριθμὸν των έδρων, που υπερβαίνει τὴ μισὴ μονάδα, ύπολογίζε-
ται ὡς ἀκέραιη μονάδα.
4. "Αν δύο ή περισσότεροι συνδυασμοί ίσοψηφίσουν ὡς έπιλα-
χόντες, οι έδρες κατανέμονται σ' αὐτούς εξίσου, και ἂν τυχόν
ἀπομείνουν ἀδιάθετες έδρες, ή καθεμιά ἀπὸ αὐτὲς κληρώνε-
ται μεταξύ των συνδυασμῶν αὐτῶν.
5. Κατά τὰ λοιπὰ ἐφαρμόζονται οι διατάξεις τὸ ἄρθρου
63.

"Άρθρο 65.

Έξαγωγή και δημοσίευση τῶν ἀποτελεσμάτων
τῆς ἐκλογῆς.

1. Σε κοινότητες ὅπου ὑπάρχει μόνον ἓνα ἐκλογικὸ τμήμα,
ή ἐφορευτικὴ ἐπιτροπὴ βγάζει τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκλογῆς και
τὸ δημοσιεύει ἀμέσως, με τοιχοκόλληση στὸ κοινοτικὸ κατὰ-
στῆμα.
2. Σε δήμους και κοινότητες ὅπου ὑπάρχουν περισσότερα ἀπὸ
ἓνα, ἀλλὰ ὄχι περισσότερα ἀπὸ πέντε, ἐκλογικὰ τμήματα, οι
ἐφορευτικὲς ἐπιτροπὲς συνεδριάζουν μετὰ τὸ τέλος τῆς διαλο-
γῆς στὴν ἔδρα τοῦ δήμου ή τῆς κοινότητας και, σύμφωνα με
τὰ πρακτικὰ τῆς ψηφοφορίας των τμημάτων, βγάζουν τὸ γενι-
κὸ ἀποτέλεσμα, που δημοσιεύεται ἀμέσως, με τοιχοκόλληση,
στὸ δημοτικὸ ή κοινοτικὸ κατὰστῆμα.
3. Στους δήμους και στις κοινότητες ὅπου ὑπάρχουν περισ-
σότερα ἀπὸ πέντε ἐκλογικὰ τμήματα, οι ἀντιπρόσωποι τῆς δι-
καστικῆς ἀρχῆς στέλνουν με ἀσφαλὴ τρόπο τὰ ἐκλογικὰ στοι-
χεία στον πρόεδρο τοῦ πρωτοδικείου, ἂν πρόκειται για δήμο, και
στον ειρηνοδικὴ, ἂν πρόκειται για κοινότητα. Ἀφοῦ συγκεν-
τρωθοῦν τὰ στοιχεῖα ὄλων των ἐκλογικῶν τμημάτων τοῦ δή-
μου ή τῆς κοινότητας, ὁ πρόεδρος τοῦ πρωτοδικείου ή ὁ ειρη-
νοδικὴς καταρτίζει πίνακα των ἀποτελεσμάτων τῆς ψηφοφο-
ρίας και βγάζει τὸ γενικὸ ἀποτέλεσμα, τὸ ὁποῖο δημοσιεύει
ἀμέσως με τοιχοκόλληση στὸ δημοτικὸ ή κοινοτικὸ κατὰστῆ-
μα τῆς ἔδρας τοῦ δικαστηρίου.
4. Οι ἐφορευτικὲς ἐπιτροπὲς και ὁ πρόεδρος τοῦ πρωτοδικεί-
ου ή ὁ ειρηνοδικὴς γνωστοποιούν ἀμέσως τὸ ἀποτέλεσμα τῆς
ψηφοφορίας στον νομάρχη.

"Άρθρο 66.

Έπανάληψη τῆς ψηφοφορίας.

1. "Αν κανένας συνδυασμὸς δὲν συγκεντρώσει τὴν ἀπόλυτη
πλειοψηφία που ἀπαιτεῖ τὸ ἄρθρο 61 παραγρ. 1, ή ψηφοφορία

ἐπαναλαμβάνεται τὴν ἐπόμενη Κυριακὴ, ἀνάμεσα στους δύο συν-
δυασμοὺς που ἔλαβαν τους περισσότερους ψήφους. "Αν στὴν
ἐπαναληπτικὴ ψηφοφορία οι δύο αὐτοὶ συνδυασμοὶ ίσοψηφίσουν,
τὸ πρωτοδικείο ή τὸ ειρηνοδικείο ένεργεί κλήρωση για τὴν
ἀνάδειξη τοῦ έπιτυχόντος συνδυασμοῦ.

2. Σε περίπτωση ίσοψηφίας στὴ πρώτη θέση, στὴν ἐπαναλη-
πτικὴ ψηφοφορία μετέχουν ὄλοι οι συνδυασμοὶ που ίσοψηφισαν.
Σε περίπτωση ίσοψηφίας στὴ δεύτερη θέση, στὴν ἐπαναληπτι-
κὴ ψηφοφορία μετέχουν ὁ πρώτος και ὄλοι οι συνδυασμοὶ που
ίσοψηφισαν στὴ δεύτερη θέση.

3. Στὴν περίπτωση τῆς παραγρ. 2, έπιτυχῶν συνδυασμὸς
θεωρεῖται ἐκεῖνος που ἔλαβε τὴ σχετικὴ πλειοψηφία και ἐπι-
λαχῶν ἐκεῖνος που ἔλαβε τους περισσότερους ψήφους μετὰ
ἀπὸ αὐτόν. "Αν στὴν ψηφοφορία αὐτὴ ίσοψηφίσουν δύο συνδυα-
σμοί, τὸ πρωτοδικείο ή τὸ ειρηνοδικείο ένεργεί κλήρωση για
την ἀνάδειξη τοῦ έπιτυχόντος συνδυασμοῦ. "Αν ίσοψηφίσουν
περισσότεροι ἀπὸ δύο συνδυασμοί, τὸ πρωτοδικείο ή τὸ ειρη-
νοδικείο ένεργεί κλήρωση για τὴν ἀνάδειξη τοῦ έπιτυχόν-
τος συνδυασμοῦ, και οι έδρες κατανέμονται κατά τὰ 2/3
στον έπιτυχόντα και κατά τὸ 1/3 εξίσου στους λοιποὺς συν-
δυασμοὺς που ίσοψηφισαν, και ἂν τυχόν ἀπομείνουν ἀδιάθε-
τες έδρες, ή καθεμιά ἀπὸ αὐτὲς κληρώνεται ἀνάμεσα στους
συνδυασμοὺς που ίσοψηφισαν. "Αν δύο ή περισσότεροι συνδυα-
σμοὶ ίσοψηφίσουν ὡς έπιλαχόντες, οι έδρες κατανέμονται σ' αὐ-
τούς εξίσου, και ἂν τυχόν ἀπομείνουν ἀδιάθετες έδρες, ή
καθεμιά ἀπὸ αὐτὲς κληρώνεται ἀνάμεσα στους συνδυασμοὺς
που ίσοψηφισαν.

4. Κατά τὰ λοιπὰ οι διατάξεις των ἄρθρων 62 και 63
ἐφαρμόζονται ἀναλόγως.

"Άρθρο 67.

Παραίτηση ή θάνατος υποψηφίου δημάρχου
ή προέδρου κοινότητας σε περίπτωση ἐπαναληπτικῆς
ψηφοφορίας.

1. Κατά τὴν ἐπανάληψη τῆς ψηφοφορίας ὁ υποψήφιος δή-
μαρχος ή πρόεδρος τῆς κοινότητας μπορεί νὰ παραιτηθεῖ
ἀπὸ τὴν υποψηριότητά του. Ἡ παραίτηση γίνεται με γραπτὴ
δήλωσή του, που ἐπιδίδεται με δικαστικὸ ἐπιμελητὴ ή παρα-
δίδεται με ἀπόδειξη στον πρόεδρο τοῦ πρωτοδικείου ή στον εἰ-
ρηνοδικὴ τὴν τρίτη μέρα, τὸ ἀργότερο, πριν ἀπὸ τὴν ἐπανα-
ληπτικὴ ψηφοφορία.
2. "Αν ἓνας υποψήφιος δήμαρχος ή πρόεδρος κοινότητας
παραιτηθεῖ ή πεθάνει, ή πλειοψηφία των υποψηφίῶν τοῦ συν-
δυασμοῦ του δηλώνει ἄλλον δήμαρχο ή πρόεδρο τῆς κοινότη-
τας.
3. "Αν ἐκεῖνος που ἔχει δηλωθεῖ ὡς υποψήφιος δήμαρχος
ή πρόεδρος κοινότητας εἶναι υποψήφιος σύμβουλος τοῦ συν-
δυασμοῦ, ή θέση του ὡς συμβούλου μένει κενή.
4. Ἡ δήλωση για τὸν νέο υποψήφιο δήμαρχο ή πρόεδρο
κοινότητας ἐπιδίδεται με δικαστικὸ ἐπιμελητὴ ή παραδίδεται
με ἀπόδειξη στον πρόεδρο τοῦ πρωτοδικείου ή στον εἰρηνο-
δικὴ τὴ δεύτερη μέρα πριν ἀπὸ τὴν ψηφοφορία, τὸ ἀργότερο.
Τὸ ἀρμόδιο δικαστήριον ἀνακηρύσσει τὸν νέον υποψήφιο σε δη-
μόσια συνεδρίαση, ἀκόμη και τὴν παραμονὴ τῆς ψηφοφορίας.
5. "Αν δὲν ὑποβληθεῖ δήλωση, δὲν ἀνακηρύσσεται κανένας
υποψήφιος, και ἐκλέγεται δήμαρχος ή πρόεδρος τῆς κοινότη-
τας, ὅποιος σύμβουλος τοῦ έπιτυχόντος συνδυασμοῦ λάβει τους
περισσότερους ψήφους προτιμήσεως στὴν ἐπαναληπτικὴ ψηφο-
φορία.
6. Ἡ ἐπαναληπτικὴ ψηφοφορία γίνεται ἐμπρὸς στις ίδιες
ἐφορευτικὲς ἐπιτροπὲς και στους ίδιους δικαστικούς ἀντιπρο-
σώπους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΕΚΔΙΚΑΣΗ ΤΟΥ ΚΥΡΟΥΣ
ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ

"Άρθρο 68.

Έκθεση πρακτικῶν και ἄσκηση ἐνστάσεων.

1. Εὐθὺς μετὰ τὴ δημοσίευση τοῦ ἀποτελέσματος τῆς

έκλογής, ο πρόεδρος της έφορευτικής έπιτροπής ή ένα άλλο μέλος της παραδίδει τὰ πρακτικά της και τὰ λοιπά έκλογικά έγγραφα και τὰ δέματα τών ψηφοδελτίων, τακτοποιημένα κατά συνδυασμούς και με τή σειρά πού είναι αριθμημένα, καθώς και τούς φακέλλους στον πρόεδρο πρωτοδικών, αν πρόκειται για δήμο, ή στον ειρηνοδίκη, αν πρόκειται για κοινότητα.

2. Ο πρόεδρος πρωτοδικών ή ο ειρηνοδίκης εκδίδει τὰ πρακτικά της έκλογής μαζί με τον πίνακα τών αποτελεσμάτων της στο κατάστημα του πρωτοδικείου ή του ειρηνοδικείου επί πέντε μέρες και συντάσσει για τήν έκθεση αυτή πρακτικό, πού τοιχοκολλείται επίσης έξω από τὸ δικαστικό κατάστημα. Στο διάστημα αυτό οι έκλογείς μπορούν να λάβουν γνώση τών εγγράφων αυτών καθώς και τών λοιπών στοιχείων της έκλογής και ν' ασκήσουν ενστάσεις κατά του κύρους της.

3. Οι έφορευτικές έπιτροπές, μόλις δημοσιευθεί τὸ αποτέλεσμα της έκλογής σύμφωνα με τις παραγρ. 1 και 2 του άρθρου 65, γνωστοποιούν με διακήρυξή τους, πού δημοσιεύεται στο δημοτικό ή κοινοτικό κατάστημα και στα δημοσιότερα μέρη του δήμου ή της κοινότητας, ότι τὰ πρακτικά της έκλογής μαζί με τον πίνακα τών αποτελεσμάτων της και με τὰ λοιπά στοιχεία θα έκτεθούν σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου. Στην περίπτωση της παραγρ. 3 του άρθρου 65, ή έκθεση τών πρακτικών γνωστοποιείται με διακήρυξη, πού εκδίδει ο πρόεδρος του πρωτοδικείου ή ο ειρηνοδίκης και πού τοιχοκολλείται στο δημοτικό ή κοινοτικό κατάστημα και στα δημοσιότερα μέρη καθώς και στο κατάστημα του δικαστηρίου.

Άρθρο 69.

Έπιχώρηση της έκλογής.

1. Αν δὲν υποβληθῶν ενστάσεις, τὸ πολυμελές πρωτοδικείο ή τὸ ειρηνοδικείο έπικυρώνει με απόφασή του τὸ αποτέλεσμα της έκλογής και ανακηρύσσει τὸν έπιτυχόντα και τούς έπιλαχόντες συνδυασμούς, τὸν δήμαρχο ή τὸν πρόεδρο της κοινότητας και τούς τακτικούς και αναπληρωματικούς δημοτικούς ή κοινοτικούς συμβούλους κάθε συνδυασμού, πού εκλέγονται. Οι δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι κατατάσσονται με τή σειρά της έκλογής τους, σύμφωνα με τὸν αριθμὸ τών σταυρῶν προτιμήσεως πού έχουν λάβει, και αν δὲν υπάρχουν σταυροί, με αλφαβητική σειρά.

2. Ο πρόεδρος του πρωτοδικείου ή ο ειρηνοδίκης εκδίδει τήν απόφαση στο κατάστημα του δικαστηρίου επί τρεις συνεχείς μέρες και στέλνει αντίγραφό της στον νομάρχη.

Άρθρο 70.

Κατάθεση και περιεχόμενο ενστάσεων.

1. Η κατάθεση τών ενστάσεων κατά του κύρους της έκλογής γίνεται στον γραμματέα του αρμόδιου δικαστηρίου, ο οποίος δίνει σχετική απόδειξη.

2. Οι ενστάσεις μπορούν ν' αναφέρονται είτε σε παραβάσεις τών διατάξεων νόμου, και γενικά σε πλημμέλειες της έκλογής, είτε σε έλλειψη προσόντων ή σε κωλύματα εκλογιμότητας τών προσώπων πού έχουν εκλεγεί δήμαρχοι ή πρόεδροι κοινότητας ή τακτικοί και αναπληρωματικοί δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι. Στην περίπτωση του άρθρου 66, οι ενστάσεις μπορούν να αφορούν είτε ολόκληρη τήν έκλογή είτε τήν πρώτη ή τήν επαναληπτική ψηφοφορία.

Άρθρο 71.

Έκδίκηση τών ενστάσεων.

1. Οι ενστάσεις πού έχουν υποβληθεί κατά του κύρους τών εκλογών, εκδικάζονται από τὸ πολυμελές πρωτοδικείο, αν πρόκειται για δήμους, και από τὸ ειρηνοδικείο, αν πρόκειται για κοινότητες (δικαστήριο της έκλογής).

2. Η ημέρα και ή ώρα της συζήτησεως τών ενστάσεων ορίζονται σε έκθεμα, πού συντάσσει ο ειρηνοδίκης ή ο πρόεδρος του πρωτοδικείου, και τοιχοκολλείται στο άκροατήριο,

μέσα σε προθεσμία τριῶν ημερῶν από τή λήξη του πενθήμερου πού προβλέπει ή παραγρ. 2 του άρθρου 68. Η συζήτηση πρέπει να γίνει αφού περάσουν τρεις, αλλά όχι περισσότερες από πέντε μέρες, από τήν ημέρα πού τοιχοκολλήθηκε τὸ έκθεμα.

Άρθρο 72.

Διαδικασία για τήν εκδίκηση.

1. Για τήν εκδίκηση τών ενστάσεων εφαρμόζονται αναλόγως οι γενικές διαδικαστικές διατάξεις και οι διατάξεις περί εκδικάσεως τών ενστάσεων κατά του κύρους βουλευτικών εκλογῶν του νόμου 345/1976 (περί κυρώσεως του Κώδικος περί του κατά τὸ άρθρον 100 του Συντάγματος 'Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου), όπως ισχύει κάθε φορά. Οι προθεσμίες όμως τών άρθρων 28 και 30 παραγρ. 1 του νόμου 345/1976 είναι τριῶν ημερῶν από τή λήξη της προθεσμίας της παρ. 2 του άρθρου 68.

2. Η όριστική απόφαση του δικαστηρίου εκδίδεται υποχρεωτικά οκτώ μέρες τὸ αργότερο μετά τή συζήτηση. Αν όμως τὸ δικαστήριο θεωρεί ότι, για τήν διαμόρφωση της κρίσεώς του, είναι αναγκαία ή συλλογή αποδεικτικῶν στοιχείων ή ή εξέταση μαρτύρων, μπορεί με ιδιαίτερη απόφαση να παρατείνει για δέκα μέρες τήν προθεσμία της εκδόσεως της όριστικής αποφάσεώς του.

Άρθρο 73.

Απόφαση για τις ενστάσεις.

1. Τὸ δικαστήριο αποφασίζει ότι ή έκλογή είναι άκυρη, αν διαπιστώσει ότι: α) Τὰ πρόσωπα πού έχουν εκλεγεί δὲν είχαν τὰ νόμιμα προσόντα ή είχαν κάποιο κώλυμα εκλογιμότητας, β) υπάρχει παράβαση νόμου ή πλημμέλεια της έκλογής. Στην δεύτερη περίπτωση, τὸ δικαστήριο άκυρώνει τήν έκλογή, μόνον εφόσον δημιουργούνται άμφιβολίες για τὸ ότι τὸ συνολικό αποτέλεσμα της ψηφοφορίας θα ήταν διαφορετικό, αν δὲν συνέβαιναν οι παραβάσεις και οι πλημμέλειες πού διαπιστώθηκαν. Τὸ δικαστήριο, στην περίπτωση αυτή, μπορεί ν' άκυρώσει ολόκληρη τήν έκλογή ή μόνον τήν επαναληπτική, είτε για όλα είτε για όρισμένα εκλογικά τμήματα.

2. Αν τὸ δικαστήριο κηρύξει άκυρη τήν έκλογή τακτικών δημοτικῶν ή κοινοτικῶν συμβούλων, επειδή δὲν είχαν τὰ νόμιμα προσόντα ή είχαν κώλυμα εκλογιμότητας, ανακηρύσσει ως εκλεγόμενους τούς επόμενους, κατά τή σειρά τών ψήφων προτιμήσεως πού έχουν λάβει.

3. Αν βεβαιωθεί λάθος σχετικό με τήν αριθμηση τών ψήφων, τὸ δικαστήριο ανακηρύσσει τὸν έπιτυχόντα και τούς έπιλαχόντες συνδυασμούς καθώς και τούς δημοτικούς και κοινοτικούς συμβούλους πού εκλέγονται, σύμφωνα με τή σωστή αριθμηση.

4. Αν άπορριφθῶν οι ενστάσεις καθώς και στις περιπτώσεις τών παραγρ. 2 και 3 τούτου του άρθρου, τὸ δικαστήριο έπικυρώνει τὸ αποτέλεσμα της έκλογής και εφαρμόζει τὸ άρθρο 69.

Άρθρο 74.

Έφεση — Διόρθωση αποφάσεων.

1. Κάθε έκλογέας δημότης έχει δικαίωμα ν' ασκήσει έφεση κατά της αποφάσεως του ειρηνοδικείου στο πολυμελές πρωτοδικείο και κατά της αποφάσεως του πρωτοδικείου στο τριμελές έφετείο, μέσα σε προθεσμία τριῶν ημερῶν από τήν παρέλευση του τριημέρου πού προβλέπει ή παραγρ. 2 του άρθρου 69, σύμφωνα με όσα ορίζει ή επόμενη παράγραφος.

2. Η έφεση επιδίδεται με δικαστικό έπιμελητή ή παραδίδεται με απόδειξη στον ειρηνοδίκη ή στον πρόεδρο του πρωτοδικείου πού έχει εκδώσει τήν απόφαση, και αυτός τή διαβιβάζει, χωρίς άναβολή, μαζί με ολόκληρη τή δικογραφία, στο αρμόδιο δικαστήριο.

3. Για τήν εκδίκηση της έφέσεως εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις τών άρθρων 71 παραγρ. 2, 72 και 73.

4. Διόρθωση τῶν ἀποφάσεων πού κρίνουν τίς ἐνοστάσεις ἢ τίς ἐφέσεις ἐπιτρέπεται νά γίνει ἀπό τὰ δικαστήρια πού τίς ἔχουν ἐκδώσει, ὕστερα ἀπό αἴτηση ἐνὸς ἐκλογέα ἢ αὐτεπαγγέλτως, μόνο γιά νά συμπληρωθοῦν ἀτέλειες καί νά ἐρμηνευθοῦν ἀσάφεις ἢ ἀοριστίες, ἢ γιά νά διορθωθοῦν προφανή λάθη, πού ἔγιναν κατά τήν ἀριθμηση τῶν ψήφων ἢ κατά τόν καθορισμό τῆς σειράς τῶν προσώπων πού ἔχουν ἐκλεγεί.

5. Τό δικαστήριο στέλνει ἀντίγραφο τῶν ἀποφάσεων πού ἀφοροῦν ἐνοστάσεις ἢ ἐφέσεις χωρίς καθυστέρηση στόν νομάρχη.

Ἄρθρο 75.

Κρίση γιά προϋφιστάμενες ἀνικανότητες καί κωλύματα.

1. Τό δικαστήριο τῆς ἐκλογῆς, πού προβλέπει τὸ ἄρθρο 71 παραγρ. 1, ἀποφασίζει καί μετὰ τήν ἐπικύρωση τῆς ἐκλογῆς, ὕστερα ἀπό αἴτηση ὁποιοδήποτε ἐκλογέα τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητας, ἂν ὑπῆρχε πρὶν ἀπό τήν ἐκλογή ἀνικανότητα ἢ κώλυμα ἐκλογιμότητας προσώπου πού ἔχει ἐκλεγεί δήμαρχος ἢ πρόεδρος κοινότητας ἢ δημοτικός ἢ κοινοτικός σύμβουλος, ἐφόσον αὐτό δὲν κρίθηκε κατά τήν ἐκδίκαση τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς. Ἄν διαπιστωθεῖ μέ τήν ἀπόφαση τοῦ δικαστηρίου ὅτι ὑπῆρχε κώλυμα ἐκλογιμότητας, τὸ πρόσωπο πού ἔχει ἐκλεγεί ἐκπίπτει αὐτοδικαίως, καί ἐκδίδεται σχετική πράξη τοῦ νομάρχου.

2. Ἡ ἐκθεση τῆς ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου καί ἡ ἐφεση γίνονται σύμφωνα μέ τίς διατάξεις τῶν ἄρθρων 69 παράγρ. 2 καί 74.

Ἄρθρο 76.

Ἐπανάληψη τῆς ἐκλογῆς σέ περίπτωση ἀκυρώσεως.

1. Ἄν ἀκυρωθεῖ ἡ ἐκλογή γιά παράβαση νόμου ἢ γιά ὁποιαδήποτε πλημμέλεια, ἐπαναλαμβάνεται ἡ ψηφοφορία ἀνάμεσα στοὺς ἴδιους ὑποψηφίους, πού εἶχαν ἀνακηρυχθεῖ νόμιμα.

2. Ὁ νομάρχης ἐκδίδει χωρίς καθυστέρηση πρόγραμμα, μέ τὸ ὁποῖο καλεῖ τοὺς δημότες ἐκλογεῖς γιά τήν ἐπανάληψη τῆς ἐκλογῆς. Τὸ πρόγραμμα δημοσιεύεται μέ τοιχοκόλληση, δεκαπέντε τοὐλάχιστο μέρες πρὶν ἀπὸ τήν ἡμέρα πού ἔχει ὀριστεῖ γιά τήν ψηφοφορία.

Ἄρθρο 77.

Ὁρκωμοσία τῶν δημοτικῶν καί κοινοτικῶν ἀρχῶν.

1. Μετὰ τήν ἐπικύρωση τῆς ἐκλογῆς, ὁ δήμαρχος, ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητας καί οἱ δημοτικοί καί κοινοτικοί σύμβουλοι δίνουν ἐμπρὸς στόν νομάρχη ἢ στόν δημόσιο πολιτικό ὑπάλληλο πού ὀρίζει ὁ νομάρχης τὸν ἀκόλουθο ὄρκο: «Ὁρκίζομαι νά εἶμαι πιστὸς στὴν Πατρίδα, νά ὑπακούω στὸ Σύνταγμα καί στοὺς νόμους καί νά ἐκπληρώνω τίμια καί εὐσυνείδητα τὰ καθήκοντά μου».

2. Ἡ ὁρκωμοσία γίνεται μέσα στὸ δεύτερο δεκαπενθήμερο τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους τῆς ἐκλογῆς. Τὰ προαναφερόμενα πρόσωπα ἀναλαμβάνουν τὰ καθήκοντά τους ἀπὸ τήν ἡμέρα τῆς ἐγκαταστάσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'

ΑΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ

Ἄρθρο 78.

Ἀποποίηση τῆς ἐκλογῆς.

1. Ἄν ἓνας δήμαρχος, πρόεδρος κοινότητας, δημοτικός ἢ κοινοτικός σύμβουλος ἀποποιηθεῖ τήν ἐκλογή του, ὀφείλει νά τὸ δηλώσει μέ ἔγγραφο στόν νομάρχη ἕως τήν παραμονή τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν δημοτικῶν καί κοινοτικῶν ἀρχῶν.

2. Ὅποιος δὲν ἀποποιηθεῖ καί δὲν δώσει τὸν ὄρκο πού προβλέπει τὸ ἄρθρο 77 τοῦ Κώδικα μέσα στὴν προθεσμία πού ὀρίζει ἡ προηγούμενη παράγραφος, ἐκπίπτει αὐτοδικαίως ἀπὸ τὸ ἀξίωμα.

Ἄρθρο 79.

Παραίτηση.

1. Ἡ παραίτηση τοῦ δημάρχου, τοῦ προέδρου κοινότητας καί τῶν δημοτικῶν καί κοινοτικῶν συμβούλων ὑποβάλλεται στόν νομάρχη καί γίνεται ὀριστική, ἀφότου ὁ νομάρχης τὴν ἀποδεχθεῖ. Ἄν ὁ νομάρχης δὲν τὴν ἀποδέχεται, ἡ παραίτηση γίνεται ὀριστική ἀφότου ὑποβληθεῖ καί πάλι μέ ἐπίδοση πού γίνεται μέ δικαστικὸ ἐπιμελητή.

2. Ἄν ἓνας πρόεδρος κοινότητας παραιτηθεῖ ἀπὸ τὸ ἀξίωμα του, παραμένει κοινοτικός σύμβουλος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η'

ΑΝΑΠΛΗΡΩΣΗ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ — ΜΕΡΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Ἄρθρο 80.

Ἀναπλήρωση συμβούλων.

1. Τίς ἔδρες δημοτικῶν καί κοινοτικῶν συμβούλων, πού γιά ὁποιοδήποτε λόγο μένουν κενές, καταλαμβάνουν οἱ ἀναπληρωματικοί τοῦ ἴδιου συνδυασμοῦ. Ὁ νομάρχης καλεῖ ἀμέσως τοὺς ἀναπληρωματικούς συμβούλους, μέ τὴ σειρά τῆς ἐκλογῆς τους, καί αὐτοὶ ὀφείλουν νά παρουσιαστοῦν γιά ὁρκωμοσία μέσα σὲ ὀκτὼ μέρες ἀφότου τοὺς ἐπιδόθηκε ἡ πρόσκληση. Ἄν δὲν παρουσιαστοῦν μέσα στὴν προθεσμία αὐτή, ἐκπίπτουν αὐτοδικαίως ἀπὸ τὸ ἀξίωμα. Ἄν ἐξαντληθεῖ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀναπληρωματικῶν τοῦ συνδυασμοῦ αὐτοῦ, καλοῦνται νά καταλάβουν τίς θέσεις, πού ἔμειναν κενές γιά ὁποιοδήποτε λόγο, ἀναπληρωματικοί ἀπὸ ἄλλους συνδυασμούς, μέ τὴ σειρά τῆς ἐκλογικῆς δυνάμεως τῶν συνδυασμῶν καί μέ τὴ σειρά πού ἔχουν ἀνακηρυχθεῖ οἱ ἀναπληρωματικοί τοῦ κάθε συνδυασμοῦ.

2. Ἄν μείνουν κενές ἔδρες συμβούλων τῶν συνδυασμῶν, καί δὲν ὑπάρχουν ἀναπληρωματικοὶ κανενὸς συνδυασμοῦ, ὁ νομάρχης προκηρύσσει, σὲ δύο μῆνες τὸ ἀργότερο, τὴν ἐκλογή τῶσαν συμβούλων ὅσες εἶναι οἱ κενές ἔδρες καί διπλάσιων ἀναπληρωματικῶν.

3. Στὴν ἀναπληρωματικὴ ἐκλογή ἐφαρμόζονται ἀναλόγως οἱ διατάξεις τοῦ Κώδικα πού ἀφοροῦν τὴν ἐκθεση ὑποψηφιότητας καί τοὺς συνδυασμούς. Οἱ κενές θέσεις κατανέμονται ἀνάμεσα στοὺς συνδυασμούς πού συγκέντρωσαν ποσοστὸ δέκα τοῖς ἑκατὸ τοῦλάχιστο τοῦ συνόλου τῶν ἐγκύρων ψηφοθηλιῶν, ἀναλόγως μέ τὴν ἐκλογικὴ δύναμη τοῦ καθενὸς ἀπὸ αὐτούς.

4. Στὸ τελευταῖο ὅμως ἔτος τῆς δημοτικῆς ἢ κοινοτικῆς περιόδου γίνεται ἐκλογή, μόνον ἂν οἱ σύμβουλοι πού ἔχουν μείνει δὲν εἶναι ἀρκετοὶ γιά νά σχηματίσουν ἀπαρτία.

5. Ἄν μέλη δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου ἀποποιηθοῦν τὴν ἐκλογή τους, παραιτηθοῦν, πεθάνουν ἢ ἐκπέσουν ἢ τεθοῦν σὲ ἀργία, ἢ ἂν οἱ ἔδρες μείνουν κενές γιά ὁποιοδήποτε ἄλλο λόγο, καί ὥσπου νά καταληφθοῦν οἱ κενές θέσεις μέ ἐκλογές ἢ μέ τὴ λήξη τοῦ χρόνου τῆς ἀργίας, τὰ δημοτικά καί κοινοτικά συμβούλια λειτουργοῦν νόμιμα μέ τὴν ἑλλιπῆ σύνθεσή τους, πού δὲν μπορεῖ πάντως νά εἶναι κατώτερη ἀπὸ τὸν ἀριθμὸ μελῶν πού ἀπαιτεῖται γιά τὴν ἀπαρτία.

6. Ὅποτε τὸ δημοτικὸ ἢ κοινοτικὸ συμβούλιο δὲν μπορεῖ νά λειτουργήσῃ νόμιμα, ἐπειδὴ ὑπάρχει ἑλλειψη μελῶν του, ἀναστέλλονται κάθε εἶδους προθεσμίες, τῶν ὁποίων ἡ τήρηση ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἀπόφαση τοῦ συμβουλίου, ὥσπου νά μπορέσει νά λειτουργήσῃ νόμιμα τὸ συμβούλιο.

Ἄρθρο 81.

Ἐκλογή ἐξαιτίας διαλύσεως συμβουλίου.

1. Ἄν ἓνα δημοτικὸ ἢ κοινοτικὸ συμβούλιο διαλυθεῖ σύμφωνα μέ τὴν παραγρ. 2 τοῦ ἄρθρου 124, ὁ νομάρχης προκηρύσσει ἐκλογή νέου συμβουλίου, ἓνα μῆνα τὸ ἀργότερο μετὰ ἀπὸ τὴ διάλυση. Κατὰ τὴν ἐκλογή αὐτὴ ἐκλέγονται καί ἀναπληρωματικοί.

2. Ο νομάρχης αναθέτει στον γραμματέα της κοινότητας ή σε δημόσιο υπάλληλο τὰ καθήκοντα του προέδρου της κοινότητας, τὰ σχετικά με τὴν διεξαγωγή της ἐκλογῆς, καθὼς καὶ τὴ διεξαγωγή τῶν ἐπειγουσῶν ὑπηρεσιακῶν ὑποθέσεων.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Ἄρθρο 82.

Ἀρμοδιότητες τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου.

1. Τὸ κοινοτικὸ συμβούλιο ἀποφασίζει γιὰ κάθε θέμα σχετικὸ μετὰ τὴν ἀρμοδιότητα της κοινότητος, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ θέματα ποὺ ἀνήκουν στὴν ἀρμοδιότητα τοῦ προέδρου της, καὶ ἰδίως: α) γιὰ τὸν κανονισμὸ τῶν ἐργασιῶν του καὶ τὸν ὀργανισμὸ τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας τῆς κοινότητος, β) γιὰ τὸν ἐτήσιον προϋπολογισμὸ καὶ ἀπολογισμὸ τῆς κοινότητος, τῶν κοινοτικῶν ἰδρυμάτων καὶ τῶν λοιπῶν νομικῶν προσώπων της, γ) γιὰ τὴν ἐπιβολὴ φόρων, τελῶν καὶ δικαιωμάτων, δ) γιὰ τὴν ἐκμίσθωση, τὴν ἐκποίηση καὶ τὴν ἀνταλλαγὴ κοινοτικῶν ἀκινήτων καθὼς καὶ γιὰ τὴ σύσταση ἐμπραγμάτων δικαιωμάτων ποὺ τὰ ἐπιβαρύνουν, ε) γιὰ τὴν ἀγορὰ καὶ τὴ μίσθωση ἀκινήτων, στ) γιὰ τὴ σύναψη δανείων καὶ γιὰ τοὺς ὅρους τους, ζ) γιὰ τὴν ἀποδοχὴ κληρονομιῶν, κληροδοσιῶν καὶ δωρεῶν, η) γιὰ τὸ πρόγραμμα τῶν ἐκτελεστέων ἔργων, θ) γιὰ τὴν ἐκτέλεση ἔργων ἢ προμηθειῶν, ι) γιὰ τὴν κατάρτιση τῶν ὄρων δημοπρασίας, τὴ σύνταξη τῶν διακηρύξεων καὶ τὴν κατακύρωση τῶν δημοπρασιῶν, ια) γιὰ τὴν ἴδρυση καὶ τὴ λειτουργία παιδικῶν, βρεφικῶν, ὑγειονομικῶν σταθμῶν καὶ γενικὰ κέντρων ποὺ παρέχουν κοινωνικὲς ὑπηρεσίες, ιβ) γιὰ τὴν ἴδρυση καὶ τὴ λειτουργία πολιτιστικῶν καὶ πνευματικῶν κέντρων, ιγ) γιὰ τὴ σύσταση καὶ τὴ λειτουργία κοινοτικῶν ἰδρυμάτων καὶ ἄλλων κοινοτικῶν νομικῶν προσώπων καὶ τὴν ἐκλογὴ τῶν μελῶν τῶν συλλογικῶν ὀργάνων ποὺ τὰ διοικοῦν, ιδ) γιὰ τὴν ἴδρυση καὶ τὴ λειτουργία ἐπιχειρήσεων τῆς κοινότητος, ἢ γιὰ τὴ συμμετοχὴ σὲ τέτοιες ἐπιχειρήσεις καθὼς καὶ γιὰ τὴν ἐκλογὴ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς κοινότητος σ' αὐτές, ιε) γιὰ τὸν διορισμὸ τοῦ προσωπικοῦ τῆς κοινότητος, τὴ λοιπὴ ὑπηρεσιακὴ μεταβολὴ του καθὼς καὶ τὴν ἀσκηση τοῦ πειθαρχικοῦ ἐλέγχου του, ιστ) γιὰ τὴν πρόσληψη πληρεξουσίου δικηγόρου καὶ τὴν ἀνάκληση τῆς πληρεξουσιότητάς του, ιζ) γιὰ τὴν ἀσκηση ὄλων τῶν ἐνδίκων βοηθημάτων καὶ τῶν ἐνδίκων μέσων καθὼς καὶ γιὰ τὴν ἐπιβολὴ, ἀντεπιβολὴ ἢ δόση ὄρκου, ιη) γιὰ τὴν ὑπόβλη ἢ ἀντεπιβολὴ, ἀντεπιβολὴ ἢ δόση ὄρκου, ιθ) γιὰ τὴν ὑπόβλη προσφυγῶν στὴς διοικητικὲς ἀρχές. ιθ) γιὰ τὴν ὑπόβλη προσφυγῶν ἢ τὴν κατάρτιση δίκης, κ) γιὰ τὴν ἀνάθεση τῆς ἀσκήσεως κάποιας δραστηριότητος τῆς κοινότητος σὲ νομικὰ πρόσωπα, σύμφωνα μετὰ τὸ ἄρθρο 25.

2. Τὸ κοινοτικὸ συμβούλιο παίρνει θέση σὲ θέματα τοπικοῦ ἐνδιαφέροντος, καὶ γνωμοδοτεῖ, ὅποτε ἀρμόδιες δημόσιες ἀρχές ζητοῦν τὴ γνώμη τῆς κοινότητος.

3. Τὸ κοινοτικὸ συμβούλιο ἐκδίδει τὴ διατάξεις, ποὺ ὀρίζει τὸ ἄρθρο 26 τοῦ Κώδικα.

Ἄρθρο 83.

Σύγκληση καὶ λειτουργία τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου.

1. Τὸ κοινοτικὸ συμβούλιο συνεδριάζει ὑποχρεωτικὰ μίᾳ φορὰ τὸ μῆνα καθὼς καὶ ὅταν τὸ ἀπαιτοῦν οἱ ὑποθέσεις τῆς κοινότητος.

2. Ὁ πρόεδρος καλεῖ τὸ κοινοτικὸ συμβούλιο σὲ συνεδρίαση μετὰ γραπτὴ πρόσκληση. πὺ ἐπιδίδεται σὲ κάθε σύμβουλο τρεῖς τὸλάχιστον ὀλόκληρες ἡμέρες πρὶν ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ ὀρίζεται γιὰ τὴν συνεδρίαση. Ἡ πρόσκληση πρέπει ν' ἀναφέρει τὰ θέματα τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

3. Σὲ κατεπείγουσες περιπτώσεις, ἢ πρόσκληση αὐτὴ μπορεῖ νὰ ἐπιδοθεῖ τὴν ἡμέρα τῆς συνεδρίασεως. Στὴν πρόσκληση

ση πρέπει ν' ἀναφέρεται γιὰ ποῖο λόγο ἢ συνεδρίαση εἶναι κατεπείγουσα.

4. Ὁ πρόεδρος καλεῖ ἐπίσης τὸ συμβούλιο, ὅποτε τὸ κλητῆται: τὸ ἕνα τρίτο τὸλάχιστον τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν του μετὰ γραπτὴ αἴτηση, στὴν ὁποία ἀναφέρονται τὰ θέματα ποὺ θὰ συζητηθοῦν. Ἄν ὁ πρόεδρος δὲν καλέσει τὸ συμβούλιο σὲ ἕξι μέρες τὸ ἀργότερον μετὰ τὴν ὑπόβλη τῆς αἰτήσεως, τὸ συμβούλιο συνέρχεται, μετὰ πρόσκληση τῶν μελῶν ποὺ ὑπέβαλαν τὴν αἴτηση, σύμφωνα μετὰ τὴν διατάξιν τῆς παραγρ. 2, καὶ ἀποφασίζει γιὰ τὰ θέματα ποὺ περιλαμβάνει ἡ αἴτηση. Ἄν ὁ πρόεδρος παραλείψει ἀδικαιολόγητα νὰ συγκαλέσει τὸ συμβούλιο, ὁ νομάρχης τὸν τιμωρεῖ μετὰ πρόστιμο ἕως χιλίων (1.000) δραχμῶν, καὶ, σὲ περίπτωσιν ὑποτροπῆς, μετὰ ἀργία ἢ καὶ μετὰ ἔκπτωση ἀπὸ τὸ προεδρικὸ ἀξίωμα.

Ἄρθρο 84.

Τόπος συνεδρίασεως, ἀπαρτία καὶ λήψη ἀποφάσεων τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου.

1. Οἱ συνεδριάσεις τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου εἶναι δημόσιες καὶ γίνονται στὸ κοινοτικὸ κατάστημα, μετὰ πρόεδρον τὸν πρόεδρον τῆς κοινότητος. Τὸ κοινοτικὸ συμβούλιο μπορεῖ ν' ἀποφασίσαι μετὰ τὴν πλειοψηφία τῶν μελῶν ποὺ εἶναι παρόντα, νὰ συνεδριάσει κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, ἢ σχετικὴ ἀπόφασις ὅμως ἀπαγγέλλεται σὲ δημόσια συνεδρίαση. Ἄν οἱ ἀποστοικὴ τῆς κοινότητος ἔχουν χειμερινὴ ἢ θερινὴ διαμονὴ ἕξω ἀπὸ τὴν κοινότητα, τὸ συμβούλιο μπορεῖ νὰ συνεδριάσει καὶ ὁ πρόεδρος μπορεῖ νὰ ἐκτελεῖ τὰ καθήκοντά του στὸν τόπον τῆς διαμονῆς αὐτῆς.

2. Τὸ συμβούλιο ἔχει ἀπαρτία, ἐφόσον τὰ μέλη ποὺ εἶναι παρόντα ἀποτελοῦν τὴν ἀπόλυτη πλειοψηφία τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν του. Ἀπόλυτη πλειοψηφία ὑπάρχει, ὅταν οἱ παρόντες εἶναι περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ἀπόντες.

3. Ἄν, μετὰ ἀπὸ δύο συνεχεῖς προσκλήσεις, τὸ συμβούλιο δὲν ἔχει ἀπαρτία, συνεδριάζει ὑστερα ἀπὸ τρίτη πρόσκληση καὶ παίρνει ἀποφάσεις μόνο γιὰ τὰ θέματα ποὺ εἶναι γραμμένα στὴν ἀρχικὴ ἡμερησία διάταξη, ἐφόσον τὰ μέλη ποὺ εἶναι παρόντα ἀποτελοῦν τὸ ἕνα τρίτο τὸλάχιστον τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν του. Ἄν πρόκειται εἰδικότερα γιὰ πενταμελὲς συμβούλιο, πρέπει νὰ εἶναι παρόντες τὸλάχιστον τρεῖς σύμβουλοι. Στὴν τρίτη πρόσκληση πρέπει νὰ ὑπενθυμίζεται αὐτὴ ἡ διάταξη.

4. Ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος διευθύνει τὴ συζήτηση, φροντίζει μετὰ κάθε κατάλληλον μέτρο γιὰ τὴν τάξιν τῆς συνεδρίασεως καὶ μπορεῖ νὰ διατάξει ν' ἀποβληθεῖ ἀπὸ τὸ ἀκροατήριον κάθε πρόσωπον ποὺ διαταράσσει τὴν συνεδρίαση.

5. Τὸ συμβούλιο παίρνει τὴν ἀποφάσεις του μετὰ τὴν ἀπόλυτη πλειοψηφία τῶν παρόντων, ἂν δὲν ὑπάρχει ἄλλη διάταξη ποὺ ὀρίζει διαφορετικὰ. Σὲ περίπτωσιν ἰσοψηφίας, ἐπικρατεῖ ὁ ψῆφος τοῦ προέδρου. Ἀπόλυτη πλειοψηφία τῶν παρόντων εἶναι ὁ ἀκέραιος ἀριθμὸς, ποὺ εἶναι ἀμέσως μεγαλύτερος ἀπὸ τὸ ἕνα δεύτερον τοῦ ἀριθμοῦ τους.

Ἄρθρο 85.

Πρακτικὰ συνεδρίασεως.

1. Στὴν συνεδρίαση τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου τηροῦνται πρακτικὰ ποὺ εἴτε γράφονται ἀπὸ τὸν γραμματέα τῆς κοινότητος σὲ εἰδικὸ βιβλίον ἀριθμητικόν καὶ μονογραφημένον ἀπὸ δημόσιον υπάλληλον ποὺ ὀρίζει ὁ νομάρχης, εἴτε καταρτίζονται μετὰ τὴ βοήθεια μαγνητοφωνικῆς συσκευῆς.

2. Στὰ πρακτικὰ ποὺ καταρτίζονται οἱ ἀποφάσεις τοῦ συμβουλίου καὶ ἡ γνώμη τῆς μειοψηφίας. Γιὰ ν' ἀποφεύγονται ἀμφισβητήσεις ὡς πρὸς τὴ σωστὴ τήρησιν τῶν πρακτικῶν, τηροῦνται πρὸ χειρῶν συνοπτικὰ πρακτικὰ, ποὺ μονογράφονται ἀπ' ὅσους συμμετέχουν στὴν συνεδρίαση.

3. Σὲ περίπτωσιν ποὺ χρησιμοποιεῖται μαγνητοφωνικὴ συσκευή, δὲν τηρεῖται εἰδικὸ βιβλίον πρακτικῶν, ἀλλὰ ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος ἀριθμεῖ καὶ μονογραφεῖ τὰ φύλλα χρ-

τιού που περιέχουν τα άπομαγνητοφωνημένα κείμενα. Στο τέλος του έτους, τα πρακτικά αυτά βιβλιοδετούνται, με εύθυνη του προέδρου και του γραμματέα της κοινότητας. "Αν σε κάποια συνεδρίαση δεν χρησιμοποιηθεί μαγνητοφωνική συσκευή, τηρούνται πρόχειρα πρακτικά, τα οποία αντιγράφονται: σε φύλλα χαρτιού, που έχουν τη μονογραφή του προέδρου της κοινότητας. Τα φύλλα αυτά παίρνουν αριθμηση που αποτελεί συνέχεια της αριθμησης των άπομαγνητοφωνημένων κειμένων και βιβλιοδετούνται μαζί με τα κείμενα αυτά.

4. Τα πρακτικά, για τα οποία όρίζουν οι παράγρ. 2 και 3 τούτου του άρθρου, υπογράφονται από όλα τα μέλη που μετέχουν στη συνεδρίαση. "Όταν ένας σύμβουλος αρνείται να υπογράψει, ή άρνηση και ή αίτια της αναφέρονται στα πρακτικά. "Όποιος αρνείται άδικαιολόγητα να υπογράψει, τιμωρείται από τον νομάρχη με πρόστιμο έως χιλίων (1.000) δραχμών και, σε περίπτωση ύποτροπής, έως πέντε χιλιάδων (5.000) δραχμών.

5. Τα πρακτικά κάθε συνεδρίασης παίρνουν ιδιαίτερο αύξοντα αριθμό. Κάθε χρόνο αρχίζει νέα αριθμηση. Πρακτικό συντάσσεται και όταν ή συνεδρίαση ματαιώνεται για οποιοδήποτε λόγο. Κάθε απόφαση του συμβουλίου παίρνει ιδιαίτερο αριθμό, και στην αρχή κάθε χρόνου γίνεται νέα αριθμηση και των αποφάσεων αυτών.

6. Την επομένη της συνεδρίασης του κοινοτικού συμβουλίου δημοσιεύεται πίνακας με τα θέματα της ημερήσιας διατάξεως και τα άλλα θέματα που έχουν τυχόν συζητηθεί, με μνεία της απόφασης που έχει ληφθεί. "Ο πίνακας αυτός τοιχοκολλείται στο κοινοτικό κατάστημα έφ'όσον άλλες διατάξεις δεν προβλέπουν ειδικό τρόπο για τη δημοσίευση των αποφάσεων του κοινοτικού συμβουλίου. Για τη δημοσίευση αυτή συντάσσεται αποδεικτικό από ένα κοινοτικό υπάλληλο ή άλλο δημόσιο όργανο. "Ο πρόεδρος της κοινότητας στέλνει στον νομάρχη απόσπασμα των πρακτικών, που περιλαμβάνει κάθε απόφαση του κοινοτικού συμβουλίου χωριστά, μαζί με αντίγραφο του αποδεικτικού της δημοσίευσεως, μέσα σε προθεσμία δέκα ημερών από τη συνεδρίαση.

7. "Ο νομάρχης μπορεί να επιβάλει πρόστιμο έως πεντακοσίων δραχμών στον πρόεδρο της κοινότητας ή σε άλλον υπεύθυνο, που καθυστέρησε άδικαιολόγητα να υποβάλει την απόφαση στη νομαρχία.

8. Κάθε δημότης ή κάτοικος ή φορολογούμενος έχει δικαίωμα να ζητήσει κυρωμένα αντίγραφα των πρακτικών και των αποφάσεων.

"Άρθρο 86.

Κατεπείγοντα θέματα.

Το κοινοτικό συμβούλιο συζητεί θέματα που είναι γραμμένα στην ημερήσια διάταξη. "Έχει δικαίωμα ν' αποφασίζει με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του, ότι ένα θέμα που δεν είναι γραμμένο στην ημερήσια διάταξη είναι κατεπείγον και να συζητήσει και να πάρει απόφαση γι' αυτό το θέμα με την ίδια πλειοψηφία.

"Άρθρο 87.

Υποχρεώσεις των κοινοτικών συμβούλων.

1. Οι κοινοτικοί σύμβουλοι έχουν υποχρέωση να μετέχουν σε όλες τις συνεδριάσεις του κοινοτικού συμβουλίου και όλων των επιτροπών, στις όποιες τους έχει εκλέξει το συμβούλιο, καθώς και να εκτελούν τα λοιπά καθήκοντά τους που προβλέπει ο νόμος.

"Έχουν επίσης υποχρέωση, μέσα στα πλαίσια των καθηκόντων τους, να εκτελούν με επιμέλεια κάθε εργασία που τους αναθέτει νόμιμα το συμβούλιο.

2. "Ο κοινοτικός σύμβουλος εκφράζει τη γνώμη του και ψηφίζει με απόλυτη έλευθερία, αποβλέποντας πάντοτε στην εύσυνειδητη έξυπνότερη του συμφέροντος του συνόλου των δημοτών.

3. "Αν ένας σύμβουλος άπουσιάζει άδικαιολόγητα από δύο συνεχείς συνεδριάσεις του κοινοτικού συμβουλίου, ο νομάρχης τον τιμωρεί με πρόστιμο έως δύο χιλιάδων δραχμών (2.000) και, σε περίπτωση ύποτροπής, με πρόστιμο από δύο έως πέντε χιλιάδων (2.000—5.000) δραχμών ή με άργία ή και με έκπτωση.

4. "Αν ένας σύμβουλος επιθυμεί να μην εκτελεί τις υποχρεώσεις του για διάστημα που υπερβαίνει τις τριάντα μέρες, πρέπει να έχει τη σύμφωνη γνώμη του συμβουλίου.

5. "Αν ένας σύμβουλος δεν εκτελεί τις υποχρεώσεις του για διάστημα που υπερβαίνει τους τρεις μήνες, χωρίς τη σύμφωνη γνώμη του συμβουλίου, ο νομάρχης τον κηρύσσει έκπτωτο.

"Άρθρο 88.

Κώλυμα συμμετοχής στη συνεδρίαση.

1. "Ένας κοινοτικός σύμβουλος δεν μπορεί να πάρει μέρος στη συζήτηση ενός θέματος ή στην κατάρτιση μιας απόφασης του κοινοτικού συμβουλίου, αν ο ίδιος ή συγγενής του έως το δεύτερο βαθμό έξ' αίματος ή έξ' άγχιστείας έχει ύλικό συμφέρον.

2. "Απόφαση που έχει ληφθεί κατά παράβαση της διατάξεως αυτής είναι άκυρη. "Ο σύμβουλος που έλαβε μέρος στη συνεδρίαση τιμωρείται από τον νομάρχη με πρόστιμο έως δύο χιλιάδων (2.000) δραχμών και, σε περίπτωση ύποτροπής, με έκπτωση.

3. "Αν δεν επιτυγχάνεται άπαρτία, έξαιτίας του αριθμού των συμβούλων που έχουν δηλώσει κώλυμα, ο ειρηνοδίκης, ύστερα από αναφορά του προέδρου ή ενός συμβούλου, καλεί για την περίπτωση αυτή αναπληρωματικά μέλη ισάριθμα με αυτά που έχουν κώλυμα, σύμφωνα με τη σειρά της έκλογής τους. Τα πρόστιμα που καλούνται δίδουν τον όγκο που όρίζει το άρθρο 77.

"Άρθρο 89.

Άρμοδιότητες του προέδρου της κοινότητας.

"Ο πρόεδρος της κοινότητας: α) Καταρτίζει την ημερήσια διάταξη και καλεί το κοινοτικό συμβούλιο σε συνεδρίαση. β) Εισηγείται τα θέματα στο κοινοτικό συμβούλιο και διευθύνει τις εργασίες του. γ) Έκτελεί τις αποφάσεις του κοινοτικού συμβουλίου. δ) Έκπροσωπεί την κοινότητα στα δικαστήρια και σε κάθε αρχή και δίνει τους όρκους που επιβάλλονται στην κοινότητα. "Όταν δημιουργείται προφανής κίνδυνος ή ζημία των κοινοτικών συμφερόντων από την αναβολή, μπορεί, και χωρίς απόφαση του κοινοτικού συμβουλίου, να ενεργήσει και ν' αντικρούει άγωγές και ν' άσκει ένδικα μέσα, να διορίζει πληρεξούσιους δικηγόρους και να ενεργεί κάθε δικαστική ή έξώδικη πράξη που είναι αναγκαία για την προστασία των συμφερόντων της κοινότητας· οι πράξεις αυτές υποβάλλονται άμέσως στο συμβούλιο για έγκριση. ε) Είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών της κοινότητας και τις διευθύνει. στ) Είναι προϊστάμενος όλου του προσωπικού της κοινότητας. ζ) Διατάζει την είσπραξη των κοινοτικών έσόδων και εκδίδει, με την συνυπογραφή του γραμματέα, τα χρηματικά εντάλματα πληρωμής εις βάρος των πιστώσεων που προβλέπονται στον προϋπολογισμό ή έχουν ψηφιστεί με ειδικές αποφάσεις του συμβουλίου, αφού προηγουμένως έλέγξει τους λογαριασμούς και τα δικαιολογητικά της δαπάνης. η) Προσλαμβάνει και άπολύει το ημερησίωδιο προσωπικό, μέσα στα όρια των πιστώσεων του προϋπολογισμού και των αποφάσεων του συμβουλίου. θ) Υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει ή κοινότητα. ι) Εκδίδει πιστοποιητικά προσωπικής και οικογενειακής καταστάσεως των δημοτών. ια) Άσκει τις άρμοδιότητες που του έχουν ανατεθεί με ειδικές διατάξεις του Κώδικα ή άλλου νόμου.

"Άρθρο 90.

Έκλογη αντιπροέδρου της κοινότητας.

1. Το κοινοτικό συμβούλιο εκλέγει κάθε διετία, με μυστική ψηφοφορία, έναν από τους συμβούλους του επιτυχόντος συνδυασμού ως αντιπρόεδρο. Για την έκλογη αυτή εφαρμόζονται

αναλόγως οι διατάξεις των παραγρ. 2 έως 6 του άρθρου 108 του Κώδικα.

2. Η εκλογή αντιπροέδρου γίνεται την πρώτη Κυριακή του πρώτου και του τρίτου έτους της κοινοτικής περιόδου. Η πρόσκληση για συνεδρίαση του συμβουλίου επιδίδεται από οποιοδήποτε δημόσιο ή κοινοτικό όργανο, ακόμη και την παραμονή της συνεδρίασης. Στις περιπτώσεις των άρθρων 73 παράγρ. 1α και 78 του Κώδικα, η εκλογή του αντιπροέδρου γίνεται άμεσα μετά την εκλογή του προέδρου.

3. Αν η θέση του αντιπροέδρου μείνει κενή για οποιοδήποτε λόγο, γίνεται, με τον ίδιο τρόπο, εκλογή νέου αντιπροέδρου, μέσα σε προθεσμία δέκα ημερών από το έμεινε κενή ή θέση. Η θητεία του νέου αντιπροέδρου διαρκεί όσο διάστημα απομένει έως τη συμπλήρωση της διετίας.

Άρθρο 91.

Αναπλήρωση του προέδρου της κοινότητας.

1. Αν ο πρόεδρος απουσιάζει ή κωλύεται, τον αναπληρώνει σε όλα τα καθήκοντά του ο αντιπρόεδρος. Αν απουσιάζει ή κωλύεται και ο αντιπρόεδρος, τον αναπληρώνει ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού, που έχει εκλεγεί με τους περισσότερους ψήφους, και σε περίπτωση ισοψηφίας, αυτός που είναι γραμμένος πρώτος κατά σειρά στην απόφαση του δικαστηρίου.

2. Σε περίπτωση που τα συμφέροντα του προέδρου συγκρούονται με τα συμφέροντα της κοινότητας, τα καθήκοντα του προέδρου ασκεί ο αντιπρόεδρος, και αν κι αυτός βρίσκεται στην ίδια θέση, άλλος σύμβουλος, που ορίζεται από το κοινοτικό συμβούλιο. Όποιος παραβιάζει αυτή τη διάταξη τιμωρείται από τον νομάρχη με πρόστιμο έως πέντε χιλιάδων (5.000) δραχμών ή με αργία έως τριών μηνών.

3. Αν ο πρόεδρος αρνείται να εκτελέσει μία απόφαση του κοινοτικού συμβουλίου, το συμβούλιο, με απόφασή του, αναθέτει την εκτέλεση της απόφασης αυτής στον αντιπρόεδρο, και σε περίπτωση που και αυτός αρνείται, σ' ένα σύμβουλο.

Άρθρο 92.

Εκλογή νέου προέδρου της κοινότητας.

1. Αν η θέση του προέδρου της κοινότητας μείνει κενή επειδή αυτός που έχει εκλεγεί αποποιήθηκε την εκλογή του, έξεπεσε, παραιτήθηκε ή πέθανε, ή για οποιοδήποτε άλλο λόγο, η εκλογή του νέου προέδρου γίνεται σύμφωνα με τις επόμενες παραγράφους.

2. Στις περιπτώσεις των άρθρων 73 παράγρ. 1α και 78 του Κώδικα, την πρώτη Κυριακή μετά την εγκατάσταση των κοινοτικών αρχών, και σε κάθε άλλη περίπτωση, δεκαπέντε μέρες μετά την κένωση της θέσεως, το αργότερο, το κοινοτικό συμβούλιο συνέρχεται στο κοινοτικό κατάστημα, ύστερα από πρόσκληση του συμβούλου του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τους περισσότερους ψήφους πρακτικής, και σε περίπτωση ισοψηφίας, ύστερα από πρόσκληση εκείνου που είναι γραμμένος πρώτος κατά σειρά στην απόφαση του δικαστηρίου. Ο σύμβουλος που κάλεσε το συμβούλιο προεδρεύει στη συνεδρίαση αυτή. Η πρόσκληση επιδίδεται από οποιοδήποτε δημόσιο ή κοινοτικό όργανο, ακόμη και την παραμονή της συνεδρίασης. Οι διατάξεις του άρθρου 84 ισχύουν και στην περίπτωση αυτή.

3. Στις κοινότητες που έχουν περισσότερους από πέντε χιλιάδες (5.000) κατοίκους, νέος πρόεδρος εκλέγεται ένας κοινοτικός σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού, που ψηφίζεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των συμβούλων του συνδυασμού αυτού. Στις λοιπές κοινότητες, νέος πρόεδρος εκλέγεται οποιοσδήποτε σύμβουλος λάβει την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του κοινοτικού συμβουλίου.

4. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των παραγρ. 2 έως 6 του άρθρου 108 του Κώδικα.

5. Στις περιπτώσεις των άρθρων 73 παράγρ. 1α και 78 του Κώδικα, από την εγκατάσταση των κοινοτικών αρχών έως την εκλογή του νέου προέδρου, τα καθήκοντα του προέδρου εκτελεί ο κοινοτικός σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού, που έχει εκλεγεί με τους περισσότερους ψήφους πρακτικής, και σε περίπτωση ισοψηφίας, εκείνος που είναι γραμμένος πρώτος κατά σειρά στην απόφαση του δικαστηρίου.

6. Αν αυτός που έχει εκλεγεί πρόεδρος της κοινότητας παραιτηθεί, εκπέσει, πεθάνει ή αν η θέση του μείνει κενή για οποιοδήποτε λόγο, όπως να εκλεγεί νέος πρόεδρος, τα καθήκοντα του προέδρου ασκεί ο αντιπρόεδρος. Αν ο αντιπρόεδρος απουσιάζει ή κωλύεται ή δεν υπάρχει, ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τους περισσότερους ψήφους, και σε περίπτωση ισοψηφίας, αυτός που είναι γραμμένος πρώτος κατά σειρά στην απόφαση του δικαστηρίου, ασκεί τα καθήκοντα προέδρου.

Άρθρο 93.

Διαμονή και απουσία του προέδρου της κοινότητας.

1. Ο πρόεδρος της κοινότητας είναι υποχρεωμένος να κατοικεί και να διαμένει στην κοινότητα. Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται να διαμένει έξω από την κοινότητα, σε τόπο που συνδέεται με την έδρα της κοινότητας με άστική συγκοινωνία.

2. Ο πρόεδρος της κοινότητας δεν επιτρέπεται να απουσιάζει περισσότερο από τριάντα μέρες κάθε χρόνο, χωρίς άδεια του κοινοτικού συμβουλίου. Η απουσία αυτή μπορεί να παρατείνεται για εξαιρετικούς λόγους, έως τρεις μήνες, με άδεια του συμβουλίου.

3. Η παράβαση των διατάξεων αυτού του άρθρου συνεπάγεται αργία ή έκπτωση από το αξίωμα, που την απαγγέλλει ο νομάρχης.

Άρθρο 94.

Κοινοτικό κατάστημα και βιβλία.

1. Οι κοινότητες είναι υποχρεωμένες να έχουν στην έδρα τους ιδιαίτερο κατάστημα για τη στέγαση και τη λειτουργία των υπηρεσιών τους.

2. Κάθε κοινότητα τηρεί τα βιβλία που είναι αναγκαία για τη διοίκηση και τη διαχείριση της περιουσίας της. Τα βιβλία αυτά καθορίζονται κάθε φορά με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΔΗΜΩΝ

Άρθρο 95.

Άρμοδιότητες του δημοτικού συμβουλίου.

1. Το δημοτικό συμβούλιο αποφασίζει για κάθε θέμα σχετικό με τις αρμοδιότητες του δήμου, εκτός από τα θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα του δημάρχου ή της δημορχιακής επιτροπής. Το δημοτικό συμβούλιο αποφασίζει ιδίως:

- α) Για τον κανονισμό των εργασιών του και τον οργανισμό της εσωτερικής υπηρεσίας του δήμου.
- β) Για τον ετήσιο προϋπολογισμό και απολογισμό του δήμου, των δημοτικών ιδρυμάτων και των λοιπών νομικών προσώπων του.
- γ) Για την επίβολη φόρων, τελών και δικαιωμάτων.
- δ) Για την εκποίηση και ανταλλαγή δημοτικών ακινήτων καθώς και για τη σύσταση έμπραγμάτων δικαιωμάτων που τα επιβαρύνουν.
- ε) Για την εκμίσθωση δημοτικών ακινήτων.
- στ) Για την αγορά και μίσθωση ακινήτων.
- ζ) Για τη σύναψη δανείων και τους όρους τους.
- η) Για το πρόγραμμα των εκτελεστέων έργων.
- θ) Για την τουριστική αξιοποίηση περιοχών που τους ανήκουν ή τους παραχωρούνται από το κράτος.

ι). Για την κατασκευή και τη συντήρηση συγκροτημάτων λαϊκών κατοικιών και θερέτρων.

ια) Για την ίδρυση και λειτουργία παιδικών, βρεφικών και υγειονομικών σταθμών και γενικά κέντρων που παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες.

ιβ) Για την ίδρυση και λειτουργία πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων.

ιγ) Για την ίδρυση και λειτουργία επιχειρήσεων του δήμου ή της συμμετοχή σε τέτοιες επιχειρήσεις καθώς και για την εκλογή των αντιπροσώπων του δήμου σ' αυτές.

ιδ) Για τη σύσταση και τη λειτουργία δημοτικών ιδρυμάτων και λοιπών δημοτικών νομικών προσώπων καθώς και για την εκλογή των μελών των συλλογικών οργάνων που τὰ διοικούν.

ιε) Για την ανάθεση της άσκησης μιας δραστηριότητας του δήμου σε νομικά πρόσωπα, σύμφωνα με το άρθρο 25.

ιστ) Για την οργάνωση υπηρεσίας, που θα είναι αρμόδια να ελέγχει την τήρηση των διατάξεων που αφορούν την καθαριότητα, την κυκλοφορία και τη στάθμευση των οχημάτων, την οικοδόμηση, την απογέτευση και τη μόλυνση του περιβάλλοντος, και ν' ασκεί μηνύσεις κατά των παραβατών των διατάξεων αυτών.

2. Το δημοτικό συμβούλιο παίρνει θέση σε θέματα τοπικού ενδιαφέροντος και γνωμοδοτεί όποτε αρμόδιες δημόσιες αρχές ζητούν τη γνώμη του.

3. Το δημοτικό συμβούλιο εκδίδει τις διατάξεις που προβλέπει το άρθρο 26.

Άρθρο 96.

Τμήματα του δημοτικού συμβουλίου.

1. Δημοτικά συμβούλια, που έχουν περισσότερα από τριάντα ένα μέλη, μπορούν να συγκροτούν με απόφασή τους, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών τους, δύο τμήματα. Με αποφάσεις που λαμβάνονται με την ίδια πλειοψηφία, το συμβούλιο καθορίζει ποιά από τὰ θέματα, που προβλέπει το άρθρο 95, ανήκουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα κάθε τμήματος. Δεν επιτρέπεται να υπαχθούν στην αρμοδιότητα των τμημάτων τὰ θέματα των περιπτώσεων α', β', γ', δ', η', ιγ', ιδ', ιστ' της παραγράφου 1 του άρθρου 95 καθώς και η συναφή θανάτων για ποσά μεγαλύτερα από πέντε εκατομμύρια (5.000.000) δραχμές. Το τμήμα μπορεί, με απόφασή του, να παραπέμψει θέμα της αρμοδιότητάς του στην ολομέλεια του δημοτικού συμβουλίου.

2. Ο αριθμός των μελών κάθε τμήματος είναι ίσος προς το ένα δεύτερο του συνολικού αριθμού των μελών του δημοτικού συμβουλίου, στον οποίο δεν υπολογίζεται ο πρόεδρος. Σε κάθε τμήμα μετέχουν σύμβουλοι του επιτυχόντος και καθενός από τους λοιπούς συνδυασμούς, κατά την αναλογία του αριθμού των συμβούλων του κάθε συνδυασμού, σε σχέση με τον συνολικό αριθμό των μελών του δημοτικού συμβουλίου. Αν υπάρχουν μοναδικοί σύμβουλοι ενός συνδυασμού, μετέχουν όπωσδήποτε και στα δύο τμήματα, εστω και αν δημιουργείται υπέρβαση του αριθμού των μελών των τμημάτων. Αν προκύπτουν κλάσματα, δεν λαμβάνονται υπόψη, και εφόσον όλοι οι σύμβουλοι μετέχουν όπωσδήποτε σε κάποιο τμήμα, οι κενές θέσεις συμπληρώνονται με συμβούλους του επιτυχόντος συνδυασμού.

3. Το συμβούλιο ορίζει, με κλήρωση τὰ μέλη του δημοτικού συμβουλίου, που μετέχουν σε κάθε τμήμα. Ο πρόεδρος και ο αντιπρόεδρος όμως του δημοτικού συμβουλίου τοποθετούνται σε τμήμα με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου.

4. Σε κάθε τμήμα προεδρεύει ο πρόεδρος ή ο αντιπρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου που μετέχει σ' αυτό. Για τη λειτουργία των τμημάτων εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις που αφορούν τη λειτουργία του δημοτικού συμβουλίου.

Άρθρο 97.

Εκλογή Προεδρείου.

1. Κάθε χρόνο, την πρώτη Κυριακή του Ιανουαρίου, το δημοτικό συμβούλιο συνέρχεται, ύστερα από πρόσκληση του συμβούλου του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τους περισσότερους ψήφους και σε περίπτωση ίσοψηφίας, εκείνου που είναι γραμμένος πρώτος κατά σειρά στην απόφαση του δικαστηρίου. Στη συνεδρίαση αυτή, στην οποία προεδρεύει ο σύμβουλος που συγκάλεσε το συμβούλιο, το δημοτικό συμβούλιο εκλέγει ανάμεσα στα μέλη του, χωριστά και με μυστική ψηφοφορία, τον πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο και τον γραμματέα του. Εκλέγεται όποιος συγκεντρώνει την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων. Αν δεν επιτυγχάνεται αποτέλεσμα ύστερα από δύο διαδοχικές ψηφοφορίες, εκλέγεται όποιος λάβει στην τρίτη ψηφοφορία τη σχετική πλειοψηφία των παρόντων. Αν στην τρίτη ψηφοφορία δύο ή περισσότεροι λάβουν ίσον αριθμό ψήφων, ο σύμβουλος που προεδρεύει ενεργεί ανάμεσα τους κλήρωση. Ο σύμβουλος που προεδρεύει αναθέτει τὰ καθήκοντα του ειδικού γραμματέα του συμβουλίου σ' έναν από τους υπαλλήλους του δήμου.

2. Αν, για οποιοδήποτε λόγο, το συμβούλιο δεν συγκληθεί όπως ορίζει ή προηγούμενη παράγραφος, συνέρχεται χωρίς πρόσκληση την πρώτη Κυριακή του Ιανουαρίου στις 10 το πρωί. Αν ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που πλειοψήφησε απουσιάζει, τον αντικαθιστά ένας σύμβουλος του ίδιου συνδυασμού, κατά τη σειρά της επιτυχίας που προκύπτει από την απόφαση του δικαστηρίου.

3. Αν δεν επιτευχθεί εκλογή για οποιοδήποτε λόγο, η ή συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δεν σχηματίστηκε άπαρτία, ή συνεδρίαση επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή και εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου. Αν και στη δεύτερη συνεδρίαση δεν επιτευχθεί εκλογή, η ή συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δεν σχηματίστηκε άπαρτία, θεωρείται ότι εκλέγονται: πρόεδρος ή αντιπρόεδρος ή γραμματέας, ανάλογα με την περίπτωση: α) αν πρόκειται για το πρώτο έτος της δημοτικής περιόδου, οι σύμβουλοι του επιτυχόντος συνδυασμού που έλαβαν κατά σειρά τους περισσότερους ψήφους προτιμήσεως, σύμφωνα με τη δικαστική απόφαση που τους ανακήρυξε, και β) αν πρόκειται για τὰ λοιπά έτη, εκείνοι που είχαν τὰ αξιώματα αυτά το προηγούμενο έτος.

4. Τὰ πρακτικά της εκλογής στέλνονται μέσα σε προθεσμία πέντε ημερών στον νομάρχη, ο οποίος, αὐτεπαγγέλτως ή ύστερα από προσφυγή ενός δημότη, κρίνει μέσα σε πέντε μέρες το αργότερο αφότου παρέλαβε τὰ πρακτικά, αν είναι νόμιμη ή εκλογή.

5. Αν ακυρωθεί κάποια εκλογή, επαναλαμβάνεται την πρώτη Κυριακή, πέντε μέρες μετά την παραλαβή της ακυρωτικής απόφασης.

Άρθρο 98.

Σύγκληση του δημοτικού συμβουλίου.

1. Το δημοτικό συμβούλιο συνεδριάζει υποχρεωτικά, ύστερα από πρόσκληση του προέδρου, μία φορά το μήνα.

2. Ο πρόεδρος καλεί επίσης το συμβούλιο, όποτε το ζητήσει ο δήμαρχος ή η δημοκρατική επιτροπή ή όποτε το ζητήσει το ένα τρίτο τουλάχιστο του συνολικού αριθμού των μελών του συμβουλίου με γραπτή αίτηση, στην οποία αναφέρονται τὰ θέματα που θα συζητηθούν.

3. Αν ο πρόεδρος δεν το συγκάλεσε το αργότερο εἰς: μέρες μετά την υποβολή της αίτησεως, το συμβούλιο συνέρχεται ύστερα από πρόσκληση, εκείνων που υπέβαλαν την αίτηση και αποφασίζει για τὰ θέματα, για τὰ οποία είχε ζητηθεί ή σύγκλησή του.

4. Στις συνεδριάσεις του συμβουλίου καλείται ο δήμαρχος, άλλως ή συνεδρίαση είναι άκυρη. Ο δήμαρχος μετέχει στις συζητήσεις του συμβουλίου χωρίς ψήφο. Έχει το δικαίωμα να εκφράζει τις απόψεις του πάντοτε και με προτεραιότητα απέναντι σε κάθε άλλον.

5. Ο πρόεδρος καταρτίζει την ημερήσια διάταξη, στην οποία αναγράφει υποχρεωτικά όλα τα θέματα που προτείνει ο δήμαρχος. Θέματα που είναι καταπεύγοντα, κατά το άρθρο 86, συζητούνται πριν από τα θέματα της ημερήσιας διατάξεως, μόνον αν συναινέσει ο δήμαρχος.

Άρθρο 99.

Λειτουργία του δημοτικού συμβουλίου.

1. Ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου διευθύνει τη συζήτηση, παίρνει κάθε κατάλληλο μέτρο για την ευταξία της συνεδρίασης και μπορεί να διατάξει την αποβολή από το ακροατήριο κάθε προσώπου που διαταράσσει τη συνεδρίαση.

2. Αν ο πρόεδρος απουσιάζει ή κωλύεται, τον αναπληρώνει ο αντιπρόεδρος. Αν απουσιάζει ή κωλύεται και ο αντιπρόεδρος, όποιος από τους παρόντες συμβούλους του επιτυχόντος συνδυασμού έχει εκλεγεί με τους περισσότερους ψήφους, και σε περίπτωση ισοψηφίας, όποιος είναι γραμμένος πρώτος στην απόφαση του δικαστηρίου, ασκεί τα καθήκοντα του προέδρου.

3. Το δημοτικό συμβούλιο έχει δικαίωμα να ζητεί από τον δήμαρχο και τη δημομαχική επιτροπή πληροφορίες και στοιχεία, που είναι χρήσιμα για την άσκηση των καθηκόντων του, και να καλεί στη συνεδρίαση δημοτικούς υπαλλήλους ή ιδιώτες, για να του δώσουν πληροφορίες σχετικές με δημοτικές υποθέσεις.

Άρθρο 100.

Επιτροπές του δημοτικού συμβουλίου.

1. Ο κωνοτισμός των εργασιών του δημοτικού συμβουλίου μπορεί να προβλέπει τη σύσταση επιτροπών, οι οποίες θα μελετούν και θα εισηγούνται θέματα που συζητεί το συμβούλιο.

2. Θέματα που έχουν εγγραφεί στην ημερήσια διάταξη, ύστερα από πρόταση του δημάρχου, μπορούν να παραπεμφθούν σε επιτροπή μόνο με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, με την οποία καθορίζεται και προϋποθέτουμε για την υποβολή σχετικής μελέτης ή εισήγησης. Θέματα που εισάγει η δημομαχική επιτροπή, δεν παραπέμπονται σε επιτροπή. Λοιπά θέματα μπορεί να παραπέμψει ο πρόεδρος σε επιτροπή, και πριν εγγραφούν στην ημερήσια διάταξη.

Άρθρο 101.

Αρμοδιότητες της δημομαχικής επιτροπής.

1. Η δημομαχική επιτροπή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες: α) συντάσσει τον προϋπολογισμό του δήμου, β) προελέγχει τον απολογισμό, γ) αποφασίζει για τη διάθεση των εξειδικευμένων πιστώσεων που είναι γραμμένες στον προϋπολογισμό, δ) με επιφύλαξη της διατάξεως της παραγρ. 3 του άρθρου 185 του Κωδ. δικ. καταρτίζει τους όρους όλων των δημοπρασιών, συντάσσει την διακήρυξή τους και τις κατακυρώνει, ε) μελετά την ανάγκη συνάψεως δανείων, καταρτίζει τους όρους τους και κάνει σχετική εισήγηση στο δημοτικό συμβούλιο, στ) αποφασίζει για την άσκηση όλων των ενδίκων βοηθημάτων και των ενδίκων μέσων καθώς και για την επίβολή, την αντεπίβολή ή τη δόση όρκου, ζ) αποφασίζει για την υποβολή προσφυγών στις διοικητικές αρχές, η) αποφασίζει για την πρόσληψη πληρεξουσίου δικηγόρου και για την ανάκληση της πληρεξουσιότητάς του, σε ότους δήμους είτε δεν έχουν προσληφθεί νομικοί σύμβουλοι και δικηγόροι με μηνιαία αμοιβή, είτε αυτοί που έχουν προσληφθεί δεν έχουν δικαίωμα να παρίστανται: σε άνωτατα ή άνωτερα δικαστήρια, θ) αποφασίζει για τον συμβεβηκό ή την κατάργηση δίκης που έχει αντικείμενο ποσό έως ενός εκατομμυρίου (1.000.000) δραχμών, ι) αποφασίζει για την αποδοχή κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών.

2. Το δημοτικό συμβούλιο μπορεί σε περιπτώσεις μεγάλης, κατά τη κρίση του, σημασίας, να αποφασίσει ότι α) ασκήσει το ίδιο τις αρμοδιότητες της παραγρ. 1δ' ή μερικές από αυτές. Η αρμόδια υπηρεσία του δήμου οφείλει να ανακοινώ-

νει χωρίς καθυστέρηση στον πρόεδρο του δημοτικού συμβουλίου την παραπομπή του θέματος στη δημομαχική επιτροπή, και το δημοτικό συμβούλιο οφείλει να παίρνει απόφαση για το θέμα αυτό στην πρώτη συνεδρίαση μετά την ανακοίνωση του εγγράφου της υπηρεσίας.

3. Η δημομαχική επιτροπή μπορεί να παραπέμψει οποιοδήποτε θέμα της αρμοδιότητάς της στο δημοτικό συμβούλιο για τη λήψη απόφασης, εφόσον κρίνει ότι αυτό επιβάλλεται από την ιδιαίτερη σοβαρότητα του θέματος.

Άρθρο 102.

Εκλογή της δημομαχικής επιτροπής.

1. Κάθε χρόνο, την πρώτη Κυριακή του Ιανουαρίου, το δημοτικό συμβούλιο, μετά την εκλογή του προεδρείου, εκλέγει με μυστική ψηφοφορία τα μέλη της δημομαχικής επιτροπής ανάμεσα στα μέλη του. Δεν επιτρέπεται να εκλεγούν μέλη της δημομαχικής επιτροπής ο πρόεδρος, ο αντιπρόεδρος και ο γραμματέας του συμβουλίου. Κάθε σύμβουλος ψηφίζει υποψήφιους ισάριθμους με τα μέλη της δημομαχικής επιτροπής. Εκλέγονται όσοι λάβουν την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων. Η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται για τις θέσεις για τις οποίες δεν επιτυγχάνεται απόλυτη πλειοψηφία. Αν δεν επιτυγχάνεται απόλυτη πλειοψηφία και στη δεύτερη ψηφοφορία, γίνεται τρίτη ψηφοφορία, όποτε εκλέγονται όσοι λάβουν τη σχετική πλειοψηφία των παρόντων. Αν σε οποιαδήποτε ψηφοφορία υπάρχει ισοψηφία, ο πρόεδρος του συμβουλίου ενεργεί κλήρωση στην ίδια συνεδρίαση. Στην ίδια συνεδρίαση και με τον ίδιο τρόπο εκλέγονται και τρία αναπληρωματικά μέλη, αν η επιτροπή αποτελείται από πέντε μέλη και άνω, και δύο σε κάθε άλλη περίπτωση. Με την ίδια διαδικασία εκλέγονται νέα αναπληρωματικά μέλη σε περίπτωση που έχει εξαντληθεί όλος ο αριθμός. Οι διατάξεις των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 97 εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση αυτή.

2. Αντιπρόεδρος της δημομαχικής επιτροπής είναι όποιος λάβει τους περισσότερους ψήφους στην πρώτη ψηφοφορία στην οποία επιτυγχάνεται αποτέλεσμα, και σε περίπτωση ισοψηφίας, όποιος ενονηθεί από την κλήρωση.

3. Τα αναπληρωματικά μέλη, με τη σειρά της εκλογής τους, παίρνουν τις θέσεις των τακτικών μελών που μένουν κενές κατά τη διάρκεια του έτους.

Άρθρο 103.

Λειτουργία της δημομαχικής επιτροπής.

1. Η δημομαχική επιτροπή έχει άπαρτία, εφόσον τα μέλη που είναι παρόντα είναι περισσότερα από αυτά που απουσιάζουν. Στις τριμελείς επιτροπές απαιτείται η παρουσία όλων των μελών. Η επιτροπή αποφασίζει με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων σε περίπτωση ισοψηφίας επικρατεί ο ψήφος του προέδρου. Αν σε δύο συνεχείς συνεδριάσεις δεν επιτυγχάνεται άπαρτία ή απόλυτη πλειοψηφία, αρμόδιος να λάβει την απόφαση για το θέμα είναι ο δήμαρχος.

2. Αν απουσιάζει ή κωλύεται ο πρόεδρος της δημομαχικής επιτροπής, προεδρεύει ο αντιπρόεδρος. Αν απουσιάζουν ή κωλύονται τακτικά μέλη, καλούνται τα αναπληρωματικά με τη σειρά της εκλογής τους.

3. Αν ένα μέλος της δημομαχικής επιτροπής απουσιάζει αδικαιολογητά από δύο τουλάχιστον συνεχείς συνεδριάσεις, το δημοτικό συμβούλιο με πράξη του το αντικαθιστά.

Άρθρο 104.

Αρμοδιότητες του δημάρχου.

1. Ο δήμαρχος: α) εκπροσωπεί τον δήμο στα δικαστήρια και σε κάθε δημόσια αρχή και δίνει τους όρκους που επιβάλλονται στον δήμο, β) εκτελεί τις αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου και της δημομαχικής επιτροπής, γ) είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών του δήμου και τις διευθύνει, δ)

είναι προϊστάμενος όλου του προσωπικού του δήμου, αποφασίζει για τον διορισμό αυτού και εκδίδει τις πράξεις που προβλέπονται οι σχετικές διατάξεις για τον διορισμό, τις κάθε είδους υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση του παιδαγωγικού ελέγχου. ε) διατάζει την είσπραξη των δημοτικών εσόδων και εκδίδει τα χρηματικά εντάλματα πληρωμής εις βάρος των πιστώσεων που προβλέπονται στον προϋπολογισμό ή έχουν ψηφιστεί με ειδικές αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου, αφού προηγουμένως έχουν ελεγχθεί τα σχετικά δικαιολογητικά από την αρμόδια υπηρεσία του δήμου, στ) υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει ο δήμος, ζ) εκδίδει πιστοποιητικά προσωπικής και οικογενειακής καταστάσεως των δημοτών και η) άσκει τις αρμοδιότητες που του αναθέτουν ειδικές διατάξεις του Κώδικα ή άλλου νόμου.

2. Κατ' εξαίρεση, σε περίπτωση που δημιουργείται προφανής κίνδυνος ή ζημία των δημοτικών συμφερόντων από την ανάκληση, ο δήμαρχος μπορεί να λάβει μέτρα για θέματα που άνηκον στην αρμοδιότητα της δημοκρατικής επιτροπής, όφειλε όμως να υποβάλει στους τρεις ενέργειές του στην έγκρισή της.

3. Σε περίπτωση που τα συμφέροντα του δημάρχου συγκρούονται με τα συμφέροντα του δήμου, τα καθήκοντα του δημάρχου ασκεί ο βοηθός δημάρχου, και, αν υπάρχουν περισσότεροι βοηθοί δημάρχου, αυτός που ορίζεται από τον δήμαρχο. Αν και τα συμφέροντα των βοηθών αυτών συγκρούονται με τα συμφέροντα του δήμου, τα καθήκοντα του δημάρχου ασκεί ο δημοτικός σύμβουλος που ορίζεται από το δημοτικό συμβούλιο. Ο νομάρχης τιμωρεί τους παραβάτες της διατάξεως αυτής με πρόστιμο έως πέντε χιλιάδων (5.000) δραχμών ή με αργία έως τριών μηνών.

Άρθρο 105.

Βοηθοί δημάρχου.

1. Σε κάθε δήμο που έχει πραγματικό πληθυσμό ανώτερο από δέκα χιλιάδες κατοίκους, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της τελευταίας απογραφής, τον δήμαρχο επικουρούν βοηθοί δημάρχου. Σε δήμους που έχουν πληθυσμό ανώτερο από δέκα και έως σαράντα χιλιάδες κατοίκους, ορίζεται ένας βοηθός δημάρχου. Σε δήμους που έχουν πληθυσμό ανώτερο από σαράντα και έως εκατόν πενήντα χιλιάδες, ορίζονται δύο βοηθοί δημάρχου. Στους μεγαλύτερους δήμους ο αριθμός των βοηθών δημάρχου είναι ίσος με τον αριθμό των διαμερισμάτων.

2. Βοηθοί δημάρχου είναι οι σύμβουλοι του επιτυχόντος συνδυασμού που ορίζει ο δήμαρχος. Η θητεία τους είναι διετής. Κατά τη διάρκεια της θητείας αυτής δεν μπορούν να εκλεγούν μέλη του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου και της δημοκρατικής επιτροπής.

3. Ο δήμαρχος, με απόφασή του που δημοσιεύει σε μία τουλάχιστον ημερήσια εφημερίδα, και αν δεν υπάρχει ημερήσια, σε εβδομαδιαία, της πρωτεύουσας του νομού, μεταβιβάζει αρμοδιότητές του σε βοηθούς δημάρχου. Αν ο βοηθός δημάρχου απουσιάζει ή κωλύεται, τις αρμοδιότητές του ασκεί ο δήμαρχος.

4. Οι διατάξεις του άρθρου 93 εφαρμόζονται και στους βοηθούς δημάρχου.

Άρθρο 106.

Έξουσιοδότηση υπογραφών.

Ο δήμαρχος μπορεί με απόφασή του να αναθέτει την υπογραφή ορισμένων έγγραφων και πιστοποιητικών σε δημοτικό σύμβουλο ή σε προϊστάμενο μιας δημοτικής υπηρεσίας.

Άρθρο 107.

Αναπλήρωση του δημάρχου.

1. Όταν ο δήμαρχος απουσιάζει ή κωλύεται, τα καθήκοντά του ασκεί ο βοηθός δημάρχου που διορίζεται από αυτόν. Σε δήμους που έχουν πραγματικό πληθυσμό έως δέκα χιλιάδες κατοίκους, αν ο δήμαρχος απουσιάζει ή κωλύεται, τον

αναπληρώνει ένας δημοτικός σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού, που ορίζεται από το δημοτικό συμβούλιο.

2. Αν ο δήμαρχος έχει τεθεί σε άργια, το δημοτικό συμβούλιο ορίζει αναπληρωτή του έναν από τους βοηθούς του, και αν δεν προβλέπεται βοηθός, έναν από τους συμβούλους του επιτυχόντος συνδυασμού. Αν το δημοτικό συμβούλιο δεν ορίσει αναπληρωτή μέσα σε προθεσμία πέντε ημερών από το δήμαρχος τέθηκε σε άργια, ή αν εκείνος που ορίστηκε αρνείται να ασκήσει τα καθήκοντα του δημάρχου, ο νομάρχης αναθέτει τα καθήκοντα του δημάρχου σ' έναν από τους συμβούλους του επιτυχόντος συνδυασμού κατά τη σειρά επιτυχίας, ο οποίος, με δήλωσή του, που υποβάλλει μέσα στην προαναφερόμενη προθεσμία, δέχεται να αναλάβει τα καθήκοντα αυτά. Αν κανένας από τους συμβούλους του επιτυχόντος συνδυασμού δεν δέχεται να ασκήσει τα καθήκοντα του δημάρχου, ο νομάρχης ορίζει αναπληρωτή του δημάρχου οποιοδήποτε μέλος του δημοτικού συμβουλίου.

Άρθρο 108.

Έκλογη νέου δημάρχου.

1. Αν η έκλογη του δημάρχου ακυρωθεί, επειδή αυτός που έχει εκλεγεί δήμαρχος δεν είχε τα νόμιμα προσόντα, ή η θέση του δημάρχου μείνει κενή, επειδή αυτός που έχει εκλεγεί αποποιήθηκε την έκλογη ή παραιτήθηκε ή εξέπεσε ή πέθανε, ή για οποιαδήποτε άλλη αιτία, δήμαρχος εκλέγεται ένας από τους δημοτικούς συμβούλους του επιτυχόντος συνδυασμού, σύμφωνα με τους όρους των επόμενων παραγράφων.

2. Στις περιπτώσεις των άρθρων 73 παράγρ. 1α και 78 του Κώδικα, την πρώτη Κυριακή μετά την εγκατάσταση των δημοτικών αρχών και, σε κάθε άλλη περίπτωση, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε ημερών από το άδειασε ή θέση, οι σύμβουλοι του επιτυχόντος συνδυασμού συνέρχονται στο δημοτικό κατάστημα, ύστερα από πρόσκληση του συμβούλου του συνδυασμού αυτό που έχει εκλεγεί με τους περισσότερους ψήφους προτιμήσεως και σε περίπτωση ισοψηφίας, εκείνου που είναι γραμμένος πρώτος κατά σειρά στην απόφαση του δικαστηρίου, και εκλέγει με μυστική ψηφοφορία και με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των συμβούλων του συνδυασμού, έναν από αυτούς δήμαρχο. Στη συνεδρίαση προεδρεύει εκείνος που συγκάλυψε το συμβούλιο. Η πρόσκληση επιδίδεται από οποιοδήποτε δημόσιο ή δημοτικό όργανο, ακόμη και την παραμονή της συνεδρίασεως. Οι διατάξεις της παραγρ. 2 του άρθρου 84 του Κώδικα εφαρμόζονται αναλόγως και σ' αυτήν την περίπτωση.

3. Αν, ύστερα από δύο διαδοχικές ψηφοφορίες, κανείς δεν συγκεντρώνει την πλειοψηφία που απαιτεί η παράγρ. 2, γίνεται τρίτη ψηφοφορία, κατά την οποία θεωρείται ότι εκλέγεται όποιος συγκεντρώνει τη σχετική πλειοψηφία. Όλες οι ψηφοφορίες γίνονται στην ίδια συνεδρίαση. Αν στην τρίτη ψηφοφορία δύο ή περισσότεροι έλαβαν ίσον αριθμό ψήφων, γίνεται κλήρωση ανάμεσα τους, και θεωρείται ότι εκλέγεται εκείνος που κληρώθηκε. Για την έκλογη αυτή γίνεται λεπτομερής μνεία στα πρακτικά.

4. Αν δεν επιτευχθεί έκλογη για οποιοδήποτε λόγο, ή η συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δεν έγινε άπαρτία, ή διαδικασία επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή και εφαρμόζονται όσα ορίζονται στις παραγράφους 2 και 3. Αν και στη δεύτερη συνεδρίαση δεν επιτευχθεί έκλογη, ή η συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δεν έγινε άπαρτία, θεωρείται ότι εκλέγεται άπειθεϊας ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τους περισσότερους ψήφους προτιμήσεως, και σε περίπτωση ισοψηφίας, εκείνος που είναι γραμμένος πρώτος κατά σειρά στην απόφαση του δικαστηρίου.

5. Η απόφαση για την έκλογη του δημάρχου υποβάλλεται μέσα σε προθεσμία δύο ημερών στον νομάρχη, ο οποίος ασκεί τον έλεγχο της νομιμότητάς της και εκδίδει απόφαση μέσα σε τρεις ή αργότερο από το χρόνο έλαβε. Αν δεν έχει επιτευχθεί η έκλογη ή έχει ματαιωθεί η συνεδρίαση, επειδή δεν έγινε άπαρτία, τα σχετικά πρακτικά υποβάλλονται στον νομάρχη μέσα σε προθεσμία δύο ημερών.

6. "Αν ο νομάρχης άκυρώσει την έκλογή του δημάρχου, οι σύμβουλοι συνέρχονται πάλι για να εκλέξουν δήμαρχο την πρώτη Κυριακή, δύο μέρες τουλάχιστο μετά την παραλαβή της άκυρωτικής απόφασης, όποτε τηρείται από την άρχή ή άπαιτούμενη διαδικασία.

7. "Αν άκυρωθεί ή έκλογή του δημάρχου έπειδή εκείνος που είχε εκλεγεί δεν είχε τα νόμιμα προσόντα, ή άποποιήθηκε την έκλογή, στο διάστημα που μεσολαβεί ανάμεσα στην έγκατάσταση των δημοτικών άρχων και στην όριστική έκλογή του δημάρχου, τα καθήκοντα του δημάρχου εκτελεί ο δημοτικός σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τους περισσότερους ψήφους προτιμήσεως, και σε περίπτωση ίσοψηφίας, εκείνος που είναι γραμμένος πρώτος κατά σειρά στην άπόφαση του δικαστηρίου.

8. "Αν αυτός που έχει εκλεγεί δήμαρχος παραιτηθεί, έπέσει, πεθάνει, ή ή θέση του μείνει κενή για όποιοδήποτε λόγο, τα καθήκοντα του δημάρχου εκτελεί, ώσπου να εκλεγεί νέος δήμαρχος, ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τους περισσότερους ψήφους, και σε περίπτωση ίσοψηφίας, εκείνος που είναι γραμμένος πρώτος κατά σειρά στην άπόφαση του δικαστηρίου. "Αν δεν υπάρχουν σύμβουλοι του επιτυχόντος συνδυασμού, τακτικοί ή αναπληρωματικοί, τα καθήκοντα του δημάρχου εκτελεί ο σύμβουλος του επιλαχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τους περισσότερους ψήφους, και σε περίπτωση ίσοψηφίας, εκείνος που είναι γραμμένος πρώτος στην άπόφαση του δικαστηρίου. "Αν δεν υπάρχουν σύμβουλοι ούτε του επιλαχόντος συνδυασμού, ή έχει δηλωθεί μόνον ένας συνδυασμός, τα καθήκοντα του δημάρχου εκτελεί ένας δημόσιος υπάλληλος, που διορίζεται από τον Νομάρχη. Αυτός άσκει τις άρμοδιότητες του δημάρχου μόνον για να διεκπεραιώνει τρέχουσες υπηρεσιακές υποθέσεις και ν' αντιμετώπιζει κατεπείγοντα θέματα. Σε όλες τις προαναφερόμενες περιπτώσεις ο νομάρχης εκδίδει διαπιστωτική πράξη.

"Άρθρο 109.

Άνάλογη εφαρμογή των διατάξεων.

Οι διατάξεις των άρθρων 83 παρ. 2, 3 και 4 έδαφ. τελευταίο, 84, 85, 86, 87, 88, 93 και 94 εφαρμόζονται ανάλογως και στους δήμους, εφόσον δεν όρίζεται διαφορετικά.

"Άρθρο 110.

Διάρθρωση δήμων σε διαμερίσματα.

1. Οι δήμοι που, σύμφωνα με την τελευταία άπογραφή, έχουν περισσότερους από εκατόν πενήντα χιλιάδες κατοίκους, διαιρούνται σε διαμερίσματα με άπόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Ο δήμος Αθηναίων διαιρείται σε πέντε έως επτά διαμερίσματα και οι δήμοι της Θεσσαλονίκης και του Πειραιά σε τρία έως πέντε.

2. Ο άριθμός των διαμερισμάτων και τα όριά τους καθορίζονται με διάταγμα, ύστερα από γνώμη του δημοτικού συμβουλίου, αφού ληφθούν υπόψη ή κατανομή του πληθυσμού και ή καλύτερη έξυπνότερη των κατοίκων.

Κάθε διαμερίσμα έχει ιδιαίτερο δημοτικό κατάστημα. Το δημοτικό συμβούλιο καθορίζει ποιές υπηρεσιακές μονάδες μπορούν να λειτουργήσουν ανεμπόδιστα στα διαμερίσματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΕΞΟΔΑ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

"Άρθρο 111.

Έξοδα παραστάσεως.

1. Το άξίωμα του δημάρχου, του βοηθού δημάρχου, του προέδρου κοινότητας και του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου είναι τιμητικό και άμισθο.

2. Οι δήμαρχοι, οι βοηθοί δημάρχου και οι πρόεδροι κοινότητας έχουν δικαίωμα να είσπραττον από το δήμο ή την

κοινότητα έξοδα παραστάσεως, που όρίζονται με άπόφαση του Υπουργού Έσωτερικών, ανάλογα με τα τακτικά έξοδα που πραγματοποιούν οι δήμοι και οι κοινότητες. Η άπόφαση του Υπουργού εκδίδεται τον τρίτο μήνα πριν από την έναρξη κάθε οικονομικού έτους, ύστερα από γνώμη του διοικητικού συμβουλίου της Κεντρικής Ένώσεως Δήμων και Κοινοτήτων της Ελλάδος. "Αν δεν εκδοθεί άπόφαση μέσα στην προθεσμία αυτή, ισχύει ή άπόφαση του προηγούμενου έτους. Για τους δήμους που ή έδρα τους είναι πρωτεύουσα νομού, μπορεί ο Υπουργός Έσωτερικών, με ειδική άπόφαση του, να όρίσει έξοδα παραστάσεως αυξημένα έως είκοσι τοις εκατό (20%), εφ' όσον διαπιστώνεται ή κανονική βεβαίωση των εσόδων.

3. "Αν ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας άπουσιάζει, σύμφωνα με το έδαφιο 2 της παραγράφου 2 του άρθρου 93, καταβάλλονται τα μισά έξοδα παραστάσεως σ' αυτόν και τα άλλα μισά στον αναπληρωτή του. "Αν άπουσιάζει ο βοηθός δημάρχου κατά το ίδιο χρονικό διάστημα, καταβάλλονται σ' αυτόν τα μισά έξοδα παραστάσεως.

4. "Αν ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας έχει τεθεί σε άργία, όλα τα έξοδα παραστάσεως του καταβάλλονται στον αναπληρωτή του. "Αν ο αναπληρωτής είναι βοηθός δημάρχου, παίρνει έξοδα παραστάσεως από μία μόνο πηγή.

5. Οι δήμαρχοι και οι πρόεδροι κοινοτήτων, εκτός άπ' τα έξοδα παραστάσεως, δεν έχουν δικαίωμα να λάβουν άλλη άμοιβή ή άποζημίωση ή όποιαδήποτε άλλη άπολαβή από το ταμείο του δήμου ή της κοινότητας. "Αν είσπραξουν τέτοια άμοιβή ή άποζημίωση ή άπολαβή, τιμωρούνται για παράβαση καθήκοντος, και αυτά που είσπραξαν παράνομα καταλογίζονται με πράξη του νομάρχου.

"Άρθρο 112.

Έξοδα κινήσεως.

1. Οι δήμαρχοι, οι βοηθοί δημάρχου, οι πρόεδροι κοινοτήτων και οι δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι μπορούν να μετακινούνται έξω από την έδρα τους για εκτέλεση υπηρεσίας. Ύστερα από άπόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις επιτρέπεται να μετακινήσει έξω από την έδρα του ο δήμαρχος, ο βοηθός δημάρχου ή ο πρόεδρος κοινότητας, χωρίς προηγούμενη άπόφαση του συμβουλίου. Στις περιπτώσεις αυτές το συμβούλιο άποφασίζει χωρίς καθυστέρηση αν ή μετακίνηση ήταν δικαιολογημένη ή όχι.

2. Σ' αυτούς που μετακινούνται για εκτέλεση υπηρεσίας καταβάλλονται τα έξοδα μετακινήσεως, που είναι αποδεδειγμένα ότι έχουν γίνει, ύστερα από άπόφαση του συμβουλίου, που μπορεί να όρίζει και ήμερήσια άποζημίωση.

3. Τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου που μετέχουν στις συνεδριάσεις του και τα μέλη της δημορχιακής επιτροπής, εκτός από τον δήμαρχο και τον βοηθό δημάρχου, έχουν δικαίωμα να λάβουν, για κάθε συνεδρίαση και για τρεις το πολύ συνεδριάσεις το μήνα, άποζημίωση ανάλογη με τον πληθυσμό του δήμου. Η άποζημίωση αυτή καθορίζεται με άπόφαση του Υπουργού Έσωτερικών, ύστερα από γνώμη του διοικητικού συμβουλίου της Κεντρικής Ένώσεως Δήμων και Κοινοτήτων της Ελλάδος. Οι διατάξεις αυτής της παραγράφου μπορούν να εφαρμόζονται και σε κοινότητες που έχουν πληθυσμό περισσότερο από πέντε χιλιάδες κατοίκους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

"Άρθρο 113.

Έκτελεστότητα πράξεων.

Οι πράξεις των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων είναι έκτελεστές, αφού του εκδοθούν, με την επιφύλαξη της διατάξεως της παραγρ. 3 του άρθρου 177 του Κώδικα.

"Αρθρο 114.

Ἀκυρότητα πράξεων.

1. Ὁ νομάρχης ἀκυρώνει αὐτεπαγγέλτως τὶς πράξεις τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν συμβουλίων πού εἶναι ἀντίθετες πρὸς τὸ νόμο, μὲ αἰτιολογημένη ἀπόφασή του, μέσα σὲ ἀποκλειστικὴ προθεσμία εἰκοσι ἡμερῶν, ἀφ'οὗ ἔλαβε τὶς πράξεις αὐτὲς μαζί μὲ τὰ ἔγγραφα στοιχεῖα πού εἶναι ἀναγκαῖα γιὰ τὴν νόμιμη ἐκδόσή τους.

2. Κάθε ἐκλογέας τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητος καθὼς καὶ ὁποιοδήποτε ἔχει ἔννομο συμφέρον, μπορεῖ νὰ προσφύγει στὸν νομάρχη καὶ νὰ προσβάλλει τὶς πράξεις τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν συμβουλίων γιὰ παράβαση νόμου, μέσα σὲ πέντε μέρες, ἀφ'οὗ οἱ πράξεις αὐτὲς δημοσιεύθηκαν. Ὁ νομάρχης ἀποφασίζει γιὰ τὴν προσφυγὴ μὲ αἰτιολογημένη ἀπόφαση, μέσα σὲ ἀποκλειστικὴ προθεσμία τριάντα ἡμερῶν ἀφ'οὗ ἔλαβε τὴν προσβαλλόμενη πράξη.

3. Οἱ ἀποφάσεις τοῦ νομάρχου κοινοποιοῦνται στὸ δῆμο ἢ στὴν κοινότητα καὶ σ' αὐτὸν πού ἔχει ἀσκήσει τὴν προσφυγὴ καὶ δημοσιεύονται ὅπως προβλέπει ἡ παράγρ. 2 τοῦ ἀρθροῦ 223 μὲ τὴ φροντίδα τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητος, γιὰ νὰ λάβουν γνώση οἱ ἐνδιαφερόμενοι.

4. Οἱ ἀποφάσεις τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου, πού ἐκδίδονται σὲ περιπτώσεις ιζ' καὶ ιη' τῆς παραγρ. 1 τοῦ ἀρθροῦ 82, δὲν ἐλέγχονται ἀπὸ τὸν νομάρχη.

"Αρθρο 115.

Ἀσκήση οὐσιαστικοῦ ἐλέγχου ἀπὸ τὸν νομάρχη.

1. Οἱ πράξεις τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν συμβουλίων πρέπει νὰ ἐγκρίνονται ἀπὸ τὸν νομάρχη, ἀποκλειστικά καὶ μόνον ὅταν τὸ ὀρίζει ρητὰ ὁ νόμος.

2. Ὁ νομάρχης ἀσχεῖ τὸν οὐσιαστικὸ ἐλεγχον, μὲ τρόπο πού ἐξασφαλίζει τὴ συνεργασία τοῦ κράτους καὶ τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων καὶ δὲν παρεμποδίζει τὴν πρωτοβουλία καὶ τὴν ἐλεύθερη δράση τῶν δήμων καὶ τῶν κοινοτήτων, καὶ ἀποφασίζει, μέσα σὲ τριάντα μέρες ἀφ'οὗ ἔλαβε τὶς πράξεις μαζί μὲ τὰ ἔγγραφα στοιχεῖα πού εἶναι ἀναγκαῖα γιὰ τὴν νόμιμη ἐκδόσή τους, ἂν θὰ δώσει ἢ οὐκ ἀρνήσει τὴν ἐγκρίση. Ἄν περᾶσει ἡ προθεσμία αὐτὴ χωρὶς νὰ ἔχει ἐκδοθεῖ ἀπόφαση τοῦ νομάρχου, θεωρεῖται ὅτι ἡ πράξη ἔχει ἐγκριθεῖ.

3. Μὲ προεδρικὰ διατάγματα μποροῦν νὰ καταργηθοῦν διατάξεις τοῦ Κώδικα ἢ ἄλλων νόμων, πού προβλέπουν τὴν ἐγκρίση πράξεων τῶν δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν συμβουλίων.

"Αρθρο 116.

Ἐποπτεία τῶν πράξεων τῆς δημομαρξιακῆς ἐπιτροπῆς.

1. Γιὰ τὶς πράξεις τῆς δημομαρξιακῆς ἐπιτροπῆς, πού ἐκδίδονται σύμφωνα μὲ τὶς περιπτώσεις γ', δ', καὶ η' τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἀρθροῦ 101, ἐφαρμόζονται οἱ διατάξεις τῶν ἀρθρων 113 καὶ 114.

2. Οἱ πράξεις, πού ἐκδίδονται σύμφωνα μὲ τὶς περιπτώσεις θ', καὶ ι' τῆς παραγρ. 1 τοῦ ἀρθροῦ 101, πρέπει νὰ ἐγκρίνονται ἀπὸ τὸν νομάρχη.

3. Εἰδικότερα, οἱ πράξεις μὲ τὶς ὁποῖες γίνεται κατακύρωσι κάθε εἶδους δημοπρασιῶν ἢ διαγωνισμῶν, πρέπει νὰ ἐγκρίνονται ἀπὸ τὸν νομάρχη, μόνον ὅταν αὐτὸ ὀρίζεται ρητὰ στὸν Κώδικα.

4. Οἱ ἀποφάσεις τῆς δημομαρξιακῆς ἐπιτροπῆς, πού ἐκδίδονται σύμφωνα μὲ τὶς περιπτώσεις στ' καὶ ζ' τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἀρθροῦ 101, δὲν χρειάζεται νὰ ἐλεγχθοῦν ἀπὸ τὸν νομάρχη.

"Αρθρο 117.

Προσφυγὴ κατὰ τῶν ἀποφάσεων τοῦ νομάρχου.

Κατὰ τῶν ἀποφάσεων τοῦ νομάρχου μπορεῖ ν' ἀσκηθεῖ προσφυγὴ στὸν Ἰσωτερικῶν, γιὰ παράβαση νόμου, μέσα σὲ ἀποκλειστικὴ προθεσμία τριάντα ἡμερῶν. Κατὰ τὰ λοιπὰ ἐφαρμόζονται οἱ διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 8 τοῦ νόμου 3200/1955 «περὶ διοικητικῆς ἀποκεντρώσεως», ὅπως ἰσχύει κάθε φορά.

"Αρθρο 118.

Προθεσμία γιὰ τὴν ἐγκρίση κλπ. ἀπὸ ἄλλες ἀρχές τῶν πράξεων τῶν ὀργανισμῶν τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως.

1. Ὅπου, σύμφωνα μὲ τὸ νόμο, ἀπαιτεῖται ἐγκρίση, ἀπόφαση ἢ γνώμη ὁποιασδήποτε ἀρχῆς, ἢ ὀργανοῦ ἢ ὀργανισμοῦ, γιὰ θέματα πού ἀφοροῦν ὑπηρεσίες ἢ ἔργα ὀργανισμῶν τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, ἡ σχετικὴ πράξη ἐκδίδεται μέσα σ' ἓνα δέμηνο τὸ ἀργότερο, ἀφ'οὗ τὸ ὄργανο ἢ ὁ ὀργανισμὸς πού ἔχει ἀρμοδιότητα νὰ ἐκδώσῃ τὴν πράξη παρέλαβε τὰ στοιχεῖα πού προβλέπει ὁ νόμος. Ἄν αὐτὴ ἡ προθεσμία περᾶσει χωρὶς νὰ ἔχει ἐκδοθεῖ ἡ πράξη, ὁ ὀργανισμὸς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως παίρνει τὴν ἀπόφαση, ἢ ἡ ἀπόφασή του πού ἔχει ληφθεῖ γίνεται ἐκτελεστικὴ, καὶ χωρὶς τὴν προαναφερόμενη πράξη.

2. Οἱ διατάξεις τῆς προηγούμενης παραγράφου δὲν ἐφαρμόζονται, ὅταν πρόκειται νὰ ἐγκριθοῦν ὀργανισμοὶ ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας δήμων καὶ δημοτικῶν ἱδρυμάτων.

3. Οἱ πράξεις πού ἀναφέρονται σὲ τις προηγούμενες παραγράφους κοινοποιοῦνται στοὺς ἐνδιαφερόμενους ὀργανισμοὺς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως καὶ στὸν νομάρχη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΕΥΘΥΝΕΣ ΤΩΝ ΑΙΡΕΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ

"Αρθρο 119.

Ἀστικὴ εὐθύνη.

1. Οἱ δήμαρχοι, οἱ βοηθοὶ δήμαρχου, τὰ μέλη τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου καὶ τῶν τμημάτων του, τὰ μέλη τῆς δημομαρξιακῆς ἐπιτροπῆς, οἱ πρόεδροι κοινοτήτων καὶ τὰ μέλη τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου ὀφείλουν ν' ἀποζημιώσουν τὸ δῆμο ἢ τὴν κοινότητα γιὰ κάθε φετικὴ ζημία, πού προξένησαν εἰς βάρος τῆς παρουσίας τους ἀπὸ δόλο ἢ βαρὴ ἀμέλεια.

2. Ἡ ζημία καταλογίζεται στὰ πρόσωπα αὐτὰ μὲ αἰτιολογημένη πράξη τριμελοῦς ἐπιτροπῆς, πού συγκροτεῖται στὴν ἔδρα κάθε νομοῦ ἢ διαμερίσματος μὲ ἀπόφαση τοῦ νομάρχου, καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῶν Ἱερωτικῶν τῆς ἔδρας τοῦ νομοῦ ἢ τὸν ἀναπληρωτὴ του πού ὀρίζει ὁ ἴδιος, τὸν διευθυντὴ ἐσωτερικῶν τῆς νομαρχίας ἢ τὸν ὑπάλληλο τῆς νομαρχίας, ὅου τοῦλάχιστο ἑκατομῶ, πού ὀρίζεται ἀναπληρωτῆς του, καὶ τὸν ἐπίτροπο τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου πού ὑπηρετεῖ στὴ νομαρχία, ἢ, ὅπου δὲν ὑπηρετεῖ ἐπίτροπος, ἀπὸ ἓνα ὑπάλληλο τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, ἄου τοῦλάχιστον ἑκατομῶ, πού ὀρίζεται μαζί μὲ τὸν ἀναπληρωτὴ του ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου. Ἡ ἐπιτροπὴ ἐξετάζει τὶς ὑποθέσεις, ὕστερα ἀπὸ αἴτηση τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητος ἢ μὲ ἐντολὴ τοῦ νομάρχου πού ἐνεργεῖ αὐτεπαγγέλτως ἢ ὕστερα ἀπὸ αἴτηση ὁποιοσδήποτε δημότη, καὶ ἀποφασίζει, ἀφ'οὗ κάνει ἔρευνα καὶ καλέσει τὰ πρόσωπα πού κατηγοροῦνται γιὰ τὴν ζημία, νὰ δώσουν ἐξηγήσεις, μέσα σὲ εὐλογο διάστημα. Κατὰ τῶν πράξεων τῆς ἐπιτροπῆς ἐπιτρέπεται προσφυγὴ στὸ πολυμελὲς διοικητικὸ πρωτοδικεῖο, στὴν περιφέρειά του ὁποῖου βρίσκεται ὁ δῆμος ἢ ἡ κοινότητα. Κατὰ τῶν ἀποφάσεων τοῦ δικαστηρίου ἐπιτρέπεται ν' ἀσκηθεῖ ἔφεση στὸ τριμελὲς διοικητικὸ ἐφετεῖο. Ἡ προθεσμία γιὰ τὴν ἀσκήση τῆς προσφυγῆς καὶ ἡ ἀσκήσή της ἀναστέλλουν τὴν ἐκτέλεση τῆς πράξεως τῆς ἐπιτροπῆς.

3. Ὁ δῆμος ἢ ἡ κοινότητα πρέπει νὰ ὑποβάλουν τὴν αἴτηση καὶ ὁ νομάρχης πρέπει νὰ δώσει τὴν ἐντολὴ μέσα σὲ ἀποκλειστικὴ προθεσμία τριῶν ἐτῶν, πού ἀρχίζει ἀφ'οὗ ἔληξε ἡ δημοτικὴ ἢ κοινοτικὴ περίοδος.

"Αρθρο 120.

Πειθαρχικὴ εὐθύνη.

1. Στοὺς δήμαρχους, βοηθοὺς δήμαρχου, προέδρους κοινοτήτων καὶ τὰ μέλη τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν συμβουλίων ἐπιβάλλονται οἱ πειθαρχικὲς ποινὲς τοῦ προστίμου,

της άργίας και της έκπτώσεως, σύμφωνα με τις ειδικές διατάξεις του Κώδικα.

2. Ο νομάρχης μπορεί να επιβάλλει στα πρόσωπα αυτά την ποινή της άργίας έως τριών μηνών, αν έχουν διαπράξει σοβαρή παράβαση των καθηκόντων τους ή υπέρβαση της αρμοδιότητάς τους από δόλο ή βλαριά άμελεια.

Άρθρο 121.

Πειθαρχική διαδικασία.

1. Όλες οι πειθαρχικές ποινές επιβάλλονται με αιτιολογημένη απόφαση, αφού προηγηθεί άπολογία του έγκαλούμένου ή περάσει η προθεσμία που έχει τάξει ο νομάρχης με γραπτή κλήση στον έγκαλούμενο, χωρίς αυτός να έχει άπολογηθεί ή προθεσμία αυτή δεν μπορεί να είναι μικρότερη από δέκα μέρες.

2. Ειδικότερα, για την επιβολή των ποινών της άργίας και της έκπτώσεως (έκτος από την έκπτωση που επέρχεται αυτόδικαίως), απαιτείται σύμφωνη γνώμη συμβουλίου, που αποτελείται από τον πρόεδρο του πρωτοδικείου ή τον νόμιμο άναπληρωτή του, ως πρόεδρο, δύο πρωτοδικείς, τον διευθυντή έσωτερικών της νομαρχίας ή τον νόμιμο άναπληρωτή του και έναν αίρετό εκπρόσωπο της τοπικής ένωσης δήμων και κοινοτήτων, που όρίζεται μαζί με τον άναπληρωτή του από τη διοικούσα επιτροπή της.

3. Ο έγκαλούμενος μπορεί να εμφανίζεται άυτοπροσώπως καθώς και με πληρεξούσιο δικηγόρο ή να εκπροσωπείται από πληρεξούσιο δικηγόρο στο συμβούλιο και να υπερασπίζεται τον έαυτό του, για ν' άντικρούσει την κατηγορία. Το συμβούλιο συνεδριάζει σε δημόσια συνεδρίαση, για την όποια συντάσσονται πρακτικά, και έξετάζει και μάρτυρες. Η απόφαση εκδίδεται ύστερα από μυστική διάσκεψη, δύο μήνες το άργότερο άφότου το συμβούλιο έλαβε το έρώτημα.

4. Έκείνος που τιμωρείται επιτρέπεται ν' άσκησει προσφυγή στον Υπουργό Έσωτερικών, κατά των αποφάσεων που επιβάλλουν όποιαδήποτε πειθαρχική ποινή, μέσα σε προθεσμία δέκα ήμερών άφότου ή απόφαση του κοινοποιήθηκε. Ο ύπουργός μπορεί είτε ν' άπορρίψει την προσφυγή είτε να τη δεχτεί και να έξαφανίσει ή να μειώσει την ποινή, ή να μεταβάλλει επεικέστερα την ποινή που έχει επιβληθεί. Αν επιβληθεί ποινή προστίμου, το πρόστιμο δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των δραχμών δέκα χιλιάδων (10.000).

5. Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής και ή άσκησή της άναστέλλουν την εκτέλεση της απόφάσεως που έχει επιβάλει την ποινή.

6. Τα δικαστικά μέλη του συμβουλίου, που προβλέπει ή παράγρ. 2, όρίζονται μαζί με τους άναπληρωτές τους κάθε δύο χρόνια, με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Έσωτερικών, που εκδίδεται σύμφωνα με τον νόμο περί καταστάσεως δικαστικών λειτουργών.

7. Το συμβούλιο της παράγρ. 2 συγκροτείται κάθε δύο χρόνια με απόφαση του νομάρχη, και τα καθήκοντα του γραμματέα εκτελεί ένας υπάλληλος της διευθύνσεως έσωτερικών της νομαρχίας, τον όποιο όρίζει μαζί με τον άναπληρωτή του ο νομάρχης.

8. Ο ένδιαφερόμενος μπορεί μέσα σε είκοσι μέρες άφότου ή απόφαση του Υπουργού Έσωτερικών του κοινοποιήθηκε, να προσφύγει κατά της απόφάσεως αυτής στο Συμβούλιο της Έπικρατείας, το όποιο κρίνει την ύπόθεση και κατά την ουσία. Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής άναστέλλει την εκτέλεση της απόφάσεως που επιβάλλει την ποινή. Αν άσκηθεί ή προσφυγή στο Συμβούλιο της Έπικρατείας, ή επιτροπή άναστολών, που προβλέπουν οι σχετικές με το δικαστήριο αυτό διατάξεις, χορηγεί, ύστερα από αίτηση του προσφεύγοντος, άναστολή της ποινής, εκτός αν υπάρχουν σοβαροί λόγοι ένθικου ή δημόσιου συμφέροντος. Όταν ύποβληθεί τέτοια αίτηση, ή ποινή που έχει επιβληθεί δεν εκτελείται, μέχρι να εκδοθεί ή απόφαση της επιτροπής άναστολών.

Άρθρο 122.

Άποκλειστική άσκηση της πειθαρχικής δικαιοδοσίας από τον νομάρχη.

Την πειθαρχική δικαιοδοσία ως προς τις δημοτικές και κοινοτικές άρχές ή τα μέλη τους, που προβλέπεται από ειδικούς νόμους και άφορά παραβάσεις των καθηκόντων που τους έχουν άνατεθεί, άσκει μόνον ο νομάρχης, ύστερα από καταγγελία της ύπηρεσίας που είναι άρμόδια για την έφαρμογή των νόμων αυτών. Οι διατάξεις του προηγούμενου άρθρου έφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτή.

Άρθρο 123.

Έκπτωση έξαιτίας καταδίκης.

1. Οι δήμαρχοι, οι βοηθοί δημάρχου, οι πρόεδροι κοινοτήτων και οι δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι έκπίπτουν αυτόδικαίως από το αξίωμά τους: α) αν στερηθούν τη διαχείριση της περιουσίας τους με τελεσίδικη δικαστική απόφαση, β) αν στερηθούν τα πολιτικά τους δικαιώματα με άμετάκλητη δικαστική απόφαση, γ) αν καταδικαστούν με άμετάκλητη δικαστική απόφαση, ως άυτοργοί ή συμμετοχοί σε κάποιο κακούργημα ή στα πλημμελήματα της παραγραφέως, της κίβδηλείας, της πλαστογραφίας, της ψευδούς βεβαίωσης, της δωροδοκίας, της εκθέσεως, της κλοπής, της υπεξαίρεσεως, της άπιστίας, της άπάτης, της καταπίεσεως, της αίμομιξίας, της μαστροπείας, της σωματεμπορίας, της παραβάσεως της νομοθεσίας για τα ναρκωτικά ή για το λαθρεμπόριο, καθώς και της παραβάσεως καθήκοντος, έφόσον το τελευταίο στρέφεται κατά δήμων, κοινοτήτων ή νομικών προσώπων τους. Για την έκπτωση εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του νομάρχη.

2. Όταν γίνει παραπομπή για κακούργημα, με άμετάκλητο βούλευμα ή με άπευθείας κλήση, καθώς και όταν γίνει παραπομπή για ένα πλημμέλημα, από αυτά που άναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο, με άμετάκλητο βούλευμα, ο νομάρχης όφείλει να θέσει τον έγκαλούμενο σε κατάσταση άργίας, ώσπου να εκδοθεί ή απόφαση του ποινικού δικαστηρίου.

Άρθρο 124.

Άπόλυση.

1. Δήμαρχοι, πρόεδροι κοινοτήτων, δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι επιτρέπεται ν' άπολυθούν για σοβαρούς λόγους δημόσιου συμφέροντος, με απόφαση του Υπουργού Έσωτερικών, ύστερα από έμπεριστάτωμένη έκθεση του νομάρχη και σύμφωνη γνώμη συμβουλίου, που αποτελείται από έναν πρόεδρο έφετών Αθηνών, ως πρόεδρο, δύο έφέτες, που έχουν τριετή τουλάχιστον ύπηρεσία ως έφέτες, έναν υπάλληλο 1ου βαθμού ή Άναπληρωτή Γενικό Διευθυντή της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Έσωτερικών και τον πρόεδρο της Κεντρικής Ένώσεως Δήμων και Κοινοτήτων της Ελλάδας, ο όποιος άναπληρώνεται από έναν από τους αντιπρόεδρους, που ύποδεικνύει το διοικητικό Συμβούλιό της.

2. Για τον ίδιο λόγο και με την ίδια διαδικασία, μπορεί να διαλυθεί ένα δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο. Στην περίπτωση αυτή γίνεται νέα έκλογή, σύμφωνα με το άρθρο 81 του Κώδικα.

3. Κατά της ύπουργικής απόφάσεως που διατάσσει την άπόλυση ή τη διάλυση, επιτρέπεται προσφυγή στο ύπουργικό συμβούλιο, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε ήμερών, από την κοινοποίηση της απόφάσεως. Το ύπουργικό συμβούλιο μπορεί είτε ν' άπορρίψει, είτε να δεχθεί την προσφυγή και να έξαφανίσει την απόφαση για την άπόλυση ή τη διάλυση ή να επιβάλει ποινή άργίας έως τριών μηνών.

4. Τα καθήκοντα του γραμματέα του συμβουλίου που προβλέπει ή παράγρ. 1 εκτελεί ένας υπάλληλος της κεντρικής ύπηρεσίας του Υπουργείου Έσωτερικών του Κλάδου ΑΤ1, βαθμού τουλάχιστον 5ου, που όρίζεται μαζί με τον άναπληρωτή του από τον Υπουργό Έσωτερικών.

5. Οι διατάξεις των παραγρ. 1, 3, 5, 6, 7 και 8 του άρθρου 121 εφαρμόζονται ανάλογα και σ' αυτήν την περίπτωση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ — ΙΔΡΥΜΑΤΑ

"Άρθρο 125.

Σύσταση.

"Ένα δημοτικό ή κοινοτικό ίδρυμα (όπως π.χ. νοσοκομείο, βρεφονησιό, ορφανοτροφείο, γηροκομείο) συνιστάται, ύστερα από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, με διάταγμα, που ορίζει το σκοπό, τους πόρους, την περιουσία και το όνομα του ιδρύματος. Το διάταγμα εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Έσωτερικών και του αρμόδιου καθ' ύλην Υπουργού, αφού τηρηθούν και οι ειδικές για κάθε κατηγορία ιδρυμάτων διατάξεις.

"Άρθρο 126.

Διοίκηση.

1. Τα δημοτικά ή κοινοτικά ιδρύματα διοικούνται από επταμελές αδελφάτο, που απαρτίζεται από τον δήμαρχο ή τον βοηθό δήμαρχο, που ορίζει ο δήμαρχος, ή τον πρόεδρο της κοινότητας, ως πρόεδρο, και από άλλα μέλη που εκλέγονται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο. Ένα από τα μέλη αυτά εκλέγεται από το αδελφάτο ως αντιπρόεδρος του.

2. Δύο από τα μέλη του αδελφάτου εκλέγονται ανάμεσα στα μέλη του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και τέσσερα ανάμεσα σε πρόσωπα που έχουν ανάλογη επαγγελματική ή κοινωνική δράση και ειδικές γνώσεις, όπως γνώσεις γιαντρου, κοινωνικού λειτουργού, παιδαγωγού ή άλλες.

3. Τα μέλη του αδελφάτου απαιτείται να είναι Έλληνες πολίτες και κάτοικοι ενός δήμου ή μιας κοινότητας του νομού, στην περιφέρεια του οποίου έχει την έδρα του το ίδρυμα.

4. Τα μέλη του αδελφάτου δεν επιτρέπεται να είναι μεταξύ τους συγγενείς εξ αίματος έως τον 4ο βαθμό ή εξ αγχιστείας έως τον 3ο. Κώλυμα, που δημιουργείται μετά την έλλογή τους, συνεπάγεται αυτοδίκαιη έκπτωση του νεότερου από αυτούς που έχουν το κώλυμα.

5. Επίσης δεν επιτρέπεται να εκλεγούν μέλη του αδελφάτου ιδιώτες που έχουν στερηθεί τη διαχείριση της περιουσίας τους με τελεσίδικη δικαστική απόφαση ή που έχουν στερηθεί τα πολιτικά τους δικαιώματα με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, και διά όσο διάστημα διαρκεί ή στέρηση αυτή, καθώς και όσοι έχουν καταδικαστεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση ως ατυχεροί ή συμμετοχοί σε κακούργημα ή σε κάποιον από τα πλημμελήματα που αναφέρονται στο άρθρο 123 του Κώδικα. Κώλυμα, που δημιουργείται μετά την έλλογή, συνεπάγεται αυτοδίκαιη έκπτωση από το αξίωμα, για την οποία εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του νομάρχη. Οι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 123 εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτή.

"Άρθρο 127.

Συμμετοχή δωρητών στη διοίκηση.

1. Δωρητές ιδρυμάτων, που έχουν τυχόν επιφυλάξεις το δικαίωμα να συμμετέχουν αυτοπροσώπως ή με αντιπρόσωπο είτε στη διοίκησή τους είτε στις συνεδριάσεις των αδελφάτων, αποκτούν τα δικαιώματα αυτά, όπως ορίζεται κάθε φορά με διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Έσωτερικών και Οικονομικών.

2. Οι διατάξεις της παραγρ. 1 εφαρμόζονται και όταν, σε διάταξη τελευταίας βουλήσεως, με την οποία αφήνεται περιουσία σε ίδρυμα, έχουν επιφυλαχθεί ανάλογα δικαιώματα υπέρ των εκτελεστών της διαθήκης ή άλλων προσώπων.

"Άρθρο 128.

Έκλογη και Φητεία των μελών των αδελφάτων.

1. Η έκλογη των μελών του αδελφάτου γίνεται κάθε δύο χρόνια και λήγει σε κάθε περίπτωση με την εγκατάσταση των νέων μελών. Μέσα σ' ένα μήνα από την εγκατάσταση των δημοτικών και κοινοτικών αρχών για την πρώτη διετία, και ένα μήνα από τη λήξη της φητείας των μελών του αδελφάτου, το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο συνεδριάζει και εκλέγει με μυστική ψηφοφορία και απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του τα μέλη του αδελφάτου κάθε ιδρύματος. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται ανάλογως οι διατάξεις του άρθρου 97 ή των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 92 του Κώδικα.

2. Τα εκλεγόμενα μέλη του αδελφάτου, πριν από την εγκατάστασή τους, δίνουν εμπρός στον πρόεδρο του αδελφάτου τον όρκο που ορίζει το άρθρο 77 του Κώδικα.

3. Οι θέσεις μελών του αδελφάτου, που μένουν κενές κατά τη διάρκεια της δημοτικής περιόδου, καλύπτονται με μέλη που εκλέγει το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο μέσα σε οκτώ μέρες απότου ή θέση έμεινε κενή.

4. Τα μέλη του αδελφάτου μπορούν ν' αντικατασταθούν κατά τη διάρκεια της φητείας τους, για αποχωρώντα λόγο, σχετικό με τη λειτουργία του ιδρύματος, ύστερα από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, που λαμβάνεται με την πλειοψηφία του συνόλου των μελών του.

5. Οι διατάξεις της παραγρ. 5 του άρθρου 80 του Κώδικα εφαρμόζονται ανάλογως και για την αναπλήρωση των μελών του αδελφάτου.

"Άρθρο 129.

Χαρακτήρας του αξιώματος των μελών των αδελφάτων.

1. Το αξίωμα του μέλους του αδελφάτου είναι τιμητικό και άμισθο. Απαγορεύεται να παρέχεται αμοιβή στα μέλη του αδελφάτου για οποιαδήποτε υπηρεσία τους προς το ίδρυμα. Μέλη του αδελφάτου που ανήκουν στο προσωπικό του, με οποιαδήποτε σχέση, εισπράττουν τις αποδοχές τους.

2. Η διάταξη της παραγρ. 3 του άρθρου 112 εφαρμόζεται και στην περίπτωση αυτή.

"Άρθρο 130.

Αναπλήρωση του προέδρου — άπαρξια του αδελφάτου.

1. Αναπληρωτής του προέδρου του αδελφάτου είναι ο αντιπρόεδρος του.

2. Το αδελφάτο έχει άπαρξια, εφόσον είναι παρόντες ο πρόεδρος ή ο αντιπρόεδρος και τρία τουλάχιστο μέλη του.

3. Οι διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 80 εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτή.

"Άρθρο 131.

Εκτελεστική επιτροπή.

Σε κάθε ίδρυμα υπάρχει τριμελής εκτελεστική επιτροπή, που αποτελείται από τον πρόεδρο ή τον αντιπρόεδρο και δύο μέλη του αδελφάτου. Τα τακτικά καθώς και δύο αναπληρωματικά μέλη της εκτελεστικής επιτροπής εκλέγονται από το αδελφάτο με σχετική πλειοψηφία, και η φητεία τους είναι διετής. Η έκλογη γίνεται εφόως μόλις το αδελφάτο καταρτισθεί σε σώμα.

"Άρθρο 132.

Άρμοδιότητες.

1. Το αδελφάτο, ο πρόεδρος του και η εκτελεστική επιτροπή έχουν ως προς τη διοίκηση του ιδρύματος τις αρμοδιότητες δημοτικού συμβουλίου, δήμαρχου και δημορχιακής επιτροπής, αντίστοιχως.

2. Οί γιατροί που επιλέγονται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις, διορίζονται με απόφαση του αδελφάτου του ιδρύματος.

3. Ο πρόεδρος του αδελφάτου μπορεί, με πράξη του, που δημοσιεύεται σύμφωνα με την παράγρ. 3 του άρθρου 105 του Κώδικα, να μεταβιβάσει όρισμένες από τις αρμοδιότητές του σε μέλος της εκτελεστικής επιτροπής ή στον γενικό διευθυντή, που τυχόν προβλέπεται από τον οργανισμό του ιδρύματος, ή σε άλλον άνωτατο ή άνωτερο υπάλληλό του.

Άρθρο 133.

Λειτουργία του αδελφάτου και έποπτεία.

1. Τα θέματα, τα σχετικά με τις έργασίες του αδελφάτου, την πρόσκληση των μελών του και της εκτελεστικής επιτροπής σε συνεδρίαση, την απαιτούμενη για τη λήψη αποφάσεως πλειοψηφία, τον έλεγχο και την εκτελεστικότητα των αποφάσεών του, ρυθμίζονται με ανάλογη εφαρμογή των σχετικών διατάξεων που αφορούν το δημοτικό συμβούλιο και τη δημορχιακή επιτροπή.

2. Οί κανονισμοί λειτουργίας των ιδρυμάτων καταρτίζονται και ψηφίζονται από τα αδελφάτα.

3. Για τις αποφάσεις του αδελφάτου, που αφορούν τον προϋπολογισμό, τον έποπτισμό, τον οργανισμό της έσωτερικής υπηρεσίας, τον έσωτερικό κανονισμό λειτουργίας, την εκποίηση ή την ανταλλαγή ακινήτων ή την επίθαυρή τους με εμπράγματα δικαιώματα, την αποδοχή κληρονομιών και δωρεών που περιέχουν όρα, ή κληροδοσιών, καθώς και τη συνολόγηση δανείων, απαιτείται και γνώμη του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Το συμβούλιο όφείλει να εκδώσει απόφαση και να την υποβάλει στη νομαρχία, μέσα σε δεκαπέντε μέρες από τον περιήλθε στο δήμο ή στην κοινότητα ή απόφαση του αδελφάτου. Η άρνητική γνώμη του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου είναι υποχρεωτική για την άρχη που άσκει την έποπτεία.

Άρθρο 134.

Πόροι.

Πόροι των ιδρυμάτων είναι: α) έτήσια επιχορήγηση του κράτους, του δήμου ή της κοινότητας, β) κάθε είδους εισφορές, δωρεές, κληρονομίες και κληροδοσίες, γ) εισπράξεις από το αντίτιμο των πραγμάτων ή των υπηρεσιών, που παρέχουν τα ιδρύματα, δ) πρόσδοδοι από τη δική τους περιουσία.

Άρθρο 135.

Οικονομική διοίκηση.

1. Οί διατάξεις που ισχύουν για τους δήμους και αφορούν τον οργανισμό της έσωτερικής υπηρεσίας, τον προϋπολογισμό, το οικονομικό έτος, τον έποπτισμό, την ταμιακή υπηρεσία, τη διαχείριση, τα δάνεια και την περιουσία, εφαρμόζονται και στα ιδρύματα.

2. Ήξαιρούνται από τη διάταξη της προηγούμενης παραγράφου τα ιδρύματα, που διέπονται από τους νόμους «περί εκκαθάρισεως και διοικήσεως των εις το κράτος και υπέρ κοινωφελών σκοπών καταλειπομένων κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών», για τα όποια έξαιχολογούν να ισχύουν οι διατάξεις των νόμων αυτών, έφόσον δέν τροποποιούνται από τον Κώδικα.

3. Τα ιδρύματα εκτελούν έργα και προμηθεύονται πράγματα, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για την εκτέλεση έργων και την προμήθεια πραγμάτων από τους δήμους.

4. Τα ιδρύματα, που παίρνουν επιχορήγηση από το κράτος, την έγγράφουν χωριστά στα έσοδα του προϋπολογισμού. Αν ή επιχορήγηση παρέχεται στα ιδρύματα για την εκπλήρωση ειδικού σκοπού, έγγράφεται αντίστοιχη πίστωση για το σκοπό αυτόν ιδιαίτερος στα έσοδα του προϋπολογισμού.

5. Με διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Έσωτερικών και Κοινωνικών Υπηρεσιών, καθορίζεται ο τρόπος της διαχειρίσεως φαρμάκων, τροφίμων και υλικού των ιδρυμάτων και ο έλεγχός της.

Άρθρο 136.

Κατάργηση.

Τα δημοτικά και κοινοτικά ιδρύματα καταργούνται με τον ίδιο τρόπο που συστάθηκαν, και ή περιουσία τους περιέρχεται στο δήμο ή στην κοινότητα που τα σύστησε. Τις δικονομικές περιουσίες, που έχουν περιέλθει στο ίδρυμα με πράξεις έν ζωή ή αίτια θανάτου, έξαιχολογεί να διαθέτει ο δήμος ή ή κοινότητα ειδικά και άποκλειστικά για τον τοπικό σκοπό για τον όποιο άφιερώθηκαν, με την επιφύλαξη και των διατάξεων που αφορούν την έπωφελέστερη αξιοποίηση ή διάθεση του περιουσιακού στοιχείου που έχει καταλειφθεί ή δωρηθεί για τον ίδιο ή άλλον κοινωφελή σκοπό.

Άρθρο 137.

Δοικά δημοτικά και κοινοτικά νομικά πρόσωπα.

1. Με διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Έσωτερικών οι δήμοι και οι κοινότητες μπορούν, ύστερα από απόφαση των συμβουλίων τους, να συνιστούν και άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, που υπάρχουν στην έποπτεία τους.

2. Στην απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου για τη σύσταση του νομικού προσώπου όρίζονται το όνομα, ο σκοπός, τα όργανα της διοικήσεως, ή θητεία των μελών της, οι πόροι και ή περιουσία που τυχόν άφιερώνεται σ' αυτό.

3. Σκοπός των νομικών αυτών προσώπων είναι ή άργάνωση όρισμένης δημοτικής ή κοινοτικής υπηρεσίας για την καλύτερη ίκανοποίηση μιας τοπικής ανάγκης (όπως π.χ. συστήματος ύδρευσεως, φιλαρμονικής, βιβλιοθήκης, μουσείου, γυμναστηρίου, θεάτρου, νεκροταφείου).

4. Οί διατάξεις του άρθρου 133 και των παράγρ. 1, 3 και 4 του άρθρου 135 εφαρμόζονται και στα νομικά πρόσωπα αυτά. Τα θέματα τα σχετικά με τη διοίκηση και τη διαχείριση του νομικού προσώπου ρυθμίζονται με κανονισμούς, που ψηφίζουν τα δημοτικά ή κοινοτικά συμβούλια.

5. Οί διατάξεις του άρθρου 136 εφαρμόζονται ανάλογα και για την κατάργηση των δημοτικών και κοινοτικών νομικών προσώπων που προβλέπει τούτο το άρθρο.

6. Στον πρόεδρο και στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου του νομικού προσώπου, εκτός από τον δήμαρχο, τον βοηθό δήμαρχο και τον πρόεδρο της κοινότητας, επιτρέπεται να καταβάλλεται άποζημίωση για κάθε συνεδρίαση, και έως τρεις συνεδριάσεις, ύστερα από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, που έγκρίνεται από τον νομαρχή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Άρθρο 138.

Σύσταση.

1. Δύο ή περισσότεροι δήμοι ή κοινότητες μπορούν, με άπύφαση καθενός από τα δημοτικά ή κοινοτικά τους συμβούλια, να συστήσουν σύνδεσμο δήμων ή κοινότητων ή δήμων και κοινοτήτων για την κοινή εκτέλεση και συντήρηση έργων, την προμήθεια μηχανημάτων και υλικών και την παροχή υπηρεσιών, που άνήκουν στις αρμοδιότητές τους, καθώς και για το σχεδιασμό και την κατάρτιση προγραμμάτων και μεθόδων για την ανάπτυξη του εύρτερου χώρου τους.

2. Η απόφαση των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων περιέχει το σκοπό για τον όποιο ίδρύεται ο σύνδεσμος, τη χρονική διάρκεια και την έδρα του καθώς και τις εισφορές που πρέπει να καταβάλλει κάθε χρόνο ο κάθε δήμος ή ή κάθε κοινότητα.

3. Ο νομάρχης, αφού ελέγξει τή νομιμότητα τών σχετικών αποφάσεων τών δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων που άφορούν τή σύσταση του συνδέσμου, εκδίδει σχετική πράξη, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα τής Κυβερνήσεως. Με τήν ίδια πράξη, σε περίπτωση που υπάρχει διαφωνία ανάμεσα στα συμβούλια, όρίζεται και ή έδρα του συνδέσμου.

4. Με απόφαση του νομάρχη μπορεί να γίνει υποχρεωτική για ένα δήμο ή για μία κοινότητα ή συμμετοχή σε σύνδεσμο του ίδιου νομού, που έχει συσταθεί, έφ' όσον συντρέχουν όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α) αν στο σύνδεσμο μετέχει τó ένα τρίτο (1/3) τουλάχιστον τών δήμων και τών κοινοτήτων του νομού, β) αν αποφασίσει τή συμμετοχή τó διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου με τήν απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού τών μελών του και γ) αν οι ανάγκες τών κατοίκων δεν μπορούν ν' αντιμετωπισθούν διαφορετικά.

5. Τα συμβούλια τών δήμων και κοινοτήτων που μετέχουν στο σύνδεσμο, μπορούν, με απόφαση που λαμβάνεται όπως όρίζουν οι παράγρ. 1 και 3, να εύρουν τó σκοπό ή να παρατείνουν τή διάρκεια του συνδέσμου πέρα από τούς όρους τής συστατικής πράξης. Η συμμετοχή νέου δήμου ή κοινότητας σε ύφιστάμενο σύνδεσμο ή ή απόχώρηση από αυτόν μέλους του επιτρέπεται, αν τó αποφασίσει τó συμβούλιο του ενδιαφερόμενου δήμου ή τής ενδιαφερόμενης κοινότητας, και δεχθεί τήν απόφαση τó διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου με απόφασή του, που λαμβάνεται με τήν απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού τών μελών του. Αν τó διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου άρνείται άδικαιολόγητα, με οποιοδήποτε τρόπο, ν' αποδεχθεί τή συμμετοχή στο σύνδεσμο ενός δήμου ή μίας κοινότητας, ή συμμετοχή γίνεται: υποχρεωτική με απόφαση του νομάρχη, αν οι ανάγκες τών κατοίκων δεν μπορούν ν' αντιμετωπισθούν διαφορετικά, και δεν παρεμποδίζεται ή εκπλήρωση, του σκοπού του συνδέσμου.

6. Για τή σύσταση συνδέσμου δήμων ή κοινοτήτων ή δήμων και κοινοτήτων που υπάγονται στη περιφέρεια περισσότερων νομών, για τή συμμετοχή ή απόχώρηση μέλους από τó σύνδεσμο αυτόν και τή διεύρυνση τών σκοπών ή τήν παράταση τής διάρκειας του συνδέσμου αυτού και για τόν καθορισμό τής έδρας του εκδίδεται κοινή απόφαση τών νομαρχών, στην περιφέρεια τών οποίων υπάγονται οι ενδιαφερόμενοι δήμοι ή κοινότητες. Σε περίπτωση διαφωνίας τών νομαρχών, αποφασίζει ό Υπουργός Έσωτερικών. Τήν έποπτεία του συνδέσμου αυτού άσκει ό νομάρχης, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται ή έδρα του.

Άρθρο 139.

Διοίκηση.

1. Ο σύνδεσμος διοικείται από τó διοικητικό συμβούλιο, τήν εκτελεστική έπιτροπή και τόν πρόεδρό του.

2. Τó διοικητικό συμβούλιο συγκροτείται από αίρετους αντιπροσώπους του κάθε δήμου ή τής κάθε κοινότητας, που ύποδεικνύονται από τά δημοτικά και κοινοτικά συμβούλια τους, ανάλογα με τόν πληθυσμό τους, με βάση τόν πληθυσμό του μικρότερου δήμου ή τής μικρότερης κοινότητας, που εκπροσωπείται με έναν αντιπρόσωπο. Ο αριθμός τών αντιπροσώπων του καθενός από τούς λοιπούς δήμους και κοινότητες, που μετέχουν στο σύνδεσμο, έρίσκεται με τήν άιρεση του πληθυσμού του δια τού πληθυσμού του μικρότερου από αυτούς. Αν τυχόν άπομένει κλάσμα μεγαλύτερο από μισή μονάδα, υπολογίζεται ως μονάδα.

3. Αν ό αριθμός τών μελών του διοικητικού συμβουλίου του συνδέσμου, σύμφωνα με τόν ύπολογισμό που προβλέπει ή προηγούμενη παράγραφος, υπερβαίνει τά είκοσι πέντε, κάθε δημοτικό και κοινοτικό συμβούλιο εκλέγει αντιπροσώπους για τó διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου ως έξης: Συμβούλια έως πέντε μελών εκλέγουν έναν αντιπρόσωπο τó καθέν, συμβούλια έως έπτά μελών εκλέγουν δύο, έως έννέα μελών, τρείς, έως έντεκα μελών, τέσσερις, έως δεκαπέντε μελών, πέντε, έως δεκαέννέα μελών, έξι, έως είκοσι πέντε μελών, έπτά, και τά υπόλοιπα, όκτώ αντιπροσώπους τó καθέν.

4. Αν, με τόν ύπολογισμό που προβλέπει ή προηγούμενη παράγραφος, ό αριθμός τών μελών του διοικητικού συμβουλίου υπερβαίνει τά έβδομήντα πέντε, κάθε δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο εκλέγει αντιπροσώπους για τó διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου ως έξης: Τα συμβούλια έως δεκαέννέα μελών, από έναν αντιπρόσωπο, και τά υπόλοιπα, από δύο αντιπροσώπους τó καθένα.

5. Σε συνδέσμους δύο έως και τεσσάρων δήμων ή κοινοτήτων, αν ό αριθμός τών αντιπροσώπων, σύμφωνα με τόν ύπολογισμό που προβλέπει ή παράγρ. 2, είναι μεγαλύτερος από είκοσι πέντε ή μικρότερος από πέντε, τó διοικητικό συμβούλιο συγκροτείται σύμφωνα με τες διατάξεις τής παρ. 3. Αν τυχόν, και κατά τόν ύπολογισμό που προβλέπουν οι διατάξεις τής παραγρ. 3, ό αριθμός τών αντιπροσώπων είναι μικρότερος από πέντε, τó διοικητικό συμβούλια του συνδέσμου συγκροτείται πάλι από πέντε αντιπροσώπους για να συμπληρωθούν οι κενές θέσεις όρίζεται από ένας αντιπρόσωπος τών δήμων που έχουν τó μεγαλύτερο πληθυσμό κατά σειρά. Σε συνδέσμους δύο δήμων ή κοινοτήτων, αν δεν συμπληρώνεται ό αριθμός πέντε αντιπροσώπων ούτε με τόν ύπολογισμό αυτόν, τó συμβούλιο του συνδέσμου συγκροτείται από δύο αντιπροσώπους του δήμου ή τής κοινότητας που έχει τó μικρότερο πληθυσμό και από τρείς αντιπροσώπους του δήμου ή τής κοινότητας που έχει τó μεγαλύτερο πληθυσμό.

6. Για όλη τή διάρκεια τής δημοτικής ή κοινοτικής περιόδου τά δημοτικά ή κοινοτικά συμβούλια εκλέγουν ως αντιπροσώπους τους μέλη τους ή τόν δήμαρχο. Η έκλογή τών αντιπροσώπων αυτών γίνεται μέσα σ' ένα μήνα, άφóτου έγκατασταθούν οι δημοτικές ή κοινοτικές άρχές. Κατά τά λοιπά, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 128 παράγρ. 1 και 3. Σε συνδέσμους που συνιστώνται μετά τήν έγκατάσταση τών δημοτικών και κοινοτικών άρχών, οι αντιπρόσωποι εκλέγονται μέσα σε προθεσμία δύο μηνών από τή σύσταση του συνδέσμου. Αν ό δήμος ή ή κοινότητα δεν όρίσουν αντιπροσώπους, στο διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου μετέχουν, ώσπου να γίνει ή έκλογή, ό δήμαρχος ή ό πρόεδρος τής κοινότητας, και αν οι αντιπρόσωποι του ίδιου δήμου ή τής ίδιας κοινότητας είναι περισσότεροι, μετέχουν συμβούλιο του έπιτυχόντος συνδυασμού, κατά τή σειρά τής έκλογής τους.

7. Τó διοικητικό συμβούλιο συνεδριάζει στην έδρα του συνδέσμου, μέσα σε προθεσμία δέκα ημερών από τήν έκλογή τών αντιπροσώπων, ύστερα από πρόσκληση του αντιπροσώπου του δήμου ή τής κοινότητας τής έδρας του συνδέσμου, και αν υπάρχουν περισσότεροι αντιπρόσωποι, του δημοτικού ή κοινοτικού συμβούλου που έχει εκλεγεί με τούς περισσότερους ψήφους, και εκλέγει ανάμεσα στα μέλη του τόν πρόεδρο και τόν αντιπρόεδρο καθώς και τά μέλη τής εκτελεστικής έπιτροπής. Στη συνεδρίαση προεδρεύει αυτός που συγκάλεσε τó διοικητικό συμβούλιο. Οι διατάξεις του άρθρου 102 του Κώδικα εφαρμόζονται αναλόγως.

Για τή διεξαγωγή τής έκλογής που προβλέπει ή προηγούμενη παράγραφος, τó διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου έχει νόμιμη συγκρότηση, έφόσον έχει όριστεί αριθμός αντιπροσώπων ίσος με τά 3/5 του συνολικού αριθμού τών μελών του.

Η άπαρτία υπολογίζεται με βάση τó συνολικό αριθμό τών μελών.

8. Η εκτελεστική έπιτροπή αποτελείται από τόν πρόεδρο του συμβουλίου του συνδέσμου, ως πρόεδρο, τόν αντιπρόεδρο και ένα μέλος, σε συμβούλια έως είκοσι πέντε μελών, τρία μέλη σε συμβούλια από είκοσι έξι έως πενήντα μελών και πέντε μέλη σε πολυμελέστερα συμβούλια. Στις τριμελείς εκτελεστικές έπιτροπές, εκλέγεται και ένα αναπληρωματικό μέλος. Η έκλογή τών μελών τής εκτελεστικής έπιτροπής γίνεται κάθε δύο χρόνια, σύμφωνα με τες διατάξεις του πρώτου άρθρου τής παραγράφου 7, και ή θητεία τους λήγει με τήν έγκατάσταση τών νέων μελών τής.

9. Τὸ διοικητικὸ συμβούλιον τοῦ συνδέσμου, ἐφόσον ἔχει περισσότερα ἀπὸ εἴκοσι πέντε μέλη, ἔχει ἀπαρτία, ὅταν παρίσταται τὸ ἓνα τρίτον τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν τοῦ.

Ἄρθρον 140.

Ἀρμοδιότητες καὶ λειτουργίες τῶν ὀργάνων τοῦ συνδέσμου.

1. Τὸ διοικητικὸ συμβούλιον τοῦ συνδέσμου καὶ ὁ πρόεδρος τοῦ ἔχουν τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου καὶ τοῦ προέδρου τῆς κοινότητος ἀντιστοίχως. Οἱ σχετικὲς διατάξεις ποὺ ἀφοροῦν τὴν κοινότητα ἐφαρμόζονται ἀναλόγως. Ἡ ἐκτελεστικὴ ἐπιτροπὴ ἔχει τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ συμβουλίου ποὺ τὸ ἴδιον τὸ συμβούλιον τῆς ἀναθέτει, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀρμοδιότητα ποὺ προβλέπονται στὴν περιπτώσεις α, β, γ καὶ ζ τοῦ ἁρθροῦ 82 καὶ τῆς διάλυση τοῦ συνδέσμου.

2. Ἐπιτρέπεται ἡ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτρίωση ἀστικῶν ἢ ἀγροτικῶν ἀκινήτων ἢ ἡ σύσταση δουλείας εἰς ἴσους τοὺς ὑπὲρ συνδέσμων δῆμων καὶ κοινοτήτων, γιὰ δημόσια ὠφέλεια. Οἱ διατάξεις ποὺ ἀφοροῦν τὴν ἀπαλλοτρίωση ὑπὲρ δῆμων καὶ κοινοτήτων ἐφαρμόζονται ἀναλόγως.

3. Οἱ διατάξεις ποὺ ρυθμίζουν τὴν λειτουργία τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου ἰσχύουν ἀναλόγως καὶ γιὰ τὰ συλλογικὰ ὄργανα τῶν συνδέσμων.

4. Σὲ ὅσες περιπτώσεις δὲν ὀρίζεται διαφορετικὰ, ἐφαρμόζονται στοὺς συνδέσμους οἱ σχετικὲς μετὰ τὴν κοινότητα διατάξεις, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ αὐτὲς ποὺ ἀφοροῦν τὴν διεξαγωγὴ τῆς τεχνικῆς ὑπηρεσίας.

5. Προκειμένου γιὰ τοὺς συνδέσμους ποὺ ἔχουν ὡς σκοπὸ τὴν ὑγειονομικὴ ταφὴ ἀπορριμμάτων ἢ τὴν παροχὴ ὑπηρεσιῶν ὑδρεύσεως, ἀποχετεύσεως καὶ ἀρδεύσεως, γιὰ τὴν ἐκτέλεση ἀπευθείας ἀπὸ τὸν πρόεδρόν τους ἔργου, προμήθειας, ἐργασίας ἢ μεταφορᾶς, ἰσχύουν τὰ χρηματικὰ ὄρια ποὺ καθορίζονται ἐν τῇ παράγρ. 1 τοῦ ἁρθροῦ 197 τοῦ Κώδικα.

Ἄρθρον 141.

Ἐξόδα παραστάσεως καὶ κινήσεως.

1. Ὁ πρόεδρος τοῦ συνδέσμου εἰσπράττει ἐξόδα παραστάσεως, ποὺ καθορίζονται ἀπὸ τὸ διοικητικὸ συμβούλιον τοῦ συνδέσμου, ἐφόσον ὁ σύνδεσμος ἐκτελεῖ ἔργα ἢ παρέχει τὴν ὑπηρεσίαν γιὰ τὴν ὁποίαν ἔχει συσταθεῖ. Τὰ ἐξόδα καθορίζονται ἀνάλογα μετὰ τὴν οικονομικὴν κατάστασιν τοῦ συνδέσμου καὶ τὴν ἔκτασιν τῆς δραστηριότητός του.

2. Γιὰ τὴν μετακινήσει, ποὺ πραγματοποιοῦν ὁ πρόεδρος καὶ τὰ λοιπὰ μέλη τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου ἐξω ἀπὸ τὴν ἔδραν τους γιὰ τὴν ἐκτέλεσιν ὑπηρεσίας, μποροῦν νὰ καταβάλλονται ὁδοιπορικὰ ἐξόδα καὶ ἡμερησία ἀποζημίωσις, ποὺ καθορίζονται μετὰ ἀπόφασιν τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τοῦ συνδέσμου.

Ἄρθρον 142.

Πόροι.

Πόροι τοῦ συνδέσμου εἶναι: α) οἱ πρόσδοι ἀπὸ τὴν περιουσίαν του, β) οἱ ἐτήσιες εἰσφορὲς τῶν δῆμων καὶ κοινοτήτων, γ) δωρεές, ἐπιχορηγήσεις καὶ εἰσφορὲς ποὺ παρέχει τὸ δημόσιον ἢ ἄλλα φυσικὰ ἢ νομικὰ πρόσωπα ἢ ὀργανισμοὶ καὶ δ) οἱ πρόσδοι ἀπὸ τοὺς φόρους, τὰ τέλη καὶ τὰ δικαιώματα ποὺ ἐπιβάλλονται ὑπὲρ τοῦ συνδέσμου.

Ἄρθρον 143.

Διάλυση.

1. Ὁ σύνδεσμος διαλύεται μετὰ ἀπόφασιν τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου του, ποὺ λαμβάνεται μετὰ πλειοψηφίαν τῶν δύο τρίτων τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν του: α) ὅταν ἔχει ἐκπληρωθεῖ ὁ σκοπὸς του ἢ β) ὅταν λήξει τὸ χρονικὸ διάστημα γιὰ τὸ ὁποῖον ἔχει συσταθεῖ.

2. Ὁ σύνδεσμος διαλύεται ἐπίσης ἂν τὰ δύο τρίτα τῶν δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν συμβουλίων τῶν δῆμων καὶ τῶν

κοινοτήτων ποὺ μετέχουν στὸ σύνδεσμον, ἀποφασίσουν τὴν διάλυσιν, ἐπειδὴ διαπιστώνεται ἀδυναμία γιὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ του. Ὁ νομάρχης ἐκδίδει τὴν σχετικὴν ἀπόφασιν, ποὺ δημοσιεύεται ἐν τῇ Ἐφημερίδᾳ τῆς Κυβερνήσεως.

3. Τὰ θέματα τὰ σχετικὰ μετὰ τὴν κατανομήν τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ τῶν ὑποχρεώσεων ἑνὸς συνδέσμου ποὺ διαλύεται, καθὼς καὶ κάθε ἄλλη ἐννομη σχέση του ρυθμίζονται μετὰ ἀπόφασιν τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου, ἀνάλογα μετὰ τὸ ὄψος τῆς ἐτήσιας εἰσφορᾶς κάθε δήμου ἢ κοινότητος ποὺ συμμετέχει.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ—ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ—ΕΡΓΑ—ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ

ΤΜΗΜΑ Α'

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Ἄρθρον 144.

Περιεχόμενον προϋπολογισμοῦ.

Στὸν προϋπολογισμὸν γράφονται ὅλα τὰ ἔσοδα καὶ οἱ δαπάνες τῶν δῆμων καὶ τῶν κοινοτήτων.

Ἄρθρον 145.

Οἰκονομικὸ ἔτος καὶ παράταξίς του.

1. Τὸ οἰκονομικὸ ἔτος τῆς διαχειρίσεως τῶν δῆμων καὶ τῶν κοινοτήτων ἀρχίζει τὴν 1η Ἰανουαρίου καὶ λήγει τὴν 31η Δεκεμβρίου τοῦ ἴδιου ἔτους.

2. Ἡ ἐκτέλεσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ κάθε οἰκονομικοῦ ἔτους παρατείνεται: 1) ἐπὶ ἓνα μῆνα, γιὰ τὴν εἰσπραξὴ τῶν ἐσόδων ποὺ ἔχουν θεσπισθεῖ ἕως τῆς λήξεως του καὶ 2) ἐπὶ δύο μῆνες, γιὰ τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξόδων, γιὰ τὰ ὁποῖα οἱ σχετικὲς ὑποχρεώσεις ἔχουν ἀναληφθεῖ ἕως τῆς λήξεως του.

Ἄρθρον 146.

Ἐσοδα.

Τὰ ἔσοδα εἶναι: 1) τακτικά, ποὺ προέρχονται: α) ἀπὸ τὰ εἰσοδήματα τῆς κινήσεως καὶ ἀκίνητης περιουσίας, β) ἀπὸ ἀνταποδοτικὰ τέλη καὶ δικαιώματα, γ) ἀπὸ φόρους, τέλη, δικαιώματα καὶ εἰσφορὲς καὶ δ) ἀπὸ τακτικὴν χρηματικὴν ἐπιχορήγησιν καὶ 2) ἔκτακτα, ποὺ προέρχονται: α) ἀπὸ δάνεια, δωρεές, κληροδοτήματα καὶ κληρονομίες, β) ἀπὸ ἐκποίησην περιουσιακῶν στοιχείων καὶ γ) ἀπὸ κάθε ἄλλης πηγῆς.

Ἄρθρον 147.

Δαπάνες.

1. Οἱ δαπάνες εἶναι ὑποχρεωτικὲς καὶ προαιρετικὲς. Ὑποχρεωτικὲς δαπάνες εἶναι: α) οἱ δαπάνες γιὰ τὴν πληρωμὴν τῶν διαφόρων ἐξόδων διοικήσεως ὅπως εἶναι π.χ. τὰ ἐξόδα παραστάσεως, οἱ ἀποδοχῆς τοῦ κάθε εἴδους προσωπικοῦ, ἢ γραφικὴ ὕλη, τὰ ἐντυπα καὶ βιβλία, τὰ μισθώματα γραφείων ποὺ χρησιμοποιοῦνται γιὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν δῆμων ἢ τῶν κοινοτήτων, οἱ χορηγίαι τῶν δημάρχων, οἱ συντάξεις τῶν ὑπαλλήλων, τὰ ἐξόδα θεσπίσεως καὶ εἰσπράξεως, β) οἱ δαπάνες γιὰ τὴν ἐξόφλησιν ὀφειλῶν, γ) οἱ ἐτήσιες εἰσφορὲς ὑπὲρ τῶν συνδέσμων δῆμων καὶ κοινοτήτων καὶ δ) οἱ ἐπιχορηγήσεις, ποὺ ὀρίζονται οἱ δήμοι καὶ οἱ κοινότητες χάριν τῶν ἰδρυμάτων καὶ τῶν νομικῶν προσώπων ποὺ ἰδρύει κάθε δήμος ἢ κοινότητα.

2. Καμία ἄλλη εἰσφορὰ, ἀπὸ αὐτὲς ποὺ ἐπιβάλλονται ἀπὸ τὸν νόμον ὡς ὑποχρεωτικὲς, γιὰ ὁποιαδήποτε αἰτία, δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ γιὰ τοὺς δῆμους καὶ τὴν κοινότητα χωρὶς ἀπόφασιν τοῦ Ἰπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, ποὺ ἐκδίδεται πρὶν ἀπὸ

τήν έναρξη του οικονομικού έτους. Ύστερα από γνώμη του διοικητικού συμβουλίου της Κεντρικής Ένώσεως Δήμων και Κοινοτήτων της Ελλάδος. Η Κεντρική Ένωση γνωμοδοτεί μέσα σε σαράντα πέντε μέρες από του έλαβε το σχετικό ερώτημα. "Αν η προθεσμία περάσει χωρίς να έχει δοθεί ή γνώμη, ή απόφαση εκδίδεται και χωρίς αυτήν.

3. Οι εισφορές υπολογίζονται με βάση τα τακτικά έσοδα που πραγματοποιήθηκαν το προτελευταίο έτος που αφορά ο προϋπολογισμός.

"Άρθρο 148.

Κατάρτιση και ψήφιση προϋπολογισμού.

1. Η δημορχιακή επιτροπή ή ο πρόεδρος της κοινότητας συντάσσει το σχέδιο του προϋπολογισμού των εσόδων και εξόδων του δήμου ή της κοινότητας και το υποβάλλει, μαζί με αίτιολογία για κάθε έγγραφη, στο δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο, για συζήτηση και απόφαση, το αργότερο έως το τέλος Σεπτεμβρίου κάθε έτους. Το συμβούλιο, έως το τέλος Οκτωβρίου του ίδιου έτους, ψηφίζει τον προϋπολογισμό και τον υποβάλλει στον νομάρχη.

2. "Αν το σχέδιο του προϋπολογισμού δεν καταρτιστεί και δεν υποβληθεί όπως προβλέπεται στην προηγούμενη παράγραφο, ή αν ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου ή ο πρόεδρος της κοινότητας δεν μεριμνήσουν για να συκληθεί το συμβούλιο έως τις 30 Οκτωβρίου, το συμβούλιο συνέρχεται αυτόδικαίως την πρώτη Κυριακή μετά την ημερομηνία αυτή και προχωρεί στη σύνταξη και ψήφιση του προϋπολογισμού.

3. "Αν δεν συνταχθεί και δεν ψηφιστεί ο προϋπολογισμός την τακτή μέρα που ορίζει η προηγούμενη παράγραφος, αδικαιολογητά, ο νομάρχης, ατεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε δημότη, καλεί το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο σε συνεδρίαση για να συντάξει τον προϋπολογισμό και να λάβει απόφαση σχετικά με αυτόν.

4. Ο νομάρχης επιβάλλει στα μέλη της δημορχιακής επιτροπής, στα μέλη του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου καθώς και στον πρόεδρο της κοινότητας, σε περίπτωση που έχουν υπερβεί με υπαιτιότητά τους τις προθεσμίες των παραγράφων 1, 2 και 3 τούτου του άρθρου, πειθαρχική ποινή προστίμου πέντε έως είκοσι χιλιάδων (5.000—20.000) δραχμών.

"Άρθρο 149.

Διάρκεια της ισχύος του προϋπολογισμού.

1. "Όπου ν' αρχίσει να ισχύει ο νέος προϋπολογισμός, και πάντως όχι αργότερα από το τέλος Μαρτίου του επόμενου οικονομικού έτους, ισχύει ο προϋπολογισμός του έτους που έχει λήξει.

2. Μετά την πάροδο του τριμήνου, απαγορεύεται να γίνει οποιαδήποτε δαπάνη με βάση τον προϋπολογισμό του περασμένου έτους.

"Άρθρο 150.

Μεταφορά πιστώσεως για την εκτέλεση έργου— αποθεματικό.

1. Πίστωση, που έχει έγγραφη στον προϋπολογισμό για την εκτέλεση ορισμένου έργου, επιτρέπεται, σε περίπτωση που υπάρχει αδυναμία να εκτελεστεί αυτό το έργο, να διατεθεί μόνον για την εκτέλεση άλλου έργου. Για τη διάθεση αυτή απαιτείται αναμόρφωση του προϋπολογισμού.

2. Κατά το τελευταίο τρίμηνο του οικονομικού έτους επιτρέπεται να διατεθούν πιστώσεις, που έχουν έγγραφη για έργα που δεν έχουν εκτελεστεί και δεν μπορούν πιά να εκτελεστούν στο διάστημα που απομένει, για την πληρωμή άλλων δαπανών.

Για τη διάθεση αυτή απαιτείται αναμόρφωση του προϋπολογισμού.

3. Το αποθεματικό κεφάλαιο του δημοτικού ή κοινοτικού προϋπολογισμού δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τέσσερα τοις εκατό (4%) του συνόλου των τακτικών εσόδων που είναι γραμμένα στον προϋπολογισμό.

"Άρθρο 151.

"Έλεγχος προϋπολογισμού.

1. Η απόφαση του νομάρχη, ή σχετική με τον προϋπολογισμό του δήμου ή της κοινότητας, εκδίδεται μόνον έφσον έχουν υποβληθεί σ' αυτόν οι αποφάσεις των συμβουλίων που άφορούν την επίβολή των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών που είναι γραμμένα στο προϋπολογισμό.

2. Ο νομάρχης ελέγχει τον προϋπολογισμό και μπορεί να διαγράψει έσοδα ή έξοδα, που δεν έχουν επιβληθεί νομίμως ή των οποίων η έγγραφη είναι αντίθετη προς το νόμο.

3. Ο νομάρχης, με αιτιολογημένη απόφασή του, έγγραφη: ατεπαγγέλτως στον προϋπολογισμό τις υποχρεωτικές δαπάνες που δεν έχουν έγγραφη. "Αν τα έσοδα δεν επαρκούν για την κάλυψη των υποχρεωτικών δαπανών, ο νομάρχης καλεί το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο για να ψηφίσει μέσα σε δεκαπέντε μέρες τους πόρους που είναι αναγκαίοι επίπλέον. "Αν το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο δεν αποφασίσει μέσα στην προθεσμία αυτή, ο νομάρχης έγγραφη στον προϋπολογισμό, με αιτιολογημένη απόφασή του, τους πόρους που έχουν νομοθετηθεί ύπερ των δήμων ή κοινοτήτων και προέρχονται από φόρους, τέλη, δικαιώματα και εισφορές, με έναν από τους συντελεστές που ίσχυαν κατά τα δύο προηγούμενα έτη, (οι οποίοι έτσι ισχύουν και για το έτος αυτό), ή αύξάνει τους συντελεστές αυτούς, μέσα στα όρια του νόμου, για να καλυφθούν οι επίπλέον πόροι. "Αν πρόκειται για φόρο, τέλος, δικαίωμα, ή εισφορά, που επιβάλλονται με νόμο για πρώτη φορά, ο νομάρχης τα έγγραφη στον προϋπολογισμό με την ίδια διαδικασία και με τον συντελεστή που αρμόζει.

4. Με την απόφαση του νομάρχη, που αφορά τον προϋπολογισμό, επιτρέπεται: α) να διορθωθούν άθροιστικά λάθη. β) συγκεκριμένα έσοδα, που προβλέπονται από το νόμο, να έγγραφουν, έφσον δεν έχουν έγγραφη, και γ) αύξομειωθούν έφσον έχουν υπολογιστεί με τρόπο λανθασμένο, και γ) να αύξομειωθούν υποχρεωτικές δαπάνες, που έχουν υπολογιστεί με τρόπο λανθασμένο.

5. Κατά των αποφάσεων του νομάρχη επιτρέπεται να ασκήσει αίτηση άκυρώσεως στο Συμβούλιο της Επικρατείας το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο, κάθε έκλογέας και οποιασδήποτε έχει έννομο συμφέρον.

6. Ο τύπος του προϋπολογισμού των δήμων και κοινοτήτων θα καθοριστεί με διάταγμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

"Άρθρο 152.

"Απολογισμός δήμων.

1. "Έως το τέλος Απριλίου, εκείνος που ενεργεί την ταμιακή υπηρεσία του δήμου υποβάλλει δια μέσου του δημάρχου στη δημορχιακή επιτροπή τους λογαριασμούς του οικονομικού έτους που έληξε. Ο άπολογισμός υποβάλλεται έναίως ανεξάρτητα από τις μεταβολές που έχουν τυχόν γίνει, ως προς τα πρόσωπα εκείνων που ενεργούν την ταμιακή υπηρεσία.

2. Μέσα σε δύο μήνες από του παρέλαβε τους λογαριασμούς, ή δημορχιακή επιτροπή τους προελέγχει και, το αργότερο πέντε μέρες μετά τη λήξη του τριμήνου, υποβάλλει τον άπολογισμό μαζί με έκθεση της στο δημοτικό συμβούλιο. Το συμβούλιο, μέσα σε προθεσμία δύο μηνών από του παρέλαβε τον άπολογισμό και την έκθεση της δημορχιακής επιτροπής, αποφασίζει με πράξη του για την έγχιση του άπολογισμού και διατυπώνει τις παρατηρήσεις του σχετικά με αυτόν.

3. Ο άπολογισμός μαζί με όλα τα δικαιολογητικά υποβάλλεται στο "Ελεγκτικό Συνέδριο, μέσα σ' ένα μήνα από του εκδόθηκε ή πράξη του δημοτικού Συμβουλίου που προβλέπει ή προηγούμενη παράγραφος, για να ελεγχθεί, και ή υποβολή του ανακοινώνεται στον νομάρχη.

4. Ὁ νομάρχης ἐπιβάλλει στὸν δημοτικὸ ταμῖα, στὰ μέλη τῆς δημοταρχιακῆς ἐπιτροπῆς καὶ στὰ μέλη τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, ἂν δὲν ἔχουν τηρήσει μὲ ὑπαίτιότητά τους τὶς προθεσμίες τῶν παραγράφων 1 καὶ 2, πειθαρχικὴ ποινὴ προστίμου ἕως τριῶν χιλιάδων (3.000) δραχμῶν, καὶ τοὺς ὀρίζει εὐλόγη προθεσμία γιὰ νὰ συμμορφωθοῦν. Σὲ ὅσους δὲν ἔχουν συμμορφωθεῖ ἕως τὸ τέλος τῆς προθεσμίας αὐτῆς, ὁ νομάρχης ἐπιβάλλει πειθαρχικὴ ποινὴ προστίμου μέχρι δέκα χιλιάδων (10.000) δραχμῶν.

Ἔρθρο 153.

Ἀπολογισμὸς κοινοτήτων.

1. Ἔως τὸ τέλος Ἀπριλίου, ὁ διευθυντὴς τοῦ δημοσίου ταμείου στέλνει στὴν κοινότητα τοὺς λογαριασμοὺς τῆς διαχειρίσεως τοῦ περασμένου οικονομικοῦ ἔτους μαζί μὲ τὰ σχετικὰ δικαιολογητικά. Τὸ κοινοτικὸ συμβούλιο ἀποφασίζει γιὰ τὴν ἔγκρισή του ἀπολογισμοῦ καὶ διατυπώνει τὶς παρατηρήσεις του, μὲ πράξη πού ἐκδίδει μέσα σ' ἓνα ἡμῆνα ἀπὸ τὴν παραλαβὴ τῶν λογαριασμῶν.

2. Οἱ παράγρ. 3 καὶ 4 τοῦ προηγούμενου ἄρθρου ἐφαρμόζονται ἀναλόγως καὶ στὴν περίπτωσή αὐτή.

Ἔρθρο 154.

Ἐπιβολὴ στατιστικῶν στοιχείων.

1. Ἐνθὺς μόλις λήξει τὸ οικονομικὸ ἔτος, οἱ δημοτικοὶ ταμῖες καταρτίζουν συνοπτικὴν κατάστασιν τῶν ἐσόδων καὶ τῶν ἐξόδων τῶν δήμων, πού ὑποβάλλουν στὸ Ἐπιτελεῖο Ἐσωτερικῶν καὶ στὸν νομάρχην, καθὼς καὶ ἀπολογιστικὸν πίνακα, πού ὑποβάλλουν στὴν ὑπηρεσίαν στατιστικῆς τοῦ Ἐπιτελεῖο Ἐσωτερικῶν.

2. Τὰ ἴδια στοιχεία ὑποβάλλουν καὶ οἱ διευθυντὲς τῶν δημοσίων ταμείων γιὰ τοὺς δήμους καὶ τὶς κοινότητες τῆς περιφέρειᾶς τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ

Ἔρθρο 155.

Λογοδοσία δημάρχου.

1. Ἔως τὸ τέλος Μαΐου, ὁ δήμαρχος, σὲ ἰδιαίτερη συνεδρίαση τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, ἐκθέτει μὲ λεπτομέρειες τὰ πεπραγμένα τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς καὶ ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν οικονομικὴν κατάστασιν καὶ γενικὰ τὴν διοίκησιν τοῦ δήμου καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος δημοτικῆς δράσεως πού ἔχει ἐγκριθεῖ. Ἡ ἐκθέσις αὐτὴ διανέμεται σὲ κάθε δημοτικὸ σύμβουλο. Τὸ δημοτικὸ συμβούλιο μπορεῖ νὰ διατυπώνει παρατηρήσεις.

2. Οἱ ἄνθρωποι ὀφείλουν νὰ ἐνημερώνουν τοὺς κατοίκους τοῦ δήμου, μὲ τὰ πιὸ κατάλληλα μέσα, σχετικὰ μὲ τὸ περιεχόμενον τῆς λογοδοσίας.

3. Ἡ ἐκθέσις τοῦ δημάρχου καὶ ἀντίγραφο τοῦ πρακτικοῦ τοῦ συμβουλίου ὑποβάλλονται στὸν νομάρχην. Ἄν διατυπωθοῦν συστάσεις καὶ ὑποδείξεις ἀπὸ τὸν νομάρχην, ἀνακοινώνονται σὲ συνεδρίαση τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου.

Ἔρθρο 156.

Λογοδοσία τοῦ προέδρου τῆς κοινότητος.

1. Ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος, μὲ προκήρυξίν του, πού τοιχοκολλεῖται πρὶν ἀπὸ ὅκτω τουλάχιστον ἡμέρας, καλεῖ τοὺς δημότες ἕως τὴν τελευταία Κυριακὴν τοῦ Μαΐου, σὲ κατάλληλο χῶρον καὶ ὥρα, καὶ λογοδοτεῖ πρὸς αὐτούς, γιὰ τὰ πεπραγμένα τῆς κοινοτικῆς ἀρχῆς, πού ἀφοροῦν τὴν διοίκησιν καὶ τὴν διαχείρισιν τῶν κοινοτικῶν ὑποθέσεων κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους πού ἔληξε. Στὴ λογοδοσίαν εἶναι παρὸν καὶ τὸ κοινοτικὸ συμβούλιο. Ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος συγκαλεῖ τὸ συμβούλιο σὲ συνεδρίαση πρὶν ἀπὸ τὴν λογοδοσίαν καὶ τὸ ἐνημερώνει γιὰ τὸ περιεχόμενον τῆς. Γιὰ

τὴν συνεδρίασιν αὐτὴν τοῦ συμβουλίου συντάσσεται πρακτικόν.

2. Κάθε δημότης, κάτοικος, ἢ φορολογούμενος ἔχει δικαίωμα νὰ διατυπώσῃ παρατηρήσεις σχετικὰς μὲ τὴν λογοδοσίαν, στὴ συνέλευσιν αὐτὴν.

3. Ἡ διάταξις τῆς παραγρ. 3 τοῦ ἄρθρου 155 ἐφαρμόζεται ἀναλόγως καὶ στὴν περίπτωσιν αὐτὴν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΤΑΜΙΑΚΗ ὙΠΗΡΕΣΙΑ

Ἔρθρο 157.

Διεξαγωγή.

1. Τὸ Ταμῖο Παρακαταθηκῶν καὶ Δανείων διεξάγει τὴν ταμιακὴν ὑπηρεσίαν τῶν δήμων καὶ τῶν κοινοτήτων διὰ μέσου τῶν δημοσίων ταμείων.

2. Στους δήμους ὁ ὀργανισμὸς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας μπορεῖ νὰ προβλέπῃ ἐιδικὴν ταμιακὴν ὑπηρεσίαν.

Ἔρθρο 158.

Ἐίσπραξις ἐσόδων.

Γιὰ τὴν εἴσπραξιν τῶν ἐσόδων τῶν δήμων καὶ τῶν κοινοτήτων ἐφαρμόζονται οἱ διατάξεις πού ἰσχύουν κάθε φορὰ γιὰ τὴν εἴσπραξιν τῶν δημοσίων ἐσόδων. Τὰ ταμιακὰ ὄργανα ἀσκοῦν ἀντιστοίχως ὅλες τὶς ἀρμοδιότητες πού προβλέπουν οἱ διατάξεις αὐτές.

Ἔρθρο 159.

Ἐλεγχος τῆς ταμιακῆς διαχειρίσεως.

Ἐκεῖνοι πού διεξάγουν τὴν ταμιακὴν ὑπηρεσίαν τῶν δήμων καὶ τῶν κοινοτήτων ὀφείλουν νὰ παρέχουν κάθε πληροφορίαν πού ζητᾷ ὁ νομάρχης ἢ ὁ Ἐπιτελεῖο Ἐσωτερικῶν, οἱ ὁποῖοι, ἂν συντρέχει ἐιδικὴ περίπτωσις, μποροῦν νὰ διατάξουν καὶ ἔλεγχον τῆς διαχειρίσεώς τους. Τὸν ἔλεγχον διενεργοῦν οἱ ἐπιθεωρητὲς πού ἀνήκουν στὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Ἐπιτελεῖο Ἐσωτερικῶν. Οἱ ἐπιθεωρητὲς αὐτοὶ ἔχουν ὡς πρὸς τὸν ἔλεγχον ὅλες τὶς ἀρμοδιότητες καὶ τὶς εὐθύνες τῶν οικονομικῶν ἐπιθεωρητῶν δημοσίων ὑπολόγων.

Ἔρθρο 160.

Ἀναστολὴς χρεῶν—διευκολύνσεις ὀφειλετῶν.

1. Οἱ διατάξεις οἱ σχετικὲς μὲ τὴν ἀναστολὴν τῆς ἐξοφλήσεως χρεῶν πρὸς τὸ δημοσίον δὲν ἐφαρμόζονται γιὰ χρεῖα πρὸς δήμους καὶ κοινότητες.

2. Ἐκεῖνοι πού διεξάγουν τὴν ταμιακὴν ὑπηρεσίαν μποροῦν νὰ παρέχουν στους ὀφειλέτες τῶν δήμων καὶ τῶν κοινοτήτων τὶς διευκολύνσεις πού ἐπιτρέπονται γιὰ τοὺς ὀφειλέτες τοῦ δημοσίου, μὲ ἐξαίρεσιν τοὺς ὀφειλέτες θάσει συμβάσεων.

3. Ἡ ἐξόφλησις τῶν χρεῶν πρὸς δήμους καὶ κοινότητες μπορεῖ, γιὰ ἐξαιρετικὸς λόγους, νὰ ὀρίζεται σὲ δόσεις ἢ προθεσμίες. Σύμφωνα μὲ ἀπόφασιν τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου, πού ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸν νομάρχην, ὁ χρόνος γιὰ τὴν καταβολὴν μπορεῖ νὰ ὑπερβαίνει τὸ χρόνο τὸν ἐπιτρεπόμενον κατὰ τὴν προηγούμενην παράγραφον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Ἔρθρο 161.

Ἐντοκὴ κατάθεσις ἐσόδων τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων.

1. Ἐφόσον ἡ διαχείρισιν τῶν ἐσόδων ἐνός δήμου ἢ μιᾶς κοινότητος ἔχει ἀνατεθεῖ στὸ Ταμῖο Παρακαταθηκῶν καὶ Δανείων, τὸ χρηματικὸ ὑπόλοιπον, πού ἀπομένει στὰ δημοσὶα ταμῖα στὸ τέλος κάθε ἔτους, κατατίθεται ἐντόκως στὸ ταμῖο αὐτό. Τὸ ἐπιτόκιο μπορεῖ νὰ εἶναι κατώτερον ἀπὸ τὸ ἐπιτόκιο τῶν θανείων πού χορηγεῖ τὸ Ταμῖο Παρακαταθηκῶν

και Δανείων κατά μία μονάδα το πολύ. Το προϊόν του τόκου εμφανίζεται σε ιδιαίτερο λογαριασμό του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων. Με απόφαση του Υπουργού Έσωτερικών κατανέμεται σε δήμους και κοινότητες το 60% από αυτό, για την εκτέλεση έργων υδρεύσεως, όδοποιίας, ηλεκτροφωτισμού και αποχετεύσεως, και το υπόλοιπο για την κάλυψη επιτακτικών αναγκών τους.

2. Ο δημοτικός ταμίας δεν έχει δικαίωμα να κρατά στο ταμείο περισσότερο από το ένα δωδεκατημόριο των εξόδων που είναι γραμμένα στον προϋπολογισμό του δήμου. Τα υπόλοιπα χρήματα καταθέτει εντόκως και σε λογαριασμό όψεως στην Τράπεζα της Ελλάδος ή στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή στο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο ή στην Έθνική ή την Αγροτική Τράπεζα.

3. Ύστερα από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, οι δήμοι και οι κοινότητες μπορούν να καταθέτουν εντόκως τα έσοδά τους, που προέρχονται από εκποίηση περιουσιακών τους στοιχείων ή από δωρεές και κληροδοτήματα και προορίζονται αποκλειστικά για την εκτέλεση κοινωφελών έργων, σε ιδιαίτερο λογαριασμό, στο όνομά τους, στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, σύμφωνα με την παράγρ. 1, για το διάστημα που μεσολαβεί έως την έναρξη της εκτελέσεως των έργων αυτών.

*Άρθρο 162.

Πληρωμή έκκαθαρισμένης απαιτήσεως.

1. Αν ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας αρνείται να εκδώσει ένταλμα για την πληρωμή μίας έκκαθαρισμένης απαιτήσεως, που προδίδεται στον προϋπολογισμό, ο δικαιούχος έχει δικαίωμα, δέκα μέρες αφότου επιδόθηκε με απόδειξη αίτησή του στον δήμαρχο ή στον πρόεδρο της κοινότητας, να υποβάλει αναφορά προς τον νομάρχη.

2. Ο νομάρχης, με αιτιολογημένη απόφαση, διατάζει να εκδοθεί το ένταλμα μέσα σε όρισμένη προθεσμία.

3. Αν δεν προβλέπεται σχετική πίστωση στον προϋπολογισμό, το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο οφείλει, μέσα στην προθεσμία που όρίζει ο νομάρχης, να τροποποιήσει με απόφασή του τον προϋπολογισμό, ώστε να εγγραφεί ή αναγκαία πίστωση και να εκδοθεί άμέσως το σχετικό ένταλμα.

4. Αν η προθεσμία που προβλέπεται στην παράγρ. 2 περάσει, χωρίς να έχει εκδοθεί το ένταλμα, ο νομάρχης το εκδίδει άπευθείας. Στην περίπτωση της παραγρ. 3, τροποποιεί τον προϋπολογισμό και συγχρόνως εκδίδει το ένταλμα άπευθείας. Και στις δύο περιπτώσεις επιβάλλει στον δήμαρχο ή στον πρόεδρο της κοινότητας και στους υπαίτιους δημοτικούς ή κοινοτικούς συμβούλους πειθαρχική ποινή προστίμου έως τριών χιλιάδων (3.000) δραχμών.

*Άρθρο 163.

Έντάλματα προπληρωμής.

1. Η έκδοση ενταλμάτων προπληρωμής επιτρέπεται μόνον: α) για να γίνουν πληρωμές για την εκτέλεση δημοτικών και κοινοτικών έργων και για την προμήθεια των υλικών που απαιτούνται γι' αυτά, εφόσον γίνονται χωρίς δημοπρασία, και εφόσον η πληρωμή με τακτικό ένταλμα στο όνομα των δικαιούχων καθιστά αδύνατη την εκτέλεση του έργου ή της προμήθειας ή β) για την πληρωμή προμηθειών που γίνονται με δημοπρασία, όταν η προμήθεια γίνεται έξω από την έδρα του δήμου ή της κοινότητας ή άπευθείας από το έξωτετικό, και είναι αδύνατη ή επιζήμια ή χωρίς προπληρωμή προμήθεια.

2. Τα έντάλματα προπληρωμής εκδίδονται στο όνομα δημοτικών ή κοινοτικών υπαλλήλων.

*Άρθρο 164.

Πάγια προκαταβολή.

1. Με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου μπορεί να παρέχεται πάγια προκαταβολή εις θάρος του σχε-

τικού κωδικού αριθμού του προϋπολογισμού, για την πληρωμή μικρών δαπανών. Με την απόφαση όρίζεται: α) το ποσό της προκαταβολής, που δεν μπορεί να υπερβαίνει, για τις κοινότητες, το ποσό των σαράντα χιλιάδων (40.000) δραχμών, για τους δήμους Αθηναίων, Πειραιώς, Θεσσαλονίκης, Περιστερίου και Πατρέων το ποσό των εκατό είκοσι χιλιάδων (120.000) δραχμών και για τους λοιπούς δήμους το ποσό των ογδόντα χιλιάδων (80.000) δραχμών και β) ο δημοτικός ή κοινοτικός υπάλληλος, που στο όνομά του θα εκδοθεί το ένταλμα και που θα ενεργεί τις πληρωμές σύμφωνα με τις έγγραφες εντολές του δημάρχου ή του προέδρου της κοινότητας.

2. Ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας οφείλει, αφού γίνουν οι πληρωμές, να θέτει χωρίς καθυστέρηση τα δικαιολογητικά τους υπόψη του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, για τον έλεγχο και την έγκριση της δαπάνης.

*Άρθρο 165.

Διαγραφή χρεών.

1. Κάθε είδους χρέη προς τους δήμους και τις κοινότητες μπορούν να διαγραφούν ολόκληρα ή εν μέρει: α) όταν οι οφειλέτες πέθαναν χωρίς ν' αφήσουν καμιά περιουσία και οι κληρονόμοι τους άποποιήθηκαν την κληρονομία, β) όταν οι οφειλέτες δεν έχουν καθόλου περιουσία, και η επιδίωξη της εισπράξεως δεν έφερε κανένα αποτέλεσμα επί τρία χρόνια, αφότου έληξε η χρήση κατά την οποία βεβαιώθηκαν, γ) όταν οι οφειλέτες δεν έχουν περιουσία και είναι άγνωστου διαμονής, εφόσον οι προσπάθειες, που έγιναν επί μία τριετία για την άνευρεση της διαμονής τους, δεν έφεραν αποτέλεσμα και δ) όταν η έγγραφη στους όριστικούς βεβαιωτικούς καταλόγους δημοτικών ή κοινοτικών φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών έγινε κατά τρόπο προφανώς λανθασμένο ως προς τη φορολογητέα ύλη ή το πρόσωπο του φορολογουμένου, ή όταν έγινε κατά λάθος πολλαπλή έγγραφη για το ίδιο είδος έσόδου και για το ίδιο πρόσωπο.

2. Η διαγραφή των χρεών γίνεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

*Άρθρο 166.

Γενικές διατάξεις.

1. Με διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Έσωτερικών και Οικονομικών, ύστερα από γνώμη της Ολομέλειας του Έλεγκτικού Συνεδρίου, κανονίζονται τα θέματα τα σχετικά με την ανάληψη υποχρεώσεων, την έκδοση των χρηματικών ενταλμάτων, την ευθύνη και τον καταλογισμό σε θάρος των προσώπων που τα εκδίδουν και τα προσυπογράφουν, τη χρηματική διαχείριση της ταμιακής ύπηρεσίας, τη λογοδοσία των δημοτικών και κοινοτικών υπαλλήλων και γενικά την οικονομική διοίκηση και το λογιστικό των δήμων και κοινοτήτων.

2. Με άλλο διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Έσωτερικών και Οικονομικών, ρυθμίζεται η ευθύνη των προσώπων που διαχειρίζονται ένα δημοτικό ή κοινοτικό ταμείο ως προς την εισπραξη των έσόδων και την πληρωμή των δαπανών, καθώς και η διαδικασία και το περιεχόμενο του έλέγχου των χρηματικών ενταλμάτων.

3. Αν ο ταμίας άμφισθητήσει τη νομιμότητα του εντάλματος, αποφασίζει ο νομάρχης. Η απόφαση του νομάρχη είναι υποχρεωτική για τον ταμια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

ΔΑΝΕΙΑ

*Άρθρο 167.

Διαδικασία συναμολογήσεως.

1. Οι δήμοι και οι κοινότητες μπορούν να συναμολογούν δάνεια με το κράτος, με άγνωρισμένα πιστωτικά ιδρύμα-

τα, με νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και με κάθε είδους δημόσιους οργανισμούς, για την πραγματοποίηση κάθε σκοπού που ανήκει στην αρμοδιότητά τους.

2. Με την απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου που αφορά τη σύναψη του δανείου πρέπει να καθορίζονται ο σκοπός, οι όροι του, και η τοκοχρεωλυτική δόση. Για να συναφθεί δάνειο για την εκτέλεση έργων ή προμηθειών, πρέπει να υπάρχει προκαταρκτική μελέτη ή προμελέτη ή οριστική μελέτη των έργων ή των προμηθειών, για τα οποία θα συνομολογηθεί το δάνειο, που να έχει συνταχθεί και έγκριθεί από τα αρμόδια όργανα.

3. Απαγορεύεται να χρησιμοποιηθεί το δάνειο για άλλον από εκείνο για τον οποίο συνομολογήθηκε. Επιτρέπεται εξαιρετικά να χρησιμοποιηθεί το δάνειο ή ένα μέρος του για την εκτέλεση άλλου έργου. Ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού ή του κοινοτικού συμβουλίου. Αν και ο σκοπός αυτός ματαιωθεί, το δάνειο επιστρέφεται στον δανειστή.

4. Όποιοι παραβαίνουν τις διατάξεις της παραγρ. 3, τιμωρούνται με πειθαρχική ποινή προστίμου έως είκοσι χιλιάδων (20.000) δραχμών. Οι υπαίτιοι έχουν άστική ευθύνη κατά τις διατάξεις του άρθρου 119.

Άρθρο 168.

Δαπάνες για τη συνομολόγηση.

1. Οι διατάξεις, που επιβάλλουν την παράσταση δικηγόρων κατά τη σύναξη δανειατικών συμβολαιογραφικών εγγράφων, δεν εφαρμόζονται για τους δήμους και τις κοινότητες. Οι συμβάσεις για τη συνομολόγηση δανείων προς δήμους και κοινότητες δεν επιβαρύνονται με τέλη και δικαιώματα υπέρ τρίτων.

2. Στις συμβάσεις, που γίνονται με συμβολαιογραφικά έγγραφα και αφορούν τη συνομολόγηση δανείων εκ μέρους δήμων και κοινοτήτων, τα συμβολαιογραφικά δικαιώματα μειώνονται στο ένα δεύτερο και δεν μπορούν πάντως να υπερβούν το ποσό των επτά χιλιάδων (7.000) δραχμών. Τα κάθε είδους δικαιώματα έμισθων ή άμισθων υποθηκοφυλάκων, για την έγγραφη υποθήκη, προσημειώσεως ή κατασχέσεως, σε βάρος των δήμων και κοινοτήτων, μειώνονται στο ένα δεύτερο και δεν μπορούν πάντως να υπερβούν το ποσό των τεσσάρων χιλιάδων (4.000) δραχμών.

3. Έγγυησις του δημοσίου για τη σύναψη δανείων παρέχονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Έσωτερικών και Οικονομικών. Ύστερα από πρόταση του νομάρχη. Η έγγυση μπορεί να παρέχεται με δρους που αφορούν τη χρονική διάρκεια, τις προϋποθέσεις για την παροχή και εξόφληση του δανείου και τις ασφάλειες που πρέπει ένδεχομένως να παράσχει ο δήμος ή η κοινότητα που δανείζεται, ανάμεσα στους οποίους περιλαμβάνεται και η εκχώρηση πόρων.

Άρθρο 169.

Παράταση της ισχύος φορολογιών έως την εξόφληση των δανείων.

Η διάρκεια και η είσπραξη των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών που εκχωρούν οι δήμοι και οι κοινότητες για την ασφάλεια και την εξυπηρέτηση των δανείων, παρατείνεται αυτοδικαίως έως την πλήρη εξόφληση των δανείων αυτών.

ΤΜΗΜΑ Β'

ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 170.

Γενικές υποχρεώσεις — προστασία.

1. Οι δήμοι και οι κοινότητες οφείλουν να διατηρούν και να προστατεύουν την κάθε είδους περιουσία τους.

2. Οι δήμοι και οι κοινότητες οφείλουν να διαχειρίζονται την ακίνητη και κινητή περιουσία τους με τρόπο επιμελή και αποδοτικό και να διατηρούν την αξία της.

3. Ακίνητα και κινητά πράγματα, αξίες και οτιδήποτε άλλο ανήκει στην περιουσία των δήμων και των κοινοτήτων, πρέπει να καταγράφονται στα βιβλία τους.

4. Η διάθεση περιουσιακών στοιχείων των δήμων ή των κοινοτήτων επιτρέπεται, εφόσον τηρηθούν οι ειδικές διατάξεις του Κώδικα και εφόσον ο σκοπός που επιδιώκεται με τη διάθεση αυτή εξυπηρετεί το δημοτικό ή κοινοτικό συμφέρον.

5. Η ακίνητη περιουσία των δήμων και των κοινοτήτων προστατεύεται σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας «περί προστασίας της ακινήτου περιουσίας του δημοσίου», όπως ισχύουν κάθε φορά.

Άρθρο 171.

Ακίνητη περιουσία σε περίπτωση αναγνωρίσεως δήμου ή κοινότητας.

1. Σε περίπτωση που ένας συνοικισμός αποσπάται από ένα δήμο ή μία κοινότητα και αναγνωρίζεται ως ιδιαίτερη κοινότητα, ισχύουν ως προς την ακίνητη περιουσία τα ακόλουθα: α) τα ακίνητα του συνοικισμού που είχαν περιέλθει στο δήμο ή την κοινότητα απ' όπου τώρα αποσπάται, περιέρχονται στο συνοικισμό που αναγνωρίζεται ως κοινότητα. β) Τα ακίνητα που βρίσκονται στην περιφέρεια του συνοικισμού και ανήκουν στην ιδιωτική περιουσία του δήμου ή της κοινότητας, απ' όπου αποσπάται ο συνοικισμός, παραμένουν στην κυριότητα του δήμου ή της κοινότητας, εκτός αν περιήλθαν στην κυριότητά τους για χάρη του συνοικισμού. γ) Τα ακίνητα της περιφέρειας του συνοικισμού, μαζί με τις εγκαταστάσεις που βρίσκονται επάνω σ' αυτά, που είναι προορισμένα για την εκπλήρωση δημοτικού ή κοινοτικού σκοπού, παραμένουν στην κυριότητα του δήμου ή της κοινότητας, απ' όπου αποσπάστηκε ο συνοικισμός, εκτός αν ήταν προορισμένα αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση του συνοικισμού. δ) Τα κοινόχρηστα ακίνητα που βρίσκονται στην περιφέρεια του συνοικισμού, περιέρχονται στον αναγνωριζόμενο δήμο ή κοινότητα.

2. Τα δικαιώματα για αποκλειστική χρήση ακινήτων, που προϋπάρχουν υπέρ των κατοίκων του συνοικισμού, διατηρούνται.

3. Σε περίπτωση που γίνεται απόσπαση συνοικισμού από ένα δήμο ή μία κοινότητα και ένωση του με άλλο δήμο ή κοινότητα, τα αποτελέσματα που προβλέπονται στην παρ. 1 δημιουργούνται υπέρ του δήμου ή της κοινότητας με τον οποίο ενώνεται ο συνοικισμός, και τα αποτελέσματα που προβλέπονται στη παρ. 2 δημιουργούνται υπέρ των κατοίκων του συνοικισμού.

Άρθρο 172.

Τύχη της περιουσίας δήμων ή κοινοτήτων σε περίπτωση ενώσεως.

1. Αν γίνει ένωση δήμων ή κοινοτήτων, η κοινότητας με δήμο, ή περιουσία τους περιέρχεται στο νέο δήμο ή την κοινότητα.

2. Τα δικαιώματα για αποκλειστική χρήση των ακινήτων, που προϋπάρχουν υπέρ των κατοίκων κάθε δήμου ή κοινότητας, διατηρούνται.

Άρθρο 173.

Κατανομή οφειλών σε περίπτωση προσαρτήσεως ή αναγνωρίσεως.

1. Ο δήμος ή η κοινότητα, όπου προσαρτάται ένας συνοικισμός, ή ο συνοικισμός, που αναγνωρίστηκε ως ιδιαίτερος δήμος ή κοινότητα, οφείλει να καταβάλει το μέρος που αναλογεί στο συνοικισμό αυτόν από τις οφειλές, που προέκυψαν αποκλειστικά από την εκτέλεση έργων κοινής ωφέλειας, που εξυπηρετούν και το συνοικισμό. Η υποχρέωση αυτή

υπάρχει άπέναντι στο δῆμο ἢ στην κοινότητα ἀπ' ὅπου ἀποπέμπεται ὁ συνοικισμός, καί ἡ σχετική δαπάνη ἐγγράφεται ὡς ὑποχρεωτική.

2. Ἡ κατανομή τῆς ὀφειλῆς γίνεται ἀνάλογα μέ τὴν κωλύσεια πού προέκυψε γιά τὸ συνοικισμό ἀπό τὰ ἔργα, ἀφοῦ κηρύσσεται ὑπόψη καί ὁ πληθυσμός, μέ ἀπόφαση τοῦ νομάρχου, πού ἐκδίδεται ὕστερα ἀπό γνώμη τοῦ συμβουλίου πού προβλέπεται τὸ ἄρθρο 8 τοῦ Κώδικα.

Ἄρθρο 174.

Διάθεση — διαχείριση βοσκοτόπων.

1. Βοσκοτόποι πού ἀνήκουν στό κράτος, διατίθενται γιά ἐκμετάλλευσή στούς δῆμους καί στίς κοινότητες στήν περιφέρεια τῶν ὁποίων βρίσκονται, κατὰ προτεραιότητα, ἀποκλειστικά καί μόνο γιά τὴν ἱκανοποίηση κτηνοτροφικῶν ἀναγκῶν, ἐκτός ἀν ὁ νόμος ὀρίζει διαφορετικά.

2. Τίς περιουσίες, πού ἀνήκουν πρὶν ἀπὸ τὸ νόμο ΔΝΖ' σέ τῶς δῆμους καί προέρχονται ἀπὸ ἰδιωτικές βοσκές, πού ἡ χρήση τους εἶχε ἀφεθεῖ ἀπὸ τούς ἰδιοκτῆτες στήν κοινή χρήση, διαχειρίζεται τὸ δημοτικό ἢ κοινοτικό συμβούλιο, στήν περιφέρεια τοῦ ὁποίου βρίσκονται, σύμφωνα μέ τίς διατάξεις πού ρυθμίζουν τὴ διαχείριση δημοτικῆς ἢ κοινοτικῆς περιουσίας. Εἰδικότερα, στούς δῆμους ἢ στίς κοινότητες, πού οἱ κάτοικοί τους μετακινούνται ὁμαδικά ἔξω ἀπὸ τὴ διοικητική περιφέρειά τους, καί στὸν ἴδιο τόπο, γιά διαχείριση ἢ παραθερισμό, τίς βοσκές πού ἀναφέρονται σ' αὐτὴν τὴν παράγραφο διαχειρίζεται ὁ δῆμος ἢ ἡ κοινότητα στήν περιφέρεια τοῦ ὁποίου γίνεται ἡ διαχείριση ἢ ὁ παραθερισμός, καί ὄχι ὁ δῆμος ἢ ἡ κοινότητα στήν περιφέρεια τοῦ ὁποίου βρίσκονται οἱ βοσκές.

3. Ἄν τίς βοσκές τῆς προηγούμενης παραγράφου διαχειρίζονται ἤδη μέ ὁποιοδήποτε τρόπο συνεταιρισμοὶ ἢ ἐπιτροπές, ἡ διαχείριση περιέρχεται, μέσα σ' ἕνα ἔτος ἀφότου ἀρχίσει νὰ ἰσχύει ὁ Κώδικας, στό δῆμο ἢ στήν κοινότητα στήν περιφέρεια τοῦ ὁποίου βρίσκονται οἱ βοσκές, ὕστερα ἀπὸ πρόταση τοῦ δῆμου ἢ τῆς κοινότητας καί μέ ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν.

Ἄρθρο 175.

Κτηματολόγια.

1. Οἱ δῆμοι καί οἱ κοινότητες ὀφείλουν νὰ καταρτίζουν καί νὰ τηροῦν κτηματολόγια τῶν ἀκινήτων τους.

2. Στὸ κτηματολόγιο καταχωρίζεται: α) ἡ περιγραφή καί τὸ εἶδος τοῦ ἀκινήτου, β) ἡ τοποθεσία, γ) ἡ ἔκταση καί τὰ ὄρια τοῦ ἀκινήτου καθώς καί τὸ σχετικὸ τοπογραφικὸ ἢ πρόχειρο σχεδιάγραμμα, δ) ἡ χρονολογία τῆς ἀποκτήσεως του καί οἱ τίτλοι ἰδιοκτησίας, ε) ἄλλα δικαιώματα πού τυχὸν ὑπάρχουν καί οἱ σχετικοὶ τίτλοι καί στ) ἡ κατὰ προσέγγιση ἀξία τοῦ ἀκινήτου.

3. Γιά τὴν καταχώριση ἀκινήτου στό κτηματολόγιο συντάσσεται ἑκάστη ἀπὸ ἐπιτροπή, πού συγκροτεῖται σέ κάθε δῆμο ἢ κοινότητα μέ τὸν ἀκόλουθο τρόπο: α) στούς δῆμους πού ἔχουν δική τους τεχνικὴ ὑπηρεσία, συγκροτεῖται μέ ἀπόφαση τοῦ δημάρχου, καί ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο μέλη τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, πού ὀρίζονται μαζί μέ τούς ἀναπληρωτές τους ἀπὸ τὸ συμβούλιο, καί ἀπὸ ἕνα μηχανικὸ ἢ ὑπομηχανικὸ τῆς τεχνικῆς ὑπηρεσίας καί β) στούς λοιπούς δῆμους καί κοινότητες συγκροτεῖται μέ ἀπόφαση τοῦ νομάρχου καί ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν ἀρμόδιο ἀγρονόμο ἢ, ἀν βὲν ὑπάρχει ἀγρονόμος, ἀπὸ τὸν ἀρμόδιο διοικητὴ τῆς ἀγροφυλακῆς, ἕνα μέλος τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου, πού ὀρίζεται ἀπὸ τὸ συμβούλιο, καί ἕνα μηχανικὸ ἢ ὑπομηχανικὸ τῆς τεχνικῆς ὑπηρεσίας τῶν δῆμων καί κοινότητων ἢ, ἀν δὲν ὑπάρχουν αὐτοί, ἕναν ἐμπειροτέχνη. Στίς ἐπιτροπές αὐτές προεδρεύει ὁ δημοτικὸς ἢ κοινοτικὸς σύμβουλος πού μετέχει, καί ἀν μετέχουν περισσότεροι δημοτικοὶ ἢ κοινοτικοὶ σύμβουλοι, αὐτὸς πού ἔλαβε στήν ἐκλογή τούς περισσότερους ψήφους. Τὰ καθήκοντα τοῦ γραμματέα ἐκτελεῖ δημοτικὸς ἢ κοινοτικὸς ὑπάλληλος, πού ὀρίζεται ἀπὸ τὸν δήμαρχο ἢ τὸν πρόεδρο τῆς κοινότητας. Ἀνακοίνωση γιά τὴν κατάρτιση τῶν ἐκθέσεων δημοσιεύεται, μέ τοιχοκόλληση στό κοι-

νοτικὸ ἢ δημοτικὸ κατάστημα. Οἱ ἐκθέσεις εἰδικοδοτεῦνται σὲ εἰδικὸ βιβλίον τοῦ ὁποίου ἐξασφαλίζεται ἡ δημοσιότητα.

4. Ὁ δῆμος ἢ ἡ κοινότητα μποροῦν ν' ἀναθέτουν τὴν κατάρτιση τῶν διαγραμμάτων τῶν ἀκινήτων τους ἀπευθείας σὲ ἰδιώτη πολιτικὸ μηχανικὸ ἢ ἀρχιτέκτονα ἢ τοπογράφον μηχανικὸ ἢ ὑπομηχανικὸ. Ἡ ἀμοιβὴ τους καθορίζεται σύμφωνα μέ τίς διατάξεις πού ἀφοροῦν τὴν ἀνάθεση τῆς συντάξεως μελετῶν δημοτικῶν καί κοινοτικῶν ἔργων, καί καταβάλλεται στὸν δικαιούχο εὐθὺς μόλις ἐκτελεστῆ ὁλόκληρη ἡ ἔργασία, καί ἀφοῦ βεβαιωθεί ἡ ἐκτέλεση ἀπὸ τὸ τεχνικὸ μέλος τῆς ἐπιτροπῆς. Στίς κοινότητες, ἡ κατάρτιση τῶν σχεδιαγραμμάτων μπορεῖ νὰ ἀνατεθεῖ σὲ ἐμπειροτέχνη.

5. Οἱ ἐκθέσεις τῶν ἐπιτροπῶν πού προβλέπουν οἱ διατάξεις τοῦ ἁρθροῦ αὐτοῦ, μποροῦν ν' ἀναθεωροῦνται, ὕστερα ἀπὸ αἴτηση ὁποίου ἔχει ἔνομο συμφέρον, πού ὑποβάλλεται μέσα σὲ προθεσμία 6 μηνῶν ἀπὸ τὴ δημοσίευση τῆς σχετικῆς ἀνακοινώσεως. Τὴν ἀναθεώρηση ἐνεργεῖ ἐπιτροπή, πού συγκροτεῖται ἀπὸ τὸν νομάρχου, στήν ἔδρα κάθε νομοῦ καί ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν διευθυντὴ ἐσωτερικῶν τῆς νομαρχίας, ὡς πρόεδρο, τὸν προϊστάμενο τῆς διευθύνσεως γεωργίας τοῦ νομοῦ, ἕνα μηχανικὸ τῆς τεχνικῆς ὑπηρεσίας δῆμων καί κοινοτήτων καί δύο μέλη, πού ὀρίζονται μαζί μέ τούς ἀναπληρωτές τους ἀπὸ τὴ διοικούσα ἐπιτροπὴ τῆς τοπικῆς ἐνώσεως δῆμων καί κοινότητων μέ διετὴ φητεία. Ἡ ἐπιτροπὴ λειτουργεῖ νόμιμα, ἀκόμη καί ἀν τὰ μέλη της πού πρέπει νὰ ὀριστοῦν ἀπὸ τὴν τοπικὴ ἔνωση δὲν ἔχουν ὑποδειχθεῖ μέσα σὲ δύο μῆνες ἀφότου ἡ ἔνωση παρέλαβε τὸ σχετικὸ ἔγγραφο τοῦ νομάρχου. Τὰ καθήκοντα τοῦ γραμματέα ἐκτελεῖ ἕνας ὑπάλληλος τῆς νομαρχίας, πού ὀρίζεται ἀπὸ τὸν νομάρχου.

6. Ἄν ὑπάρχει ἀσάφεια στίς ἐκθέσεις τῶν ἐπιτροπῶν, σχετικὴ ἰδίως μέ τὸν καθορισμὸ τῶν ὀρίων, τῆς ἐκτάσεως καί τῆς θέσεως τῶν ἀκινήτων πού ἔχουν περιληφθεῖ στό κτηματολόγιο, ἢ ἀν διαπιστωθεῖ ὅτι ἔχει παραλειφθεῖ ἡ ἐγγραφή στό κτηματολόγιο τῶν δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν ἀκινήτων, καθώς καί ἀν ἔχει γίνει ἐσφαλμένῃ ἐγγραφή ἰδιωτικῶν ἀκινήτων ὡς δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν, ἐπιτρέπεται στίς ἐπιτροπές νὰ προβαίνουν στίς ἀναγκαῖες ἀποσαφηνίσεις, συμπληρώσεις καί διορθώσεις, μέσα σὲ δύο χρόνια ἀπὸ τὴ δημοσίευση τῶν ἐκθέσεων τους, ὕστερα ἀπὸ ἔγγραφο τοῦ νομάρχου.

7. Ὅποισδήποτε οὐσιώδεις μεταβολές τῶν ἀκινήτων δημιουργοῦνται μετὰ τὴ σύνταξη τοῦ κτηματολογίου, ἐγγράφονται στό κτηματολόγιο μέ τὴ φροντίδα τοῦ δημάρχου ἢ τοῦ προέδρου τῆς κοινότητας. Μεταβολές στὰ σχεδιαγράμματα γίνονται μόνον ἀπὸ μηχανικὸ.

8. Στὰ μέλη τῶν ἐπιτροπῶν καί στὸν γραμματέα καταβάλλονται τὰ ἔξοδα κινήσεως καθώς καί, μετὰ τὴν ὀριστικοποίηση τοῦ κτηματολογίου, ἀνάλογη ἀποζημίωση. Τὰ ἔξοδα αὐτὰ ἐπιβαρύνουν τούς ἐνδιαφερόμενους δῆμους καί κοινότητες καί καθορίζονται μέ ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν.

9. Ὁ τρόπος μέ τὸν ὁποῖο καταρτίζεται καί δημοσιεύεται τὸ κτηματολόγιο, ἡ λειτουργία τῶν ἐπιτροπῶν, καθώς καί κάθε λεπτομέρεια σχετικὴ μέ τὸ κτηματολόγιο καθορίζονται μέ διάταγμα.

Ἄρθρο 176.

Δωρεές ἀκινήτων.

1. Δωρεές δημοτικῶν καί κοινοτικῶν ἀκινήτων ἐπιτρέπονται, ὕστερα ἀπὸ ἀπόφαση τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου, πού λαμβάνεται μέ τὴν ἀπόλυτη πλειοψηφία τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν του, γιά τὴν κατασκευή δημοσίων διδαστηρίων, τὴν κάλυψη ἀναγκῶν ἀντασμου ἢ τὴν ἐκπλήρωση ἄλλου σπουδαίου κοινωφελούς σκοποῦ, πού συνδέεται ἀποκλειστικά καί μόνο μέ τὴν προαγωγή τῶν τοπικῶν συμφερόντων καί τὴν ἄμεση ἐξυπηρέτηση τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς.

2. Ἄν ἡ ἔκθεση τῶν ἀκινήτων, πού ἔχουν δωρηθεῖ, μεταβληθεῖ ἢ ὁ σκοπὸς τῆς δωρεᾶς δὲν ἐκπληρωθεῖ μέσα στήν προθεσμία πού ἔχει ὀριστεῖ, ἡ σύμβαση τῆς δωρεᾶς λύεται,

καί ἡ κυριότητα τῶν ἀκινήτων ἐπανέρχεται αὐτοδικαίως στὸ δῆμο ἢ στὴν κοινότητα. Ἡ σχετικὴ ἀπόφαση τοῦ δημοτικού ἢ κοινοτικού συμβουλίου καταχωρίζεται στὰ βιβλία μεταγραφῶν.

Ἄρθρο 177.

Δωρεὰν παραχώρηση τῆς χρήσεως δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἀκινήτων.

1. Μὲ ἀπόφαση τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου ἐπιτρέπεται νὰ παραχωρεῖται δωρεὰν ἢ χρῆση δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν ἀκινήτων στὸ δημόσιο ἢ σὲ νομικὰ πρόσωπα δημοσίου δικαίου, γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση ἐκτακτῆς καὶ ἐπείγουσας ἀνάγκης. Ἡ παραχώρηση ἀνακαλεῖται μὲ ὅμοια ἀπόφαση, ἐφόσον οἱ λόγοι πού τὴν εἶχαν ὑπαγορεύσει ἔχουν ἐκλείψει.

2. Ἐπίσης, μὲ τὴν ἴδια διαδικασία, ἐπιτρέπεται νὰ παραχωρεῖται δωρεὰν ἢ χρῆση ἀκινήτων σὲ ἄλλα νομικὰ πρόσωπα, πού ἀσκοῦν ἀποκλειστικὰ καὶ μόνον δραστηριότητα πού εἶναι κοινωφελῆς ἢ προάγει τὰ τοπικὰ συμφέροντα.

3. Οἱ ἀποφάσεις πού προβλέπονται σ' αὐτὸ τὸ ἄρθρο δὲν ἐκτελοῦνται, πρὶν περάσουν πέντε μέρες ἀφότου περιτῆλθαν στὴ νομαρχία.

Ἄρθρο 178.

Ἐκποίηση ἀκινήτων.

1. Ἡ ἐκποίηση δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν ἀκινήτων ἐπιτρέπεται μόνον γιὰ προφανῆ ὠφέλεια τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητας, μὲ ἀπόφαση τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου, πού λαμβάνεται μὲ τὴν ἀπόλυτη πλειοψηφία τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν του καὶ ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸν νομάρχη. Ἡ προφανῆς ὠφέλεια βεβαιώνεται μὲ τὴν ἴδια ἀπόφαση.

2. Ὁ δῆμος ἢ ἡ κοινότητα διαδέχονται τὸ προϊόν τῆς ἐκποίησης ἀποκλειστικὰ καὶ μόνον γιὰ τὴν ἐκπλήρωση τοῦ σκοποῦ, γιὰ τὸν ὁποῖο ἔγινε ἡ ἐκποίηση. Ἄν τυχὸν ἀπομένει ὑπόλοιπο, διατίθεται γιὰ τὴν ἐκτέλεση ἔργων. Ἀποκλείεται ἡ διάθεση τοῦ ὑπολοίπου αὐτοῦ γιὰ τὴν κάλυψη ὑποχρεωτικῶν δαπανῶν.

3. Ἡ ἐκποίηση γίνεται μὲ δημοπρασία, καὶ ἡ πράξη κατασκευῆς ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸν νομάρχη.

4. Κάθε παράβαση τῆς διαδικασίας πού προβλέπεται σὲ τοῦτο τὸ ἄρθρο, συνεπάγεται ἀπόλυτη ἀκυρότητα τῆς ἐκποίησης. Καμία ἀξίωση δὲν δημιουργεῖται κατὰ τὸ δῆμο ἢ τῆς κοινότητας ἀπὸ τὴν ἀκυρότητα αὐτή.

Ἄρθρο 179.

Ἐκποίηση οἰκοπέδων σὲ ἄστεγους δημότες.

1. Οἱ δῆμοι καὶ οἱ κοινότητες μποροῦν, μὲ ἀπόφαση τοῦ συμβουλίου τους, πού ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸν νομάρχη, νὰ ἐκποιοῦν ἀπευθείας καὶ χωρὶς δημοπρασία οἰκοπέδα τους σὲ ἄστεγους καὶ οικονομικὰ ἀδύνατους δημότες κατοίκους τους. Μὲ ἄλλη ἀπόφαση τοῦ δημοτικοῦ ἢ τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου καθορίζονται οἱ κατηγορίες τῶν δικαιούχων, σύμφωνα μὲ γενικὰ κριτήρια, ὅπως π.χ. εἶναι τὸ ὕψος τοῦ ἐτήσιου εἰσοδήματος, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνηλικῶν τέκνων, ἡ κατάσταση τῆς ὑγείας τῶν μελῶν τῆς οἰκογένειας, οἱ καταστροφές ἀπὸ θεομηνίες κλπ. Ἡ ἐπιλογή τῶν δικαιούχων καὶ ἡ παραχώρηση τῶν οἰκοπέδων γίνεται μὲ ἀπόφαση τοῦ δημοτικοῦ ἢ τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου. Ἄν οἱ ὅροι εἶναι ἴσοι, γίνεται δημόσια κλήρωση ἀνάμεσα στοὺς δικαιούχους.

2. Τὸ τίμημα τῶν οἰκοπέδων, πού ἐκποιοῦνται μ' αὐτὸν τὸν τρόπο, καθορίζεται μὲ ἀπόφαση τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου στὸ ἓνα τέταρτο τοῦλάχιστον τῆς τρέχουσας ἀξίας τους, καταβάλλεται σὲ πέντε ἐτήσιες δόσεις καὶ διατίθεται γιὰ νὰ ἐκτελεστοῦν ἔργα, κατὰ προτίμηση μέσα στὸν παραχωρούμενο χώρο. Ἐφόσον ἐκεῖνοι στοὺς ὁποίους παραχωροῦνται τὰ οἰκοπέδα δὲν ἀνεγείρουν οἰκοδομὴ μέσα σὲ πέντε χρόνια ἀπὸ τὴν παραχώρηση, ἐκπίπτουν αὐτοδικαίως ἀπὸ τὰ δικαιώματά τους, ἐκτὸς ἂν ζητήσουν παράταση τῆς πενταετοῦς προθεσμίας μὲ αἴτησή τους, πού περιέχει ἐπαρκῆ αἰτιολογία καὶ ὑποβάλλεται κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ τελευταίου ἔτους τῆς προθεσμίας. Ἡ προθεσμία δὲν μπο-

ρεῖ πάντως νὰ παραταθεῖ περισσότερο ἀπὸ μία ἀκόμη τριετία. Τὸ συμβόλαιο γιὰ τὴ μεταβίβαση τῆς κυριότητας συντάσσεται ἀφοῦ τηρηθοῦν οἱ προαναφερόμενοι ὅροι καὶ προϋποθέσεις.

3. Ἐπιτρέπεται νὰ παραχωρηθεῖ ἀπὸ τὸ δῆμο ἢ τὴν κοινότητα δικαίωμα ἐγγραφῆς ὑποθήκης, ὥστε νὰ λάβει στεγαστικὸ δάνειο ἐκεῖνος ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ἔγινε ἡ ἐκποίηση.

Ἄρθρο 180.

Διάθεση ἀποκαλυπτομένων καλλιεργησίμων ἐκτάσεων.

1. Ἐπιτρέπεται, μὲ ἀπόφαση τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου, νὰ παραχωρηθεῖ, χωρὶς δημοπρασία καὶ χρονικὸ περιορισμὸ, σὲ γεωργούς δημότες κατοίκους γιὰ αὐτοκαλλιέργεια ἢ χρῆση: α) τῶν καλλιεργησίμων δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἐκτάσεων, πού ἀποκαλύπτονται ὕστερα ἀπὸ ἀποστράγγιση ἢ ἀποξηήρανση πού ἔγινε μὲ δαπάνες τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητας, β) τῶν ἐκτάσεων πού προσκίτται ὁ δήμος ἢ ἡ κοινότητα καὶ γ) τῶν ἐκτάσεων πού ἀποκαλύπτονται μὲ τὴν ἀποξηήρανση ἐθνικῶν τεματίων, ἐλῶν καὶ λιμνῶν, πού παραχωροῦνται ἀπὸ τὸ δημόσιο στοὺς δήμους ἢ στις κοινότητες.

2. Μὲ ἄλλη ἀπόφαση τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου καθορίζονται: α) οἱ ἐκτάσεις πού θὰ παραχωρηθοῦν, β) οἱ δικαιούχοι, σύμφωνα μὲ γενικὰ κριτήρια, ὅπως εἶναι π.χ. ἡ παντελής ἔλλειψη ἢ ἡ ἀνεπάρκεια κλήρου, ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τῆς οἰκογένειας, τὸ ὕψος τοῦ ἐτήσιου εἰσοδήματος κλπ. καὶ γ) τὸ ἐτήσιο δικαίωμα χρήσεως, πού πρέπει νὰ καταβάλλεται, ἀνάλογα μὲ τὶς κατηγορίες τῶν ἐκτάσεων, καὶ τὸ ὅποιο δὲν μπορεῖ νὰ ὀρίζεται κατώτερο ἀπὸ τὸ ἓνα δέκατο τῆς τρέχουσας μισθωτικῆς ἀξίας τους, γιὰ κάθε χρόνο.

3. Ἡ παραχώρηση ἀνακαλεῖται μὲ ἀπόφαση τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου, πού ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸν νομάρχη, ἂν: α) δὲν καλλιεργεῖται ἡ ἔκταση ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἴδιο πρὸς τὸν ὁποῖον ἔγινε ἡ παραχώρηση ἢ ἀπὸ τοὺς κληρονόμους του ἐξ ἀδιαθέτου, γιὰ μίαν διετίαν τοῦλάχιστον καὶ β) ἂν οἱ προϋποθέσεις τῆς παραχώρησης ἔχουν ἐκλείψει. Μὲ ὅμοια ἀπόφαση, πού πρέπει νὰ ἐγκριθεῖ ἀπὸ τὸν νομάρχη, μπορεῖ ν' ἀνακληθεῖ ἡ παραχώρηση, ἂν ἄλλαξε ὁ γεωργικὸς χαρακτήρας τῆς ἐκτάσεως ἢ ἡ ἔκταση βρισκεται σὲ περιοχὴ πού ἔχει διαμορφωθεῖ τουριστικὰ.

4. Γιὰ νὰ δημιουργηθοῦν συνεχόμενες ἐκτάσεις, πού ἡ χρῆση τους θὰ παραχωρηθεῖ κατὰ τὶς προηγούμενες παραγράφους τοῦτοῦ τοῦ ἄρθρου, ἐπιτρέπεται ἡ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτρίωση γιὰ λόγους δημοσίας ὠφελείας ιδιωτικῶν γαιῶν, πού βρίσκονται μέσα στὴν περιοχή τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἐκτάσεων πού ἀποξηραίνονται. Ἐφόσον συναίνουσι τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη, καὶ ὕστερα ἀπὸ γνώμη τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ἄρθρου 203 παράγρ. 1, μπορεῖ νὰ γίνει καὶ ἀνταλλαγὴ αὐτῶν τῶν ιδιωτικῶν γαιῶν μὲ διαθέσιμες δημοτικῆς ἢ κοινοτικῆς ἐκτάσεις ἴσης ἀξίας. Ἡ ἀποζημίωση τῶν ιδιοκτητῶν μειώνεται κατὰ ποσοστὸ ἀνάλογο μὲ τὶς δαπάνες πού ἔχουν γίνει γιὰ τὴ βελτίωση ὁλόκληρης τῆς ἐκτάσεως.

Ἄρθρο 181.

Ἀνταλλαγὴ ἀκινήτων.

Ἡ ἀνταλλαγὴ ἀκινήτων τῶν δήμων καὶ τῶν κοινοτήτων καθὼς καὶ ἡ ἐπιβάρυνσή τους μὲ ἐμπράγματο δικαίωμα, ἐπιτρέπεται νὰ γίνει μὲ τὶς προϋποθέσεις καὶ τὴν διαδικασία τοῦ ἄρθρου 178. Δημοπρασία δὲν ἀπαιτεῖται.

Ἄρθρο 182.

Ἀγορὰ ἀκινήτων.

Οἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 178 ἐφαρμόζονται ἀναλόγως γιὰ τὴν ἀγορὰ ιδιωτικῶν ἀκινήτων ἐκ μέρους δήμων καὶ κοινοτήτων. Ἄν ἡ δημοπρασία πού ἔχει γίνει μιά φορὰ γιὰ τὴν ἀγορὰ ἀκινήτου δὲν φέρει ἀποτελεσμα, καὶ κριθεῖ ἀπὸ τὸ δημοτικὸ ἢ κοινοτικὸ συμβούλιο ὅτι μόνον ἓνα ἀκίνητο εἶναι κατάλληλο, μπορεῖ νὰ γίνει ἀγορὰ τοῦ ἀκινήτου αὐτοῦ ἀπευθείας, χωρὶς ἄλλη δημοπρασία, μὲ ἀπόφαση τοῦ συμβου-

λίου, πού εγκρίνεται από τον νομάρχη. Επίσης επιτρέπεται να γίνει αγορά ακινήτου πού συνορεύει με άλλο δημοτικό ή κοινοτικό ακίνητο και είναι απαραίτητο για την εκπλήρωση δημοτικού ή κοινοτικού σκοπού, χωρίς δημοπρασία, με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, πού εγκρίνεται από τον νομάρχη.

*Άρθρο 183.

Εκμίσθωση ακινήτων των δήμων και των κοινοτήτων.

1. Η εκμίσθωση ακινήτων των δήμων και των κοινοτήτων γίνεται με δημοπρασία, και η πράξη κατακυρώσεως εγκρίνεται από τον νομάρχη. Αν η δημοπρασία δεν φέρει αποτέλεσμα, επαναλαμβάνεται. Αν και η δεύτερη δημοπρασία δεν φέρει αποτέλεσμα, η εκμίσθωση μπορεί να γίνει με απευθείας συμφωνία, της οποίας τους όρους καθορίζει το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο.

2. Το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο μπορεί, με απόφασή του, να εκμισθώνει, χωρίς δημοπρασία, για χρονικό διάστημα πού δεν υπερβαίνει τους τρεις μήνες, θέατρα και κινηματοθέατρα ή άλλους χώρους, για επίσημους και καλλιτεχνικούς σκοπούς, αφού το συμβούλιο εκτιμήσει τη στάθμη και την ποιότητα της εκδηλώσεως.

*Άρθρο 184.

Μίσθωση ακινήτων από τους δήμους και τις κοινότητες.

Για να μισθώσουν οι δήμοι και οι κοινότητες ακίνητα πού ανήκουν σε τρίτους, γίνεται δημοπρασία. Αν η δημοπρασία πού έγινε μία φορά δεν έφερε αποτέλεσμα, μπορεί να γίνει μίσθωση χωρίς δημοπρασία, με απόφαση του συμβουλίου.

*Άρθρο 185.

Εκμίσθωση γης των δήμων και κοινοτήτων.

1. Η καλλιεργήσιμη γη του δήμου ή της κοινότητας, πού περιλαμβάνεται στη δημοτική ή κοινοτική περιφέρεια, αφού θεσπισθεί ως προς τη θέση, τα όρια και την έκταση, εκμισθώνεται ολόκληρη ή σε τμήματα, με δημοπρασία, πού γίνεται ύστερα από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Ανάμεσα σε δημότες κατοίκους του δήμου ή της κοινότητας πού έχει την κυριότητα της γης, έφ'όσον στην απόφαση θεσπίζεται ότι η έκταση δεν είναι απαραίτητη για τις ανάγκες της τοπικής κτηνοτροφίας. Με απόφαση της δημοτικής ή κοινοτικής επιτροπής ή του κοινοτικού συμβουλίου τίθενται το κατώτατο όριο του μισθώματος και οι λοιποί όροι της δημοπρασίας, και μπορεί να απαγορευθεί να συμμετάσχουν στη δημοπρασία ιδιοκτήτες καλλιεργήσιμων εκτάσεων ορισμένου αριθμού στρεμμάτων.

2. Αν η δημοπρασία δεν φέρει αποτέλεσμα, επαναλαμβάνεται ανάμεσα σε όλους τους δημότες, ανεξάρτητα από την έκταση της καλλιεργήσιμης ιδιοκτησίας τους. Αν, και στην περίπτωση αυτή, η δημοπρασία δεν φέρει αποτέλεσμα, επαναλαμβάνεται, και μπορεί να συμμετάσχει σ' αυτήν οποιοσδήποτε.

3. Οι δήμοι και οι κοινότητες μπορούν, με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου τους, να εκμισθώνουν με δημοπρασία, για χρονικό διάστημα έως τριάντα ετών, δημοτικές και κοινοτικές εκτάσεις πού επιδέχονται καλλιέργεια και δενδροκομία και δεν υπάγονται στη ρύθμιση της παρ. 1, ώστε οι εκτάσεις αυτές να αξιοποιηθούν. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται οι όροι της εκμισθώσεως. Η κατακύρωση γίνεται επίσης με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Η απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου για τη διενέργεια της δημοπρασίας και τους όρους της καθώς και η απόφασή του για την κατακύρωση της δημοπρασίας εγκρίνονται από τον νομάρχη.

*Άρθρο 186.

Μεταγραφή συμβάσεων.

Συμβάσεις, με τις οποίες γίνεται εκμίσθωση δημοτικών ή κοινοτικών ακινήτων για χρονική διάρκεια μεγαλύτερη από εννέα έτη, μεταγράφονται άτελως, ολόκληρες, στα βιβλία μεταγραφών του δήμου ή της κοινότητας.

*Άρθρο 187.

Εκμετάλλευση δημοτικών και κοινοτικών δασών.

1. Η διαχείριση, ή καλλιέργεια και η εκμετάλλευση των δημοτικών ή κοινοτικών δασών και των δασικών γενικά εκτάσεων γίνεται σύμφωνα με τη δασική νομοθεσία. Η εκμίσθωση της εκμεταλλεύσεως γίνεται με δημοπρασία. Η απόφαση για την κατακύρωση εγκρίνεται από τον νομάρχη.

2. Οι δήμοι ή οι κοινότητες πού έχουν στην ιδιοκτησία τους δάση, μπορούν, με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, πού εκδίδεται ύστερα από γνώμη επιτροπής, πού αποτελείται από τον διευθυντή έσωτερικών, τον προϊστάμενο της δασικής υπηρεσίας, και τον οικονομικό έφορο της έδρας του νομού και αν υπάρχουν περισσότεροι, τον αρχαιότερο ή τους νόμιμους αναπληρωτές τους, να εκμισθώνουν την εκμετάλλευση του δάσους σε δασικούς συνεταιρισμούς εργασίας, των οποίων όλα τα μέλη είναι κάτοικοι του δήμου ή της κοινότητας, απευθείας και χωρίς δημοπρασία και για χρονικό διάστημα έως τριών ετών.

3. Απαγορεύεται στο συνεταιρισμό πού έχει μισθώσει, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, το δικαίωμα, εκμεταλλεύσεως, να παραχωρήσει, με οποιαδήποτε μορφή, το δικαίωμα αυτό, και θεωρούνται αυτοδικαίως άκυρες ή σύμβαση πού έχει τέτοιο αντικείμενο και η παραχώρηση. Οι παραβάτες τιμωρούνται με χρηματική ποινή, πού είναι ίση τουλάχιστο με το δεκαπλάσιο της αξίας του λήμματος, ή με φυλάκιση έως έξι μηνών ή και με τις δύο αυτές ποινές.

*Άρθρο 188.

Ακίνητη περιουσία πού ανήκει σε περισσότερους δήμους ή κοινότητες.

1. Ο τρόπος με τον οποίο ασκείται η διοίκηση και η εκμετάλλευση ακινήτων, πού ανήκουν εξ' αδιαιρέτου σε περισσότερους δήμους ή κοινότητες, καθορίζεται με σύμφωνη απόφαση όλων των ενδιαφερόμενων οργανισμών. Σε περίπτωση διαφωνίας, επικρατεί η πλειοψηφία, πού υπολογίζεται σύμφωνα με το μέγεθος των μερίδων.

2. Οι δημοπρασίες για την εκποίηση ή την εκμίσθωση των ακινήτων αυτών γίνονται στην έδρα του δήμου ή της κοινότητας, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκονται τα ακίνητα ολόκληρα ή κατά το μεγαλύτερο τμήμα τους, εμπρός στους δημάρχους ή στους προέδρους κοινοτήτων των οργανισμών πού έχουν την συγκυριότητα ή στους νόμιμους αναπληρωτές τους. Με απόφαση των συμβουλίων των οργανισμών αυτών, μπορεί να ανατεθεί σ' έναν από τους συγκυρίους οργανισμούς ή διενέργεια της δημοπρασίας από άρμόδιο οργανό του. Και στις δύο περιπτώσεις, η κατακύρωση της δημοπρασίας πρέπει να εγκριθεί από τα συμβούλια των δήμων ή των κοινοτήτων πού έχουν τη συγκυριότητα.

3. Οι αποφάσεις των συμβουλίων των συγκυρίων δήμων και κοινοτήτων, πού αφορούν, σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους, εκποίηση ή εκμίσθωση, πρέπει να εγκρίνονται από τον νομάρχη. Όταν οι δήμοι ή οι κοινότητες πού έχουν τη συγκυριότητα υπάγονται σε διάφορους νομούς, οι αποφάσεις αυτές εγκρίνονται από τον Υπουργό Έσωτερικών.

*Άρθρο 189.

Κινητά πράγματα των δήμων και κοινοτήτων.

1. Η εκποίηση κινητών πραγμάτων των δήμων και των κοινοτήτων επιτρέπεται ύστερα από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και ενεργείται με δημοπρασία. Όταν

πρόκειται για πράγματα που έχουν αξία έως εκατό χιλιάδων (100.000) δραχμών για τους δήμους και εξήντα χιλιάδων (60.000) δραχμών για τις κοινότητες, μπορεί, εξαιρετικά, με αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού ή του κοινοτικού συμβουλίου, να γίνεται πρόχειρη δημοπρασία.

2. Η εκμίσθωση κινητών πραγμάτων των δήμων και των κοινοτήτων γίνεται με δημοπρασία. Αν η δημοπρασία δεν φέρει αποτέλεσμα, η εκμίσθωση μπορεί να γίνει με απευθείας συμφωνία, ύστερα από απόφαση του δημοτικού ή του κοινοτικού συμβουλίου. Η εκμίσθωση κινητών πραγμάτων, για χρονικό διάστημα έως τριών το πολύ μηνών, γίνεται με απευθείας συμφωνία, ύστερα από απόφαση του δημάρχου ή του προέδρου της κοινότητας.

3. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται αναλόγως και στη μίσθωση κινητών πραγμάτων εκ μέρους των δήμων και κοινοτήτων.

4. Σε περιπτώσεις όπου συγκύριοι κινητών πραγμάτων είναι περισσότεροι δήμοι ή κοινότητες, για τη διοίκηση, την εκμετάλλευση και την εκποίησή τους εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του προηγούμενου άρθρου, εκτός από αυτές που αφορούν την έγκριση.

5. Αντικείμενα που δεν έχουν καμία αξία καταστρέφονται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη επιτροπής, ή όποια αποτελείται από δύο συμβούλους και έναν τεχνικό υπάλληλο του δήμου. Αν δεν υπάρχει τεχνική υπηρεσία στο δήμο, καθώς και αν πρόκειται για κοινότητα, τον τεχνικό υπάλληλο όριζει ο νομάρχης. Για την καταστροφή, η επιτροπή συντάσσει πρωτόκολλο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 190.

Παραχώρηση περιουσιακών στοιχείων σε δήμους και κοινότητες.

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Έσωτερικών και Οικονομικών και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού επιτρέπεται να παραχωρηθούν ή να διατεθούν δωρεάν στους δήμους ή στις κοινότητες περιουσιακά στοιχεία οποιασδήποτε φύσεως, που ανήκουν στο δημόσιο, σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή σε οποιονδήποτε δημόσιο φορέα, ύστερα από απόφαση του συλλογικού οργάνου που διοικεί τον φορέα αυτόν.

2. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις για την παραχώρηση ή τη διάθεση καθώς και οι συνέπειες που συνεπάγεται ή μη τήρησή τους.

Άρθρο 191.

Άνεγερση κατοικιών και διδακτηρίων.

1. Οι δήμοι και οι κοινότητες μπορούν ν' ανεγείρουν κατοικίες και να παραχωρούν τη χρήση τους, χωρίς δημοπρασία, σε άστεγους και οικονομικά αδύνατους δημότες. Οι διατάξεις του άρθρου 179 του Κώδικα εφαρμόζονται αναλόγως και στις περιπτώσεις αυτές.

2. Οι δήμοι και οι κοινότητες μπορούν επίσης ν' ανεγείρουν και να συντηρούν κάθε είδους διδακτήρια. Οι δήμοι και οι κοινότητες διατηρούν πάντοτε την κυριότητα των διδακτηρίων αυτών.

Άρθρο 192.

Επιχορηγήσεις και βοηθήματα.

1. Με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου παρέχονται χρηματικές επιχορηγήσεις σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, που έδρουν στην περιφέρεια του δήμου ή της κοινότητας και αναπτύσσουν δραστηριότητες που εξυπηρετούν άμεσα τους κατοίκους της περιοχής, μόνον εφόσον η οικονομική κατάσταση του δήμου ή της κοινότητας το επιτρέπει.

2. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και για την αντιμετώπιση έκτακτης και σοβαρής ανάγκης, επιτρέπεται να χορηγούνται στους οικονομικά αδύνατους κατοίκους είδη διαβίωσης ή περιθάλψεως, με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Με τους ίδιους όρους επιτρέπεται να χορηγούνται χρηματικά βοηθήματα στην περίπτωση αυτή, ή απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου πρέπει να εγκρίνεται από τον νομάρχη.

Άρθρο 193.

Συμβιβασμός και κατάργηση δίκης.

1. Κάθε αίτηση για συμβιβασμό ή κατάργηση δίκης, που αφορά δήμους, κοινότητες ή δημοτικά και κοινοτικά ιδρύματα ή λοιπά νομικά πρόσωπα των δήμων και κοινοτήτων, όπου υπηρετεί δικηγόρος, πριν εισαχθεί στο δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο, στο αδελφότο ή στο διοικητικό συμβούλιο, στέλνεται στον δικηγόρο για να γνωμοδοτήσει ως προς το νομικό μέρος. Συμβιβασμός ή κατάργηση δίκης, που γίνεται χωρίς αυτήν τη γνωμοδότηση, είναι αυτοδικαίως άκυρος.

2. Οι αποφάσεις του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, που αφορούν συμβιβασμό ή κατάργηση δίκης, εγκρίνονται από τον νομάρχη.

Άρθρο 194.

Δημοπρασίες.

Με διάταγμα θα καθορισθούν τα όργανα και η διαδικασία για τη διεξαγωγή των κάθε είδους δημοπρασιών, που αφορούν την εκποίηση ή την εκμίσθωση ακινήτων ή κινητών πραγμάτων των δήμων και κοινοτήτων και την αγορά ή μίσθωση εκ μέρους των δήμων και κοινοτήτων ακινήτων ή κινητών πραγμάτων που ανήκουν σε τρίτους, οι όροι για τη συμμετοχή στις δημοπρασίες αυτές, τα σχετικά με τη διακήρυξη και τη δημοσίευση καθώς και την έγκριση των αποτελεσμάτων των δημοπρασιών αυτών, έποτε η έγκριση αυτή απαιτείται από τις διατάξεις του Κώδικα, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

ΤΜΗΜΑ Γ'

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ
ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Άρθρο 195.

Τεχνικό πρόγραμμα.

1. Τα δημοτικά και κοινοτικά συμβούλια οφείλουν, δύο τουλάχιστον μήνες πριν από τη έναρξη του οικονομικού έτους, να καταρτίσουν γενικό πρόγραμμα, που περιλαμβάνει με σειρά προτεραιότητας τα έργα που πρέπει να εκτελεστούν και που ή δαπάνη τους μπορεί ν' αντιμετωπιστεί με τα κάθε είδους έσοδα του προϋπολογισμού. Η δαπάνη για κάθε έργο υπολογίζεται κατά προσέγγιση, σύμφωνα με προκαταρκτικές εκθέσεις, προμελέτες, μελέτες ή άλλα στοιχεία.

2. Αν ο δήμος ή η κοινότητα άπαρτίζεται από περισσότερους συνοικισμούς, το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο οφείλει να περιλάβει στο πρόγραμμα τα έργα που πρέπει να εκτελεστούν για κάθε συνοικισμό και να κάνει κατανομή των πιστώσεων που απαιτούνται για την εκτέλεση των έργων του προγράμματος, ανάλογα με τον επείγοντα χαρακτήρα των αναγκών του πληθυσμού και με τα εισφερόμενα έσοδα. Δεν γίνεται κατανομή των πιστώσεων, όταν το έργο εξυπηρετεί όλους τους συνοικισμούς του δήμου ή της κοινότητας.

3. Δεν επιτρέπεται η εκτέλεση έργου που δεν περιλαμβάνεται στο πρόγραμμα.

4. Τροποποίηση του προγράμματος επιτρέπεται μόνον ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

"Άρθρο 196.

Εκτέλεση έργων, προμηθειών και εργασιών.

1. Τα δημοτικά και κοινοτικά έργα, οι προμήθειες, οι εργασίες ή οι μεταφορές εκτελούνται με σύμβαση, που συνάπτεται ύστερα από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, με διαγωνισμό, σύμφωνα με όσα ορίζουν ειδικότερα οι σχετικές διατάξεις. Η κατακύρωση του διαγωνισμού εγκρίνεται από τον νομάρχη, εφόσον η αξία του αντικειμένου του διαγωνισμού υπερβαίνει τα δέκα εκατομμύρια (10.000.000) δραχμές. Επίσης εγκρίνονται από τον νομάρχη οι αποφάσεις των αρμόδιων οργάνων του δήμου ή της κοινότητας, που αφορούν συγκριτικούς πίνακες και πρωτόκολλα για τον κανονισμό νέων τιμών μονάδας, εφόσον η συμβατική δαπάνη αυξάνεται κατά είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) και πάντως πάνω από πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) δραχμές.

2. Επιτρέπεται, εξαιρετικά, ύστερα από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, να συναφθούν τέτοιες συμβάσεις χωρίς διαγωνισμό, με απευθείας ανάθεση, ή να εκτελεστούν απευθείας από το δήμο ή την κοινότητα, στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) για έργα ή πράγματα, των οποίων υπάρχει αποκλειστικότητα κατασκευής, προμήθειας ή εισαγωγής. β) για πράγματα που είναι διατιμημένα, εφόσον κρίνεται ότι δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί καλύτερη τιμή με το διαγωνισμό, γ) για έργα καλλιτεχνικά, που έχουν αξία όχι μεγαλύτερη από διακόσιες χιλιάδες (200.000) δραχμές, δ) αν ο διαγωνισμός έγινε δύο φορές, και είτε δεν έφερε αποτέλεσμα είτε οι προσφορές που έγιναν κρίθηκαν ασύμφωρες. Στην περίπτωση αυτή επιτρέπεται να γίνει η ανάθεση και σε έμπειροτέχνη, ύστερα από γνωμοδότηση του προϊσταμένου της τεχνικής υπηρεσίας του δήμου ή της κοινότητας, και αν δεν υπάρχει τέτοια υπηρεσία, της τεχνικής υπηρεσίας δήμων και κοινοτήτων της νομαρχίας, αλλά μόνον εφόσον η αξία των εργασιών που δημοπρατούνται είναι κατώτερη από το ένα εκατομμύριο (1.000.000) δραχμές, ε) αν υπάρχει ανάγκη κατεπείγουσα, που είναι αποδεδειγμένη και προέρχεται από άπρόοπτες περιστάσεις, στ) αν ο δήμος ή η κοινότητα διαθέτει ή μπορεί να μισθώσει από το δημόσιο ή από νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ανάλογο τεχνικό εξοπλισμό, ζ) αν πρόκειται για εργασίες που γίνονται δοκιμαστικά και έχουν αξία όχι μεγαλύτερη από διακόσιες χιλιάδες (200.000) δρχ. Στις συμβάσεις που γίνονται για την εκτέλεση των έργων των περιπτώσεων α', δ' και ε', πρέπει να περιλαμβάνεται το ποσοστό γενικών εξόδων, που έχει τυχόν συμφωνηθεί, και το όφελος του εργολάβου.

3. Με την απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου αιτιολογείται ειδικά η απευθείας ανάθεση ή η απευθείας εκτέλεση και καθορίζονται οι όροι της σχετικής σύμβασης. Εφόσον πρόκειται για έργο που η δαπάνη του έχει προϋπολογιστεί σε ποσό μεγαλύτερο από πέντε εκατομμύρια (5.000.000) δραχμές, απαιτείται και γνωμοδότηση του περιφερειακού συμβουλίου δημοσίων έργων του νομού.

4. Στις δημοπρασίες για την εκτέλεση δημοτικών και κοινοτικών έργων, που η δαπάνη τους έχει προϋπολογιστεί σε ποσό έως ενός εκατομμυρίου (1.000.000) δραχμών, μπορεί να μετέχουν και έμπειροτέχνες. Για τα ηλεκτρομηχανολογικά έργα εφαρμόζονται οι σχετικές ειδικές διατάξεις.

5. Ο δήμος ή η κοινότητα μπορεί, σύμφωνα με τον προϋπολογισμό του έργου, με όρο που αναγράφεται στη διακήρυξη ή στη συγγραφή υποχρεώσεων, να προμηθευθεί χωριστά τα αναγκαία υλικά, είτε με διαγωνισμό είτε απευθείας, κατά τις διακρίσεις τούτου του άρθρου, και να μεταφέρει ή να χρησιμοποιήσει μηχανήματα που είναι αναγκαία για την εκτέλεση του έργου ή να εκτελέσει απευθείας ορισμένες εργασίες.

"Άρθρο 197.

Απευθείας ενέργεια προμηθειών και ανάθεση ή εκτέλεση έργων ή εργασιών από τον δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας.

1. Ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας μπορεί, χωρίς προηγούμενη απόφαση του συμβουλίου, ύστερα από πρό-

χειρο διαγωνισμό ή και χωρίς διαγωνισμό, να συνάψει σύμβαση για την απευθείας ανάθεση ή την απευθείας εκτέλεση έργου, εργασίας ή μεταφοράς ή την διενέργεια προμήθειας, αν η αξία καθενός από αυτά δεν υπερβαίνει το ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) δραχμών. Αν πρόκειται για τους δήμους Αθηναίων, Πειραιώς και Θεσσαλονίκης, των οκτακοσίων χιλιάδων (800.000) δραχμών για τους λοιπούς δήμους και των τετρακοσίων χιλιάδων (400.000) δραχμών για τις κοινότητες. Για να γίνει προμήθεια αυτοκινήτων και μηχανημάτων δημοσίων έργων, απαιτείται προηγούμενη απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

2. Για να εφαρμοστούν όσα ορίζονται στην παράγρ. 1, απαιτείται να έχει εγγραφεί στον προϋπολογισμό εξειδικευμένη πίστωση, προορισμένη για έργο, προμήθεια, εργασία ή μεταφορά που κατονομάζεται ρητά στον προϋπολογισμό.

3. Τα ποσά που αναφέρονται στην παράγρ. 1 μπορούν να αυξάνονται κατά την εκτέλεση του έργου έως πενήντα τοις εκατό (50%), εφόσον οι προβλεπόμενες πιστώσεις αποδειχθούν ανεπαρκείς, ύστερα από απόφαση της δημοκρατικής επιτροπής ή του κοινοτικού συμβουλίου, και εφόσον υπάρχει σχετική πρόβλεψη στον προϋπολογισμό για την ενίσχυση των πιστώσεων που κρίθηκαν ανεπαρκείς.

4. Στις περιπτώσεις των προηγούμενων παραγράφων τούτου του άρθρου δεν καταβάλλεται στον ανάδοχο ποσοστό γενικών εξόδων και όφελος εργολάβου, και οι κάθε είδους φόροι, εισφορές, τέλη, κρατήσεις υπέρ τρίτων και κάθε άλλη δαπάνη βαρύνουν αυτόν.

"Άρθρο 198.

Περιορισμοί και όροι για την εκτέλεση έργων και εργασιών και την διενέργεια προμηθειών.

1. Στις περιπτώσεις του προηγούμενου άρθρου δεν επιτρέπεται η εκτέλεση των έργων, των προμηθειών και των εργασιών να είναι ποιοτικά κατώτερη ή δαπανηρότερη από την αξία που προβλέπουν οι όροι της σχετικής μελέτης. Με την επιφύλαξη της διατάξεως της παραγρ. 3 του προηγούμενου άρθρου καθώς και των περιπτώσεων αναθεωρήσεως των τιμών, κατά τις ισχύουσες διατάξεις, αν διαπιστωθεί επίπλεον διαφορά της αξίας, ή διαφορά αυτή καταλογίζεται, με απόφαση του νομάρχη, εις βάρος του δημάρχου ή προέδρου κοινότητας που εκτέλεσε το έργο ή την εργασία ή έκανε την προμήθεια, καθώς και του συνυπεύθυνου μηχανικού, που είχε την επίβλεψη.

2. Απαγορεύεται να συσταθεί από το δήμο ή την κοινότητα συνεργείο για την εκτέλεση έργου, εργασίας ή μεταφοράς. Αν την εκτέλεση αναλαμβάνει απευθείας ο δήμος ή η κοινότητα, ή χρησιμοποιήσει εργατοτεχνιτών, μηχανημάτων και μεταφορικών μέσων, γίνεται σύμφωρα με τις ανάγκες του έργου και μέσα στα όρια της μελέτης.

3. Απαγορεύεται να κατατηθεί ένα έργο που έχει προβλεφθεί και προϋπολογισθεί ως ενιαίο, εκτός αν διαπιστωθεί, με ειδική απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, ότι υπάρχει οικονομική αδυναμία για την περάτωσή του και προσδιοριστεί, ακριβώς το τμήμα που μπορεί να εκτελεστεί και να χρησιμοποιηθεί ως αυτότελες έργο.

4. Οι μελέτες των τεχνικών έργων καταρτίζονται από την τεχνική υπηρεσία του δήμου ή της κοινότητας, και όπου δεν υπάρχει τέτοια υπηρεσία, από την τεχνική υπηρεσία δήμων και κοινοτήτων της νομαρχίας. Οι μελέτες που έχουν αξία ανώτερη από είκοσι εκατομμύρια (20.000.000) δραχμές, θεωρούνται από την τεχνική υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών.

"Άρθρο 199.

Επίλυση διαφορών.

1. Οι διαφορές ανάμεσα σε ένα δήμο ή μια κοινότητα και στον εργολάβο δημοτικών ή κοινοτικών έργων, εργασιών, μεταφορών ή προμηθειών πραγμάτων που είναι χρήσιμα για την εκτέλεση έργων, λύνονται με αιτιολογημένη απόφαση του

νομάρχη, στην περιφέρεια του οποίου υπάγεται ο δήμος ή η κοινότητα. Ύστερα από γνώμη του τμήματος του περιφερειακού συμβουλίου δημοσίων έργων του νομού. Οι προθεσμίες για τη διατύπωση της γνώμης και την έκδοση της απόφασης του νομάρχη καθώς και οι συνέπειες της παραλεύσεως των προθεσμιών καθορίζονται με διάταγμα.

2. Κατά της απόφασης του νομάρχη επιτρέπεται προσφυγή στον Υπουργό Έσωτερικών, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο μηνών από του ή προσβαλλόμενης απόφαση κοινοποιήθηκε στον ενδιαφερόμενο. Ο Υπουργός Έσωτερικών, μέσα σε τρεις μήνες από του έλαβε την προσφυγή, εκδίδει αιτιολογημένη απόφαση, με την οποία κρίνει την υπόθεση από άποψη νομιμότητας και ουσίας ύστερα από γνώμη του συμβουλίου δημοτικών και κοινοτικών έργων.

3. Αν ο Υπουργός Έσωτερικών δεν εκδώσει την απόφαση μέσα στην προαναφερόμενη προθεσμία, ή κάποιος από τους ενδιαφερομένους δεν αποδεχθεί την απόφαση του Υπουργού, αρμόδιο για τη λύση της διαφοράς που δημιουργείται είναι το Έφετείο, στην περιφέρεια του οποίου εκτελούνται τα έργα. Το Έφετείο δικάζει: σε πρώτο και τελευταίο βαθμό, ύστερα από προσφυγή, που ασκείται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο μηνών, από του κοινοποιήθηκε ή απόφαση του Υπουργού Έσωτερικών ή πέρασε ή προθεσμία για την έκδοση της απόφασης αυτής.

4. Πριν υποβληθεί ή διαφορά στο Έφετείο, πρέπει να έχει εξαντληθεί ή διοικητική διαδικασία που προβλέπουν οι παράγρ. 1 και 2 τούτου του άρθρου, αλλιώς ή προσφυγή είναι απαράδεκτη.

Άρθρο 200.

Άστυνόμευση των έργων.

Η άστυνόμευση των δημοτικών και κοινοτικών έργων άσκείται από τις τεχνικές υπηρεσίες των δήμων ή κοινοτήτων, και όπου δεν υπάρχουν τέτοιες υπηρεσίες, από τις τεχνικές υπηρεσίες δήμων και κοινοτήτων των νομαρχιών.

Άρθρο 201

Γενικές διατάξεις.

Με διατάγματα διά καθοριστούν ειδικότερα τα θέματα τα σχετικά με: α) την κατάρτιση των μελετών, β) την έγκριση των μελετών έργων, προμηθειών, έργων ή μεταφορών από τα αρμόδια όργανα των δήμων και κοινοτήτων, γ) τους όρους της συμμετοχής, τις διακηρύξεις και τις δημοσιεύσεις, δ) τη διεξαγωγή των διαγωνισμών και την έγκριση των αποτελεσμάτων τους, εφόσον ή έγκριση προβλέπεται από τις διατάξεις του Κώδικα. ε) τη σύνταξη των συμβάσεων, στ) τον έλεγχο και την παρακολούθηση της εκτελέσεώς τους, ζ) τους συγκριτικούς πίνακες και τα πρωτόκολλα κανονισμού των νέων τιμών μονάδας, η) την παραλαβή των έργων και των προμηθειών, θ) τη διαδικασία της διοικητικής και δικαστικής επίλυσεως των διαφορών που δημιουργούνται, ι) την άστυνόμευση των έργων και ια) κάθε λεπτομέρεια σχετική με τις διατάξεις τούτου του κεφαλαίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

Άρθρο 202.

Απαλλοτρίωση, δουλεία, έξαγροά επιχειρήσεων.

1. Επιτρέπεται η απαλλοτριώσων αναγκαστικά χάριν των δήμων και κοινοτήτων, για λόγους δημόσιας ωφέλειας, αστικής ή αγροτικής ακίνητα ή να συσταθεί δουλεία εις βάρος τους: α) για τη διάνοξη, τη διευρύση, τη διαμόρφωση και την κατασκευή δημοτικών και κοινοτικών οδών, καθώς και οδών που συνδέουν ένα δήμο ή μία κοινότητα με εθνική ή επαρχιακή οδό και συναφών τεχνικών έργων, β) για την ύδρευση και την

εκτέλεση των έργων, που αφορούν τη συγκέντρωση, τη μεταφορά, τη διανομή και την εξουγίανση του νερού και είναι αναγκαία για την ύδρευση, γ) για την εκτέλεση έργων σχετικών με την ύδρευση, την αποξήρανση, την αποστράγγιση, τη διευθέτηση ρευμάτων, που έχουν σκοπό τη βελτίωση της γεωργικής παραγωγής ή τη διανομή της εκτάσεως που βελτιώνεται σε δημότες, που είναι ακτήμονες ή δεν έχουν επαρκή κλήρο, δ) για τη δημιουργία ή την επέκταση πλατειών, κήπων, άλσων, δενδροστοιχιών, αθλητικών γηπέδων και άλλων κοινόχρηστων χώρων, με επιβύλαξη των διατάξεων που ρυθμίζουν την κήρυξη απαλλοτριώσεων για την εφαρμογή έγκριμένων σχεδίων πόλεως, ε) για την εκτέλεση έργων σχετικών με την αποστράγγιση, τη διευθέτηση ρευμάτων, την αποχέτευση ομβρίων ή ακάθαρτων υδάτων και κάθε είδους τεχνικών έργων, που έχουν σκοπό την εξουγίανση ή τον εξωραισμό, στ) για τη λήψη και μεταφορά άμμου, λίθων και άλλων παρεμφερών υλικού, που χρησιμοποιεί για την εκτέλεση δημοτικών και κοινοτικών έργων, ζ) για την ύδρευση ή την επέκταση κοιμητηρίου, η) για τη συντήρηση ή τη διαφύλαξη ακινήτων που έχουν ιστορική ή παραδοσιακή αξία, θ) για την έναπόθεση απόρριμμάτων, ι) για την προστασία του φυσικού ή πολιτιστικού περιβάλλοντος, ια) για την κατασκευή κάθε δημοτικού ή κοινοτικού κτιριακού έργου.

2. Αναγνωρίζεται δικαίωμα προτιμήσεως υπέρ δήμων και κοινοτήτων απέναντι σε άλλους δημόσιους φορείς, σε περίπτωση έξαγροά επιχειρήσεων ή αναγκαστικής συμμετοχής σε αυτές, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 100 παράγρ. 3 έως 5 του Συντάγματος.

Άρθρο 203.

Κήρυξη της απαλλοτριώσεως και σύσταση δουλείας.

1. Η κήρυξη της απαλλοτριώσεως ή η σύσταση δουλείας γίνεται με πράξη του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, που έγκριναται από τον νομάρχη, ύστερα από γνώμη επιτροπής, που αποτελείται από τον διευθυντή της διευθύνσεως έσωτερικών της νομαρχίας, τον διευθυντή των τεχνικών υπηρεσιών και τον προϊστάμενο της τεχνικής υπηρεσίας του δήμου ή της κοινότητας, και όπου δεν υπάρχει τέτοια υπηρεσία, τον προϊστάμενο της τεχνικής υπηρεσίας δήμων και κοινοτήτων της νομαρχίας ή τους νόμιμους αναπληρωτές τους. Αν πρόκειται για απαλλοτρίωση των περιπτώσεων β' και γ' του προηγούμενου άρθρου, για να εκδοθεί ή απόφαση του νομάρχη που έγκριναται την πράξη του συμβουλίου, απαιτείται γνώμη της προαναφερόμενης επιτροπής, στην οποία μετέχει, αντί για τον διευθυντή τεχνικών υπηρεσιών, ο διευθυντής της γεωργικής υπηρεσίας ή ο νόμιμος αναπληρωτής του.

2. Σε περίπτωση που το ακίνητο που απαλλοτριώνεται ή το δικαίωμα δουλείας βρίσκεται έξω από την διοικητική περιφέρεια του δήμου ή της κοινότητας που ζητά την απαλλοτρίωση, ο νομάρχης γνωστοποιεί την πράξη απαλλοτριώσεως στο συμβούλιο του δήμου ή της κοινότητας, όπου βρίσκεται το ακίνητο ή το δικαίωμα δουλείας που πρέπει να απαλλοτριωθεί, ώστε αυτό να εκφέρει την αιτιολογημένη γνώμη του μέσα σε ένα μήνα. Αν ή προθεσμία αυτή περάσει χωρίς να έχει εκφέρει γνώμη το συμβούλιο, ή διαδικασία της απαλλοτριώσεως γίνεται και χωρίς αυτή τη γνώμη.

3. Για να εκδοθεί απόφαση που κηρύσσει αναγκαστική απαλλοτρίωση απαιτούνται: α) κτηματολογικό διάγραμμα, που εικονίζει την απαλλοτριωτέα έκταση και τις επί μέρους ιδιοκτησίες που περιλαμβάνονται σ' αυτήν, β) κτηματολογικούς πίνακες, στον οποίο φαίνονται οι εικάζόμενοι ιδιοκτήτες των ακινήτων που διά απαλλοτριώσων, το έμβλημα κάθε ακινήτου καθώς και όλα τα κύρια προσδιοριστικά στοιχεία των κατασκευών που βρίσκονται επάνω σ' αυτά.

4. Η πράξη του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου που κηρύσσει την απαλλοτρίωση καθώς και ή σχετική απόφαση του νομάρχη κοινοποιούνται με απόδειξη σε αυτούς

κατὰ τῶν ὁποίων στρέφονται, ἂν εἶναι γνωστοί. Ἄν αὐτοὶ εἶναι ἄγνωστοι, ἡ κοινοποίηση γίνεται σύμφωνα με τὶς σχετικές διατάξεις τοῦ Κώδικα Πολιτικῆς Δικονομίας.

Ἡ ἀπόφαση τοῦ νομάρχου δημοσιεύεται στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

5. Οἱ διατάξεις τοῦ βασικοῦ νόμου περὶ ἀναγκαστικῶν ἀπαλλοτριώσεων ἰσχύουν καὶ γιὰ τὶς ἀπαλλοτριώσεις πού γίνονται ὑπὲρ τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων, ἐφόσον οἱ διατάξεις τοῦ Κώδικα δὲν θίγουν τὶς διατάξεις αὐτές.

Ἄρθρο 204.

Λοιπὲς ἐπεμβάσεις στὴν ἰδιοκτησία.

1. Οἱ κύριοι ἢ κάτοχοι ἀκινήτων κτημάτων ὀφείλουν νὰ ἀνέχονται τὴ διενέργεια δοκιμαστικῶν ἐκσκαφῶν μέσα στὰ κτηματὰ τους, ἀπὸ τὸ δῆμο ἢ τὴν κοινότητα, γιὰ τὴν ἀνεύρεση ὑδάτων, τὴν καλλιέργεια ὑφιστάμενων πηγῶν ἢ τὴν τοποθέτηση σωλήνων ὑδρεύσεως, ἀρδύσεως καὶ ἀποχετεύσεως. Ἡ μετατόπιση τῶν σωλήνων ὑδρεύσεως, ἀρδύσεως καὶ ἀποχετεύσεως πού τοποθετοῦνται, γίνεται, ὕστερα ἀπὸ αἴτηση τοῦ κυρίου ἢ τοῦ κατόχου τοῦ ἀκινήτου, με ἀπόφαση τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου. Στὴν περίπτωση αὐτῆ, ἡ σχετικὴ δαπάνη ἐπιβαρύνει τὸ δῆμο ἢ τὴν κοινότητα. Ἐπίσης οἱ κύριοι ἢ κάτοχοι ἀκινήτων κτημάτων ὀφείλουν νὰ ἀνέχονται τὴν τοποθέτηση ἐνδεικτικῶν πινακίδων γιὰ τὴν κυκλοφορία καὶ τὴν ὀνοματοθεσία ὁδῶν καὶ πλατειῶν, καθὼς καὶ τὴ στήριξη φωτιστικῶν σημάτων.

2. Ἄν προκύψει ζημία ἀπὸ τὶς ἐνέργειες αὐτές, τὸ πῶς τῆς ὀφειλόμενης ἀποζημιώσεως ὀρίζεται με πρωτόκολλο, πού συντάσσεται ἀπὸ τὸν διευθυντὴ τῶν Τεχνικῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Νομαρχίας, καὶ ἡ ἀποζημίωση πού καθορίζεται ἐπιτάσσεται σύμφωνα με τὶς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 162.

3. Ὅποιος ἔχει ἔννομο συμφέρον μπορεῖ ν' ἀσκήσει στὸ Νομοκλῆς Πρωτοδικεῖο τῆς περιφέρειας τοῦ ἀκινήτου αἴτηση γιὰ αὐξηση τοῦ ποσοῦ τῆς ὀφειλόμενης ἀποζημιώσεως. Ἡ αἴτηση αὐτὴ πρέπει ν' ἀσκηθεῖ μέσα σὲ ἀνατρεπτικὴ προθεσμία 15 ἡμερῶν, ἀφ'οῦ τοῦ πρωτόκολλο κοινοποιήθηκε τὸν ἐνδιαφερόμενο με φροντίδα τῆς κοινότητος καὶ ἐκδικάζεται με τὴν διαδικασία τῶν ἀσφαλιστικῶν μέτρων.

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Ἄρθρο 205.

Σύσταση καὶ νομικὴ φύση.

1. Οἱ δήμοι καὶ οἱ κοινότητες μποροῦν νὰ συνιστοῦν δικές τους ἐπιχειρήσεις ἢ νὰ μετέχουν σὲ ἐπιχειρήσεις πού συνιστοῦν μαζί με ἄλλα νομικὰ ἢ φυσικὰ πρόσωπα ἢ σὲ ἐπιχειρήσεις πού ἤδη ὑπάρχουν: α) γιὰ τὴν ἐκτέλεση ἔργων πού ἔχουν σκοπὸ τὴν ἐξυπρέτηση τοῦ κοινῆς καθὼς καὶ γιὰ τὴν οἰκονομικὴ ἐκμετάλλευση τῶν ἔργων αὐτῶν, β) γιὰ τὴν παραγωγή ἀγαθῶν ἢ τὴν παροχὴ ὑπηρεσιῶν πού ἔχουν σκοπὸ τὴν ἐξυπρέτηση τοῦ κοινῆς, γ) γιὰ τὴν ἀνάπτυξη δραστηριοτήτων πού ἔχουν σκοπὸ τὴν πραγματοποίηση ἐσόδων.

2. Δύο ἢ περισσότεροι δήμοι ἢ κοινότητες ἢ δῆμοι καὶ κοινότητες μποροῦν νὰ συνιστοῦν κοινὲς δημοτικὲς ἢ κοινοτικὲς ἐπιχειρήσεις καὶ νὰ συμμετέχουν σὲ ὑφιστάμενες δημοτικὲς καὶ κοινοτικὲς ἐπιχειρήσεις.

3. Ἡ σύσταση δημοτικῆς ἢ κοινοτικῆς ἐπιχειρήσεως ἢ ἡ συμμετοχὴ σὲ τέτοια ἐπιχείρηση ἀποφασίζεται σύμφωνα με πλήρη οἰκονομοτεχνικὴ μελέτη, με τὴν ἀπόλυτη πλειοψηφία τῶν μελῶν τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου, καὶ ἐκδίδεται σχετικὸ διάταγμα.

4. Με τὴν ἀπόφαση τοῦ δημοτικοῦ ἢ τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου, πού ἀφορᾷ τὴ σύσταση δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν ἐπιχειρήσεων, ὀρίζονται ὁ σκοπὸς καὶ ἡ ἔδρα τῆς ἐπιχειρήσεως, οἱ λόγοι πού δικαιολογοῦν τὴ σύστασή της, οἱ βασικοὶ κα-

νόνες γιὰ τὴν ὀργάνωση, λειτουργία καὶ διαχείριση, τὰ περιουσιακὰ στοιχεῖα πού διατίθενται γι' αὐτήν, ὁ τρόπος με τὸν ὁποῖο θὰ γίνετὴ ἡ ἐκμετάλλευση τοῦ ἔργου ἢ ἡ παραγωγή τῶν ἀγαθῶν ἢ ἡ παροχὴ τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ τὰ ἐσοδα πού θὰ προκύβουν καθὼς καὶ κάθε ἀναγκαῖα λεπτομέρεια.

5. Οἱ προαναφερόμενες δημοτικὲς ἢ κοινοτικὲς ἐπιχειρήσεις ἀποτελοῦν ἰδιαίτερα νομικὰ πρόσωπα ἰδιωτικοῦ δικαίου καὶ διέπονται ἀπὸ τοὺς κανόνες τῆς ἰδιωτικῆς οἰκονομίας, ἐφόσον δὲν ὀρίζεται διαφορετικὰ ἀπὸ τὸ νόμο.

6. Ἡ συμμετοχὴ σὲ ἐπιχείρησι, πού δὲν εἶναι δημοτικὴ ἢ κοινοτικὴ, γίνεται ἐπίσης σύμφωνα με πλήρη οἰκονομοτεχνικὴ μελέτη, με ἀπόφαση τῶν δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν συμβουλίων, πού ψηφίζεται με τὴν πλειοψηφία τῆς παραγρ. 3. Με τὴν ἴδια ἀπόφαση καθορίζονται οἱ λόγοι καὶ τὸ ποσοστὸ τῆς συμμετοχῆς, τὰ περιουσιακὰ στοιχεῖα πού εἰσφέρονται, ἡ ἐκπροσώπηση τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητος στὴ διοίκηση τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ ὅλοι οἱ ὅροι τῆς συμμετοχῆς. Οἱ ἐπιχειρήσεις αὐτῆς τῆς παραγράφου λειτουργοῦν μόνο με τὴ μορφή τῆς ἀνόνητης ἐταιρείας.

Ἄρθρο 206.

Διοίκηση.

1. Οἱ δημοτικὲς ἢ κοινοτικὲς ἐπιχειρήσεις διοικοῦνται ἀπὸ ἐπιτροπὴ, πού ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν δήμαρχο ἢ τὸν πρόεδρο τῆς κοινότητος ὡς πρόεδρο, καὶ τέσσαρα ἕως δέκα μέλη, πού προέρχονται σὲ ἴσο ἀριθμὸ ἀπὸ δημοτικούς ἢ κοινοτικούς συμβούλους καὶ κατοίκους τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητος πού ἔχουν πείρα ἢ γνώσεις σχετικὲς με τὸ ἀντικείμενο τῆς ἐπιχειρήσεως. Τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ὀρίζονται μαζί με τοὺς ἀναπληρωτές τους ἀπὸ τὸ δημοτικὸ ἢ κοινοτικὸ συμβούλιο. Ἡ θητεία τῆς ἐπιτροπῆς ἀκολουθεῖ τὴ θητεία τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου καὶ λήγει με τὴν ἐγκατάσταση τῶν νέων μελῶν. Τὸ δημοτικὸ ἢ κοινοτικὸ συμβούλιο ὀφείλει νὰ ὀρίσει νέα μέλη τῆς ἐπιτροπῆς, μέσα σὲ τρεῖς μῆνες ἀπὸ τὴν ἐγκατάσταση τῶν νέων δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἀρχῶν. Ἄν παραλείψει νὰ τὰ ὀρίσει, τὰ μέλη ὀρίζονται ἀπὸ τὸν δήμαρχο ἢ τὸν πρόεδρο τῆς κοινότητος. Τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς μποροῦν ν' ἀντικατασταθοῦν κατὰ τὴ διάρκεια τῆς θητείας τους, με ἀπόφαση τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου, πού λαμβάνεται με τὴν πλειοψηφία τοῦ συνόλου τῶν μελῶν του, γιὰ ἀπορῶντα λόγο, σχετικὸ με τὴ λειτουργία τῆς ἐπιχειρήσεως.

2. Τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι μεταξὺ τους συγγενεῖς ἐξ αἵματος ἢ ἀγχιστείας ἕως καὶ τρίτου βαθμοῦ, οὔτε νὰ εἶναι με ὁποιαδήποτε μορφή ἐργολάβοι ἢ προμηθευτές τῆς ἐπιχειρήσεως ἢ μέλη τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου ἢ ὑπάλληλοι ὁμοειδούς ἐπιχειρήσεως.

3. Ἡ ἐπιτροπὴ ἐκλέγει ἀνάμεσα στὰ μέλη τῆς ἀντιπρόεδρο, ὁ ὁποῖος ἀναπληρῶνει τὸν πρόεδρο σὲ περίπτωση ἀπουσίας ἢ κωλύματος.

4. Ὁ δήμαρχος μπορεῖ ν' ἀναθέτει σ' ἓνα ἐοχθὸ δήμαρχο τὴν ἀσκηση τῶν καθηκόντων του ὡς πρόεδρου, γιὰ χρονικὸ διάστημα ὄχι μικρότερο ἀπὸ ἓνα ἔτος.

5. Οἱ διατάξεις τῆς παραγρ. 5 τοῦ ἀρθροῦ 80 ἐφαρμόζονται καὶ σ' αὐτὴν τὴν περίπτωση.

6. Στὸν πρόεδρο τῆς ἐπιτροπῆς μποροῦν νὰ καταβάλλονται, γιὰ τὶς ὑπηρεσίες πού παρέχει στὴν ἐπιχείρηση, ἐξόδα παραστάσεως, πού ὀρίζονται με ἀπόφαση τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου, ὕστερα ἀπὸ πρόταση τῆς διοικήσεως ἐπιτροπῆς τῆς ἐπιχειρήσεως. Στὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς μπορεῖ νὰ καταβάλλεται ἀποζημίωση, γιὰ τὴ συμμετοχὴ τους στὶς συνεδριάσεις της, κατὰ τὴν ἴδια διαδικασία.

Ἄρθρο 207.

Ἀρμοδιότητες τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ προέδρου.

1. Ἡ ἐπιτροπὴ, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς περιπτώσεις γιὰ τὶς ὁποῖες, τὸ δημοτικὸ ἢ κοινοτικὸ συμβούλιο εἶναι ἀρμόδιο, σύμφωνα με τὶς διατάξεις τοῦ Κώδικα, ἢ ἔχει ἐπιφυλάξει στὸν ἐαυ-

τό του την άρμοδιότητα με τη συστατική πράξη, διοικεί και διαχειρίζεται τις υποθέσεις που αφορούν την επιχείρηση, και ιδίως: α) διορίζει και απολύει το υπαλληλικό και εργατοτεχνικό προσωπικό και αποφασίζει για όλες τις μεταβολές της ύπηρεσιακής του καταστάσεως, β) ψηφίζει τον προϋπολογισμό και τον ισολογισμό και καταρτίζει την έκθεση πεπραγμένων στο τέλος κάθε διαχειριστικής χρήσεως, γ) καθορίζει, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, τις τιμές και τους όρους για τη διάθεση των προϊόντων της επιχείρησης ή για τη χρήση των υπηρεσιών της, δ) εγκρίνει τις μελέτες έργων και προμηθειών και αποφασίζει για τον τρόπο της εκτελέσεώς τους, ε) εγκρίνει την αγορά και τη μίσθωση ακινήτων που είναι χρήσιμα στην επιχείρηση, στ) εξουσιοδοτεί τον πρόεδρο να άσκει κάθε εσήθημα ή ένδικο μέσο καθώς και όλες τις διοικητικές προσφυγές, να έπάγει, να άντεπάγει και να δίνει όρκο, ζ) γνωμοδοτεί για όλα τὰ θέματα που αφορούν την επιχείρηση, έφσον τὰ θέματα αυτά άνήκουν στην αποφασιστική άρμοδιότητα του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

2. Η άρμοδιότητα της περιπτώσεως α' της προηγούμενης παραγράφου μπορεί να μεταβιβασθεί ολόκληρη ή εν μέρει, με απόφαση της έπιτροπής, στον πρόεδρό της ή στον διευθυντή της επιχείρησης που τυχόν προβλέπεται από τον κανονισμό, ή σε άνωτατο ή άνωτερο υπάλληλό της.

3. Όλες τις αποφάσεις της ή έπιτροπή τις στέλνει χωρίς καθυστέρηση στο δήμο ή στην κοινότητα, στον όποιο άνήκει ή επιχείρηση ή που συμμετέχει στην επιχείρηση.

4. Ο πρόεδρος της έπιτροπής εκπροσωπεί την επιχείρηση δικαστικώς και έξωδίκως σε όλες τις σχέσεις της. Σε περιπτώσεις, που είναι επείγουσες κατά την κρίση του, ό πρόεδρος άσκει όλα τὰ αναγκαία ένδικα βοηθήματα ή μέσα καθώς και τις διοικητικές προσφυγές.

*Άρθρο 208.

Διαχείριση.

1. Η διαχείριση των επιχείρησης γίνεται σύμφωνα με ιδιαίτερο προϋπολογισμό έσδων και έξόδων και είναι άνεξάρτητη από την ύπόλοιπη δημοτική ή κοινοτική διαχείριση.

2. Το οικονομικό έτος της διαχείρισεως των επιχείρησης άντιστοιχεί στο οικονομικό έτος της δημοτικής ή κοινοτικής διαχείρισεως.

3. Το περίσσευμα που προκύπτει από τη διαχείριση, μετά τη δημιουργία του απαραίτητου αποθεματικού, μπορεί να διατεθεί για τη θελίωση ή την επέκταση των έγκαταστάσεων της επιχείρησης ή για να εκτελεσθούν κοινωφελή έργα στο δήμο ή στην κοινότητα, με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

*Άρθρο 209.

Ταμιακή ύπηρεσία και διαχειριστικός έλεγχος.

1. Η ταμιακή ύπηρεσία των επιχείρησης είναι άνεξάρτητη από τη δημοτική ή την κοινοτική.

2. Ο τακτικός διαχειριστικός έλεγχος των επιχείρησης γίνεται από δύο έλεγκτές, που επιλέγονται άνάμεσα σε υπαλλήλους τραπεζών ή δημόσιους υπαλλήλους ΑΤ κλάδου και διορίζονται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο στην άρχη κάθε οικονομικού έτους. Με την ίδια απόφαση όρίζεται και ή άμοιβή τους.

3. Με απόφαση του νομάρχη, έφσον συντρέχει ειδική περίπτωση, μπορεί να ένεργείται έκτακτος διαχειριστικός έλεγχος της επιχείρησης από όρκωτους λογιστές, που όρίζονται από τον νομάρχη. Με την ίδια απόφαση όρίζεται και ή άμοιβή τους.

*Άρθρο 210.

Έποπτεία των επιχείρησης.

1. Το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο εγκρίνει τις αποφάσεις της έπιτροπής τις σχετικές με τὰ ακόλουθα θέματα: α) την ψήφιση του προϋπολογισμού της επιχείρησης, β) την έκποίηση ακινήτων ή την επιβάρυνσή τους με έμπράγματα δικαίωμα, γ) τη συναψη δανείων για συνολικό ποσό άνωτερο από ένα εκατομμύριο (1.000.000) δραχμές και δ) την επέκταση των έγκαταστάσεων της επιχείρησης.

2. Το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο εγκρίνει τον ισολογισμό και την έκθεση των πεπραγμένων, και μπορεί να αποφασίσει την διενέργεια έκτακτου διαχειριστικού και ταμιακού έλέγχου από τὰ πρόσωπα που όρίζονται κατά την παράγρ. 2 του προηγούμενου άρθρου.

3. Οι αποφάσεις του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, που αναφέρονται στις προηγούμενες παραγράφους, ύποβάλλονται στον νομάρχη για έλεγχο.

*Άρθρο 211.

Κανονισμοί.

1. Με κανονισμούς, που συντάσσονται από την έπιτροπή και εκδίδονται με αποφάσεις του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, οι όποιες δημοσιεύονται στην Έφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίζονται κάθε φορά τὰ σχετικά με την όργάνωση, τη λειτουργία και τη διαχείριση των επιχείρησης.

2. Με κανονισμούς που εκδίδονται σύμφωνα με την παρ. 1, και εγκρίνονται με απόφαση του νομάρχη και δημοσιεύονται στην Έφημερίδα της Κυβερνήσεως, όρίζονται ό τρόπος προσλήψεως και τὰ προσόντα του προσωπικού της επιχείρησης, τὰ θέματα τὰ σχετικά με την κατάστασή του καθώς και το άνωτατο όριο του αριθμού του προσωπικού κατά κατηγορίες.

3. Το προσωπικό των επιχείρησης συνδέεται με τις επιχείρησεις με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, και έχει την άστική ευθύνη των δημοτικών και κοινοτικών υπαλλήλων.

*Άρθρο 212.

Διάλυση.

Οι επιχείρησεις διαλύονται με τον τρόπο που έχουν συσταθεί, και ή περιουσία τους περιέχεται στο δήμο ή στην κοινότητα που τις έχει συστήσει.

*Άρθρο 213.

Λειτουργία επιχείρησης στις όποιες συμμετέχουν περισσότεροι δήμοι ή κοινότητες.

1. Οι επιχείρησεις που συνιστώνται σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 205 του Κώδικα, διέπονται από τις ακόλουθες ειδικές διατάξεις, ένω κατά τὰ λοιπά εφαρμόζονται οι γενικές διατάξεις του κεφαλαίου που αφορά τις επιχειρήσεις.

2. Η έδρα της επιχείρησης όρίζεται με το ιδρυτικό της διάταγμα, σε συνάρτηση με το σκοπό της επιχείρησης.

3. Μέλη της διοικούσας έπιτροπής της επιχείρησης είναι, εκτός από τον πρόεδρο, δήμαρχοι ή πρόεδροι κοινότητων ή δημοτικοί ή κοινοτικοί συμβούλιοι και δημότες των δήμων και των κοινότητων που συμμετέχουν, σε ίσο αριθμό. Ο αριθμός των μελών αυτών και ό τρόπος που ύποδεικνύονται από τὰ δημοτικά και κοινοτικά συμβούλια των δήμων και κοινότητων που μετέχουν στην επιχείρηση, καθορίζεται με τις αποφάσεις που αφορούν τη σύσταση της επιχείρησης, χωρίς να είναι αναγκαίο να εκπροσωπείται στην έπιτροπή κάθε δήμος ή κοινότητα με δικό της εκπρόσωπο. Πρόεδρος της έπιτροπής είναι το πρόσωπο που όρίζει ό δήμος ή ή κοινότητα που έχει το μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής. Αντιπρόεδρος εκλέγεται από την έπιτροπή ένα από τὰ μέλη της.

*Άρθρο 214.

Μικρές επιχειρήσεις.

Τῆ διοίκηση μικρῶν ἐπιχειρήσεων μπορεί ν' ἀσκεῖ τὸ δημοτικὸ ἢ κοινοτικὸ συμβούλιο, ὕστερα ἀπὸ ἀπόφασή του πού ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸν νομάρχην. Τὰ ἔσοδα καὶ τὰ ἔξοδα τῶν ἐπιχειρήσεων αὐτῶν καταχωρίζονται σὲ ἰδιαίτερα κεφάλαια καὶ ἄρθρα τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ προϋπολογισμοῦ.

ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟ

ΤΕΛΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΤΜΗΜΑ Α'

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

*Άρθρο 215.

Ἄρμοδιότητα γιὰ τὴν ἔκδοση διαταγμάτων.

Στὶς περιπτώσεις ὅπου προβλέπεται ἡ ἔκδοση διατάγματος, τὸ διάταγμα αὐτὸ ἐκδίδεται μὲ πρόταση τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑσωτερικῶν, ἂν δὲν ὀρίζεται διαφορετικὰ στὸν Κώδικα.

*Άρθρο 216.

Διοικητικὸ δικαστήριον ὁρίων.

Τὸ ἄρθρο 12 Ν.Δ. 2888/1954, ὅπως ἔχει τροποποιηθεῖ μὲ τὸ ἄρθρο 23 τοῦ Ν.Δ. 3777/1957 καὶ ἔχει ἐπαναφερθεῖ σὲ ἰσχύ μὲ τὸν νόμο 180/1975, καὶ ὅπως ἔχει κωδικοποιηθεῖ μὲ αὐξοῦντα ἀριθμὸ 14 μὲ τὸ Π.Δ. 933/1975, διατηρεῖ τὴν ἰσχύ του καὶ τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς:

1. Σὲ κάθε νομὸ λειτουργεῖ διοικητικὸ δικαστήριον ὁρίων.
2. Τὸ δικαστήριον αὐτὸ ἀποτελεῖται: α) ἀπὸ τὸν πρόεδρο τοῦ Πρωτοδικείου, στὴν περιφέρεια τοῦ ὁποῖου ὑπάγονται οἱ ἐνδιαφερόμενοι δῆμοι ἢ κοινότητες, ὡς πρόεδρο, β) ἀπὸ τὸν διευθυντὴ ἑσωτερικῶν τῆς νομαρχίας, πού ἀναπληρώνεται ἀπὸ ἕναν ὑπάλληλο τῆς ἴδιας διευθύνσεως, τοῦ κλάδου ΑΤ1 μὲ βαθμὸ 50 ἢ 40, καὶ πού ὀρίζεται ἀπὸ τὸν νομάρχην, γ) ἀπὸ τὸν διευθυντὴ τεχνικῶν ὑπηρεσιῶν τῆς νομαρχίας, πού ἀναπληρώνεται ἀπὸ τὸν νόμιμο ἀναπληρωτὴ του καὶ δ) ἀπὸ δύο ἐκπροσώπους τῆς τοπικῆς ἐνώσεως δήμων καὶ κοινοτήτων, δημάρχους ἢ πρόεδρους κοινότητος, πού ὑποδεικνύονται μαζί μὲ τοὺς ἀναπληρωτὴς τους κάθε διετία ἀπὸ τῆς διοικούσας ἐπιτροπῆς τῆς ἐνώσεως. Ἄν οἱ τοπικὲς ἐνώσεις δήμων καὶ κοινοτήτων ἀρνοῦνται νὰ ὑποδείξουν τοὺς δημάρχους ἢ πρόεδρους κοινοτήτων καὶ τοὺς ἀναπληρωτὴς τους πού θὰ εἶναι μέλη τοῦ δικαστηρίου, τοὺς ὀρίζει ὁ νομάρχης. Τὰ καθήκοντα τοῦ γραμματέα ἐκτελεῖ ἕνας ὑπάλληλος τῆς διευθύνσεως ἑσωτερικῶν, πού ὀρίζεται ἀπὸ τὸν νομάρχην.
3. Ἄν οἱ δῆμοι ἢ οἱ κοινότητες ὑπάγονται σὲ περισσότερα Πρωτοδικεῖα τοῦ ἴδιου νομοῦ, ὁ νομάρχης ὀρίζει τὸ ἀρμόδιον Πρωτοδικεῖο. Ἄν ὑπάγονται σὲ περισσότερους νομούς, ὁ πρόεδρος τοῦ Πρωτοδικείου, ὁ διευθυντὴς ἑσωτερικῶν τῆς νομαρχίας, ὁ διευθυντὴς τεχνικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ ὁ γραμματέας ὀρίζονται ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸ Ἑσωτερικῶν, καὶ ἡ διοικούσα ἐπιτροπὴ τῆς τοπικῆς ἐνώσεως κάθε νομοῦ ὀρίζει ἀπὸ ἕναν δήμαρχο ἢ πρόεδρο κοινότητος.

Ἡ διάταξη τοῦ δευτέρου ἐδαφίου τῆς προηγούμενης παραγράφου ἐφαρμόζεται ἀναλόγως.

4. Τὰ σχετικὰ μὲ τὸν ὀρισμὸ δικασίμων τοῦ δικαστηρίου, τὴν κλήση τῶν ἐνδιαφερομένων, τὴν συνεδρίασή του, τὴν ἐπιτόπια ἔρευνα, τὴν κοινοποίηση τῆς ἀποφάσεως, καθὼς καὶ κάθε ἄλλη λεπτομέρεια σχετικὴ μὲ τὴ λειτουργία τοῦ δικαστηρίου καθορίζονται μὲ διάταγμα.

5. Ὄσπου ν' ἀποφασίσαι ὀριστικὰ τὸ δικαστήριον, ἰσχύει ἡ ἀπόφαση τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ἁρθροῦ 14 τοῦ Κώδικα γιὰ τὸν καθορισμὸ τῶν ὁρίων.

6. Τὸ δικαστήριον μπορεί, αὐτεπαγγέλτως ἢ ὕστερα ἀπὸ αἰτιολογημένη κίτηση τοῦ νομάρχην, νὰ διορθώσῃ τὶς ἀποφάσεις του μέσα σ' ἕνα ἐξάμηνο ἀπὸ τὴν ἔκδοσή τους, στὴν περίπτωση πού πιστοποιοῦνται προφανεῖς παραλείψεις ἢ σφάλματα στὴν περιγραφή τῶν ὁρίων. Στὴν περίπτωση αὐτῆ ἡ ἀπόφαση πρέπει νὰ εἶναι ὁμόφωνη.

*Άρθρο 217.

Πληθυσμὸς.

Γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων τοῦ Κώδικα, ὅπου γίνεται λόγος γιὰ τὸν πληθυσμὸ λαμβάνεται ὑπόψη ὁ πραγματικὸς πληθυσμὸς, ὅπως ἐμφανίζεται στοὺς ἐπίσημοις πίνακες τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς τελευταίας ἀπογραφῆς τοῦ πληθυσμοῦ πού ἔχουν δημοσιευθεῖ στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

*Άρθρο 218.

Ρύθμιση τῆς σταθμεύσεως ὀχημάτων.

Ἡ ἀρμοδιότητα, πού προβλέπεται στὸ ἄρθρο 23 περίπτ. 11, ἀσκεῖται ὕστερα ἀπὸ γνώμη τῆς ἀρμόδιας ἀστυνομικῆς ὑπηρεσίας, πού παρέχεται μέσα σ' ἕνα μῆνα ἀφότου ἡ ἀστυνομικὴ αὐτὴ ὑπηρεσία ἔλαβε τὸ σχετικὸ ἐρώτημα τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητος.

*Άρθρο 219.

Ἐκτέλεση εἰδικῶν καθήκοντων τῶν δημάρχων καὶ προέδρων κοινοτήτων.

1. Ὁ δήμαρχος ἢ ὁ πρόεδρος κοινότητος ὀφείλει ν' ἀσκεῖ τὰ καθήκοντα ὀργάνου τοῦ κράτους ἢ ἄλλου δημοσίου φορέα, πού ἐπιβάλλονται ρητὰ μὲ νόμο. Ἄν ἀρνεῖται ἢ ἀμελεῖ, ὁ νομάρχης μπορεί ν' ἀναθέσει τὴν ἐκτέλεση τῶν καθήκοντων αὐτῶν σὲ δημοσίον ὑπάλληλο.

2. Οἱ δαπάνες τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητος, πού δημιουργοῦνται ἀπὸ τὴν ἐκτέλεση τῶν καθήκοντων τῆς προηγούμενης παραγράφου, ἐπιβαρύνουν τὸ κράτος ἢ τὸν οἰκείον δημοσίον φορέα.

*Άρθρο 220.

Συμμετοχὴ ἐκπροσώπων τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων σὲ συλλογικὰ ὄργανα.

Οἱ ἐκπρόσωποι τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων στὶς περιπτώσεις τῶν ἁρθρῶν 8 παρ. 1, 11 παράγρ. 1, 12 παράγρ. 2, 27 παράγρ. 5 ἐδαφ. α', 121 παράγρ. 2 καὶ 124 παράγρ. 1, ὀρίζονται μέσα σ' ἕνα μῆνα τὸ ἀργότερο, ἀφότου ἐγκαιροποιθοῦν οἱ νέες δημοτικὲς καὶ κοινοτικὲς ἀρχὲς ἢ ἐκλεγθοῦν τὰ μέλη τῶν διοικουσῶν ἐπιτροπῶν τῶν τοπικῶν ἐνώσεων καὶ τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τῆς Κεντρικῆς Ἐνώσεως. Ἡ θητεία τῶν ἐκπροσώπων αὐτῶν ἀκολουθεῖ τὴ δημοτικὴ ἢ κοινοτικὴ περίοδο καὶ λήγει, σὲ κάθε περίπτωση, μόλις ὀριστοῦν οἱ νέοι ἐκπρόσωποι. Ἄν ἡ θέσις τῶν ἐκπροσώπων αὐτῶν μείνει κενὴ κατὰ τὴ διάρκειαν τῆς θητείας τους, γιὰ ὁποιοδήποτε λόγο, καὶ δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ ὀριστοῦν νέοι ἐκπρόσωποι, ἢ δὲν ὀριστοῦν μέσα σ' ἕνα μῆνα ἀφότου τὰ ὄργανα πού εἶναι ἀρμόδια νὰ τοὺς ὀρίσουν ἔλαβαν τὸ σχετικὸ ἐρώτημα, τότε τὰ ὄργανα πού προβλέπουν οἱ προαναφερόμενες διατάξεις λειτουργοῦν νόμιμα καὶ χωρὶς τῆς συμμετοχῆς ἐκπροσώπων τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων.

*Άρθρο 221.

Ἀποζημιώσεις τῶν μελῶν τῶν ἐπιτροπῶν καὶ τῶν συμβουλίων.

Ὁ πρόεδρος, τὰ μέλη καὶ ὁ γραμματέας ὄλων τῶν συμβουλίων καὶ τῶν ἐπιτροπῶν πού εἰδικὰ προβλέπει ὁ Κώδικας, παρέχουν τὶς ὑπηρεσίες τους σὲ ὄρες πού δὲν εἶναι ἐργάσιμες. Τοὺς χορηγεῖται ἀποζημίωση κατὰ συνεδρίαση, πού ὀρίζεται σύμφωνα μὲ τὶς διατάξεις πού ἰσχύουν κάθε φορὰ γιὰ τὶς ἀμοιβὰς μελῶν συμβουλίων καὶ ἐπιτροπῶν.

*Άρθρο 222.

Όδοιπορικά έξοδα και αποζημιώσεις μελών της επιτροπής και του διοικητικού δικαστηρίου όριων.

1. Στά μέλη της επιτροπής του άρθρου 14 και στα μέλη του δικαστηρίου όριων καθώς και στον γραμματέα χορηγούνται οδοιπορικά έξοδα και αποζημίωση για κάθε συνεδρίαση, που όρίζονται με απόφαση του Υπουργού Έσωτερικών.

2. Τα οδοιπορικά έξοδα, οι αποζημιώσεις και οι δαπάνες λειτουργίας της επιτροπής και του δικαστηρίου όριων επιβαρύνουν τους ενδιαφερόμενους δήμους και κοινότητες και κατανέμονται μεταξύ τους με απόφαση του νομάρχη.

*Άρθρο 223.

Γενικές διατάξεις για τις επιδόσεις, κοινοποιήσεις και δημοσιεύσεις.

1. Οί επιδόσεις ή κοινοποιήσεις πράξεων των δημοτικών ή κοινοτικών αρχών που προβλέπονται από τον Κώδικα γίνονται από όργανα της δημοτικής, κοινοτικής ή δημοσίας υπηρεσίας, με το ταχυδρομείο με απόδειξη, ή με τηλεγράφημα με απόδειξη.

2. Οί δημοσιεύσεις, εφόσον δεν όρίζεται διαφορετικά, γίνονται με τοιχοκόλληση στην έξωθυρα ή σε άλλο μέρος του δημοτικού ή κοινοτικού καταστήματος που είναι προορισμένο γι' αυτόν τον σκοπό. Για τις δημοσιεύσεις αυτές συντάσσεται αποδεικτικό εμπρός σε δύο μάρτυρες.

*Άρθρο 224.

Διατήρηση διατάξεων που προβλέπουν την παραχώρηση ακινήτου σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοικήσεως.

Κάθε ειδική διάταξη, που προβλέπει την παραχώρηση εκ μέρους του δημοσίου ή άλλων νομικών προσώπων ακινήτων κτημάτων κάθε είδους στους δήμους, στις κοινότητες, στα ιδρύματα και στα άλλα νομικά πρόσωπα των δήμων και κοινοτήτων διατηρεί την ισχύ της.

*Άρθρο 225.

Φορολογικές απαλλαγές, ατέλειες, προνόμια.

Οί δήμοι και οί κοινότητες, τὰ δημοτικά και κοινοτικά ιδρύματα, και τὰ λοιπά δημοτικά και κοινοτικά νομικά πρόσωπα, οί σύνδεσμοι δήμων και κοινοτήτων και οί αποκλειστικά άμιγείς δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις απαλλάσσονται από κάθε δημόσιο, δημοτικό, κοινοτικό ή λιμενικό φόρο, άμεσο ή έμμεσο, δασμό, τέλος, χαρτόσημο, δικαστικό ένσημο και εισφορά ύπέρ όποιουδήποτε ταμείου, από κρατήσεις, από κάθε ταχυδρομικό τέλος και από κάθε δικαστικό τέλος στις δίκες τους. Επίσης έχουν όλες άνεξαιρέτως τις ατέλειες και τὰ δικαστικά, διοικητικά και δικονομικά προνόμια που παρέχονται στο δημόσιο. Δέν απαλλάσσονται από τον εισαγωγικό δασμό ύπέρ του δημοσίου τὰ έπιβατικά αυτοκίνητα που εισάγουν οί οργανισμοί αυτοί, τὰ καύσιμα και τὰ λιπαντικά.

*Άρθρο 226.

Αναπροσαρμογή χρηματικών όριων και ποσών.

Τὰ χρηματικά όρια και τὰ ποσά που όρίζονται στον Κώδικα αύξομειώνονται με απόφαση του Υπουργού Έσωτερικών, που δημοσιεύεται στην Έφημερίδα της Κυβερνήσεως.

*Άρθρο 227.

Χρηματικά πρόστιμα.

Χρηματικά πρόστιμα ή χρηματικές ποινές που επιβάλλονται έξαιτίας ποινικής καταδίκης, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγρ. 3 του άρθρου 26, της παραγρ. 3 του άρθρου 33 και της παραγρ. 3 του άρθρου 187 του Κώδικα, καθώς και χρηματικά πρόστιμα που επιβάλλονται σε βάρος των όργάνων της τοπικής αυτοδιοικήσεως έξαιτίας πειθαρχικής τιμωρίας τους, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Κώδικα, καθώς και τὰ τέλη της πειθαρχικής διαδικασίας, εισπράττονται από το δημόσιο ταμείο και αποδίδονται στο δήμο ή στην κοινότητα.

*Άρθρο 228.

Άμειβή πληρεξουσίων δικηγόρων.

1. Οί πληρεξούσιοι δικηγόροι, που διορίζονται από δήμο ή κοινότητα, άμειβονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα περί δικηγόρων που ισχύουν κάθε φορά. Η άμειβή τους μπορεί να έλαττωθεί, με απόφαση του δικαστηρίου που δικάζει πίνακα άμοιβών τους, έως το πενήντα τοίς εκατό των κατωτάτων όριων που όρίζονται στον Κώδικα αυτόν, ύστερα από εκτίμηση της οικονομικής καταστάσεως του δήμου ή της κοινότητας, που έχει διορίσει τον δικηγόρο.

2. Τὰ δικαστήρια μπορούν να καθορίζουν το ποσό της δικαστικής δαπάνης που επιδικάζεται σε βάρος ή ύπέρ δήμων και κοινοτήτων, σε ποσό που φάνει έως τὰ πενήντα τοίς εκατό των κατωτάτων όριων που όρίζονται από τον Κώδικα περί Δικηγόρων.

*Άρθρο 229.

Διατάξεις που καταργούνται ή διατηρούνται.

1. Κάθε διάταξη, γενική ή ειδική, που είναι αντίθετη με τις διατάξεις του Κώδικα ή ρυθμίζει διαφορετικά τὰ θέματα που διέπει ο Κώδικας, καταργείται.

2. Καταργείται ο Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας που κυρώθηκε με το άρθρο μόνο του Ν.Δ. 2888/1954, όπως έχει τροποποιηθεί κάθε φορά και έχει επαναφερθεί σε ισχύ με τον Ν. 180/1975 και έχει κωδικοποιηθεί με το Π.Δ. 933/1975, εκτός από τὰ άρθρα 14, όπως τροποποιείται με το άρθρο 216 τούτου του Κώδικα, 45 παράγραφ. 4 έδαφ. 2 και 144 του ίδιου Π. Δ/τος, όπως έχει άντικατασταθεί με το άρθρο 3 του Ν. 737/1977.

*Άρθρο 230.

Έκδοση διαταγμάτων — ισχύς διαταγμάτων που έχουν εκδοθεί σύμφωνα με τις προϊσχύουσες διατάξεις.

1. Με διάταγμα καθορίζεται κάθε λεπτομέρεια, που είναι αναγκαία για την εκτέλεση διατάξεων του Κώδικα.

2. Όπου να εκδοθούν τὰ διατάγματα που προβλέπει ο Κώδικας, εφαρμόζονται τὰ διατάγματα που έχουν εκδοθεί για την εκτέλεση των αντίστοιχων διατάξεων που ισχύουν πριν από τον Κώδικα, εφόσον το περιεχόμενό τους δέν είναι αντίθετο προς τις διατάξεις του Κώδικα.

ΤΜΗΜΑ Β'
ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 231.

Υφιστάμενοι δήμοι και κοινότητες που δεν συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις του Κώδικα.

1. Οι δήμοι, που δεν συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις του άρθρου 2, μπορούν να καταργηθούν μέσα σε προθεσμία τριών ετών από τον αρχισυντάκτη του Κώδικα, με διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών ύστερα από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

2. Οι κοινότητες, που κατά την έναρξη της ισχύος του Κώδικα δεν συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις του άρθρου 3, εξακολουθούν να υπάρχουν, με επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 4 και 46 του Κώδικα.

Άρθρο 232.

Εφαρμογή των διατάξεων για τους βοηθούς δημάρχου, τη διαίρεση δήμων σε διαμερίσματα, του δημοτικού συμβουλίου σε τμήματα, καθώς και τον αριθμό των μελών του δημοτικού και κοινοτικού συμβουλίου και της δημοκρατικής επιτροπής.

1. Οι διατάξεις του παρόντος, οι σχετικές με τους βοηθούς δημάρχου και τη διαίρεση δήμων σε διαμερίσματα, εφαρμόζονται από τον αρχισυντάκτη του Κώδικα, εφόσον το δημοτικό συμβούλιο λάβει σχετική απόφαση, με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του. Αν δεν ληφθεί τέτοια απόφαση, οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται από τον εγκατασταθούν οι δημοτικές αρχές, που ε' αναδειχθούν στις πρώτες εκλογές μετά την έναρξη της ισχύος του Κώδικα.

2. Οι διατάξεις των άρθρων 28 παράγρ. 2, 29 παράγρ. 2 και 3, και 96, οι σχετικές με τον αριθμό των μελών του δημοτικού και κοινοτικού συμβουλίου και της δημοκρατικής επιτροπής και της διαίρεσης του δημοτικού συμβουλίου σε τμήματα, εφαρμόζονται για τις δημοτικές και κοινοτικές αρχές που ε' αναδειχθούν στις πρώτες εκλογές μετά την έναρξη της ισχύος του Κώδικα.

Άρθρο 233.

Ρύθμιση εντόκων χρηματικών υπολοίπων.

Με διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, μέσα σε προθεσμία δύο ετών από την έναρξη της ισχύος του Κώδικα, καθορίζεται η έντοκη παρακατάθεση των ταμιακών υπολοίπων κάθε δήμου ή κοινότητας σε πιστωτικό ίδρυμα καθώς και ο τρόπος που θα τηρούνται και θα διακινούνται οι σχετικοί λογαριασμοί. Οι τόκοι περιέρχονται στο δήμο ή στην κοινότητα.

Άρθρο 234.

Όρισμός εκπροσώπων δήμων και κοινοτήτων σε συλλογικά όργανα.

Οι εκπρόσωποι των δήμων και κοινοτήτων, που προβλέπουν οι διατάξεις των άρθρων 8 παράγρ. 1, 11 παράγρ. 1, 12 παράγρ. 2, 27 παράγρ. 5 εδάφ. α', 121 παράγρ. 2 και 124 παράγρ. 1, ορίζονται, για την πρώτη εφαρμογή του Κώδικα, μέσα σε δύο μήνες από τον αρχισυντάκτη ή ισχύος του. Ωσπου να οριστούν οι εκπρόσωποι των δήμων και κοινοτήτων, τα όργανα που προβλέπουν οι προαναφερόμενες διατάξεις λειτουργούν και χωρίς τη συμμετοχή των εκπροσώπων αυτών.

Άρθρο 235.

Προσαρμογή των διατάξεων δημοτικών ή κοινοτικών ιδρυμάτων και νομικών προσώπων, που ήδη λειτουργούν, προς τις διατάξεις του Κώδικα.

1. Οι διατάξεις του Κώδικα που ίσχυε προηγουμένως, οι οποίες αφορούν τον τρόπο διοικήσεως και το χρόνο της θητείας των συλλογικών οργάνων, που διοικούν τα δημοτικά ή κοινοτικά ιδρύματα και τα λοιπά δημοτικά ή κοινοτικά πρόσωπα, εξακολουθούν να ισχύουν, ως προς τα ιδρύματα και τα νομικά πρόσωπα που λειτουργούν, επί ένα έτος ακόμη μετά την έναρξη της ισχύος του Κώδικα.

2. Οι δήμοι και οι κοινότητες, με απόφαση των συμβουλίων τους, που λαμβάνεται μέσα στο προαναφερόμενο ετήσιο χρονικό διάστημα, οφείλουν να προσαρμόσουν τις διατάξεις των προηγούμενων αποφάσεών τους, που αφορούν τη σύσταση δημοτικών ή κοινοτικών ιδρυμάτων και νομικών προσώπων, προς τις διατάξεις του Κώδικα.

Άρθρο 236.

Λειτουργία δημοτικών και κοινοτικών ιδρυμάτων, νομικών προσώπων, συνδέσμων και επιχειρήσεων που έχουν συσταθεί με ειδικούς νόμους.

1. Δημοτικά και κοινοτικά ιδρύματα, λοιπά δημοτικά ή κοινοτικά νομικά πρόσωπα, σύνδεσμοι δήμων ή κοινοτήτων και δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις, που έχουν συσταθεί με ειδικούς νόμους και λειτουργούν κατά την έναρξη της ισχύος του Κώδικα, εξακολουθούν να διέπονται από τις ειδικές διατάξεις των νόμων αυτών.

2. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του συλλογικού οργάνου που τα διοικεί, επιτρέπεται να υπαχθούν εν όλω ή εν μέρει στις διατάξεις του Κώδικα.

Άρθρο 237.

Νομικά πρόσωπα που εκτελούν σκοπούς αποκλειστικής αρμοδιότητας δήμων και κοινοτήτων.

1. Νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, που έχουν ιδρυθεί με οποιοδήποτε τρόπο (μεταξύ των οποίων και εκείνα που ασκούν δημοτική ή κοινοτική υπηρεσία με παραχώρηση του κράτους, ενός δήμου ή μίας κοινότητας) και που ασκούν τη δραστηριότητά τους μέσα στην περιφέρεια των δήμων ή των κοινοτήτων, για την εκτέλεση σκοπών που ανήκουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα των δήμων ή των κοινοτήτων αυτών, εξακολουθούν να λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις που ίσχυαν έως τώρα.

2. Τα νομικά πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγρ. 1 μπορούν να καταργηθούν, ύστερα από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Αν αφορούν περισσότερους δήμους ή κοινότητες, μπορούν να καταργηθούν, εφόσον αυτό αποφασιστεί από όλα τα συμβούλια των δήμων και κοινοτήτων, στην περιφέρεια των οποίων εκτείνεται η δράση των νομικών προσώπων. Αν πρόκειται για ιδιωτικές επιχειρήσεις που ασκούν αστική συγκοινωνία, ή κατάργηση επιτρέπεται να γίνει, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα, ύστερα από εξαγορά των συγκοινωνιακών και άλλων συναφών μέσων. Η διάταξη της παραγρ. 4 του άρθρου 106 του Συντάγματος εφαρμόζεται και σ' αυτήν την περίπτωση.

3. Οι αποφάσεις του συμβουλίου που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο πρέπει να εγκριθούν από το Υπουργικό Συμβούλιο. Μετά την έγκριση αυτή, εκδίδεται διάταγμα με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών και του Υπουργού που είναι αρμόδιος καθ' ύλην.

4. Οι δήμοι και οι κοινότητες υποκαθιστούν αυτοδικαίως τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που καταργούνται κατά την παράγρ. 2. σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, όπως θα καθορισθεί ειδικότερα με το διάταγμα που θα προβλέπει την κατάργησή τους.

5. Τα ίδια αντίκρισιμα, αν τα νομικά πρόσωπα που καταργούνται είναι ιδιωτικού δικαίου, ρυθμίζονται από τις σχετικές διατάξεις.

Ο παρών νόμος ψηφισθείς υπό της Βουλής και παρ' Ημών σήμεραν κερωνθείς, δημοσιευθήτω διά της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως και εκτελεσθήτω ως νόμος του Κράτους.

Εν Αθήναις τῆ 21 Ιουλίου 1980

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ

Έθεωρήθη και έτέθη ή μεγάλη του Κράτους σφραγίς.

Εν Αθήναις τῆ 22 Ιουλίου 1980

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΜΑΤΗΣ

Η ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΕΙ ΟΤΙ:

Ἡ ἐτήσια συνδρομὴ τῆς Ἐφημερίδας τῆς Κυβερνήσεως, ἡ τιμὴ τῶν φύλλων τῆς ποὺ πουλιοῦνται τμηματικὰ καὶ τὰ τέλη δημοσιεύσεων στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, καθορίσθηκαν ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1980 ὡς ἀκολουθοῦν:

Α' ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

1. Γιὰ τὸ Τεύχος Α'	Δραχ.	1.000
2. » » » Β'	»	1.500
3. » » » Γ'	»	700
4. » » » Δ'	»	1.500
5. » » » Νομικῶν Προσώπων Δ.Δ. κ.λπ.	»	700
6. » » » Ἄν. Εἰδ. Δικαστηρίου	»	100
7. » » » Παράρτημα	»	400
8. » » » Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν κ.λπ.	»	4.000
9. » » Δελτίο Ἐμπορικῆς καὶ Βιομηχανικῆς Ἰδιοκτησίας	»	400
10. Γιὰ ὅλα τὰ τεύχη καὶ τὸ Δ.Ε.Β.Ι.	»	9.000

Οἱ Δήμοι καὶ οἱ Κοινότητες τοῦ Κράτους καταβάλλουν τὸ 1/2 τῶν ἀνωτέρω συνδρομῶν.

Ἐπὶ τοῦ Ταμείου Ἀλληλοβοηθείας Προσωπικοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου (ΤΑΠΕΤ) ἀναλογοῦν τὰ ἑξῆς ποσά:

1. Γιὰ τὸ Τεύχος Α'	Δραχ.	50
2. » » » Β'	»	75
3. » » » Γ'	»	35
4. » » » Δ'	»	75
5. » » » Νομικῶν Προσώπων Δ.Δ. κ.λπ.	»	35
6. » » » Ἄν. Εἰδ. Δικαστηρίου	»	5
7. » » » Παράρτημα	»	20
8. » » » Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν κ.λπ.	»	200
9. » » Δελτίο Ἐμπ. καὶ Βιομ. Ἰδιοκτησίας ..	»	20
10. Γιὰ ὅλα τὰ τεύχη	»	450

Β' ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΩΝ

Ἡ τιμὴ πωλήσεως κάθε φύλλου, μέχρι 8 σελ., εἶναι 5 δραχ., ἀπὸ 9 ὠς 24 σελ. 10 δραχ., ἀπὸ 25 ὠς 48 σελ. 15 δραχ., ἀπὸ 49 ὠς 80 σελ. 30 δραχ., ἀπὸ 81 σελ. καὶ ἄνω ἡ τιμὴ πωλήσεως κάθε φύλλου προσαυξάνεται κατὰ 30 δραχ. ἀνὰ 80 σελίδες.

Γ' ΤΕΛΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΩΝ

1. Στὸ τεύχος Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν καὶ Ἐταιρειῶν Περιορισμένης Εὐθύνης:

Α' Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν:

1. Τῶν καταστατικῶν	Δραχ.	14.000
2. Τῶν ἀποφάσεων ἐπερὶ συγχωνεύσεως ἀνωνύμων ἑταιρειῶν	»	14.000
3. Τῶν κωδικοποιήσεων τῶν καταστατικῶν (ΦΕΚ 309/67, τ. Β')	»	7.000
4. Τῶν τροποποιήσεων τῶν καταστατικῶν	»	3.000
5. Τῶν ἰσολογισμῶν κάθε χρήσεως	»	6.000
6. Τῶν ὑπουργικῶν ἀποφάσεων ἐπερὶ παραγωγῆς ἀδείας ἐπεκτάσεως τῶν ἐργασιῶν Ἀσφαλιστικῶν Ἐταιρειῶν, τῶν ἐκθέσεων ἐκτιμήσεως περιουσιακῶν στοιχείων καὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Δ.Σ. τοῦ ΕΛΤΑ, μὲ τὶς ὁποῖες ἐγκρίνονται καὶ δημοσιεύονται οἱ κανονισμοὶ αὐτοῦ	»	5.000
7. Τῶν ἀποφάσεων ἐπερὶ ἐγκαταστάσεως ὑποκαταστήματος, διορισμοῦ γενικοῦ πράκτορος καὶ παραγωγῆς πληρεξουσιότητος πρὸς ἀντιπροσώπευσιν ἐν Ἑλλάδι ἀλλοδαπῶν Ἐταιρειῶν καὶ τῶν ἀποφάσεων ἐπερὶ μεταβιβάσεως τοῦ χαρτοφυλακίου Ἀσφαλιστικῶν Ἐταιρειῶν κατὰ τὸ ἀρθρο 59 παρ. 1 τοῦ Ν.Δ. 400/70	»	3.000
8. Τῶν ἀνακοινώσεων γιὰ κάθε μεταβολὴ ποὺ γίνεται μὲ ἀπόφαση Γ.Σ. ἢ Δ.Σ., τῶν προσκλήσεων σὲ γενικὴ συνέλευσις, τῶν κατὰ τὸ ἀρθρο 32 τοῦ Ν. 3221/24 γνωστοποιήσεων, τῶν ἀνακοινώσεων, ποὺ προβλέπονται ἀπὸ τὸ ἀρθρο 59 παρ. 3 τοῦ Ν.Δ. 400/1970 ἐπερὶ Ἀλλοδαπῶν Ἀσφαλιστικῶν Ἐταιρειῶν, τῶν ἀποφάσεων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ΕΛΤΑ, ποὺ ἀναφέρονται σὲ προσωρινὰ διατάξεις καὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Ὑπ. Συγκοινωνιῶν διὰ τοὺς ΗΛΠΑΠ - ΗΣΑΠ - ΟΣΕ	»	1.500
9. Τῶν συνοπτικῶν μηνιαίων καταστάσεων τῶν Τραπεζικῶν Ἐταιρειῶν	»	1.500
10. Τῶν ἀποφάσεων τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Χρηματιστηρίου ἐπερὶ εἰσαγωγῆς χρεωγράφων εἰς τὸ χρηματιστήριο πρὸς διαπραγματέυσιν, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρο 2 παρ. 3 Α.Ν. 148/1967	Δραχ.	1.500

11. Τῶν ἀποφάσεων τῆς ἐπιτροπῆς κεφαλαιαγορᾶς ἐπερὶ διαγραφῆς χρεωγράφων ἐκ τοῦ χρηματιστηρίου, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρο 2 παρ. 4 Α.Ν. 148/67 .....

12. Τῶν ἀποφάσεων ἐπερὶ ἐγκρίσεως τιμολογίων τῶν Ἀσφαλιστικῶν Ἐταιρειῶν .....

Β' Ἐταιρειῶν Περιορισμένης Εὐθύνης:

1. Τῶν καταστατικῶν	Δραχ.	1.500
2. Τῶν κωδικοποιήσεων τῶν καταστατικῶν	»	1.500
3. Τῶν ἰσολογισμῶν κάθε χρήσεως	»	1.500
4. Τῶν ἐκθέσεων ἐκτιμήσεως περιουσιακῶν στοιχείων	»	1.500
5. Τῶν τροποποιήσεων τῶν καταστατικῶν (γιὰ κάθε συμβολαιογραφικὴ πράξη)	»	600
6. Τῶν ἀνακοινώσεων μὲ συμβολαιογραφικὴ πράξη	»	600
7. Τῶν ἀνακοινώσεων μὲ ἀπόφαση τῆς Γ.Σ.	»	400
8. Τῶν προσκλήσεων σὲ γενικὴ συνέλευσις	»	400

Γ' Ἀλληλασφαλιστικῶν Συνεταιρισμῶν - Ἀλληλασφαλιστικῶν Ταμείων καὶ Φιλανθρωπικῶν Σωματείων:

1. Τῶν ὑπουργικῶν ἀποφάσεων ἐπερὶ χορηγήσεως ἀδείας λειτουργίας Ἀλληλασφαλιστικῶν Συνεταιρισμῶν - Ἀλληλασφαλιστικῶν Ταμείων	»	1.500
2. Τῶν ἰσολογισμῶν τῶν ἀνωτέρω Συνεταιρισμῶν, Ταμείων καὶ Σωματείων	»	1.500

Δ' Τῶν δικαστικῶν πράξεων: .....

II. Στὸ Τέταρτο τεύχος:

Τῶν δικαστικῶν πράξεων γιὰ παρακατάθεση ἀποζημιώσεων	»	600
--	---	-----

Δ' ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ - ΤΕΛΩΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΩΝ Τ.Α.Π.Ε.Τ.

- Οἱ συνδρομὲς τοῦ ἑσωτερικοῦ καὶ τὰ τέλη δημοσιεύσεων προκαταβάλλονται στὰ Δημόσια Ταμεία ἐναντὶ ἀποδεικτικοῦ εἰσπράξεως, τὸ ὅποιο φροντίζει ὁ ἐνδιαφερόμενος νὰ στείλει στὴ Γενικὴ Δ/νση τοῦ Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου.
- Οἱ συνδρομὲς τοῦ ἑξωτερικοῦ εἶναι δυνατὸ νὰ στέλνονται καὶ σὲ ἀνάλογο συνάλλαγμα μὲ ἐπιταγὴ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Διευθυντῆ τῶν Διοικητικῶν καὶ Οἰκονομικῶν Ὑποθέσεων τοῦ Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου.
- Τὸ ὑπὲρ τοῦ ΤΑΠΕΤ ποσοστὸ ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω συνδρομῶν καὶ τελῶν δημοσιεύσεων καταβάλλεται ὡς ἑξῆς:
  - στὴν Ἀθήνα: στὸ Ταμεῖο τοῦ ΤΑΠΕΤ (Κατάστημα Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου),
  - στὶς ὑπόλοιπες πόλεις τοῦ Κράτους: στὰ Δημόσια Ταμεία καὶ ἀποδίδεται στὸ ΤΑΠΕΤ σύμφωνα μὲ τὶς 192378/3639/1947 (ΡΟΝΕΟ 185) καὶ 178048/5321/31.7.65 (ΡΟΝΕΟ 139) ἐγκύκλιος διαταγῆς τοῦ Γ.Λ.Κ.,
  - στὶς περιπτώσεις συνδρομῶν ἑξωτερικοῦ: ὅταν ἡ ἀποστολὴ τους γίνεται μὲ ἐπιταγὴ μαζί μ' αὐτὲς στέλνεται καὶ τὸ ὑπὲρ τοῦ ΤΑΠΕΤ ποσοστὸ.

Ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς
ΑΘΑΝ. ΠΑΝ. ΣΠΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ